

CORPUS ANTIQUITATUM AMERICANENSIVM
UNION ACADEMIQUE INTERNATIONALE

TÈXTILS PRECOLOMBINS DE COL·LECCIONS PÚBLIQUES CATALANES

VICTÒRIA SOLANILLA I DEMESTRE

INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS
BARCELONA, 1999

**TÈXTILS PRECOLOMBINS
DE COL·LECCIONS PÚBLIQUES CATALANES**

This One

W5AG-LFE-R13K

**CORPUS ANTIQUITATUM AMERICANENSIVM
UNION ACADÉMIQUE INTERNATIONALE**

**TÈXTILS PRECOLOMBINS
DE COL·LECCIONS PÚBLIQUES
CATALANES**

VICTÒRIA SOLANILLA I DEMESTRE

**INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS
SECCIÓ HISTÒRICO-ARQUEOLÒGICA**

BARCELONA, 1999

Biblioteca de Catalunya. Dades CIP

Solanilla i Demestre, Victòria

Tèxtils precolombins de col·leccions públiques catalanes

A la part superior de la portada: Corpus antiquitatum Americanensium,
Union académique internationale. — Text en català, resum en castellà anglès.

— Bibliografia

ISBN 84-7283-447-6

I. Guitart i Duran, Josep, ed. II. Institut d'Estudis Catalans.

Secció Històrico-arqueològica III. Union académique internationale

IV. Títol: Tèxtils precolombins de col·leccions públiques catalanes

V. Títol: Corpus antiquitatum Americanensium

1. Teixits i tèxtils precolombins — Catalunya — Catàlegs

2. Museus — Catalunya — Catàlegs

677(399.7):069.5(467.1)

L'edició d'aquesta obra
ha estat a cura de Josep Guitart i Duran,
membre de l'Institut d'Estudis Catalans

© Victòria Solanilla i Demestre
© 1999, Institut d'Estudis Catalans, per a aquesta edició
Carrer del Carme, 47. 08001 Barcelona

Primera edició: maig de 1999
Tiratge: 600 exemplars

Compost per Fotocomposició gama, s. l.
Aristides Maillol, 3, 08028 Barcelona

Imprès a Limpergraf, SL
Polígon industrial Can Salvatella. Carrer de Mogoda, 29-31. 08210 Barberà del Vallès

ISBN: 84-7283-447-6
Dipòsit Legal: B. 12245-1999

TAULA

PRÒLEG	7
FOTOGRAFIES	9
ABREVIACIONS	10
1. INTRODUCCIÓ	11
1.1. Presentació del treball	13
1.2. Sobre els tèxtils precolombins	15
2. CORPUS	21
2.1. Paracas Necrópolis	23
2.2. Nazca	39
2.3. Tiahuanaco-Huari	47
2.4. Ica-Chincha	59
2.5. Chancay	71
2.6. Chimú	219
2.7. Chimú-Chancay	243
2.8. Inca	253
2.9. Època Colonial	261
3. GLOSSARI	265
4. BIBLIOGRAFIA	269
4.1. Obres de temàtica tèxtil en general	271
4.2. Obres de temàtica tèxtil citades concretament a les fitxes	275
4.2.1. Catàlegs d'exposicions	275
4.2.2. Estudis	275
RESUMEN	277
ABSTRACT	278

PRÒLEG

La publicació d'aquest primer volum català del corpus d'antiguitats precolombines requereix una breu explicació històrica. L'inspirador de l'empresa internacional de l'anomenat *Corpus Antiquitatum Americanensium* (CAA) o, també, *Corpus des Antiquités Précolombines*, fou Pere Bosch i Gimpera (Barcelona, 1891 - Mèxic, 1974), membre rellevant, per molts conceptes, de l'Institut d'Estudis Catalans des de 1935. Aquella empresa havia estat creada dins del Consejo Mexicano de Instituciones Humanísticas, tot aprofitant Bosch i Gimpera els anys d'exili forçat per la dictadura en aquell país acollidor a partir del 1939. La Union Académique Internationale (UAI) adoptà el projecte el 1962. Fou des d'aquesta acceptació que començaren les edicions de catàlegs de museus públics i de col·leccions particulars de Mèxic. Els catàlegs de les europees vingueren quinze anys més tard, després que, el 1975, el projecte es dividís en dues parts o comissions: l'americana, centrada a Mèxic, i l'europea, entorn dels Museus Reials de Bèlgica, a Brussel·les. L'any passat, 1998, es proposà formar dos grups americans, corresponents als dos subcontinents: l'un, amb Amèrica del Nord i Amèrica Central, amb seu a Mèxic; l'altre, que comprendrà Amèrica del Sud, amb seu a l'Argentina.

Els objectes d'aquell art –exòtic, sí; però profundament humà–, des de fa temps, han interessat molt els col·leccionistes catalans i, de retop, els nostres museus que en custodien exemplars sovint ben notables. En aquests darrers anys, llur catalogació ha estat empresa amb entusiasme, com diré de seguida; fet que ha propiciat que l'Institut d'Estudis Catalans s'hi interessés novament. Podria semblar, però, que, en no tractar-se d'un tema de catalanística, fos aliè als seus interessos o no prou important per a propiciar-ne l'estudi. Qui consideri, però, que, com s'ha vist, el promotor del projecte internacional havia estat un membre tan emèrit com Bosch i Gimpera, conegut arreu per la seva ciència pluridisciplinària, i, també, que l'Institut d'Estudis Catalans té el deure de vetllar per la conservació del patrimoni ubicat en els territoris de llengua i cultura catalanes, així com d'encoratjar-ne la catalogació tècnica, no hi ha cap mena de dubte que la publicació dels inventaris o corpus d'aquests objectes d'art precolombi entren dins de l'òrbita de la seva consideració científica, en especial de la Secció Històrico-Arqueològica.

Quan l'any 1993 els representants de les acadèmies centre- i sud-americanes, vençudes algunes susceptibilitats, reactivaren la seva presència a la UAI, els dirigents d'aquesta, suposo que a causa del record de Bosch i Gimpera, pensaren en un representant de l'IEC com a interlocutor; també devien considerar la facilitat que aquest interlocutor parlés correctament la llengua de les acadèmies d'adhesió novament revifada.

Totes aquestes consideracions, però, tindrien un pes relatiu si no comptéssim entre nosaltres amb una persona, la professora Victòria Solanilla i Demestre, que, a seguit d'una formació tenaç en els cercles d'especialistes mundials, s'ha dedicat de ple i des de fa força anys a l'estudi de les arts precolombines.

Malgrat que aquest món cau molt lluny de la temàtica de les meves recerques personals, haig de confessar que l'interès per aquell art ha crescut en mi forçosament molt; oi més, disposant de l'amistat entre col·legues de la Universitat Autònoma de Barcelona, tant la de l'esmentada professora Solanilla com la del professor Josep Guitart i Duran, que comparteix amb mi la delegació de l'IEC a la UAI.

D'aquí que, en els reports successius sobre el Corpus d'antiguitats precolombines que, en nom de la comissió europea, m'han estat encarregats des del juny del 1995, i especialment en la reunió de Brussel·les de l'any passat, ja hi he fet constar elogis, ben merescuts, de la professora Victòria Solanilla. A hores d'ara, l'autora del volum que presento, és admesa, com indicava, entre els especialistes millors de tema artístic precolombí. I si no, consideri's la col·laboració demanada i prestada per ella en els catàlegs de les col·leccions precolombines dels Museus Reials d'Art i d'Història, de Brussel·les; i, per si fos poc, el fet d'haver estat sol·licitada recentment pels museus de Cracòvia per a impartir les orientacions necessàries amb vista a la confecció dels catàlegs d'aquelles col·leccions poloneses. El fet també que, simultàniament, redactés el catàleg de les col·leccions públiques catalanes demostra la seva excel·lent preparació i experimentada competència, i al mateix temps, encara més, la seva capacitat enorme de treball.

No fa pas massa anys que Solanilla havia publicat, a més d'algun altre estudi, una primera memòria sobre *Col·leccions precolombines als museus de*

Catalunya (1993), amb un contingut que era com el preliminar del catàleg, del qual ara inicia la realització definitiva.

En la introducció del volum que ara es publica, tot comentant les 163 peces teixides –per cert, algunes de notables, en general ben il·lustrades, d'altres de curioses com les peces que embolcallen la mòmia peruana del Museu Darder de Banyoles–, Solanilla mostra, amb sagacitat, què representaven els teixits per a les societats de Mesoamèrica, però sobretot de les zones andines, en especial del Perú; els materials utilitzats, les tècniques de confecció i de colorit, així com els períodes precolombins representats en les col·leccions. L'autora no s'oblida d'elogiar l'ajut prestat per la senyora Sílvia Carbonell i Basté, tant per l'anàlisi de les peces descrites del Museu Tèxtil i d'Indumentària de Terrassa com pel glossari que clou el volum.

És just de dir que, des de la reunió haguda a Praga el 1995, la UAI va concedir un subsidi per a ajudar a la publicació d'aquest volum. Ja des d'aleshores l'havien anunciat i esperat els directors successius de la comissió europea del corpus precolombí: de primer, la senyora Annie Dorsinfang-Smets, i, posteriorment, el nou director, Sergio Purin, que, com deia, han considerat Solanilla la millor col·laboradora europea del CAA. Estic convençut que els lectors, i sobretot els especialistes i els museus al·ludits en el volum, s'alegraran de l'aparició definitiva d'aquest catàleg.

Anscari Manuel Mundó
Membre de l'Institut d'Estudis Catalans
i delegat a la Union Académique Internationale

Barcelona, abril de 1999

FOTOGRAFIES

Banyoles	MDHN: Albert Fortuny (1003, 4015 i 4017-4023), Victòria Solanilla (4014)
Barcelona	MAAC: Victòria Solanilla (1122) MEB: Jordi Calafell (totes 45) MTB: Ramon Muro (totes 39)
Terrassa	CDMT: Arxiu del Museu. Cedides pel CDMT (totes 45)
Vic	MEV: Albert Fortuny (9185, 17152, 17154, 17155, 17156 i 17160), Victòria Solanilla (17157, 17158, 17159, 17161a, 17161b, 17162 i 17163)
Vilanova i la Geltrú	BMB: Miquel Galmés (4067, 4069, 4070, 4071 i 4082), P. Pujades (4073 i 4068)

ABREVIACIONS

aC	abans de Crist
BMB	Biblioteca-Museu Balaguer, de Vilanova i la Geltrú
CDMT	Centre de Documentació i Museu Tèxtil de Terrassa
dC	després de Crist
f.	foli
fig.	figura
il·lustr.	il·lustració
lám.	làmina
MAAC	Museu Andino-amazònic dels Caputxins de Barcelona
MDHN	Museu Darder d'Història Natural, de Banyoles
MEB	Museu Etnològic de Barcelona
MEV	Museu Episcopal de Vic
MTB	Museu Tèxtil i d'Indumentària de Barcelona
núm.	número
p.	pàgina
r.	(<i>recto</i> , ll.) anvers [d'un full]
ref.	referència
seg.	següent
v.	vegeu; (<i>verso</i> , ll.) revers [d'un full]
vol.	volum

1

INTRODUCCIÓ

1.1. PRESENTACIÓ DEL TREBALL

En la introducció del volum sobre les col·leccions precolombines als museus de Catalunya,¹ expressàvem el desig de contribuir al coneixement i la divulgació de l'art precolombí. És també amb aquest desig que emprenem l'obra que ara presentem, la qual, una vegada exposat el contingut de les col·leccions precolombines als museus, pretén aprofundir en el tema concret dels tèxtils, tot intentant donar-ne el màxim d'informació.

Ens hem trobat amb un total de set museus, dels quals en destaquen tres pel nombre de peces que contenen: el Centre de Documentació i Museu Tèxtil de Terrassa, el Museu Tèxtil i d'Indumentària de Barcelona i el Museu Etnològic (Barcelona), amb 55, 39 i 45 peces, respectivament. Els altres quatre tenen un nombre de peces molt més reduït, perquè o bé no són museus específicament tèxtils (com els dos primers), o bé no tenen la importància del tercer pel que fa al nombre de peces precolombines. Es tracta del Museu Episcopal de Vic (12 peces); la Biblioteca-Museu Balaguer, de Vilanova i la Geltrú (7 peces); el Museu Darder d'Història Natural, de Banyoles (4 peces), i l'Andino-amazònic dels Caputxins de Barcelona (1 peça).

En conjunt, aquests museus conformen un panorama interessant, que se'ns mostra ric en molts aspectes. Per exemple, hi són representades diverses cultures de la Zona Andina, sobretot la Chimú i la Chancay. En canvi, no hi figuren les cultures procedents de Mesoamèrica. Cal fer constar que en el de Terrassa hi ha una bona col·lecció de teixits que, en principi, vam pensar que eren d'època asteca, però que més tard, a mesura que avançava l'estudi, vam poder comprovar per la decoració que eren de l'Època Colonial, tot i que les tècniques recordaven molt les precolombines.

A mesura que l'estudi progressava, se'ns feia palesa la dificultat de dur a terme l'anàlisi tècnica dels teixits, ja que sense medis materials (principalment, sense laboratori) era molt difícil aconseguir-ho. Per això les úniques peces les fibres de les quals han estat analitzades són una part de les del Centre de Documentació i Museu Tèxtil de Terrassa, que han estat examinades per la conservadora Sílvia

Carbonell i Basté,² amb l'ajut de Daniel Palet, director de l'Escola Tèxtil d'Arts i Oficis de Sabadell, i d'Enric Carrera, del Departament d'Enginyeria Tèxtil de la UPC de Terrassa. També s'ha fet l'anàlisi d'algunes peces del Museu Tèxtil i d'Indumentària de Barcelona, en les fitxes de les quals constava alguna dada sobre la trama i l'ordit.³

Hem pogut constatar, després d'haver estudiat les 163 peces que conté aquest volum —el qual, per primera vegada, forma un conjunt—, que els precolombins utilitzaven una sèrie de tècniques i lligaments molt perfeccionats. Els procediments emprats van des d'un tafetà brodat (com a representant d'un teixit senzill), fins a un teixit amb tècnica de tapís, una gasa, un teixit amb diverses trames o ordits suplementaris, o una doble tela, la qual requereix un treball molt acurat. Per això són tèxtils que presenten una gran riquesa pel que fa a la decoració, el disseny i els colors.

Quant a la fibra, la més utilitzada va ser, sens dubte, el **cotó**, omnipresent en tots els teixits, malgrat que moltes vegades estigui tacat per les restes humanes que embolcallava. Com diu F. Anton,⁴ per trobar l'exemple més antic d'utilització d'aquest material per a fer teixits hem de remuntar-nos a l'any 4000 aC (encara que Lumbreras o Laurencich Minelli, entre d'altres, ho avancen al 3000 aC o al 2500 aC, respectivament), i hem de situar-nos a **Huaca Prieta**, indret on es va trobar una sèrie de tèxtils fets amb roba gruixuda de cotó, que actualment són exposats al Museu d'Història Natural de Nova York. Més endavant, a mesura que s'avança en el temps i un cop aparegut l'ofici de teixidor,⁵ el cotó pot aparèixer torçat amb pèl de camèlid (llama i alpaca, principalment) o bé torçat per separat (cotó i pèl de camèlid) però formant un mateix teixit. Quan passa això es pot dir que ens trobem davant d'una explosió d'imagina-

2. Les peces analitzades del CDMT de Terrassa tenen la indicació «SCB» a l'esquerra. El glossari també ha estat fet per Sílvia Carbonell i Basté.

3. V. les peces núm. 146860, 156863, 146859, 146857, 146858, 146865, 146854, 146862, 146868, 146869, 146855, 146864 i 146853 del MTB, les dades de les quals han estat aportades per la senyora Júlia, restauradora.

4. F. ANTON, *Art de l'ancien Pérou*, Luxemburg, 1994, p. 72.

5. F. ANTON, *Art de l'ancien Pérou*. Afirma que cap a l'any 2000 aC.

1. V. SOLANILLA, *Col·leccions precolombines als museus de Catalunya*, Barcelona, Generalitat de Catalunya, 1993, p. 9-12.

ció del teixidor a l'hora de combinar els colors i les fibres i confeccionar els dissenys tèxtils tan característics d'aquella època, que, per molts, són molt més que això: són una escriptura.⁶

En aquesta obra, hem aprofundit principalment en l'estudi de la cultura i la zona a la qual pertanyen els tèxtils, i hem intentat donar el màxim d'informació mitjançant els paral·lels i la bibliografia de cada peça, sense oblidar, però, les dades concretes (col·lecció, mides, conservació...). Cal assenyalar que en el cas de les peces del CDMT de Terrassa també vam poder consultar la gamma de colors del cotó Pantone, amb la qual vam poder apreciar la riquesa cromàtica dels tèxtils precolombins.

Voldria donar les gràcies molt sincerament a totes les persones dels museus on he treballat, les quals m'han facilitat molt la tasca de recollida de dades sobre les peces, i m'han proporcionat la docu-

mentació gràfica: la senyora Georgina Gratacòs, del MDHN; fra Valentí Serra, del MAAC de Barcelona; la doctora Carme Fauria, directora del MEB; la senyora Rosa Martín, directora del MTB; la senyora Eulàlia Morral i la senyora Sílvia Carbonell, directora i conservadora, respectivament, del CDMT de Terrassa; mossèn Gros, director del MEV, i la senyora Montserrat Alós, administrativa de la BMB de Vilanova i la Geltrú. Al CDMT de Terrassa vull agrair expressament la cessió de les il·lustracions i del permís de publicació de totes les seves peces, i al MEB i al MTB, la cessió del permís de publicació (drets d'imatge), així com al fotògraf Albert Fortuny la cessió dels drets de publicació de totes les seves fotografies. Finalment, m'agradaria donar les gràcies a l'Institut d'Estudis Catalans, concretament als doctors Manuel Mundó i Josep Guitart, de la Secció Històrico-Arqueològica, els quals van creure en aquest estudi des d'un primer moment, i li van donar suport material al llarg dels quasi dos anys que ha durat.

6. L. LAURENCI MINELLI, *La scrittura dell'antico Perù*. Bolònia, CLUEB, 1996, p. 31 i seg.

1.2. SOBRE ELS TÈXTILS PRECOLOMBINS

Els tèxtils precolombins són una de les formes més antigues i elaborades d'expressió artística dels pobles de l'època precolombina. Els artesans que els van fer utilitzaren pràcticament totes les tècniques, amb una destresa i creativitat remarcables. De segur que se'n feren també a tota l'Amèrica prehistòrica, però lamentablement per nosaltres, i a causa de la gamma tan variada de climes que es donen en aquesta zona, ens han quedat exemples en nombre molt desigual. És a base de l'estudi directe de les mostres de tèxtils arqueològics, escasses a Mesoamèrica i abundants a la Zona Andina, que podem arribar a conèixer les claus fonamentals per a reconstruir la complexa tècnica prehistòrica del teixit.

A **Mesoamèrica**, a causa de les condicions climàtiques i els costums funeraris, s'han conservat pocs teixits prehistòrics. Per a conèixer-los hem de recórrer a les representacions en materials arqueològics (murals, escultures, ceràmica decorada i figuretes), als còdexs pintats tardanament (1250-1521 dC) o als testimonis directes dels hereus de les tradicions prehistòriques. Hi ha aspectes, però, que sols es poden conèixer a través de l'estudi directe dels escassos materials tèxtils; només en casos excepcionals es troben peces que tenen encara la forma i les mides originals.

La major part dels teixits arqueològics trobats vénen de coves seques del nord de Mèxic (estats de Puebla i Tamaulipas), que tenen unes condicions excel·lents (de poca pluja) per a la conservació del material orgànic.

Els tèxtils mesoamericans més antics són uns trossos de cordill (*mecate*) i un fragment de xarxa nuada, elaborats amb fibres no identificades que no són cotó (cova de Guilá Naquita, a la vall de Tlacolula) i datats entre 8750 i 6500 aC. A la vall de Tehuacán, durant la fase Ajalpán, s'ha trobat la primera evidència d'un teixit: és la impressió d'un teixit en un fragment de ceràmica (*tepalcate*).⁷ Les dates d'aquestes troballes es poden comparar amb una troballa semblant a Huaca Prieta (Perú), d'on provenen

uns fragments fets amb fil de cotó gruixut, primers exemples trobats en aquella zona.

És curiós un fet que explica G. Mastache referent a això.⁸ Diu que alguns fragments de teixit han arribat a nosaltres gràcies a una circumstància especial, que és l'associació del teixit amb objectes de coure, ja que els productes de corrosió d'aquest material actuen com a agents esterilitzadors per la seva acció fungicida i bactericida, i així no es destrueix el material orgànic que es troba en contacte amb ell. Un altre fet curiós és el del *cenote* de Chichén Itzá (Yucatán): allà es trobà una gran col·lecció de teixits antics delicats (gases, brocats i brodats) gairebé sense color original; en canvi, tots eren negres a causa del procés de carbonització que havien sofert en el fang en què es trobaven, fet que els va mantenir aïllats de canvis ambientals bruscos que podien haver-los fet malbé.

Per a fer els teixits, s'utilitzaven els telers de cintura, llargament il·lustrats en els còdexs,⁹ on també se'ns explica quins elements conformaven aquest tipus de teler.¹⁰ L'amplada de la roba no podia ser més gran que l'amplada dels braços del teixidor. Tot i que eren relativament estrets, els teixits d'aquests telers tenien quatre costats perfectament acabats, que feien que s'utilitzessin tal qual com a tapall o bé com a *enredo*. Les peces més amples s'obtenien unint dues o més peces acabades.

Les fibres utilitzades en l'elaboració dels teixits prehistòrics mesoamericans eren d'origen vegetal, tot i que de vegades s'afegien com a element ornamental plomes o pèl de conill. Les fibres més utilitzades eren: el cotó (*Gossypium*) i l'ortiga (*Urtica caracasana*). De cotó, n'hi ha moltes varietats, principalment a la vall de Morelos, Guerrero i la regió del Golf. En canvi, al nord de Mèxic el van utilitzar poc, ja que feien servir fibres dures (iuca, palma i maguei). Totes aquestes fibres havien de ser sotmeses a un complex procés abans de fer-les servir. Es pot afirmar, per tant, que la majoria de la població vestia peces de roba fetes amb fibres toves i dures, i que el cotó es va utilitzar per a denotar un rang social preeminent.

8. G. MASTACHE, «El tejido en el México antiguo», *Arqueología Mexicana*, vol. III, núm. 17, p. 18.

9. *Códice Mendocino*, lám. LIX, f. 58r, i lám. LXI, f. 60r.

10. *Códice Florentino*, llibre octau, f. 31v.

7. A. DE ÁVILA, «Textiles arqueológicos y contemporáneos de Oaxaca», *Arqueología Mexicana*, vol. III, núm. 17, p. 35.

Per a teyir o pintar els tèxtils utilitzaven diverses substàncies. La majoria de materials s'extreien de llavors, flors, fulles, arrels, escorça o fruits de diferents plantes, dels quals s'obtenia una àmplia gamma de colors. També utilitzaven pigments inorgànics, i els colorants d'origen animal eren escassos.

Les peces de roba s'entortolligaven al cos, no estaven fetes a mida, i la gran majoria no tenia forats per als braços ni per a les cames, excepte quan es destinaven a un ús molt concret, com, per exemple, els vestits militars (vestits de jaguar o coiote). Les peces més importants eren les que hem agrupat en els dos apartats que segueixen.

a) Per a l'home

— El *tapall*, que era bàsic i va ser utilitzat en totes les cultures mesoamericanes. Es tractava d'un tros de roba que cobria els genitals, passava entre les cames i es lligava a la cintura. Segons el cas, les puntes de la roba penjaven al davant o al darrere del cos.

— L'*enredo*. Aquesta peça s'utilitzava sempre amb el tapall. Era un tros de roba quadrada o rectangular que es doblegava i se subjectava a la cintura.

— La *capa* (o *tilma*), que va ser el signe de preeminència social per excel·lència. Era una roba quadrada o rectangular molt més gran que les anteriors que es lligava al voltant del coll i penjava entre la cintura i els turmells.

— Les esmentades a continuació foren utilitzades en ocasions especials per part de gent molt concreta: el *xicolli* o camisa curta; les *faldilles masculines*, reservades als déus, als governants i als sacerdots; les *armadures encoixinades* protectores i sense mànigues, i els *vestits sencers*, utilitzats pels xamans.

b) Per a la dona

— L'*enredo* fou l'equivalent indispensable del tapall masculí.

— El *huipil*, o túnica solta sense mànigues, feta amb dos o més trossos de roba cosits, que queia entre els genolls i els turmells.

— El *quechquemiti* era una peça de roba formada per dos rectangles de roba cosits de manera que les puntes de la peça queien per davant i per darrere en forma de triangle.

Finalment, es pot afirmar que tots els estrats socials utilitzaven les mateixes peces de roba i que la diferència de posició en l'escala social es feia palesa en l'ús de les fibres, els colors, els dissenys i els diferents ornaments.

A la **Zona Andina**, en concret al Perú prehistòric, els tèxtils van tenir una funció social molt important, ja que a més de tapar el cos (ús principal), ser-

vien per a fer bescanvis, tributs i ofrenes, o el que seria el mateix: servien de moneda, cosa que els habitants de la zona no tingueren mai.

A més, tant al desert costaner com als dipòsits secs d'algunes coves de la serralada dels Andes, s'han trobat molts teixits íntegres o fragmentats, de gran qualitat i amb dissenys molt originals, producte de la zona on han aparegut.

Aquí es pot afirmar que el teixit va començar l'any 8000 aC, quan es feien cordills gruixuts de fibra vegetal retorçant els filaments agrupats de vegetals fibrosos. Una altra data posterior, 5780 aC, ens ve de la cova de Guitarrero (Callejón de Huaylas), on s'han trobat fragments de tela amb fibres vegetals que no són cotó (datats amb carboni 14) i que ens demostren que l'art tèxtil del Perú és anterior a la ceràmica.¹¹ A partir del 2500-1800 aC apareixen els primers testimonis de l'ús del cotó.

Com a Mesoamèrica, a la Zona Andina també s'utilitzava el teler de cintura. Aquest consta de dues barres de fusta (o plegadors), una de lligada a un pal o al tronc d'un arbre i una altra que es mantenia darrere l'esquena de la teixidora per mitjà d'un cinturó de cuir. D'aquesta manera, amb petits moviments del seu cos, la teixidora controlava la tensió dels fils. En canvi, els cronistes parlen de telers fixos,¹² que eren probablement verticals, i l'etnologia assenyala l'existència d'un teler horitzontal, amb quatre peus de fusta clavats a terra, que servien per a teixir el *cumbi*.

Les fibres utilitzades en l'elaboració de l'art tèxtil prehistòric de la Zona Andina són principalment el cotó (*Gossypium barbadense*) i la llana dels camèlids andins. El cotó tenia dues varietats: la blanca i la bruna. Quant a la llana, podia ser la llana rugosa de la llama, resistent i de color blanc, cafè i negre, o la de l'alpaca, «llana dolça i sedosa, que té catorze colors naturals que van del blanc al negre, passant per una vasta gamma de marrons rogencs, marrons, grocs i grisos».¹³ Per als vestits destinats a la noblesa, es feia servir la llana extraordinària de la vicunya, que era un animal que no es podia criar, perquè era salvatge, motiu pel qual si se'n volia obtenir la llana (del color del blat madur), calia matar-lo. Per a fer la base del teixit (l'ordit), normalment es feia servir el cotó, que és més resistent, i la llana s'utilitzava per a la trama.

La majoria de substàncies per a teyir els tèxtils eren d'origen vegetal: l'indi (*Indigofera suffruticosa*), la *chilca* (*Baccharis polyanta*) i el *cordoncillo* (*Piper lieatum*). D'origen animal, n'hi havia dos: l'insecte

11. ADOVASIO, LINCH, «Pre-ceramic textiles and cordage from Guitarrero cave», *American Antiquity*, vol. 38, núm. 1 (1973), p. 83-88.

12. F. B. COBO, *Obras*, Madrid, Biblioteca de Autores Españoles, 1964, 2 vol., p. 205-206; F. GUAMAN POMA DE AYALA, *Nueva crónica y buen gobierno*, París, 1613, p. 647, facsimil.

13. Explicació feta pel senyor Adolf Dreier, de Cerdanyola del Vallès, antic comerciant de llana d'alpaca a Lima.

cotxinilla (*Coccus cacti*), que assecat al sol i bullit servia per a obtenir el vermell, i el mol·lusc *Murex brandaris*, que servia per a obtenir el color porpra.

Per poder parlar de la tipologia de robes que es portaven ens hem de referir, com sempre, als cronistes, que ens expliquen com vestien els inques, o bé mirar les robes de la gent que encara viu en zones poc transitades, que conserven clarament reminiscències prehistòriques.

a) Roba que duia l'home

— L'*unku*, que era una túnica curta o camisa.

— El *tapall* té aspecte de davantal rectangular vertical o triangular; la base del triangle embolcalla la cintura i la punta va cap avall. En deien *chahuar*.

— La *llacolla* i la *suprallacolla*. La primera era una capa que es duia sobre la camisa normal i els pantalons (*huara*), i la segona era una mena de manteta.

— El *manto*, que era rectangular i de grans dimensions (des d'1,15 m d'ample × 2,3 - 3 m de llarg); estava decorat d'una manera meravellosa. Per a cenyir-lo usaven el *chumpi* (cinturó). Podia estar rivetejat amb franges o bé amb un serrell.

b) Roba que duia la dona

— L'*anaku*, o faldilla túnica, que se cenyia amb un cinturó. Era una peça de roba rectangular que s'entortolligava al voltant del cos, tot lligant-la amb agulles per damunt de les espatlles.

— La *lliclla*, o xal que es posaven sobre les espatlles i es tancava amb una agulla (*tupu*) al pit.

— L'*esclavina* era una peça de roba rectangular de 60 × 50 cm amb una obertura central per on passava el cap. De vegades tenia serrell.

Aquestes són a grans trets les peces de roba més importants utilitzades a la Zona Andina. Anaven acompanyades per una sèrie d'accessoris en diferents llocs del cos: turbants, collars, orelleres, pectorals i cinturons. Les plomes i els objectes d'or o de plata servien per a guarnir les robes dels personatges importants, com l'inca, al qual fan referència els cronistes.

El teixit va tenir entre els antics peruans un significat màgic i religiós, per dues raons fonamentals: en primer lloc, se'l va associar amb nombrosos esdeveniments i cerimònies religioses, i en certs casos tenia un paper preponderant; en segon lloc, tant la peça de roba com alguns temes i dissenys decoratius tenien a veure amb la màgia i el misticisme. Aquesta presència del món màgic i religiós a les fibres tèxtils o al teixit acabat no té cap parangó amb cap altra civilització del món.

La cronologia d'aquests teixits, seguint un ordre d'antiguitat, és la següent:

— L'*Horitzó Antic* (1000-600 aC), que comença amb la civilització Chavín (1400-400 aC), on

cap al 1000 aC apareixen els tèxtils amb tots els components tecnològics i artístics bàsics. Es va generalitzar l'ús dels teixits «plans», formats per l'encreuament de fils, que faran superfícies llises i afavoriran el desenvolupament del disseny pintat, sobretot d'imatges màgiques del món mític. Pel que fa a la pràctica, cal destacar el paral·lelisme dels seus temes i dissenys amb els de l'art lític i incís dels monuments de Chavín de Huántar. Els dos tipus bàsics de tèxtils són: el teixit tapís i el teixit pintat. Pot ser que n'hi haguessin d'altres (teixits brodats, gases, amb plomes, etc.), però no ens han arribat. No hi havia cap color viu i els colors eren més aviat discrets: ocre, sienes, marrons i blanc. El tema més utilitzat fou el *déu dels bastons*, que apareixerà tant a la serrallada com a la costa.¹⁴

L'Horitzó Antic segueix amb la cultura Paracas, els teixits de la qual en un principi (1000-600 aC) tenen una clara influència chavinoide. Per exemple, a Chavín hi havia la representació d'un cos serpentíform de cap immens i ulls grans i rodons, que fou un dels personatges clau de Paracas: el *ser ocular*.¹⁵ Entre el 1000 i el 600 aC es dona la cultura tèxtil típica de Paracas, l'expressió de la qual són fonamentalment teixits fets amb cotó, tipus gasa, tela, tela doble, brocat i tapís. Els temes són motius antropomorfs i zoomorfs, i en destaquen els felins, les serps i les aus. Quant al tractament de la figura humana, s'ha de dir que no porta vestits distintius, que té membres de mides irregulars i que presenta una gran variació en els trets de la cara; té una forma essencialment geomètrica. A mesura que avançaven els temps, el ser ocular que hem esmentat més amunt com a principal protagonista de la decoració d'aquests teixits es convertirà en el *ser sincrètic*.¹⁶

Cap al 500 aC (època 10 de l'Horitzó Antic), sorgeix el *brodat* com a tècnica de moda. La tradició lineal que defineix la forma continua, però són línies més fines, de colors diferents, i tot es torna molt més geomètric. Aquests dissenys es fan al voltant dels mantells amb llana perquè els colors siguin més vius (vermell, blau, groc i verd). Hi ha, doncs, més variació temàtica, però amb formes simplificades i esquemàtiques.

— El *Període Intermedi Antic* (500 aC - 700 dC) comença amb la cultura Nazca. Representa que no hi va haver canvis bruscos, sinó que va ser una evolució lenta i ordenada. Es va produir un augment no-

14. El déu dels bastons, amb ullals, és mig home i mig animal, i porta un bastó cerimonial a cada mà.

15. El ser ocular és essencialment antropomorf: té el cap gran, els ulls grossos i circulars, el nas allargat i la boca ampla. Tanmateix, del cap i del cos li surten uns apèndixs que representen éssers d'una altra naturalesa. Així, per exemple, la llengua es converteix en una serp o un centpeus, i l'orella, en una flor.

16. El ser sincrètic serà una extensió de l'anterior i portarà un excés d'accessoris anatòmics. No fa por, però és un personatge enigmàtic que s'assembla al déu dels bastons de Chavín.

table dels colors, que van juxtaposar-se (àrees de color) en el mateix disseny per tal de crear nous efectes visuals. Els brodats representaven figures humanes de proporcions més precises i més guarnides que les de Paracas. Són, doncs, composicions figuratives, però a mesura que avança aquest període hi ha les composicions abstractes, a base de formes geomètriques pures: ratlles, quadrats, rectangles, cercles... Els mantells de Nazca (o *cushma*) mesuren 150 × 100 cm, i tenen uns dissenys que es podria dir que són de tipus heràldic, com, per exemple, el tipus birectangular.¹⁷

El Període Intermedi Antic continua amb la cultura dels *mochica* (200 aC - 600 dC), els tèxtils de la qual són més difícils d'explicar per la presència de salnitre a la sorra de la costa nord, que els va perjudicar clarament. En tenim clars testimonis en les decoracions de la ceràmica (banderes o estendards amb dissenys geomètrics), les túniques, les camises de signes esglaonats (amb voluta o sense voluta), el símbol S, cercles i triangles.

— L'*Horitzó Mitjà* (600-1000 dC) acull dues cultures correlatives en el temps i molt relacionades: la Tiahuanaco i la Huari. La primera té com a base el gran centre cerimonial del mateix nom, prop del llac Titicaca (a la serralada sud). La Porta del Sol té un important disseny fet sobre la pedra, on hi ha un personatge central (que recorda el déu dels bastons de Chavín, però amb actitud guerrera) envoltat de trenta-dos éssers alats antropomorfs que corren o s'agenollen i que duen un ceptre o bàcul a la mà, més setze figures centrals que són éssers ornitomorfs amb cap o màscara de còndors o falcons. Per tant, el tema central és el de la *figura alada*, que el teixidor sotmetrà a un procés de fragmentació, distorsió i estilització geomètrica, i s'acabarà convertint en símbols tèxtils abstractes: personatge frontal, figura alada de perfil, ceptres o bàculs, arracada en forma de L (una llàgrima?), nas triangular, boca rectangular, caps zoomorfs que acaben en diversos apèndixs... Tots aquests temes que són a la Porta del Sol fets sobre la pedra els podem trobar fets amb el mateix realisme en els tapissos d'aquesta cultura, que els teixidors de vegades transformen o modifiquen.

La segona cultura, la Huari, es desenvolupa cap al 700 dC a la zona d'Ayacucho (la serralada), pel territori de l'Huarpa. La capital és Huari, que s'anirà desenvolupant fins al 1000 dC expandint-se cap a la costa a través del comerç i l'activitat militar. Hi haurà molts centres religiosos amb un denominador comú: la producció d'un estil de ceràmica local inspirat en dissenys relacionats amb Tiahuanaco. Així, es va veure la seva concordança, ja que un tèxtil de la cultura Huari pot tenir una iconografia pròpia de la Tiahuanaco amb els colors brillants de la Nazca (cul-

tura amb la qual també es va relacionar): vermells, grocs i blaus. Els temes més corrents dels seus tèxtils foren la figura de perfil i el signe esglaonat. Quant a la figura, no se sap si corria, s'agenollava o volava (ja que se'l representa amb una sola cama, doblegada en la posició que adopta un corredor, i sembla dur ales).¹⁸ Pel que fa al signe esglaonat, apareix per tot Perú i en totes les èpoques. Es pensa que volien representar els *anden* o terrasses, que constituïen un element fonamental per a regar i així assegurar la seva producció agrícola als vessants de les muntanyes. Hi ha dos sistemes decoratius de la cultura Huari que es repeteixen amb freqüència: la *banda vertical*, plena d'imatges i de color, i la *imatge «en parell»*, que potser vol plasmar els conceptes panandins de filosofia, política i sociologia.

— El *Període Intermedi Tardà* (1000-1470 dC) s'inicia amb la cultura Chimú. Les seues tèxtils ens ofereixen dades culturals importants. Les seves decoracions són molt descriptives: no tenien ni símbols ni ideogrames, com els que hem vist abans, sinó que els seus protagonistes estan vinculats a activitats que es desenvolupaven dins d'estructures o damunt d'objectes fets per l'home. No hem d'oblidar que van ser els hereus dels *mochicas*, principalment en costums, esperit guerrer i arquitectura, i que van estendre els seus teixits cap a la costa central i meridional. Les tècniques que fan servir són: el tapís tipus *kilim* (a l'època del domini chimú a la costa) i el tapís entrellaçat a l'època incaica. La seva iconografia té dos motius principals: el *personatge frontal*, que possiblement representava el poder (religiós i civil). Aquest personatge també té els braços estesos amb ceptres (com el de la Porta del Sol de Tiahuanaco), però té el semblant serè; presenta aspectes físics diferents (de cos sencer, amb el cap separat del tronc o amb el cos en dues parts), i sempre duu un gran capell en forma de semilluna i grans orelles. L'altre motiu és l'*animal de la Lluna*, que s'assembla a un drac representat a les parets de maó del temple de Chan-Chan. Quasi sempre està assegut, de perfil, amb taques a la pell i la boca oberta amb una llarga llengua. Hi ha altres teixits amb dissenys geomètrics, que són camps de color fets amb cotó natural, en una o diverses peces, amb una trama senzilla i l'ordit sempre doble.

La cultura Chancay va ser influïda pels chimús, i va evolucionar fins que es va convertir en un notable centre productor tèxtil, molt ric i creatiu. És l'única cultura preincaica que té quatre tipus d'objectes tèxtils ben diferenciats i gairebé únics: *objectes tridimensionals*, com arbres i cases, fets amb cotó, llana

17. Aquest disseny té dos rectangles, juxtaposats per tal de fer una composició de dos camps de color.

18. Hi ha diverses tesis referent a això: W. Concklin deia que els teixidors de la cultura Huari veien l'espai com una sèrie de bandes horitzontals, més amples en primer pla (part inferior de la composició) i més primes cap al fons (part superior de la composició); A. Sawyer diu que l'amplada reduïda de les bandes i de la figura es devia essencialment a les limitacions imposades pel teiler.

i fibra vegetal; *figuretes* o *muñecas*, de roba realitzada amb la tècnica de tapís, on es distingeix una cara amb ulls grans, i es representen postures ben diferents; les *gases*, de forma quadrada, d'un metre aproximat per banda, fetes amb cotó blanc i decorades amb figures frontals de peixos, aus i felins, principalment, i *teles decorades amb plomes* i *teles pintades*, decorades a l'estil que podríem denominar *naïf*, en què l'artista sembla plasmar les seves idees directament sobre la roba, amb una expressió molt lliure (figures humanes, animals i fitomorfes).

Els *teixits de ratlles*, més o menys gruixudes, aconseguen un efecte estètic interessant a base de bandes verticals, de colors crema i castany principalment, junt amb vermell, groc, blanc i negre. No tenen un sentit organitzatiu ni utilitzen ideogrames ni símbols; és una decoració feta amb signes, com l'espiral, la voluta, l'escala i els caps de felins o serps, tots ells alineats en diagonal.

Finalment, s'ha de parlar de les *teles brodades*, en vermell, castany o groc, sobre fons de cotó natural, decorades amb figures antropomorfes, semblants a les chimús: personatges frontals simètrics, de vegades amb una cama aixecada com si dansessin, envoltats d'animals, com peixos, serps, insectes i aus.

— L'*Horitzó Tardà* (1470-1532 dC) s'estén al llarg de la totalitat de la durada de la cultura inca. Els inques van ocupar un territori extens, tant de la serralada com de la costa, la qual cosa va fer que la seva iconografia recollís molts temes de les cultures esmentades anteriorment, que van reconvertir.

Els teixits de la serralada són molt poc corrents a causa de les condicions climàtiques poc favorables en què es desenvoluparen. Tenen dissenys ordenats i dues tècniques fonamentals: el tapís entre-

llaçat i el teixit on domina la trama (*warp-patterning*) fet amb llana d'alpaca i de cotó. Es teixien lateralment amb l'ordit de tres dobles en direcció curta, sobre un teler vertical. Les túniques tenien 1 m d'alçada × 75 cm d'ample (rectangle vertical).

Els teixits de la costa es feien de teixit solt (*slit*) d'ordit de dos dobles de cotó. Les túniques es feien amb dos trossos verticals, més amples que alts.

La iconografia de la serralada està feta a base d'elements geomètrics (escacs, triangles i ratlletes), on apareixen quadres de dos colors, creus i el conegut *tocapu*,¹⁹ forma geomètrica com a ideograma pictòric. Hi ha qui diu que és una escriptura visual.²⁰ Segons això, cada signe és una síl·laba, lletra o combinació de lletres.

La iconografia de la costa té tres dissenys molt freqüents: l'*estrella de vuit puntes*, la *ploma estilitzada* i un *quadrangle* amb aus entrelaçades de diferents colors.

* * *

Els teixits precolombins dels museus públics catalans es troben en els diferents arxius i magatzems, on es poden consultar per tal d'estudiar-los, amb l'excepció, actualment, de les quatre peces del Museu Darder de Banyoles, les deu del Museu Etnològic de Barcelona que formen part de l'exposició sobre cultures precolombines i la peça del Museu Andino-amazònic dels Caputxins de Barcelona.

Aquests teixits dels museus catalans pertanyen a les cultures més conegudes de la Zona Andina: Paracas Necrópolis i Nazca; Tiahuanaco-Huari; el bloc Ica, Chimú i Chancay com a més nombrós, i, finalment, els inques, juntament amb algunes mostres de l'Època Colonial.

Barcelona, octubre de 1997

19. És un quadrat de 10 cm per banda, amb diversos símbols geomètrics; també pot ser una banda que conté diversos quadrats d'aquest tipus.

20. J. W. REID, *Arte textil del Perú*, p. 198.

2

CORPUS

2.1. PARACAS NECRÓPOLIS

1

<i>Institució</i>	Museu Tèxtil i d'Indumentària (Barcelona)
<i>Col·lecció</i>	Fons del Museu anterior al 1969
<i>Núm. d'inventari</i>	28302
<i>Nom de l'objecte</i>	Fragment de tira de teixit precolombí
<i>Material</i>	Llana
<i>Mesures</i>	37 × 7 cm
<i>Conservació</i>	Regular
<i>Procedència</i>	Costa sud del Perú
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Inicial
<i>Cultura</i>	Paracas Necrópolis

Descripció i anàlisi iconogràfica

Fragment mal conservat de tira de llana. A la part central té un brodat que representa un ésser fantàstic (peix amb cara humana que treu la llengua i porta un bigoti molt arrissat, a l'estil Dalí). Els colors són alterns. A banda i banda, hi ha dues sanefes: la més exterior té sis ratlles paral·leles, i la més interior té com a motiu un animal negre (com un gat dret) que alterna amb un de fosc.

Observacions

Lligaments: tafetà amb brodat d'agulla.

Colors: rosa fort, rosa fluix, negre, groc, verd clar, verd fosc i blau.

Peces de comparació (paral·lels)

M. CUESTA DOMINGO, *Arqueología andina*, p. 59, ref. 2044.

L. J. RAMOS, M. C. BLASCO, *Los tejidos prehispánicos...*, p. 57, lám. vi, C.

2

<i>Institució</i>	Museu Tèxtil i d'Indumentària (Barcelona)
<i>Col·lecció</i>	Fons del Museu anterior al 1969
<i>Núm. d'inventari</i>	28307
<i>Nom de l'objecte</i>	Fragment de teixit precolombí
<i>Material</i>	Llana i cotó
<i>Mesures</i>	31 × 48 cm
<i>Conservació</i>	Bona
<i>Procedència</i>	Costa sud del Perú
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Inicial
<i>Cultura</i>	Paracas Necrópolis

Descripció i anàlisi iconogràfica

Fragment rectangular de teixit de llana i cotó de color cru pujat llis. Té una sanefa de llana en un dels extrems llargs. La decoració té cinc parts (tres i dues), que alternen amb gats dobles (jaguars) fets de dues maneres diferents. Està molt ben acabat per la banda exterior.

Observacions

Colors: cru, granat, groc, negre i verd fort.

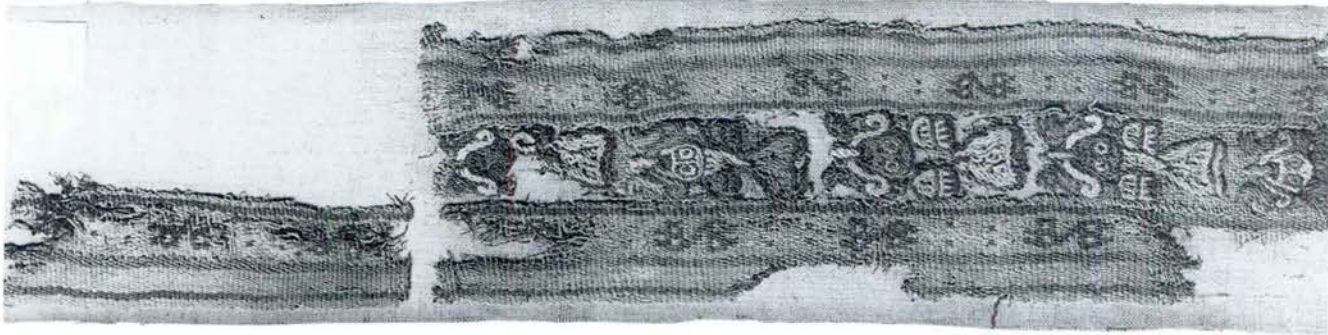
Peces de comparació (paral·lels)

M. CUESTA DOMINGO, *Arqueología andina*, p. 146, P. 179.

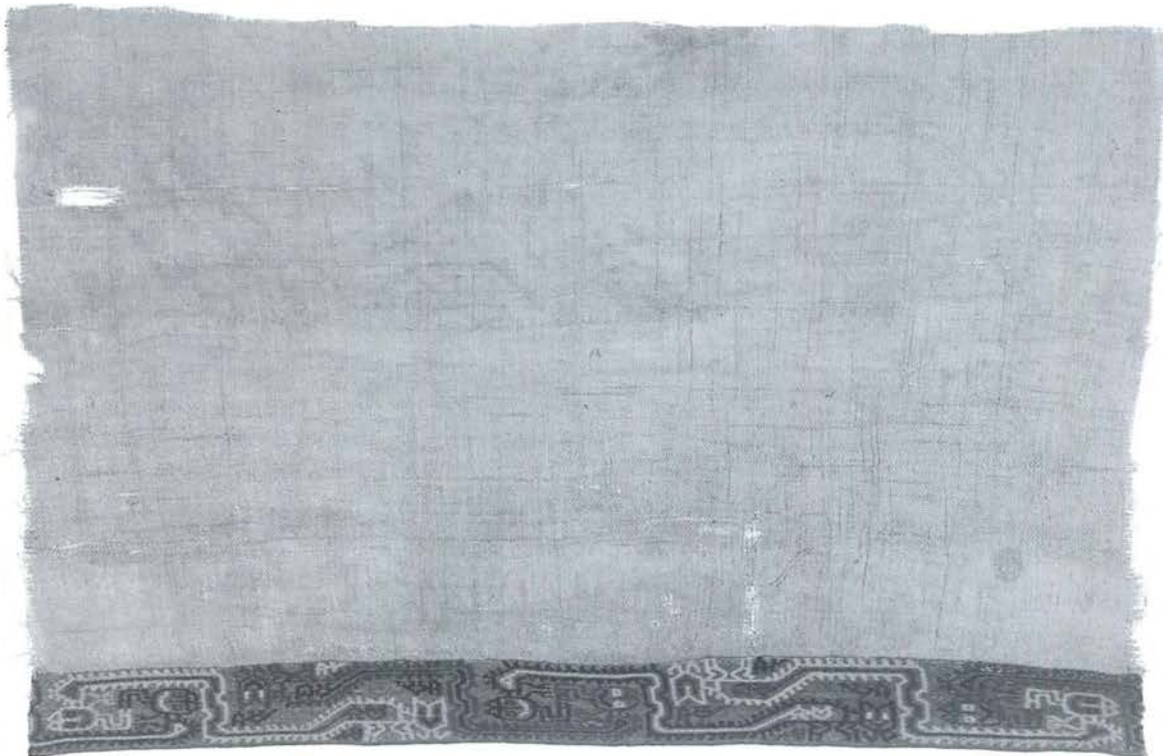
L. M. O'NEALE, *Textile periods in ancient Peru*, p. 195, lám. 2.

Bibliografia

Exposició a la Santa Creu [Barcelona, setembre 1952].

1. MTB 28302

2. MTB 28307

3

<i>Institució</i>	Centre de Documentació i Museu Tèxtil (Terrassa)
<i>Col·lecció</i>	Viñas (1957)
<i>Núm. d'inventari</i>	5932 (altres: Viñas, núm. 2114)
<i>Nom de l'objecte</i>	Fragment de teixit precolombí
<i>Material</i>	Cotó i llana
<i>Mesures</i>	27 × 25 cm
<i>Conservació</i>	Bona
<i>Procedència</i>	Costa sud del Perú
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Inicial
<i>Cultura</i>	Paracas Necrópolis

Descripció i anàlisi iconogràfica

Fragment de teixit de cotó i llana gairebé quadrat decorat amb tècnica de tapís. El tema decoratiu és el de l'estilització vegetal: flors, fulles i fruits, distribuïts en tres grans zones horitzontals separades per ratlles amples de dos colors (blau i groc).

Observacions

Colors: blau 19-4256 TC, groc 16-1324 TC, granat 19-1532 TC i beix 14-1112 TC.

[SCB] — Tècnica de tapís.

— *Ordit:* cotó, molt irregular, de 3 caps (un de més fi que els altres); torsió Z, retorsió S.

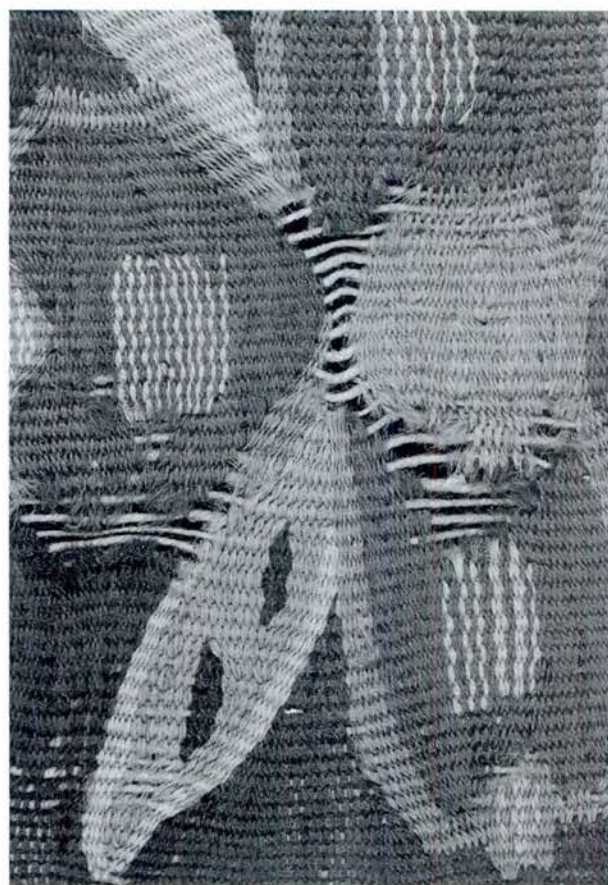
— *Trama:* pèl de camèlid, 2 caps (?), retorsió S.

— *Densitat:* 11 fils / 26 passades.

— Les trames dels diferents colors s'enllacen entre elles, sense prendre cap fil d'ordit comú.

Peces de comparació (paral·lels)

MUSEO NACIONAL DE ANTROPOLOGÍA Y ARQUEOLOGÍA DE LIMA, *Arte textil y adornos*, p. 70-71.

3. CDMT 5932

4

<i>Institució</i>	Centre de Documentació i Museu Tèxtil (Terrassa)
<i>Col·lecció</i>	Donatiu del Sr. Fuentes Irurozqui (1961)
<i>Núm. d'inventari</i>	7186
<i>Nom de l'objecte</i>	Fragment de teixit precolombí
<i>Material</i>	Cotó
<i>Mesures</i>	5,5 × 6 cm / 5 × 6 cm
<i>Conservació</i>	Dolenta
<i>Procedència</i>	Costa sud del Perú
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Inicial
<i>Cultura</i>	Paracas Necrópolis

Descripció i anàlisi iconogràfica

Fragment molt petit d'un mantell funerari amb dos dibuixos retallats i enganxats a la roba, que serveix de trama. Són dues figures: l'una, agenollada recolzant les mans a terra, molt ricament vestida, mira l'espectador com fent-li llengüetes; l'altra porta a l'esquena un gran farcell que aguanta amb les mans, i, al cap, hi duu un capell amb dues plomes.

Observacions

Colors: groc 15-1147 TC, blau 17-4020 TC, negre 19-4013 TC, vermell 17-1537 TC, marró 19-1116 TC i groc més fort (Pantone Cotton) 16-1350 TC.

- [SCB] — Tafetà brodat amb punt de tija.
 — Base de cotó i brodat amb pèl de camèlid.

Peces de comparació (paral·lels)

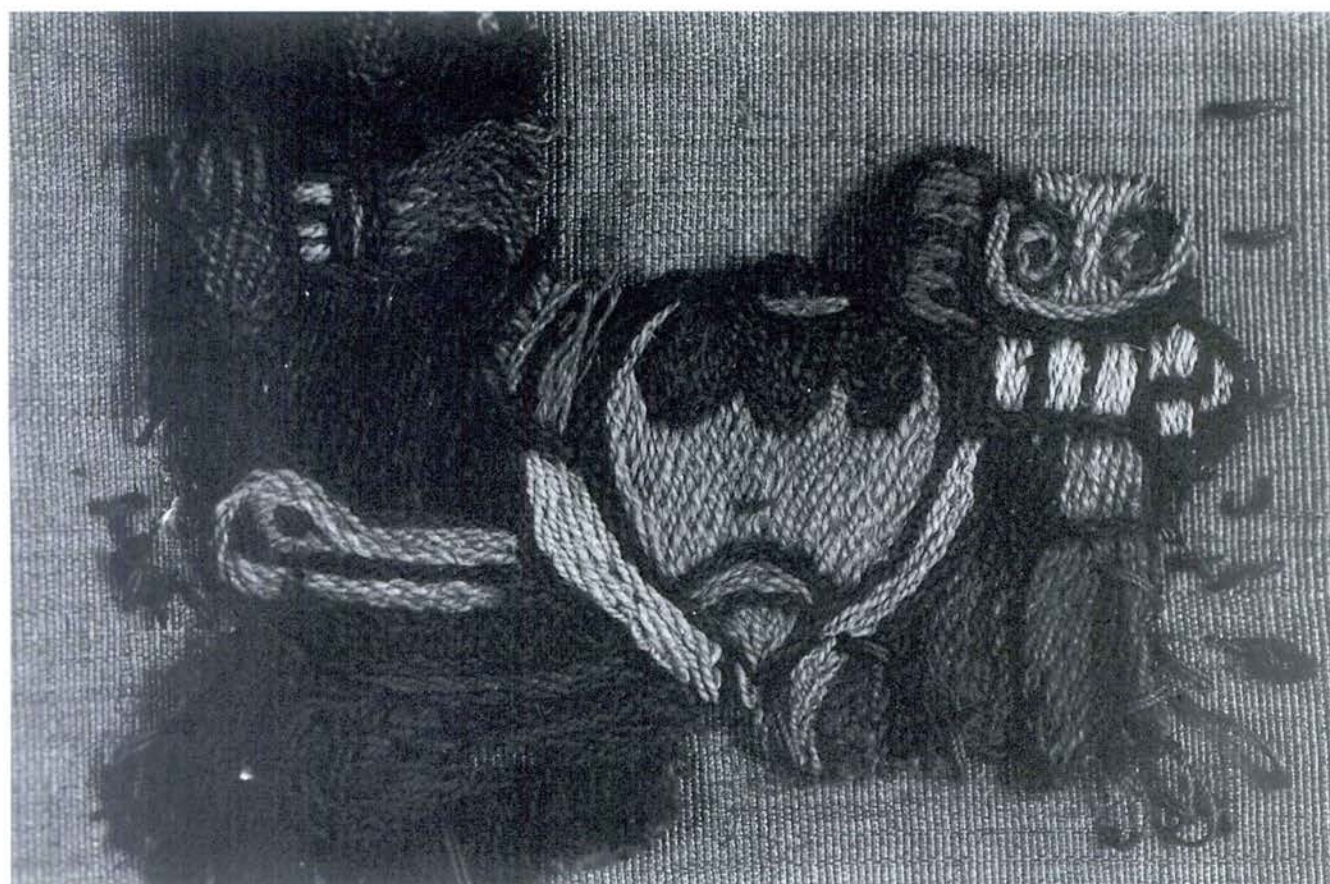
M. CUESTA DOMINGO, *Arqueología andina*, p. 59, ref. 2044.

D. EISLEB, *Altperuanische Kulturen I*, p. 148, a.

L. J. RAMOS, M. C. BLASCO, *Los tejidos prehispánicos...*, p. 57, làm. VI, C.

4. CDMT 7186

5

<i>Institució</i>	Centre de Documentació i Museu Tèxtil (Terrassa)
<i>Col·lecció</i>	Tórtola Valencia (1971)
<i>Núm. d'inventari</i>	8034 (altres: Americano, núm. 28 [339])
<i>Nom de l'objecte</i>	Fragment de teixit precolombí
<i>Material</i>	Llana
<i>Mesures</i>	31 × 19 cm
<i>Conservació</i>	Dolenta
<i>Procedència</i>	Costa sud del Perú
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Inicial
<i>Cultura</i>	Paracas Necrópolis

Descripció i anàlisi iconogràfica

Fragment de teixit de llana de color verd fulla, amb set figures simbòliques brodades que alternen els colors. Semblen homes amb una cuirassa i grans plomes al cap, que porten en una mà el cap d'un sacrificat, i, a l'altra, una llança curta. Gran variació de colors.

Observacions

Colors: de fons, verd 17-6229 TC; a la resta del teixit, negre 19-4013 TC, granat 18-1630 TC, groc 16-0945 TC, blau 15-4421 TC i rosa 16-1529 TC.

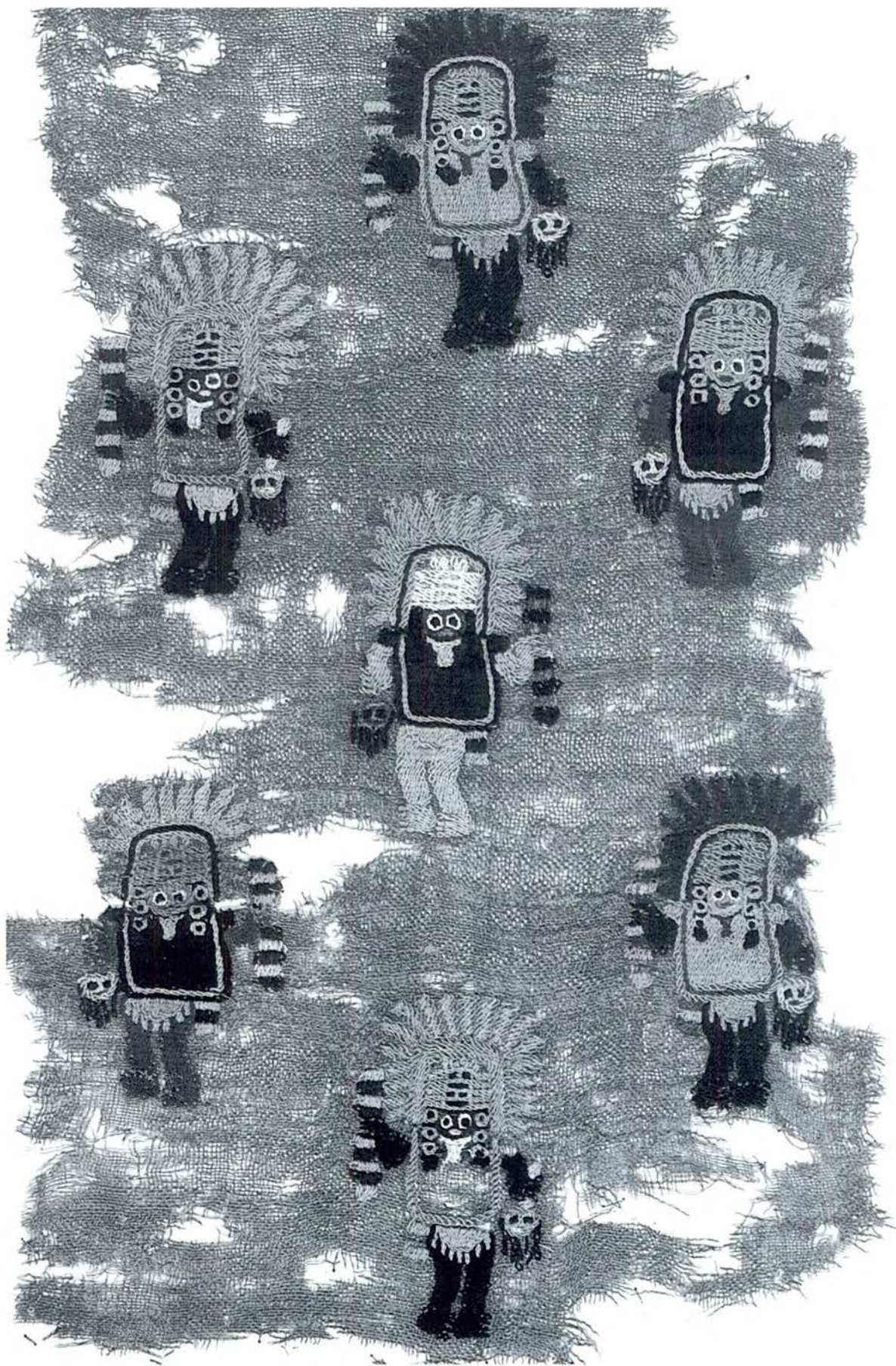
- [SCB] — Tafetà brodat amb punt de tija.
 — Fil verd de base de pèl de camèlid, brodat també amb camèlid.

Peces de comparació (paral·lels)

MUSEO NACIONAL DE ANTROPOLOGÍA Y ARQUEOLOGÍA DE LIMA, *Arte textil y adornos*, p. 53.

Bibliografia

V. SOLANILLA, *Col·leccions precolombines als museus de Catalunya*, Barcelona, 1993, p. 94.

5. CMDT 8034

6

<i>Institució</i>	Centre de Documentació i Museu Tèxtil (Terrassa)
<i>Col·lecció</i>	Tórtola Valencia (1971)
<i>Núm. d'inventari</i>	8035 (altres: Americano, núm. 25 [340])
<i>Nom de l'objecte</i>	Fragment de teixit precolombí
<i>Material</i>	Cotó i llana
<i>Mesures</i>	45 × 21 cm (més 7 cm de serrell)
<i>Conservació</i>	Regular
<i>Procedència</i>	Costa sud del Perú
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Inicial
<i>Cultura</i>	Paracas Necrópolis

Descripció i anàlisi iconogràfica

Fragment de teixit de cotó i llana de color fosc (que formava part d'un gran mantell funerari de Paracas) d'on s'han retallat unes tires amb els motius principals. Són una sèrie de figures simbòliques brodades sobre fons negre, els colors de les quals van alternant. De fet, sempre és la mateixa figura: és un personatge (sembla una mona) que té per centre el cap, d'on surten braços, cames i un gran capell que recorda el dels arlequins. Té restes de serrell. En una de les tires es veu molt clar com era la trama, amb molts fils llargs; l'altra està tallada tot just al començament del serrell.

Observacions

Colors: negre 19-4013 TC, verd clar 17-0115 TC, verd fosc 18-6018 TC, vermell 17-1641 TC i groc 15-1142 TC.

- [SCB] — Brodat amb punt de tija.
- *Matèria:* serrell de cotó, 4 caps (cada un d'ells a 2 caps), torsió S, retorsió Z.
- *Base del teixit:* tafetà de cotó, 2 caps, retorsió S.
- Brodat amb pèl de camèlid, 2 caps, retorsió S.
- *Densitat base:* 15 fils / 16 passades.

Peces de comparació (paral·lels)

- L. M. O'NEALE, *Textile periods in ancient Peru*, p. 199, làm. 4, i p. 201, làm. 5.
- L. J. RAMOS, M. C. BLASCO, *Los tejidos prehispánicos...*, p. 63, fig. A.

6. CMDT 8035

7

<i>Institució</i>	Centre de Documentació i Museu Tèxtil (Terrassa)
<i>Col·lecció</i>	Tórtola Valencia (1971)
<i>Núm. d'inventari</i>	8039 (altres: Americano, núm. 24 [344])
<i>Nom de l'objecte</i>	Fragment de teixit precolombí
<i>Material</i>	Cotó i llana
<i>Mesures</i>	48 × 9 cm
<i>Conservació</i>	Regular
<i>Procedència</i>	Costa sud del Perú
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Inicial
<i>Cultura</i>	Paracas Necrópolis

Descripció i anàlisi iconogràfica

Tira de teixit de cotó de color granat retallada pels dos costats. A l'esquerra, s'hi veu encara una sanefa petita que té el serrell tallat. Les tres figures que es veuen estan brodades amb pèl de camèlid sobre la trama i representen el mateix personatge, però canviant els colors: és un jaguar, disfressat d'home, que porta un vestit curt (de colors marró clar, groc i blau verd) que deixa veure els braços, alçats cap amunt. Amb una mà sembla agafar una serp i amb l'altra no agafa res. Les cames tenen indicacions dels dits del peu. Duu un gran capell amb una serp alçada i ales a cada costat; de l'espatlla, cap endavant, li surt una altra serp més gran que va cap al terra.

Observacions

Decoració brodada.

Colors: de fons, 19-1327 TC; a la resta del teixit, granat 17-1645 TC, groc 16-0948 TC / 18-0939 TC, blau 16-4408 TC i verd 18-5418 TC.

- [SCB] — Tafetà brodat amb punt de tija.
 — Matèria base de cotó, brodat amb pèl de camèlid.

Peces de comparació (paral·lels)

M. CUESTA DOMINGO, *Arqueología andina*, p. 59, ref. 2053.

7. CDMT 8039

8

<i>Institució</i>	Centre de Documentació i Museu Tèxtil (Terrassa)
<i>Col·lecció</i>	Tórtola Valencia (1971)
<i>Núm. d'inventari</i>	8040 (altres: Americano, núm. 26 [345])
<i>Nom de l'objecte</i>	Fragment de teixit precolombí
<i>Material</i>	Cotó i llana
<i>Mesures</i>	33 × 48 cm
<i>Conservació</i>	Regular
<i>Procedència</i>	Costa sud del Perú
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Inicial
<i>Cultura</i>	Paracas Necrópolis

Descripció i anàlisi iconogràfica

Fragment no gaire ben conservat de teixit de color negre amb una sèrie de quatre figures brodades amb posterioritat. Representen un personatge (l'expressió de la cara és ferotge) amb cuirassa i faldellí, del qual pegen dos caps. En una mà porta un ganivet (*tumi*) i, a l'altra, dues llances. Sobre el cap duu una pell de jaguar.

Observacions

Colors: de fons, negre 19-4023 TC; a la resta del teixit, granat 18-1612 TC, rosa 16-1720 TC, blau 17-4716 TC, verd 17-0115 TC, groc 16-1324 TC i 16-0950 TC.

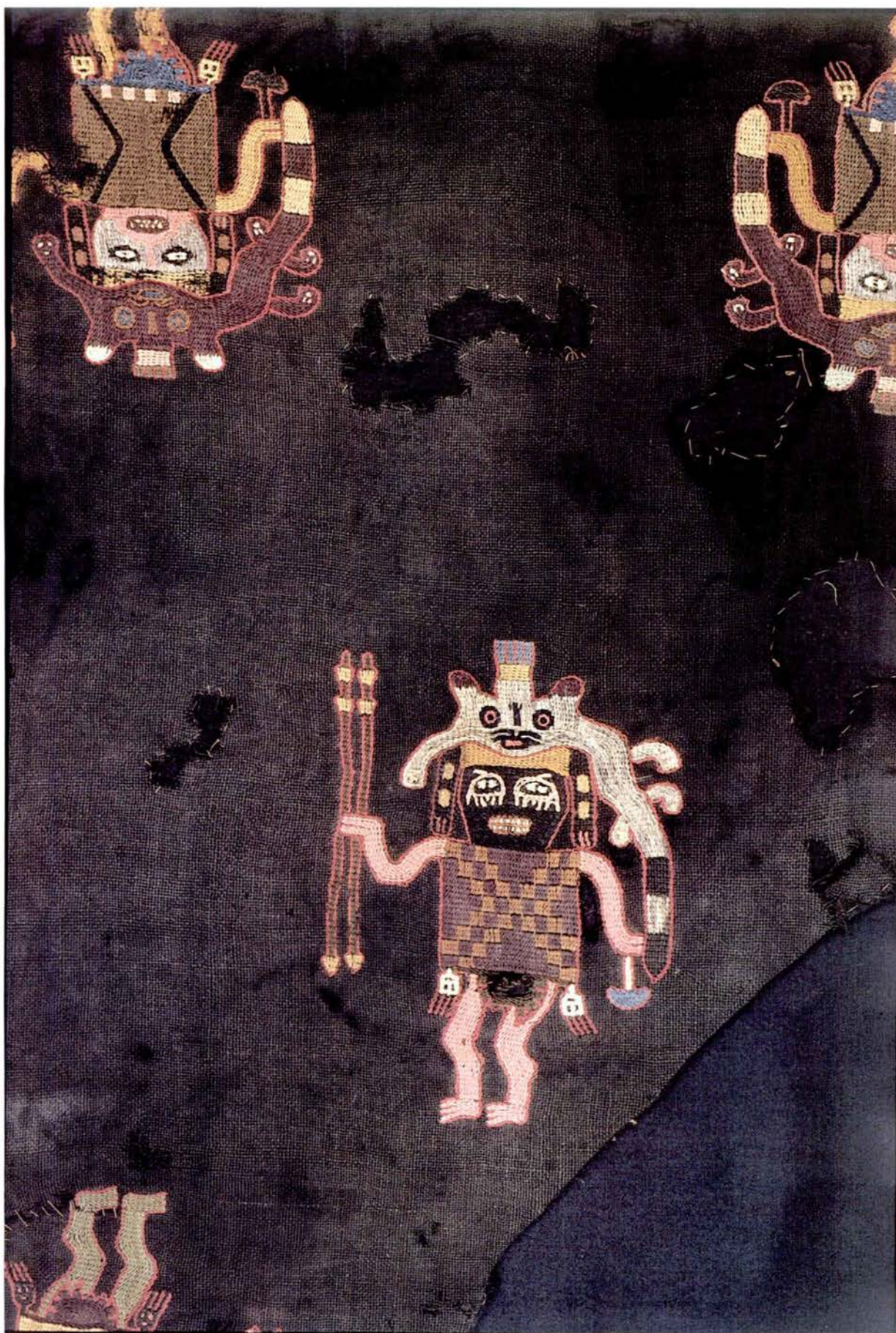
- [SCB] — Tafetà brodat amb punt de tija.
 — *Matèria:* tafetà de base de cotó (i proteic?), brodat amb pèl de camèlid.

Peces de comparació (paral·lels)

MUSEO NACIONAL DE ANTROPOLOGÍA Y ARQUEOLOGÍA DE LIMA, *Arte textil y adornos*, p. 53.

Bibliografia

V. SOLANILLA, *Col·leccions precolombines als museus de Catalunya*, Barcelona, 1993, p. 97.

8. CMDT 8040

2.2. NAZCA

9

<i>Institució</i>	Museu Etnològic (Barcelona)
<i>Col·lecció</i>	Donatiu del Sr. Leopoldo Gómez Alonso (1952)
<i>Núm. d'inventari</i>	16-141
<i>Nom de l'objecte</i>	Fragment de cordó cilíndric
<i>Material</i>	Llana
<i>Mesures</i>	54 × 1 cm
<i>Conservació</i>	Bona
<i>Procedència</i>	Costa sud del Perú
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Inicial
<i>Cultura</i>	Nazca

Descripció i anàlisi iconogràfica

Fragment d'un cordó una mica gruixut, decorat amb una sèrie de motius geomètrics en relleu, principalment bandes i triangles.

Observacions

Colors: marró fosc, marró mig, beix, granat i verd.
Podria formar part d'una fona.

Peces de comparació (paral·lels)

V. B. KANDT, *Peruaanse textielen*, p. 40, núm. 6-7.

10

<i>Institució</i>	Museu Etnològic (Barcelona)
<i>Col·lecció</i>	Donatiu del Sr. Leopoldo Gómez Alonso (1952)
<i>Núm. d'inventar</i>	16-142
<i>Nom de l'objecte</i>	Fragment de cordó cilíndric
<i>Material</i>	Llana
<i>Mesures</i>	55 × 1 cm
<i>Conservació</i>	Bona
<i>Procedència</i>	Costa sud del Perú
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Inicial
<i>Cultura</i>	Nazca

Descripció i anàlisi iconogràfica

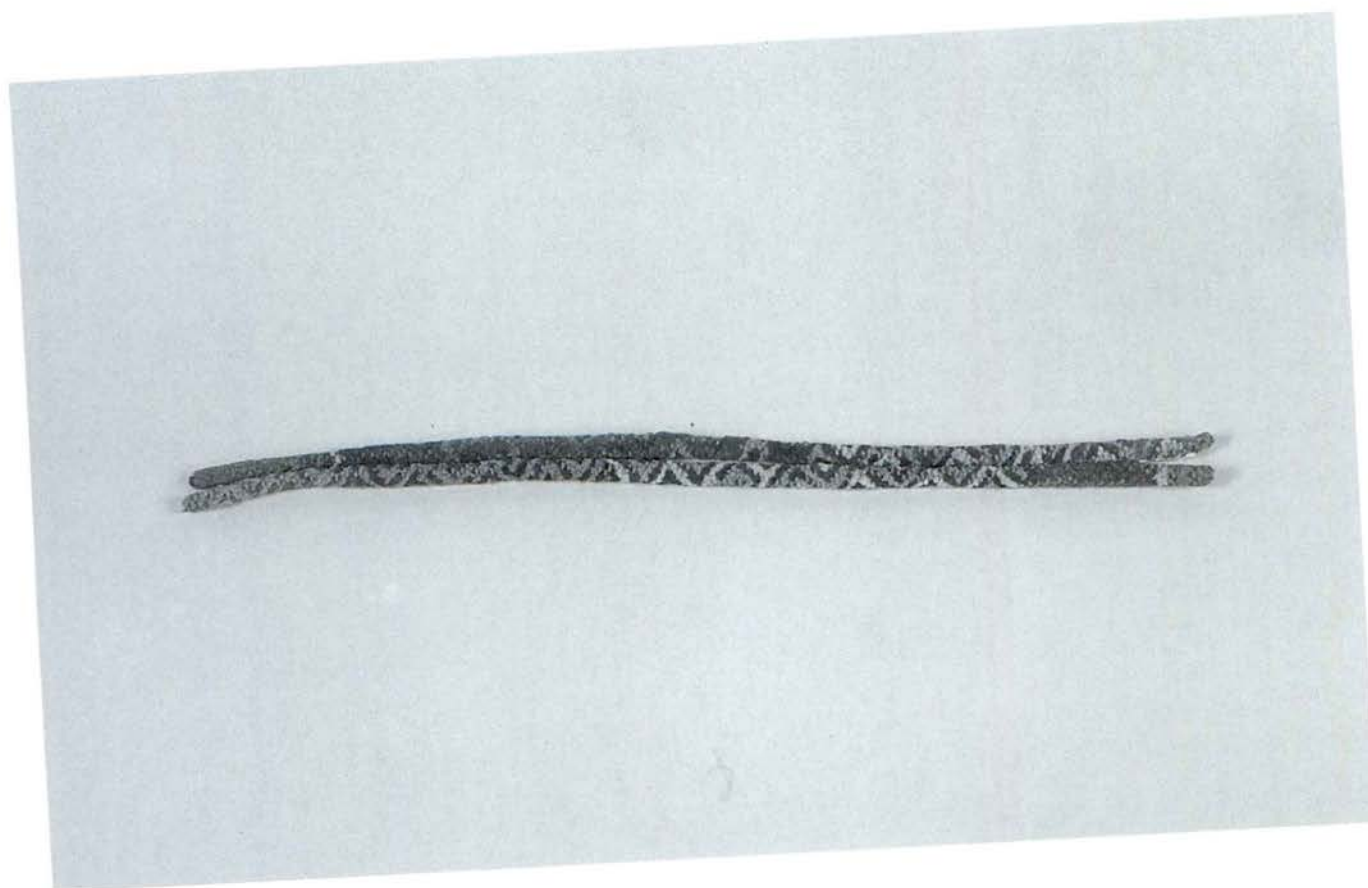
La mateixa descripció que el 16-141.

Observacions

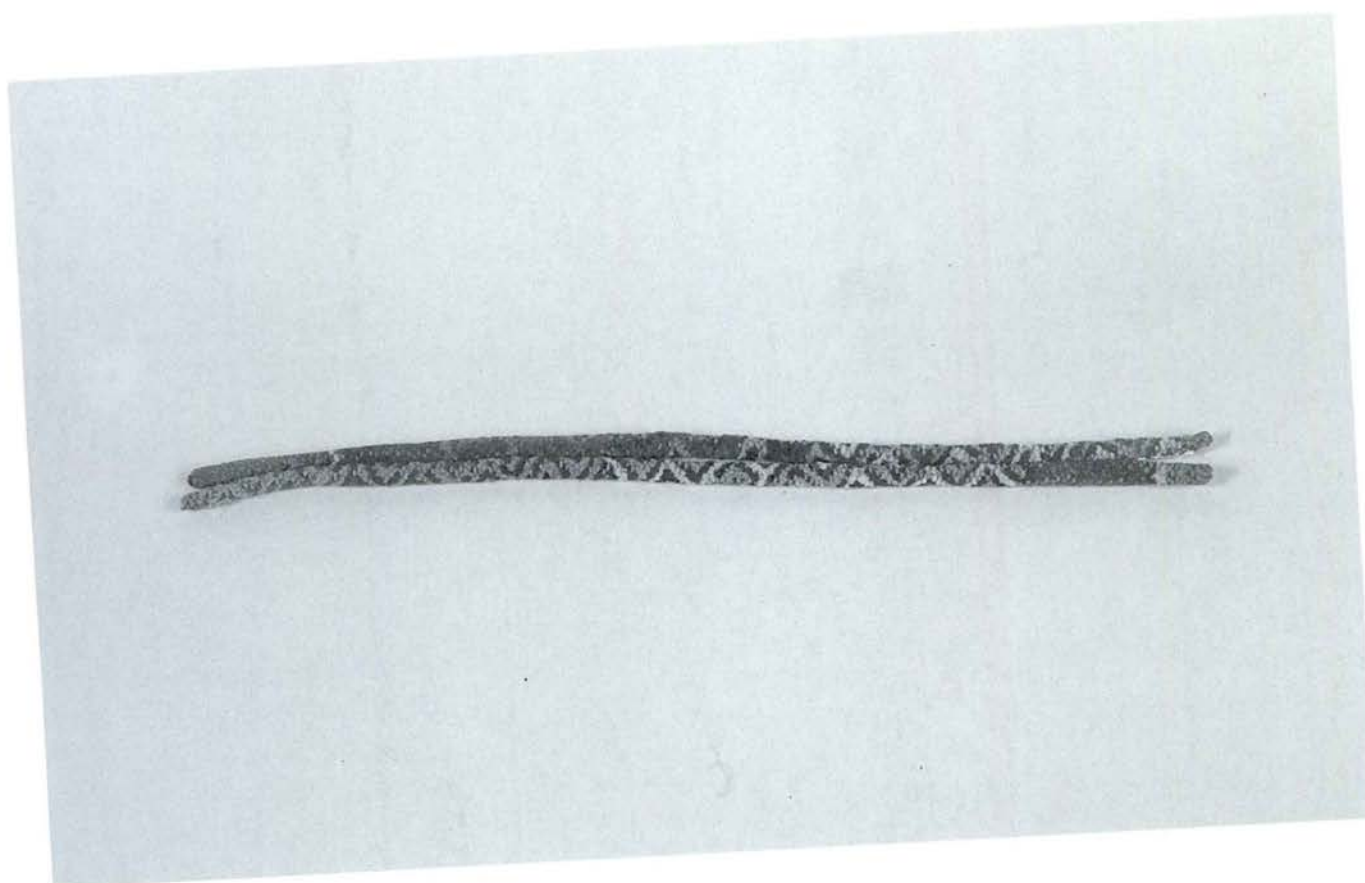
Podria formar part d'una fona.

Peces de comparació (paral·lels)

V. B. KANDT, *Peruaanse textielen*, p. 40, núm. 6-7.

9. MEB 16-141

10. MEB16-142

11

<i>Institució</i>	Museu Etnològic (Barcelona)
<i>Col·lecció</i>	Donació del Sr. Juan Rodríguez Móra de Córdoba (1949)
<i>Núm. d'inventari</i>	7-35
<i>Nom de l'objecte</i>	Fona
<i>Material</i>	Llana i cotó
<i>Mesures</i>	Cos central: 57 × 5 cm / corda: 113 × 1-2 cm i 78 × 1-2 cm
<i>Conservació</i>	Molt bona
<i>Procedència</i>	Perú
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Inicial (Nazca b final)
<i>Cultura</i>	Nazca

Descripció i anàlisi iconogràfica

Fona, molt ben conservada, decorada amb dibuixos geomètrics. La part central, de color granat, està rive-tejada amb una tira groga i negra. Els dos cordons tenen una primera part decorada geomètricament amb groc i negre, i la resta de les cordes són llises i negres. S'acaben amb un llarg serrell.

Peces de comparació (paral·lels)

B. BROOMER, *3000 jaar weven in de Andes*, p. 45, núm. 10.

V. B. KANDT, *Peruaanse textielen*, p. 40, núm. 7.

12

<i>Institució</i>	Centre de Documentació i Museu Tèxtil (Terrassa)
<i>Col·lecció</i>	Viñas (1957)
<i>Núm. d'inventari</i>	3911 (altres: Viñas, núm. 98)
<i>Nom de l'objecte</i>	Fragment de teixit de plomes precolombí
<i>Material</i>	Cotó i plomes
<i>Mesures</i>	20 × 45 cm
<i>Conservació</i>	Bona
<i>Procedència</i>	Costa sud del Perú
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Inicial
<i>Cultura</i>	Nazca

Descripció i anàlisi iconogràfica

Fragment rectangular de teixit de cotó amb plomes. Podria ser una bossa (*chuspa*) oberta. La trama és d'arpillera, i, a sobre, hi ha una xarxa molt ampla de fils de color clar (de cotó) on es lliguen les plomes, que formen tires paral·leles de diferents colors: verd, blau, negre, taronja i groc.

Observacions

Colors de les plomes esmentats en la descripció.

- [SCB] — *Base del teixit*: tafetà de cotó, tant la trama com l'ordit; 2 caps, torsió Z, retorsió S.
- *Densitat*: 11 fils, 7 passades.
- Les plomes estan lligades per dos nusos: un passa pel principi del canó de la ploma (que està doblegat) i l'altre es lliga a la meitat. Encara hi trobem un tercer fil que passa per sobre d'una o dues plomes per tal de subjectar-les. Aquesta sèrie de fils que lliguen les plomes són de cotó, a 2 caps, torsió S i lleugera retorsió Z. És un teixit de quatre vores, tot i que només en conserva dues.

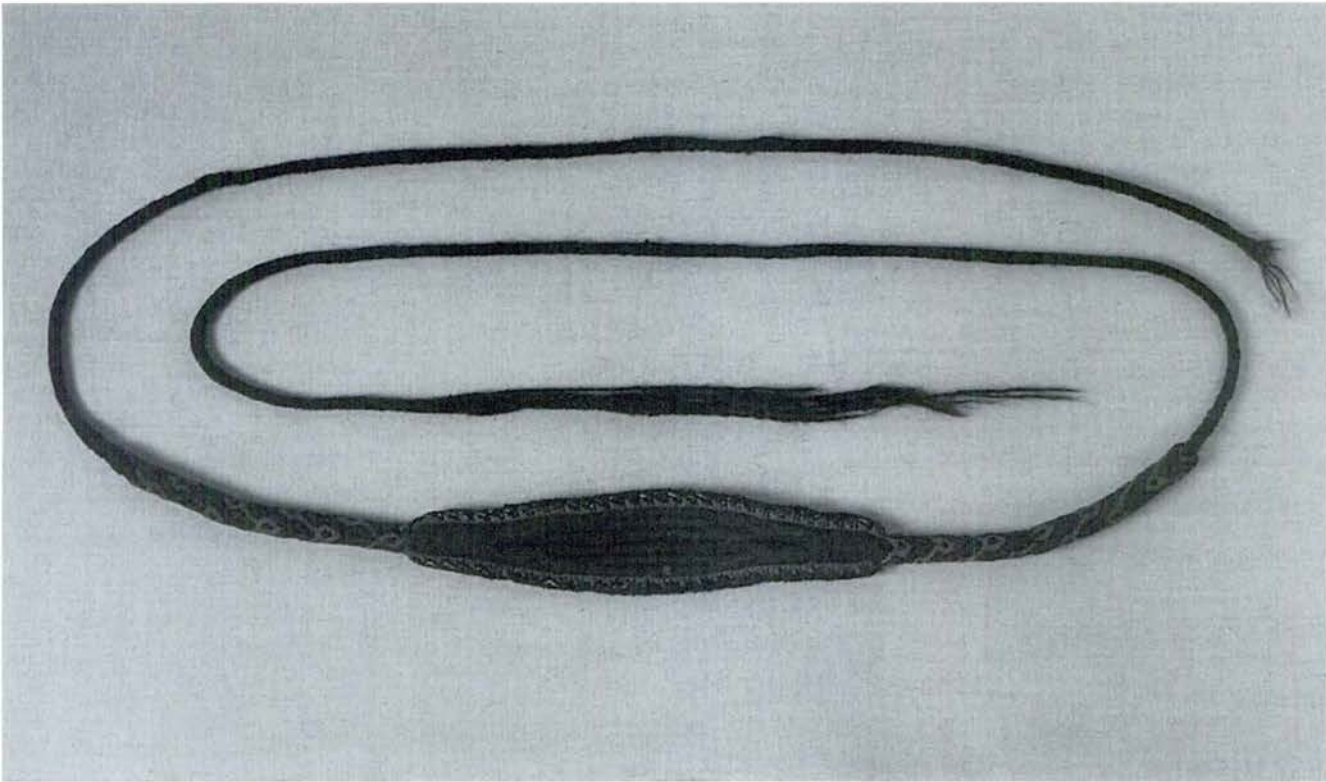
Peces de comparació (paral·lels)

IDEMITSU MUSEUM OF ARTS, *Textiles of Andean civilization*, p. 28-29.

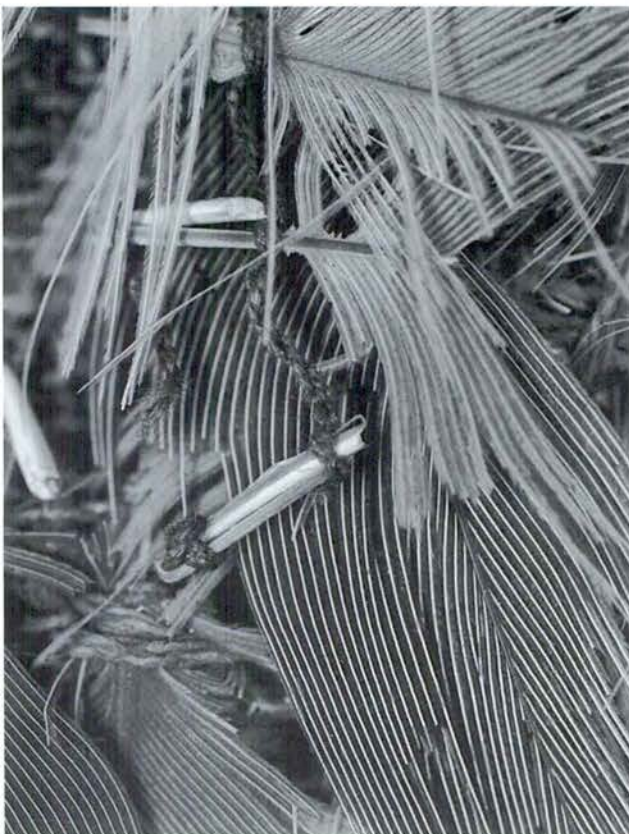
MUSEO NACIONAL DE ANTROPOLOGÍA Y ARQUEOLOGÍA DE LIMA, *Arte textil y adornos*, p. 85.

Bibliografia

V. SOLANILLA, *Col·leccions precolombines als museus de Catalunya*, Barcelona, 1993, p. 97.

11. MEB 7-35

12. CDMT 3911

13

<i>Institució</i>	Museu Tèxtil i d'Indumentària (Barcelona)
<i>Col·lecció</i>	Fons del Museu anterior al 1969
<i>Núm. d'inventari</i>	28311
<i>Nom de l'objecte</i>	Fragment de teixit precolombí
<i>Material</i>	Llana
<i>Mesures</i>	47 × 21,3 cm
<i>Conservació</i>	Bona
<i>Procedència</i>	Costa sud del Perú
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Inicial
<i>Cultura</i>	Nazca

Descripció i anàlisi iconogràfica

Fragment de teixit de llana, molt ben conservat, amb trama i ordit junts. Està decorat amb dibuixos geomètrics que representen caps humans (ulls, boca amb dents, orelles) amb un gran capell de plomes, enfrontats de dos en dos, amb colors alterns i lligats amb motius arboriformes. Als costats, hi ha el que semblen tires de cinc caps geometritzats al màxim que lliguen dos caps.

Observacions

Lligaments: tapís amb tècnica *kilim* i fils de la trama que lliguen els motius.

Colors: granat marró, verd, groc, cru, blau viu i granat fosc.

Peces de comparació (paral·lels)

L. J. RAMOS, M. C. BLASCO, *Los tejidos prehispánicos...*, p. 87, làm. xv, A.

R. D'HARCOURT, *Textiles of ancient Peru...*, p. 190, làm. 4, i p. 193, làm. 7.

Bibliografia

V. SOLANILLA, *Col·leccions precolombines als museus de Catalunya*, Barcelona, 1993, p. 67.

14

<i>Institució</i>	Centre de Documentació i Museu Tèxtil (Terrassa)
<i>Col·lecció</i>	
<i>Núm. d'inventari</i>	11263
<i>Nom de l'objecte</i>	Fragment de teixit precolombí
<i>Material</i>	Llana
<i>Mesures</i>	11 × 9 cm
<i>Conservació</i>	Bona
<i>Procedència</i>	Costa sud del Perú
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Inicial
<i>Cultura</i>	Nazca

Descripció i anàlisi iconogràfica

Fragment rectangular de teixit de llana. Sobre un fons granat, hi ha representades unes figures molt estilitzades de caire geomètric amb alternança de colors. Semblen cares amb la llengua molt llarga.

Observacions

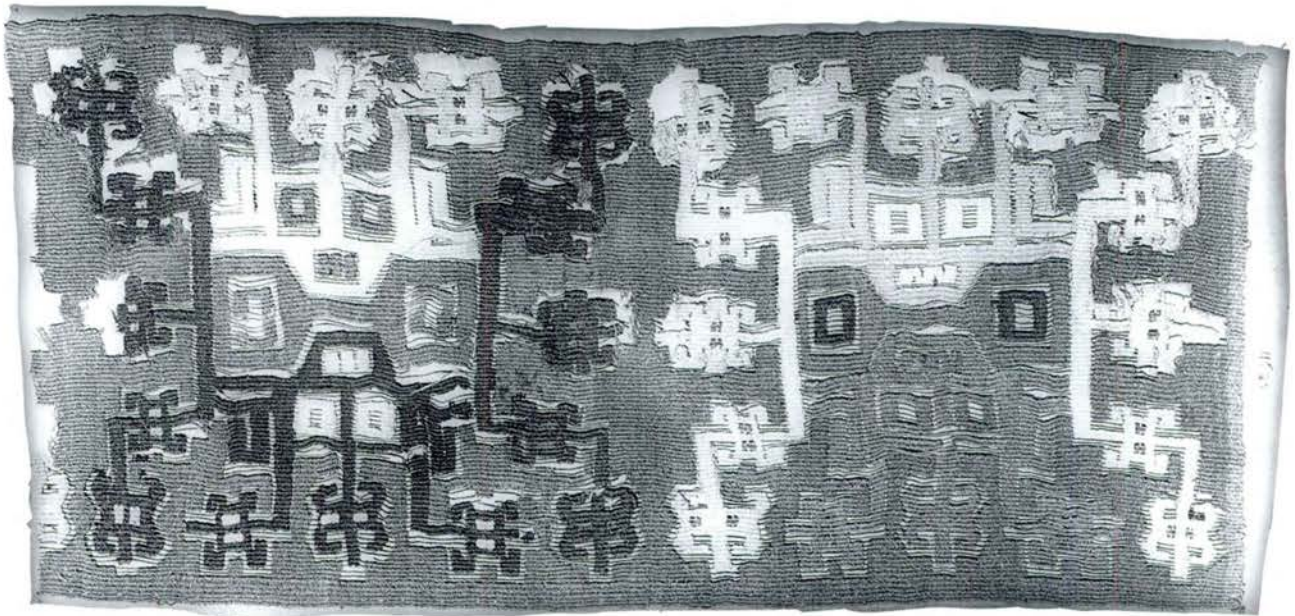
Colors: granat 18-1619 TC, groc verd 15-0948 TC, beix 12-0910 TC i marró fosc 18-1027 TC.

[SCB] — Tècnica de tapís (reps-trama).

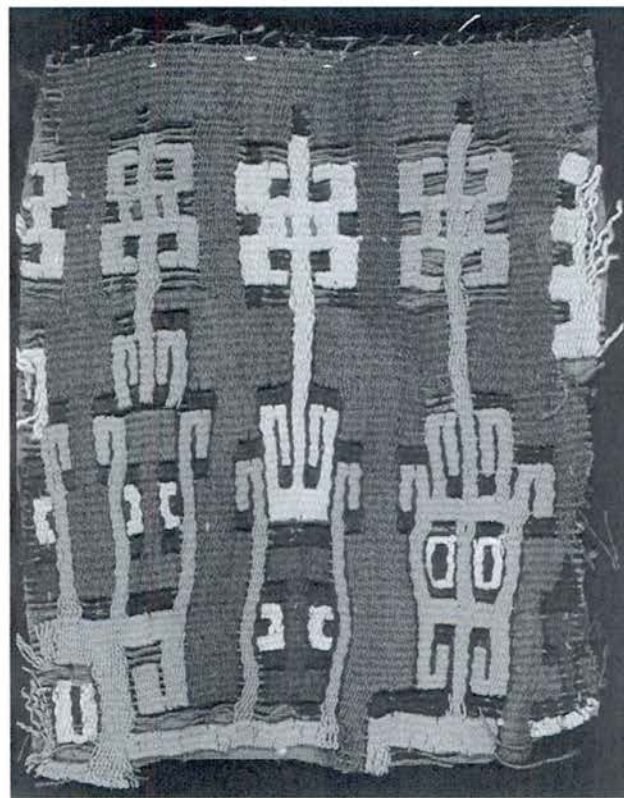
— *Ordit i trama:* camèlid.

Peces de comparació (paral·lels)

R. D'HARCOURT, *Textiles of ancient Peru...*, p. 190, làm. 4, i p. 193, làm. 7.

13. MTB 28311

14. CDMT 11263

2.3. TIAHUANACO-HUARI

15

<i>Institució</i>	Museu Etnològic (Barcelona)
<i>Col·lecció</i>	Donatiu del Sr. Leopoldo Gómez Alonso (1952)
<i>Núm. d'inventari</i>	16-143
<i>Nom de l'objecte</i>	Fragment de faixa
<i>Material</i>	Llana i cotó
<i>Mesures</i>	61,5 × 3 cm
<i>Conservació</i>	Regular
<i>Procedència</i>	Perú
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Inicial
<i>Cultura</i>	Tiahuanaco-Huari

Descripció i anàlisi iconogràfica

Tira decorada amb motius zoomorfs col·locats en rectangles. Són quatre caps de mico i dues serps en forma de S, una a cada punta.

Observacions

Colors: verd clar, granat, cru i negre.

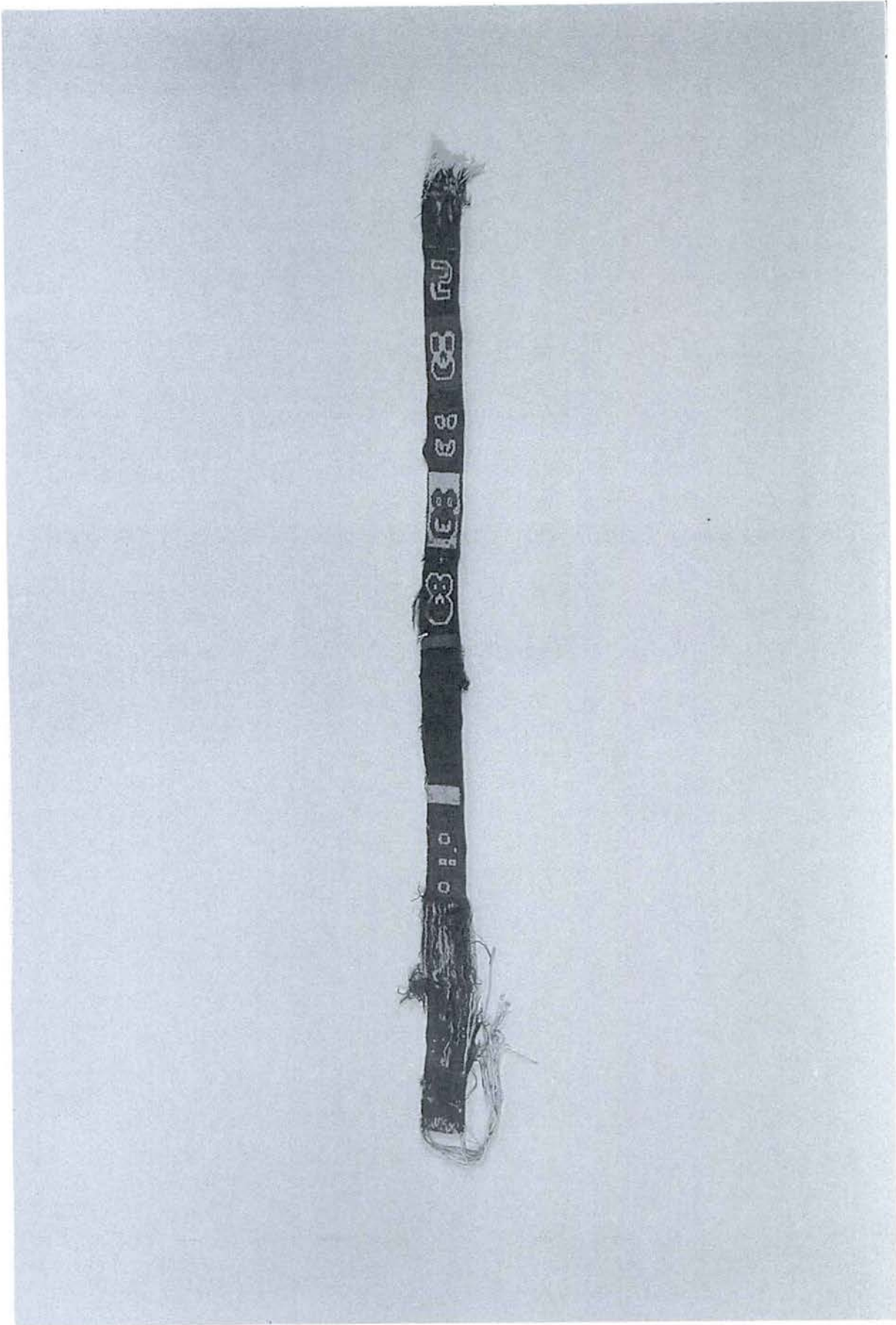
Tècnica de tapís.

Té dues cares.

Peces de comparació (paral·lels)

V. B. KANDT, *Peruaanse textielen*, p. 68, núm. 44.

L. J. RAMOS, M. C. BLASCO, *Los tejidos prehispánicos...*, p. 73, làm. X-H, teixit 16.

15. MEB 16-143

16

<i>Institució</i>	Museu Tèxtil i d'Indumentària (Barcelona)
<i>Col·lecció</i>	Fons del Museu anterior al 1969
<i>Núm. d'inventari</i>	28308
<i>Nom de l'objecte</i>	Fragment de teixit precolombí
<i>Material</i>	Llana
<i>Mesures</i>	66 × 37 cm
<i>Conservació</i>	Bona
<i>Procedència</i>	Costa sud del Perú
<i>Cronologia</i>	Horitzó Mitjà
<i>Cultura</i>	Tiahuanaco-Huari

Descripció i anàlisi iconogràfica

Fragment rectangular de teixit de llana, molt ben conservat. Té una tira central ampla i dues tires més estretes de color groc pàl·lid tacades pel temps, una d'elles amb una mena de fistó d'acabament. A la banda central, hi ha deu quadrats que tenen quatre motius de tipus geomètric amb disposició i colors alterns.

Observacions

Lligaments: tècnica de tapís amb calats a la trama.

Colors: groc pàl·lid, marró fosc, negre, rosa mitjà, marró mig, marró clar (cafè amb llet), cru i blau viu.

Peces de comparació (paral·lels)

L. J. RAMOS, M. C. BLASCO, *Los tejidos prehispánicos...*, p. 85, lám. xiv, A.

Símbolo e técnica..., p. 50, núm. 12.

Bibliografia

Exposició a la Santa Creu, Barcelona [Barcelona, setembre 1952].

V. SOLANILLA, *Col·leccions precolombines als museus de Catalunya*, Barcelona, 1993, p. 66.

16. MTB 28308

17

<i>Institució</i>	Museu Tèxtil i d'Indumentària (Barcelona)
<i>Col·lecció</i>	Fons del Museu anterior al 1969
<i>Núm. d'inventari</i>	28310
<i>Nom de l'objecte</i>	Fragment de teixit precolombí
<i>Material</i>	Llana
<i>Mesures</i>	21,5 × 22 cm
<i>Conservació</i>	Bona
<i>Procedència</i>	Serra sud del Perú
<i>Cronologia</i>	Horitzó Mitjà
<i>Cultura</i>	Tiahuanaco-Huari

Descripció i anàlisi iconogràfica

Fragment pràcticament quadrat de teixit de llana molt ben conservat, fet amb tècnica de tapís per les dues cares. Té dos colors de fons. La banda ampla, amb dissenys típicament geomètrics, amb cares de perfil, té el fons marró clar (color de cafè amb llet); la banda més estreta llisa (a dalt i a baix) és de color granat. Deixa fils de la trama lliures.

Observacions

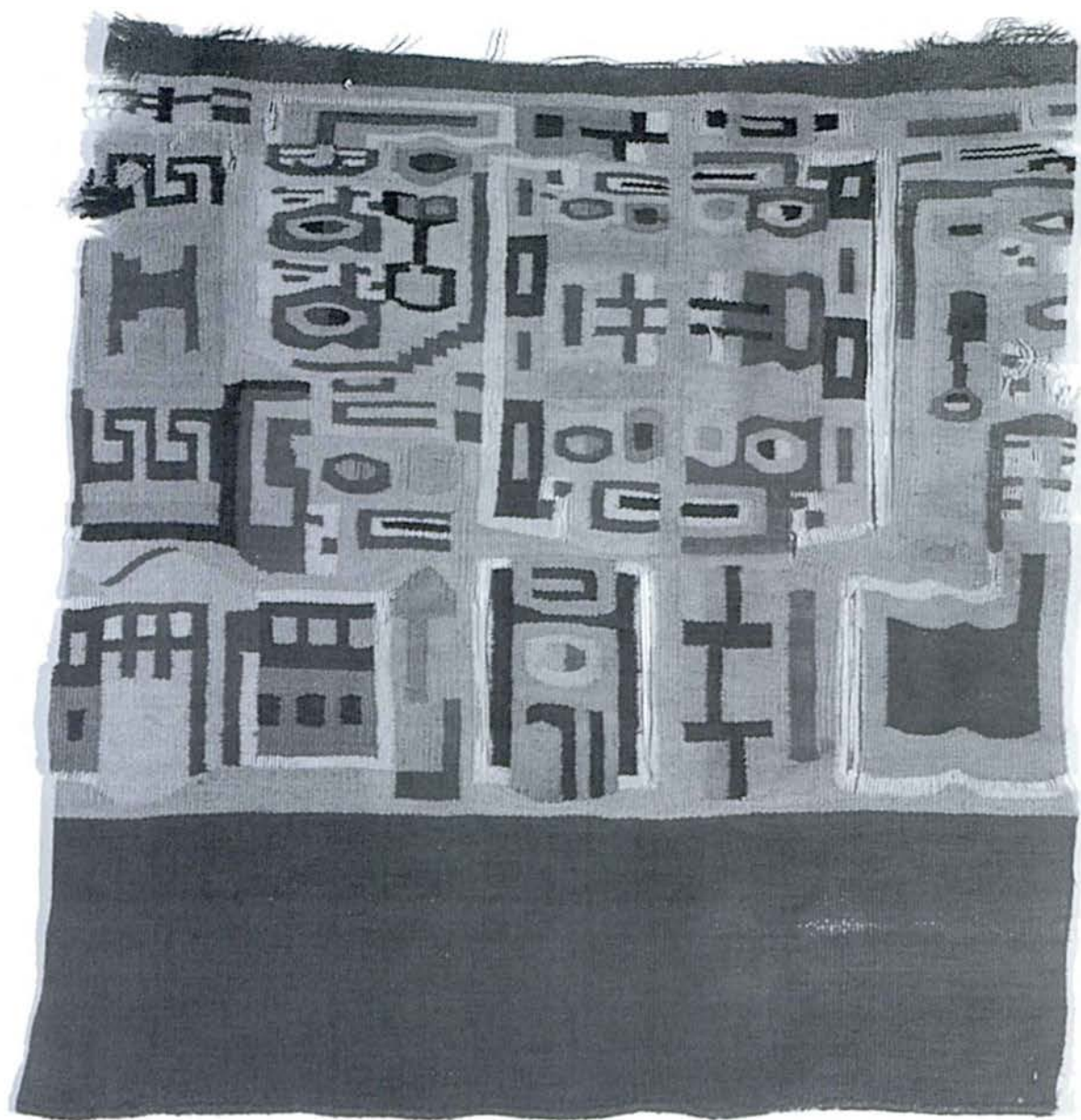
Lligaments: tècnica de tapís per ambdues cares.

Colors: granat i marró clar (cafè amb llet), el fons; decoració amb tres tons de marró (normal, mig i fosc), rosa clar i cru.

Peces de comparació (paral·lels)

BANQUE DE LUXEMBOURG, GALERIE SAILER, *Art de l'ancien Pérou*, p. 55.

Simbolo e tecnica..., p. 49, núm. 9.

17. MTB 28310

18

<i>Institució</i>	Museu Episcopal (Vic)
<i>Col·lecció</i>	Regal de particulars (1980-1984)
<i>Núm. d'inventari</i>	MEV 17156
<i>Nom de l'objecte</i>	Fragment de teixit precolombí
<i>Material</i>	Llana i cotó
<i>Mesures</i>	19,5 × 6,5 cm
<i>Conservació</i>	Bona
<i>Procedència</i>	Costa central del Perú
<i>Cronologia</i>	Horitzó Mitjà
<i>Cultura</i>	Tiahuanaco-Huari

Descripció i anàlisi iconogràfica

Fragment de teixit de llana i cotó fet amb un punt molt seguit sobre un vertader canemàs (trama) de color marró mig. Està decorat amb motius molt geometrizedats que es van repetint continuament. Un motiu està sencer, i, de l'altre, només en queda la silueta (és una serp capiculada, amb dents terribles).

Observacions

Lligaments: tècnica de tapís.

Colors: granat (de fons), verd clar, marró fosc, groc, marró (cafè amb llet) i blanc cru.

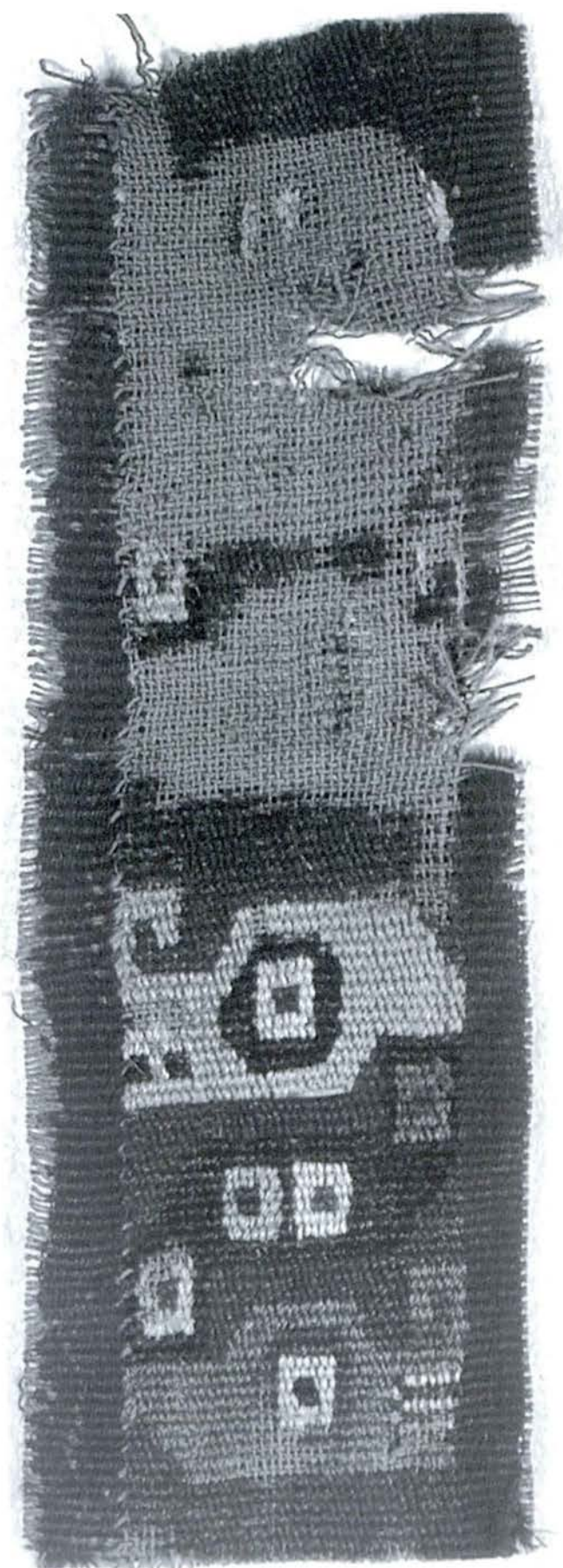
Peces de comparació (paral·lels)

V. B. KANDT, *Peruaanse textielen*, p. 68, làm. 44.

L. J. RAMOS, M. C. BLASCO, *Los tejidos prehispánicos...*, p. 73, làm. x, H.

Bibliografia

V. SOLANILLA, *Col·leccions precolombines als museus de Catalunya*, Barcelona, 1993, p. 105.

18. MEV 17156

19

<i>Institució</i>	Biblioteca-Museu Balaguer (Vilanova i la Geltrú)
<i>Col·lecció</i>	Emilio Ojeda (octubre del 1890)
<i>Núm. d'inventari</i>	4067 (altres: núm. 424)
<i>Nom de l'objecte</i>	Petita <i>chuspa</i> precolombina
<i>Material</i>	Cotó
<i>Mesures</i>	6 × 5,5 cm
<i>Conservació</i>	Bona
<i>Procedència</i>	Costa central o central-septentrional del Perú
<i>Cronologia</i>	Horitzó Mitjà (3-4)
<i>Cultura</i>	Moche-Huari

Descripció i anàlisi iconogràfica

Petita bossa de teixit de cotó de fons color blau gris. Té una decoració de color cru diferent per ambdues cares: per una banda, es compon de set faixes horitzontals i paral·leles, més una vuitena faixa molt més gruixuda que les altres; per l'altra, sembla un cranc estilitzat o un croquis molt geometritzat d'una cara humana amb barba.

Observacions

Lligaments: tafetà i tècnica de brodat amb agulla.

Colors: blau gris i cru.

Peces de comparació (paral·lels)

S. DESROSIERS, I. PULINI, *Tessutti precolombiani*, p. 126, núm. 32.

Bibliografia

Boletín de la Biblioteca-Museo Balaguer, vol. I (octubre 1890), p. 6.

V. SOLANILLA, *Catàleg del Museu Balaguer, núm. 3: Col·lecció precolombina*, Barcelona, núm. 205 (1987), p. 85.

V. SOLANILLA, *Col·leccions precolombines als museus de Catalunya*, Barcelona, 1993, p. 113.

20

<i>Institució</i>	Biblioteca-Museu Balaguer (Vilanova i la Geltrú)
<i>Col·lecció</i>	Emilio Ojeda (octubre del 1890)
<i>Núm. d'inventari</i>	4068 (altres: núm. 425)
<i>Nom de l'objecte</i>	<i>Chuspa</i> de teixit precolombí
<i>Material</i>	Cotó
<i>Mesures</i>	7,5 × 6 cm
<i>Conservació</i>	Molt bona
<i>Procedència</i>	Costa central o central-septentrional del Perú
<i>Cronologia</i>	Horitzó Mitjà
<i>Cultura</i>	Moche-Huari

Descripció i anàlisi iconogràfica

Petita bossa de teixit de cotó de color blau gris amb decoració de color cru per ambdues cares. En una cara, sis tires horitzontals i paral·leles ocupen aproximadament la meitat de la bossa. A l'altra, hi ha una cara geometritzada sense boca i amb ulls, barba i oval rectangular; el dibuix és molt més compacte i seguit (no són franges). L'acabament està cosit amb un fil de cordonet cru. Es veuen unes puntades que tanquen tres costats; en el quart, té una altra franja com la de l'altra cara.

Observacions

Lligaments: tafetà, però el dibuix fet amb agulla és molt més flonjo que l'anterior.

Colors: blau gris i cru.

Peces de comparació (paral·lels)

S. DESROSIERS, I. PULINI, *Tessutti precolombiani*, p. 126, núm. 31, 33 A i 34.

Bibliografia

Boletín de la Biblioteca-Museo Balaguer, vol. I (octubre 1890), p. 6.

V. SOLANILLA, *Catàleg del Museu Balaguer, núm. 3: Col·lecció precolombina*, Barcelona, núm. 205 (1987), p. 85.

V. SOLANILLA, *Col·leccions precolombines als museus de Catalunya*, Barcelona, 1993, p. 113.

19. BMB 4067

20. BMB 4068

2.4. ICA-CHINCHA

21

<i>Institució</i>	Museu Tèxtil i d'Indumentària (Barcelona)
<i>Col·lecció</i>	Fons del Museu anterior al 1969
<i>Núm. d'inventari</i>	28306
<i>Nom de l'objecte</i>	Fragment de teixit precolombí
<i>Material</i>	Llana i cotó
<i>Mesures</i>	46 × 11 cm
<i>Conservació</i>	Bona
<i>Procedència</i>	Costa sud del Perú
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Tardà
<i>Cultura</i>	Ica-Chincha (amb influència Huari)

Descripció i anàlisi iconogràfica

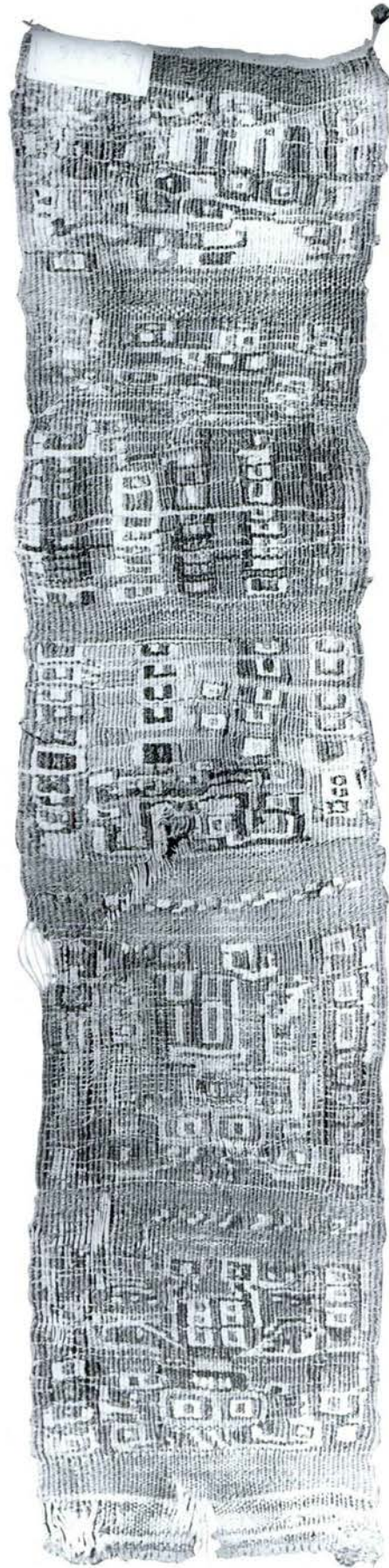
Tira ampla de teixit de llana i cotó, acabada de manera diferent per les dues bandes estretes. Té sis grups de dibuixos completament geometritzats, separats per dues tires fines que representen cossos de persones (un cos sencer amb una llança a l'esquerra), les quals juguen amb els colors. El fons és carmesí, negre, verd, groc, granat, blau i blanc.

Observacions

Lligaments: tècnica de reps per ambdues cares.

Peces de comparació (paral·lels)

L. J. RAMOS, M. C. BLASCO, *Los tejidos prehispánicos...*, p. 87, lám. xv, C.

21. MTB 28306

22

<i>Institució</i>	Museu Tèxtil i d'Indumentària (Barcelona)
<i>Col·lecció</i>	Fons del Museu anterior al 1969
<i>Núm. d'inventari</i>	28316 (altres: núm. 44212)
<i>Nom de l'objecte</i>	Fragment de teixit precolombí
<i>Material</i>	Llana i cotó
<i>Mesures</i>	41 × 17 cm
<i>Conservació</i>	Regular
<i>Procedència</i>	Costa sud del Perú
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Tardà
<i>Cultura</i>	Ica-Chincha tardà amb influència Huari

Descripció i anàlisi iconogràfica

Fragment de teixit de llana i cotó format per dues peces: una està perfectament acabada amb un serrell de tires de cadeneta trenada acabades amb un nus; l'altra té com a decoració estilitzacions geomètriques de quadres sisavats i vuitavats.

Observacions

Sembla una *chuspa*, perquè part del teixit està acabat perfectament amb un serrell de tires de cadeneta trenada acabades amb un nus.

Lligaments: tècnica de tapís.

Colors: sobre fons granat, verd fort, groc, marró i blau.

Peces de comparació (paral·lels)

J. M. REID, *The cosmic and the divine*, p. 24

Bibliografia

Exposició a la Santa Creu [Barcelona, setembre 1952].

22. MTB 28316

23

<i>Institució</i>	Museu Tèxtil i d'Indumentària (Barcelona)
<i>Col·lecció</i>	Fons del Museu anterior al 1969
<i>Núm. d'inventari</i>	28317
<i>Nom de l'objecte</i>	Fragment de teixit precolombí
<i>Material</i>	Llana, cotó, lli i vicunya
<i>Mesures</i>	124 × 35 cm
<i>Conservació</i>	Bona (color negre fet malbé)
<i>Procedència</i>	Costa sud del Perú
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Tardà
<i>Cultura</i>	Ica-Chincha

Descripció i anàlisi iconogràfica

Fragment molt gran de teixit en bones condicions (menys allà on hi havia el color negre). La decoració consisteix en la repetició del motiu arborescent del gat amb triple cap, molt eixamplat, amb alternança de colors.

Observacions

Color negre fet malbé.

Lligaments: tècnica de tapís de punt.

Colors: sobre el granat del fons, cru, blau clar i groc.

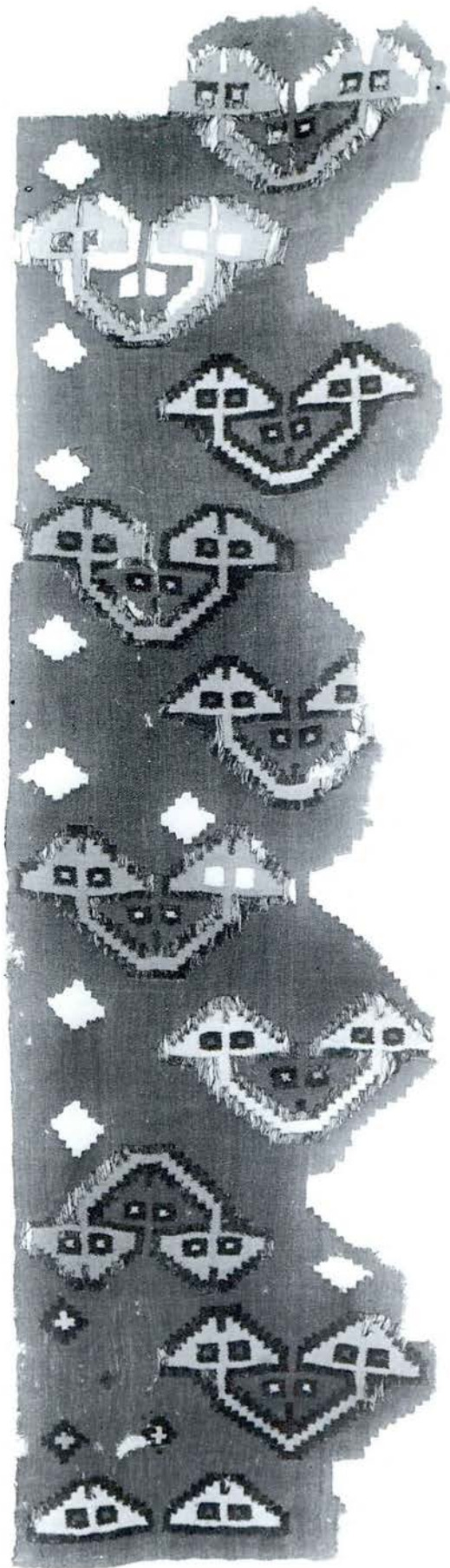
Peces de comparació (paral·lels)

S. DESROSIERS, I. PULINI, *Tessutti precolombiani*, p. 151-152, núm. 94.

Bibliografia

Exposició a la Santa Creu [Barcelona, setembre 1952].

V. SOLANILLA, *Col·leccions precolombines als museus de Catalunya*, Barcelona, 1993, p. 33.

23. MTB 28317

24

<i>Institució</i>	Museu Tèxtil i d'Indumentària (Barcelona)
<i>Col·lecció</i>	Fons del Museu anterior al 1969
<i>Núm. d'inventari</i>	28305
<i>Nom de l'objecte</i>	Fragment de teixit precolombí en forma de tira
<i>Material</i>	Cotó i llana
<i>Mesures</i>	52 × 6 cm
<i>Conservació</i>	Regular
<i>Procedència</i>	Costa sud del Perú
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Tardà
<i>Cultura</i>	Ica-Chincha amb influència Huari

Descripció i anàlisi iconogràfica

Fragment de teixit de cotó i llana en forma de tira. Sobre un fons de color granat, hi ha una decoració amb dibuixos totalment geometritzats. N'hi ha dos (una cara geomètrica i una serp en forma de S doblegada) que es repeteixen dos a dos, i tres dibuixos que són únics.

Observacions

Lligaments: tècnica de tapís per ambdues cares.

Colors: granat, verd clar, verd fosc, marró fosc, negre, blau i cru.

Peces de comparació (paral·lels)

V. B. KANDT, *Peruaanse textielen*, p. 68, núm. 44.

L. J. RAMOS, M. C. BLASCO, *Los tejidos prehispánicos...*, p. 73, lám. x, H.

24. MTB 28305

25

<i>Institució</i>	Museu Tèxtil i d'Indumentària (Barcelona)
<i>Col·lecció</i>	Fons del Museu anterior al 1969
<i>Núm. d'inventari</i>	28320 (altres: núm. 44199)
<i>Nom de l'objecte</i>	<i>Chuspa</i> precolombina (doble)
<i>Material</i>	Llana
<i>Mesures</i>	28 × 15 cm (la gran) i 8 × 8 cm (la petita)
<i>Conservació</i>	Bona
<i>Procedència</i>	Costa sud del Perú
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Tardà
<i>Cultura</i>	Ica-Chincha

Descripció i anàlisi iconogràfica

Doble bossa de llana. La més gran és la bossa amb un serrell fet amb fils sols (cordonet). La decoració presenta quadrats que alternen amb bandes paral·leles. La *chuspa* petita té ratlles paral·leles verticals i la boca acabada amb una tira més ampla feta a part, com amb ganxet. La tira és com una trena que té un nus (està tocant la *chuspa* petita).

Observacions

Lligaments: tècnica de tapis.

Colors: granat, marró fosc, groc, cru, blau fosc, blau clar i negre.

Bibliografia

Exposició a la Santa Creu [Barcelona, setembre 1952].

25. MTB 28320

2.5. CHANCAY

26

<i>Institució</i>	Museu Darder d'Història Natural (Banyoles)
<i>Col·lecció</i>	Sr. Francesc Darder i Llimona (1916)
<i>Núm. d'inventari</i>	MDHN 1003
<i>Nom de l'objecte</i>	Mòmia
<i>Mesures</i>	
<i>Conservació</i>	Dolenta
<i>Procedència</i>	Costa central del Perú
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Tardà
<i>Cultura</i>	Chancay

Descripció i anàlisi iconogràfica

Mòmia humana en postura plegada, en mal estat de conservació. Té restes de la roba que li embolcallava el cos, i tires de teixit al voltant del coll i damunt del cap.

La peça del cos és una jaqueta curta amb mànigues llargues. La roba és de color blanc cru, i està tota rivetejada amb una tira estreta de color groc clar i verd clar. Com a tancament té una tira de color granat amb un petit serrell. Rivetejant les mànigues i l'acabament de la jaqueta, hi ha una tira (tècnica de tapís *kilim*) de 2 cm decorada amb motius florals geomètrics [1].

La tira que rodeja el coll diverses vegades és més ampla (6 cm) i té un dibuix més complex, també geomètric, de color granat i cru. Representa un felí que es repeteix amb colors alterns [2].

La tira de color marró que duu lligada al cap en diverses voltes com un turbant és més fina (3 cm), i la decoració té com a motiu una greca doble [3].

Observacions

Té restes de cabells llargs foscos i llisos, pell de la cara i boca oberta amb algunes dents.

Peces de comparació (paral·lels per a la roba)

S. DESROSIERS, I. PULINI, *Tessutti precolombiani*, p. 151-152, núm. 95 [2]; p. 153, núm. 97 [1], i p. 155, núm. 105 [3].

L. J. RAMOS, M. C. BLASCO, *Los tejidos prehispánicos...*, p. 127, làm. xxv, B [2], i p. 149, làm. xxxi, B [3].

Bibliografia

A. COROMINES I VILARDELL, «Momificaciones egipcias y peruanas», *Horizontes*, Banyoles, núm. 178 (1961), p. 14.

F. DARDER I LLIMONA, *Gran Museo de Historia Natural*, Barcelona, 1888, p. 82. [Guia del Museu]

V. SOLANILLA, *Col·leccions precolombines als museus de Catalunya*, Barcelona, 1993, p. 41.

27

<i>Institució</i>	Museu Darder d'Història Natural (Banyoles)
<i>Col·lecció</i>	Donatiu del reverend Esteban Puig i Tarrats, missioner al Perú (30.9.1968)
<i>Núm. d'inventari</i>	MDHN 4014
<i>Nom de l'objecte</i>	Tira de roba precolombina
<i>Material</i>	Llana i cotó
<i>Mesures</i>	104 × 4,5 cm
<i>Conservació</i>	Bona
<i>Procedència</i>	Costa central o septentrional del Perú
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Tardà
<i>Cultura</i>	Chancay

Descripció i anàlisi iconogràfica

Tira de llana tallada amb tisores. La decoració consisteix en un fris amb doble motiu que es repeteix, realitzat amb greques i escales de color granat i groc, molt netes i concises, que s'emmarquen en un rivet marró fosc a dalt i a baix. Pot ser la tira d'acabament d'un *unku* (camisa), feta amb tela llisa i senzilla, d'un *anaku* (mantell), o bé d'un *chumpi* (cinturó).

Observacions

Perfectament conservada, però té tres forats.

Lligaments: tècnica de tapís per ambdues cares.

Peces de comparació (paral·lels)

S. DESROSIERS, I. PULINI, *Tessutti precolombiani*, p. 120, il·lustr. 18; p. 121, núm. 18, i p. 152, núm. 95 (pel que fa a les greques amb escales).

L. J. RAMOS, M. C. BLASCO, *Los tejidos prehispánicos...*, p. 105, lám. XVIII, C.

27. MDHN 4014

28

<i>Institució</i>	Museu Andino-amazònic dels Caputxins (Barcelona)
<i>Col·lecció</i>	
<i>Núm. d'inventari</i>	MAAC 1122
<i>Nom de l'objecte</i>	Fragment de roba precolombina
<i>Material</i>	Llana i cotó
<i>Mesures</i>	35 × 26,5 cm
<i>Conservació</i>	Bona
<i>Procedència</i>	Costa central del Perú
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Tardà
<i>Cultura</i>	Chancay

Descripció i anàlisi iconogràfica

Fragment de tèxtil de llana i cotó decorat amb ratlles verticals de color crema, marró clar, verd clar i verd fosc que van alternant (marró, verd clar i verd fosc al centre; beix i marró als costats).

Observacions

Lligaments: tafetà.

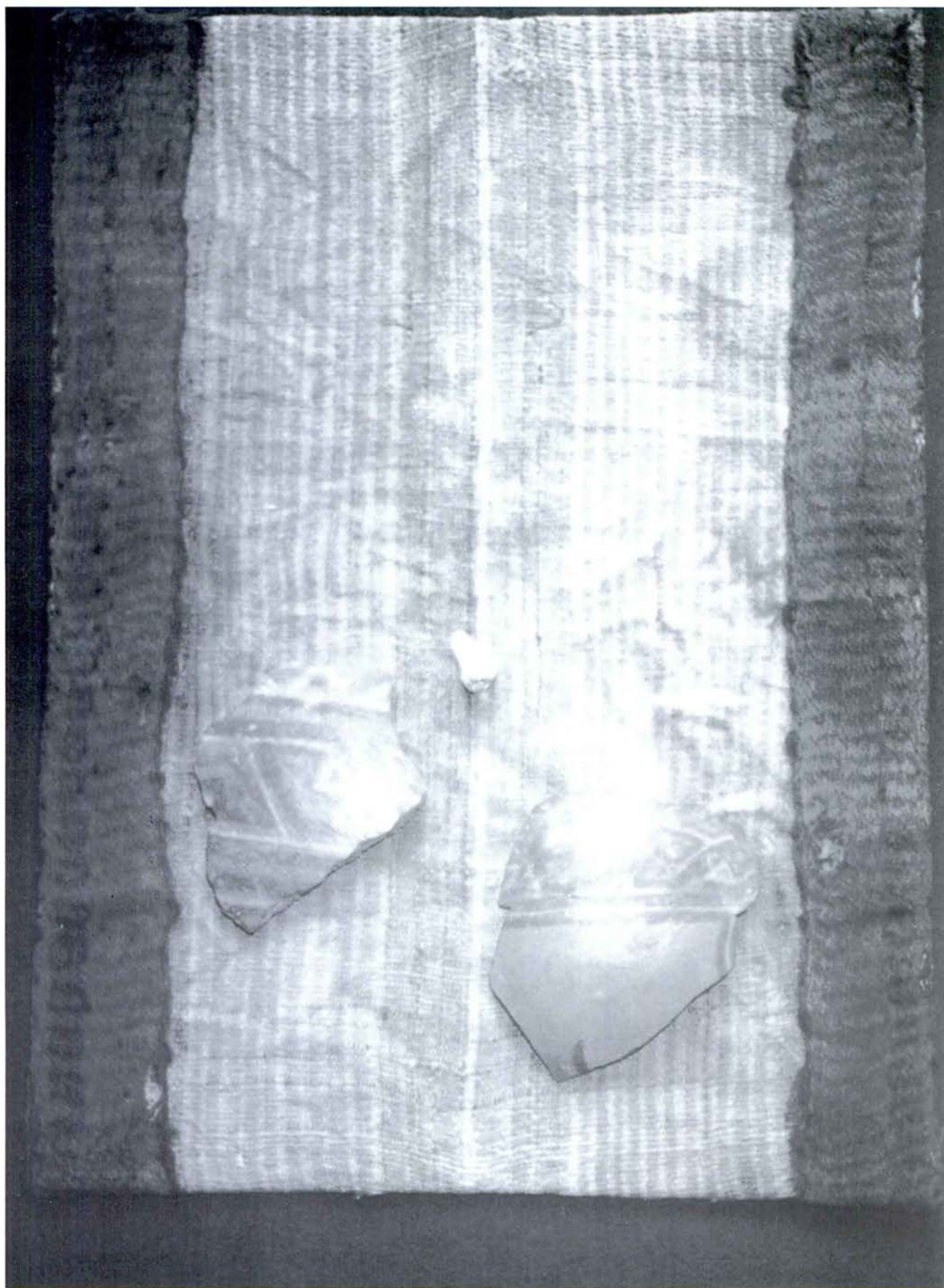
Segons R. Vidal, aquesta peça de roba, juntament amb una figura femenina, uns fragments de ceràmica i una dent, formava part d'un farcell funerari obert a Lima el novembre del 1973. Les dues tires de roba vermella que emmarquen el fragment de tèxtil formaven el capell que duia el mort.

Peces de comparació (paral·lels)

L. J. RAMOS, M. C. BLASCO, *Los tejidos prehispánicos...*, p. 99, làm. xvii, C i D.

Bibliografia

R. VIDAL, *Museu Etnogràfic Missional: Caputxins de Sarrià*, Barcelona, 1975, p. 47.

28. MAAC 1122

29

<i>Institució</i>	Museu Etnològic (Barcelona)
<i>Col·lecció</i>	
<i>Núm. d'inventari</i>	s/n
<i>Nom de l'objecte</i>	Serrell
<i>Material</i>	Cotó
<i>Mesures</i>	52 × 7 cm
<i>Conservació</i>	Regular
<i>Procedència</i>	Costa central del Perú
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Tardà
<i>Cultura</i>	Chancay

Descripció i anàlisi iconogràfica

Fragment d'un serrell, tallat pels extrems, de color cru. Presenta un teixit brodat amb una sèrie de piràmides escalonades de color marró fosc i marró mig que van alternant. Una banda està tallada, i, l'altra, acaba amb un serrell.

Observacions

Està decorat amb la tècnica de reps.

Peces de comparació (paral·lels)

L. J. RAMOS, M. C. BLASCO, *Los tejidos prehispánicos...*, p. 107, làm. XIX, A, teixit 55.

30

<i>Institució</i>	Museu Etnològic (Barcelona)
<i>Col·lecció</i>	
<i>Núm. d'inventari</i>	s/n
<i>Nom de l'objecte</i>	Dos turbants funeraris
<i>Material</i>	Cotó
<i>Mesures</i>	69 × 4,5 cm i 66 × 5 cm
<i>Conservació</i>	Bona
<i>Procedència</i>	Costa central del Perú
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Tardà
<i>Cultura</i>	Chancay

Descripció i anàlisi iconogràfica

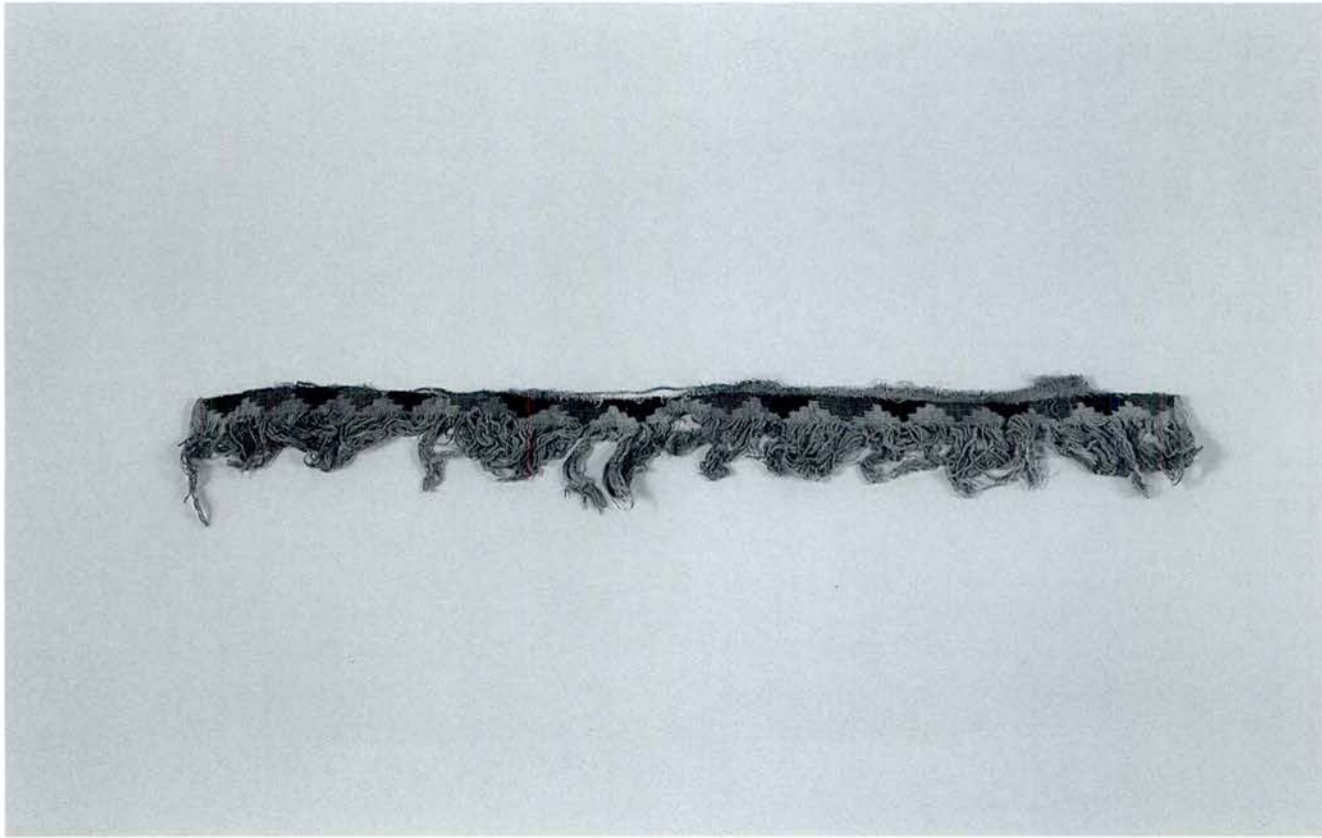
Dos turbants o dues faixes funeràries que estan en bon estat de conservació. Estan fets amb la clàssica roba de cotó de color natural (cru), i acabats amb un brodat de piràmides escalonades de color marró fosc i marró mig. Tenen un bon serrell.

Observacions

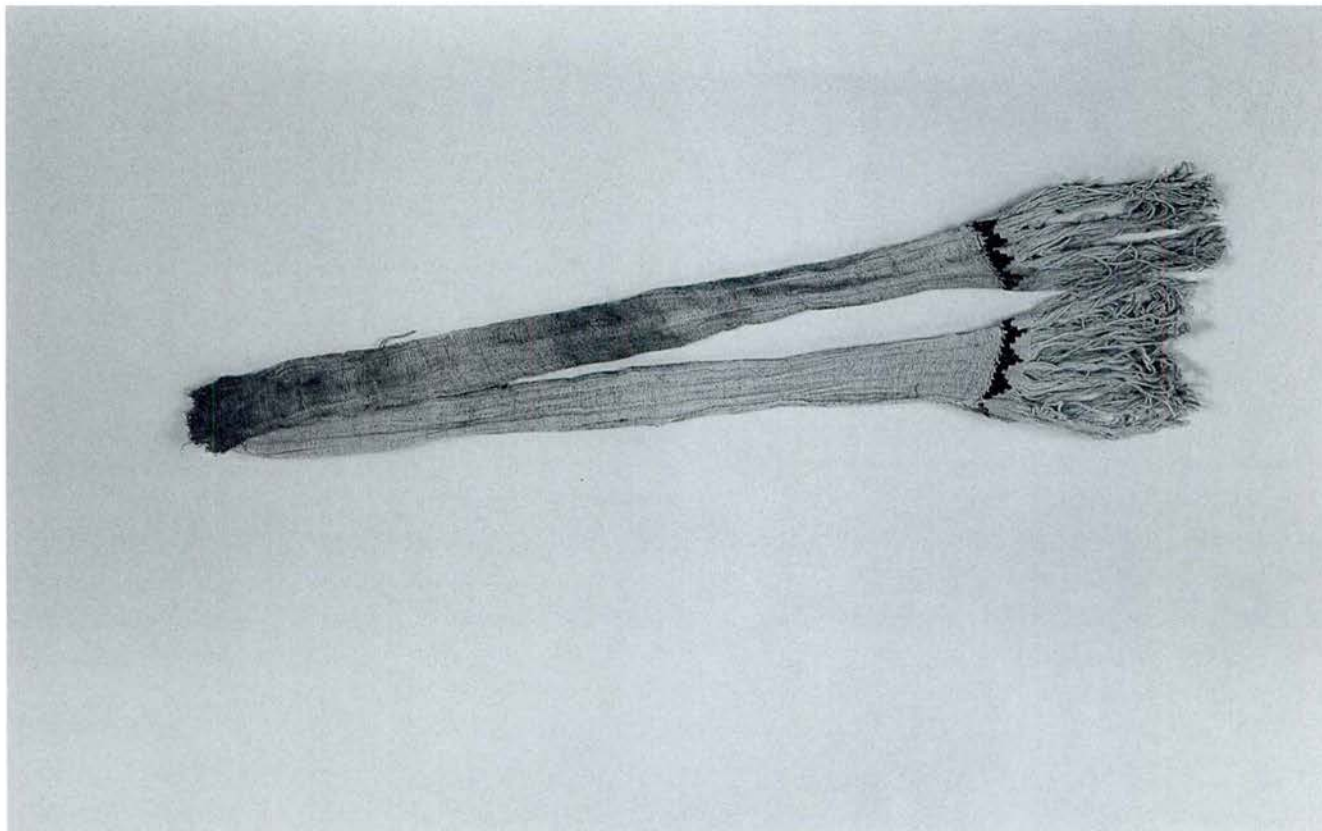
Estan decorats amb la tècnica de reps.

Peces de comparació (paral·lels)

L. J. RAMOS, M. C. BLASCO, *Los tejidos prehispánicos...*, p. 107, làm. XIX, A, teixit 55.

29. MEB (s/n)

30. MEB (s/n)

31

<i>Institució</i>	Museu Etnològic (Barcelona)
<i>Col·lecció</i>	
<i>Núm. d'inventari</i>	s/n
<i>Nom de l'objecte</i>	Restes d'un teixit esfilagarsat
<i>Material</i>	Cotó
<i>Mesures</i>	18 cm × 2 cm de diàmetre
<i>Conservació</i>	Molt dolenta
<i>Procedència</i>	Costa central del Perú
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Tardà
<i>Cultura</i>	Chancay

Descripció i anàlisi iconogràfica

Fragment d'un teixit que podia ser circular, com una caputxa o un barret. Els fils són de color marró mig, granat i negre. Queden restes del teixit original, on podem observar un dibuix totalment geomètric de color granat sobre un fons clar.

Observacions

Una altra possibilitat és que es tracti d'una troca de fil de teixir.

Peces de comparació (paral·lels)

S. DESROSIERS, I. PULINI, *Tessutti precolombiani*, p. 196, núm. 488.

32

<i>Institució</i>	Museu Etnològic (Barcelona)
<i>Col·lecció</i>	Museu Etnològic. Expedició del 1963
<i>Núm. d'inventari</i>	143-107
<i>Nom de l'objecte</i>	Fus de filar i fusaiola
<i>Material</i>	Fusta i ceràmica
<i>Mesures</i>	Pal: 28 × 1,3 cm / fusaiola: 1 × 0,5 cm
<i>Conservació</i>	Bona
<i>Procedència</i>	Costa central del Perú (necròpolis d'Ancón)
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Tardà
<i>Cultura</i>	Chancay

Descripció i anàlisi iconogràfica

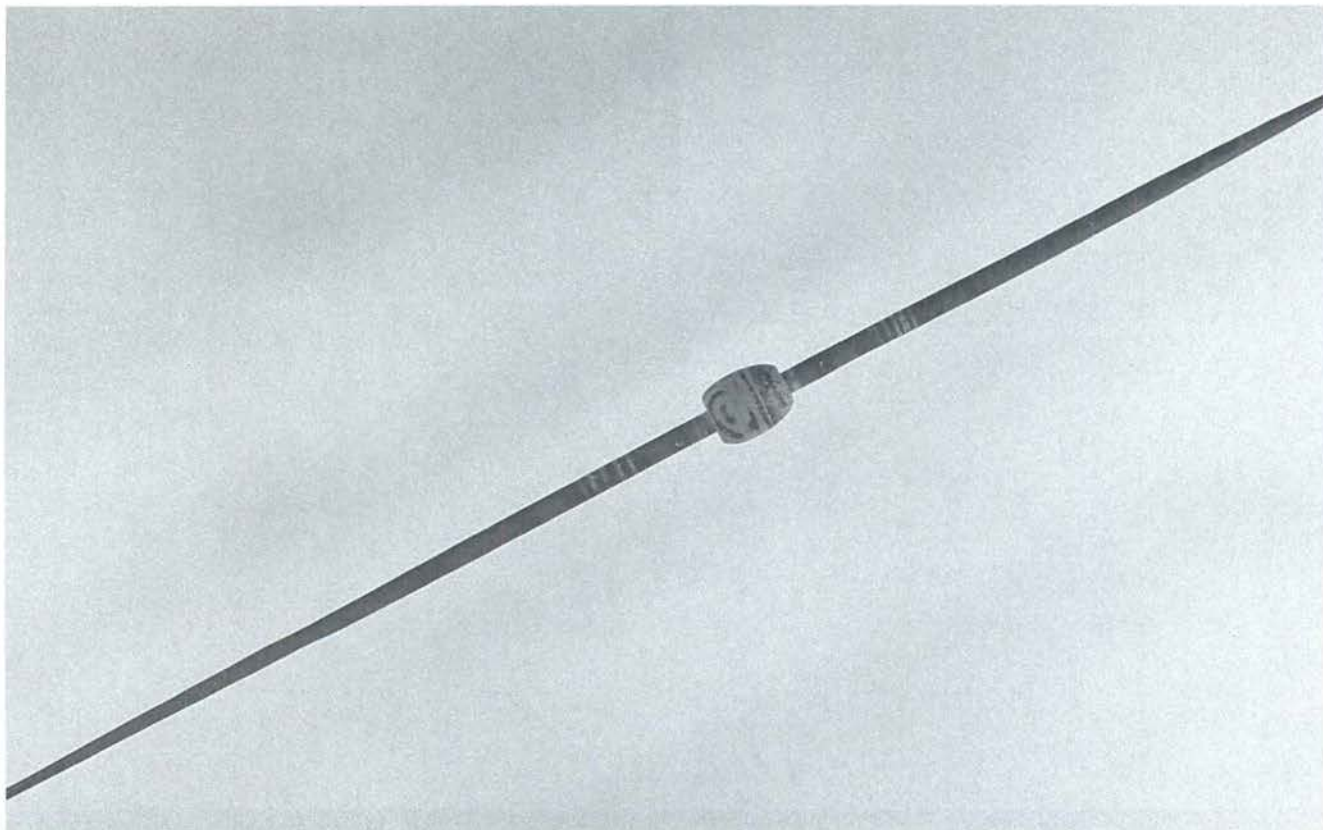
Pal de fusta polida, amb ratlles blanques i negres.
Fusaiola de ceràmica amb dissenys geomètrics.

Peces de comparació (paral·lels)

S. DESROSIERS, I. PULINI, *Tessuti precolombiani*, p. 194, núm. 576-577.
IDEMITSU MUSEUM OF ARTS, *Textiles of Andean civilization*, p. 81.

31. MEB (s/n)

32. MEB 143-107

33

<i>Institució</i>	Museu Etnològic (Barcelona)
<i>Col·lecció</i>	Museu Etnològic. Expedició del 1963
<i>Núm. d'inventari</i>	138-770
<i>Nom de l'objecte</i>	Faixa funerària
<i>Material</i>	Llana i cotó
<i>Mesures</i>	Faixa: 125 × 10 cm / serrell: 2 × 6 cm
<i>Conservació</i>	Bona
<i>Procedència</i>	Costa central del Perú
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Tardà
<i>Cultura</i>	Chancay

Descripció i anàlisi iconogràfica

La faixa en si és de color clar brut i té una sanefa al final amb el motiu d'escala de colors marró mig i granat. Té un serrell llarg.

Observacions

Està decorada amb la tècnica de reps.

Peces de comparació (paral·lels)

L. J. RAMOS, M. C. BLASCO, *Los tejidos prehispánicos...*, p. 107, làm. xix, A, teixit 55.

34

<i>Institució</i>	Museu Etnològic (Barcelona)
<i>Col·lecció</i>	Donatiu del Sr. Leopoldo Gómez Alonso (1952)
<i>Núm. d'inventari</i>	16-113
<i>Nom de l'objecte</i>	Fragment de teixit
<i>Material</i>	Llana i cotó
<i>Mesures</i>	38 × 20 cm
<i>Conservació</i>	Regular
<i>Procedència</i>	Costa central del Perú
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Tardà
<i>Cultura</i>	Chancay

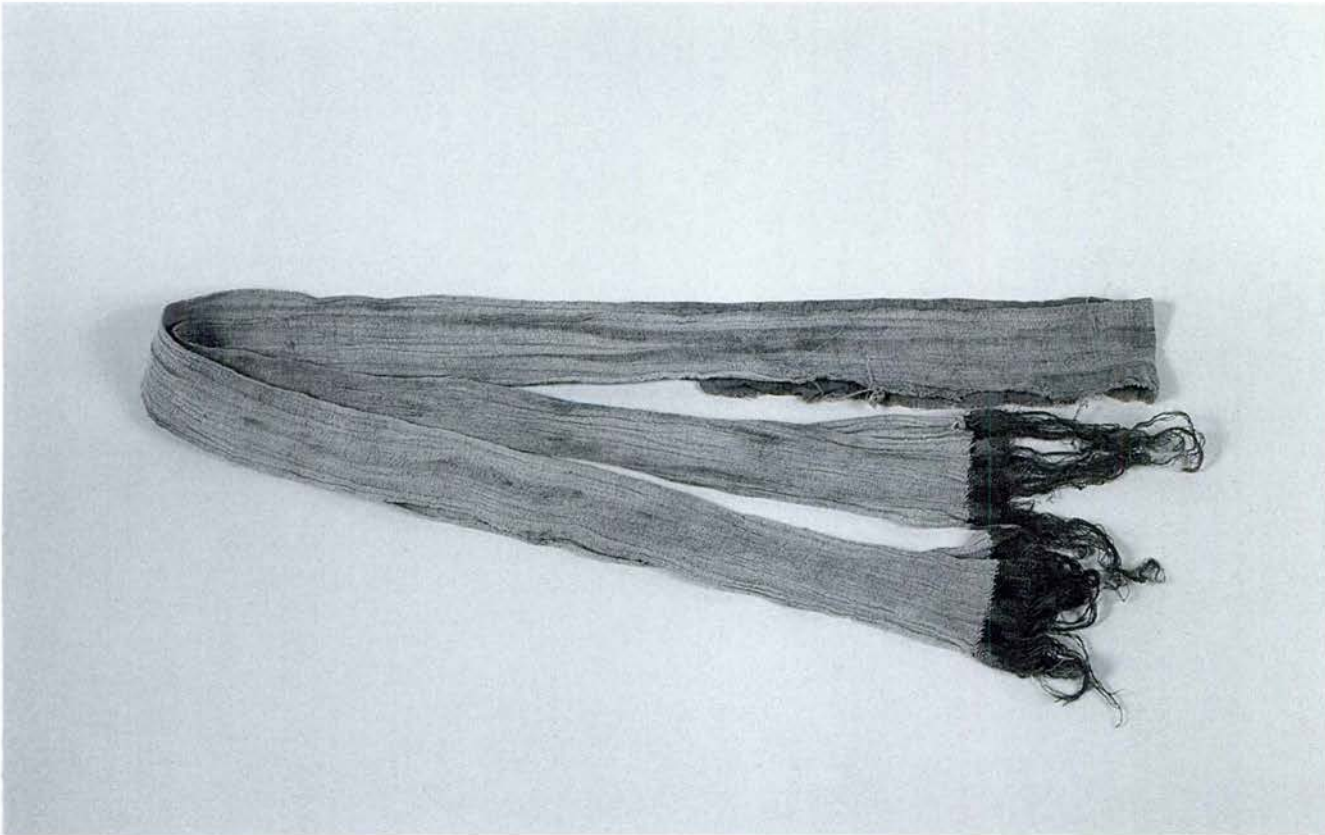
Descripció i anàlisi iconogràfica

Fragment rectangular de teixit format per tres bandes verticals i una d'horitzontal de color marró fosc. Aquestes bandes divideixen la roba en quadrats, els quals tenen el fons clar i estan decorats amb dibuixos ictio-morfs geomètrics de color fosc.

Peces de comparació (paral·lels)

S. DESROSIERS, I. PULINI, *Tessuti precolombiani*, p. 155, núm. 103.

L. J. RAMOS, M. C. BLASCO, *Los tejidos prehispánicos...*, p. 137, làm. xxviii, A, teixit 85.

33. MEB 138-770

34. MEB 16-113

35

<i>Institució</i>	Museu Etnològic (Barcelona)
<i>Col·lecció</i>	Museu Etnològic. Expedició del 1963
<i>Núm. d'inventari</i>	138-495
<i>Nom de l'objecte</i>	Camisa
<i>Material</i>	Llana i cotó
<i>Mesures</i>	123 × 95 cm
<i>Conservació</i>	Bona
<i>Procedència</i>	Costa central del Perú
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Tardà
<i>Cultura</i>	Chancay

Descripció i anàlisi iconogràfica

Unku conservat perfectament, que presenta un cosit central per a enganxar les dues parts que el formen. La decoració està feta amb ratlles verticals i paral·leles (de color marró mig i fosc sobre fons beix) que s'acaben en una sanefa decorada amb triangles verds, roses i blaus. La sanefa té com a acabament un serrell fet amb els colors marrons abans esmentats.

Peces de comparació (paral·lels)

S. DESROSIERS, I. PULINI, *Tessuti precolombiani*, p. 174, núm. 163, i p. 175, núm. 166.

35. MEB 138-495

36

<i>Institució</i>	Museu Etnològic (Barcelona)
<i>Col·lecció</i>	Museu Etnològic. Expedició del 1963
<i>Núm. d'inventari</i>	138-800a
<i>Nom de l'objecte</i>	Fragment de teixit
<i>Material</i>	Cotó
<i>Mesures</i>	63 × 126 cm
<i>Conservació</i>	Bona
<i>Procedència</i>	Costa central de Perú
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Tardà
<i>Cultura</i>	Chancay

Descripció i anàlisi iconogràfica

Fragment de teixit de cotó que presenta una decoració pintada: són figures antropomorfes amb una lligadura, emmarcades en un rectangle doble i distribuïdes en diagonal. Hi ha aus bicèfales en actitud de volar o amb un peix al bec amb disseny *chevron*.

Observacions

Colors: marró fosc, marró rogenc, marró clar, beix i blanc.
Tela amb decoració pintada.

Peces de comparació (paral·lels)

V. B. KANDT, *Peruaanse textielen*, p. 69, núm. 45.

MUSEO NACIONAL DE ANTROPOLOGÍA Y ARQUEOLOGÍA DE LIMA, *Arte textil y adornos*, p. 138-139.

36. MEB 138-800a

37

<i>Institució</i>	Museu Etnològic (Barcelona)
<i>Col·lecció</i>	Museu Etnològic. Expedició del 1963
<i>Núm. d'inventari</i>	138-800b
<i>Nom de l'objecte</i>	Fragment de teixit
<i>Material</i>	Cotó
<i>Mesures</i>	33 × 24 cm
<i>Conservació</i>	Molt bona
<i>Procedència</i>	Costa central del Perú
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Tardà
<i>Cultura</i>	Chancay

Descripció i anàlisi iconogràfica

Fragment petit sense número possiblement sortit del 138-800a. És exactament igual que aquest tant en la decoració com en els colors.

Observacions

Està pintat.

Peces de comparació (paral·lels)

V. B. KANDT, *Peruaanse textielen*, p. 69, núm. 45.

MUSEO NACIONAL DE ANTROPOLOGÍA Y ARQUEOLOGÍA DE LIMA, *Arte textil y adornos*, p. 138-139.

37. MEB 138-800b

38

<i>Institució</i>	Museu Etnològic (Barcelona)
<i>Col·lecció</i>	Donatiu del Sr. Juan Rodríguez Móra de Córdoba (1949)
<i>Núm. d'inventari</i>	7-37, a i b
<i>Nom de l'objecte</i>	Cinta
<i>Material</i>	Llana i cotó
<i>Mesures</i>	a: 48 × 1,8 cm / b: 68 × 2 cm
<i>Conservació</i>	Regular
<i>Procedència</i>	Costa central del Perú
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Tardà
<i>Cultura</i>	Chancay

Descripció i anàlisi iconogràfica

Dos fragments de la mateixa cinta amb un mateix motiu decoratiu. Es tracta de ziga-zagues angulars que formen escalons.

Observacions

Colors: rosa fort, marró fosc, groc i blanc.

Tècnica: tapís-kilim.

Peces de comparació (paral·lels)

L. J. RAMOS, M. C. BLASCO, *Los tejidos prehispánicos...*, p. 107, làm. xix, A, teixit 55.

39

<i>Institució</i>	Museu Etnològic (Barcelona)
<i>Col·lecció</i>	Museu Etnològic. Expedició del 1963
<i>Núm. d'inventari</i>	138-751
<i>Nom de l'objecte</i>	Cinturó o faixa
<i>Material</i>	Llana i cotó
<i>Mesures</i>	97 × 4 cm
<i>Conservació</i>	Bona
<i>Procedència</i>	Costa central del Perú
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Tardà
<i>Cultura</i>	Chancay

Descripció i anàlisi iconogràfica

Faixa decorada amb un disseny estructural: és un ocell dins un rombe que alterna capiculat.

Observacions

Colors: marró fosc, groc i rosat fort.

Peces de comparació (paral·lels)

S. DESROSIERS, I. PULINI, *Tessuti precolombiani*, p. 164, núm. 125.

L. J. RAMOS, M. C. BLASCO, *Los tejidos prehispánicos...*, p. 137, làm. xxviii, C, teixit 87.

38. MEB 7-37, *a i b*

39. MEB 138-751

40

<i>Institució</i>	Museu Etnològic (Barcelona)
<i>Col·lecció</i>	Museu Etnològic. Expedició del 1963
<i>Núm. d'inventari</i>	138-758
<i>Nom de l'objecte</i>	Fragment de faixa
<i>Material</i>	Llana i cotó
<i>Mesures</i>	168 × 16 cm
<i>Conservació</i>	Bona
<i>Procedència</i>	Costa central del Perú
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Tardà
<i>Cultura</i>	Chancay

Descripció i anàlisi iconogràfica

Fragment de faixa que presenta una seqüència decorativa: són cinc figures antropomorfes i ictiomorfes, i estilitzacions geomètriques de bandes i greques.

Observacions

Colors: rosa fort, groc, marró fosc i blanc.

Tècnica de reps.

Té dret i revés.

Peces de comparació (paral·lels)

L. J. RAMOS, M. C. BLASCO, *Los tejidos prehispánicos...*, p. 132-133, làm. xxvi, B, teixit 82.

R. STONE MILLER, *To weave for the...*, p. 259, núm. 310a-310b.

41

<i>Institució</i>	Museu Etnològic (Barcelona)
<i>Col·lecció</i>	Museu Etnològic. Expedició del 1963
<i>Núm. d'inventari</i>	138-754
<i>Nom de l'objecte</i>	Peça sencera de teixit
<i>Material</i>	Llana i cotó
<i>Mesures</i>	57 × 38 cm
<i>Conservació</i>	Bona
<i>Procedència</i>	Costa central del Perú
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Tardà
<i>Cultura</i>	Chancay

Descripció i anàlisi iconogràfica

Fragment de teixit fet amb dues peces de gasa i, entremig, llana sense filar; sembla un nòrdic. La decoració està feta sobre marró fosc. Hi ha representat un papagai molt geometritzat que porta al bec una panotxa de blat de moro i una altra sota la cua, tot de color beix.

Observacions

Tècnica de gasa amb brodat.

Peces de comparació (paral·lels)

B. BROOMER, *3000 jaar weven in de Andes*, p. 27.

IDEMITSU MUSEUM OF ARTS, *Textiles of Andean civilization*, p. 75, núm. 48.

40. MEB 138-758

41. MEB 138-754

42

<i>Institució</i>	Museu Tèxtil i d'Indumentària (Barcelona)
<i>Col·lecció</i>	Fons del Museu anterior al 1969
<i>Núm. d'inventari</i>	28301
<i>Nom de l'objecte</i>	Fragment de teixit precolombí
<i>Material</i>	Llana
<i>Mesures</i>	14 × 34 cm
<i>Conservació</i>	Bona
<i>Procedència</i>	Costa central del Perú
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Tardà
<i>Cultura</i>	Chancay

Descripció i anàlisi iconogràfica

Fragment de teixit de llana format per dues peces cosides de dalt a baix. Tenen la mateixa decoració, però els dibuixos són de mida diferent. La decoració consta d'una tira central i dues sanefes. A la tira central, hi ha representats set ocells iguals que caminen cap a la dreta (tres de més grans i quatre de més petits), amb colors alterns. Està tancada per dues sanefes (a dalt i a baix) en forma de greca marró fosc i groga. El serrell (color groc) consta de vint-i-set tires amples i llargues.

Observacions

Lligaments: tècnica de reps per ambdues cares.

Colors: rosa fort, rosa clar, groc i marró fosc (sanefes); marró clar (tira central).

Peces de comparació (paral·lels)

S. DESROSIERS, I. PULINI, *Tessutti precolombiani*, p. 154, núm. 99.

L. J. RAMOS, M. C. BLASCO, *Los tejidos prehispánicos...*, p. 149, lám. xxxi, B.

Bibliografia

Exposició a la Santa Creu [Barcelona, setembre 1952].

42. MTB 28301

43

<i>Institució</i>	Museu Etnològic (Barcelona)
<i>Col·lecció</i>	Donatiu del Sr. Leopoldo Gómez Alonso (1952)
<i>Núm. d'inventari</i>	16-134, <i>a i b</i>
<i>Nom de l'objecte</i>	Dos fragments de teixit
<i>Material</i>	Llana i cotó
<i>Mesures</i>	<i>a</i> : 37 × 29 cm / <i>b</i> : 14 × 12 cm
<i>Conservació</i>	Regular
<i>Procedència</i>	Costa central del Perú
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Tardà
<i>Cultura</i>	Chancay

Descripció i anàlisi iconogràfica

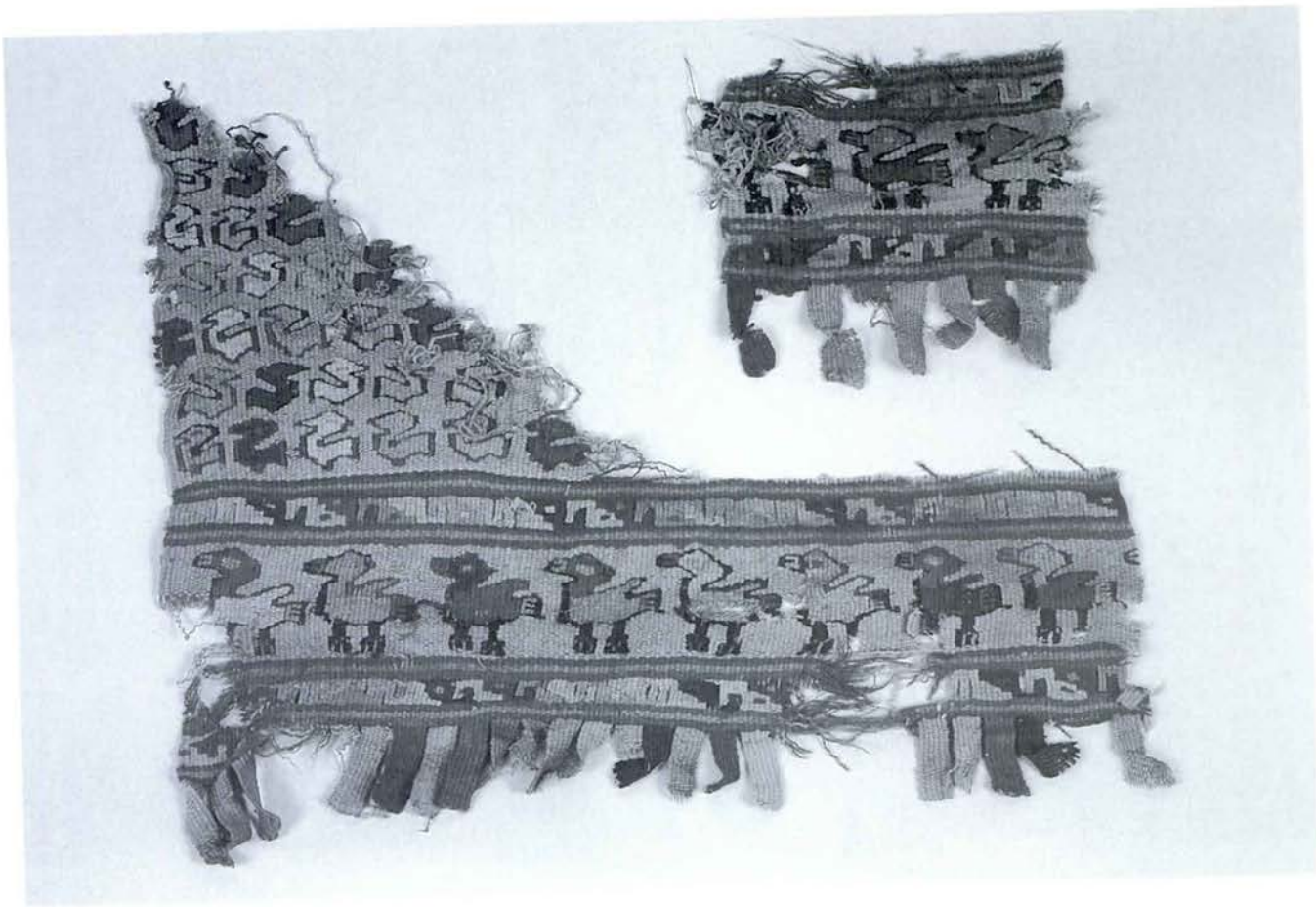
Dos fragments del mateix teixit, on s'han representat principalment fileres d'ocells. La tira principal en té vuit, i l'altra, tres; tots marxen cap a una mateixa banda. El serrell està fet de tires.

Observacions

Colors: negre, groc, marró fosc, marró clar i granat, tot sobre fons clar.
Tècnica kilim.

Peces de comparació (paral·lels)

V. B. KANDT, *Peruaanse textielen*, p. 73, núm. 49.
 L. J. RAMOS, M. C. BLASCO, *Los tejidos prehispánicos...*, p. 149, làm. xxxi, B, teixit 100, i p. 145, làm. xxx, D, teixit 93.

43. MEB 16-134, a i b

44

<i>Institució</i>	Centre de Documentació i Museu Tèxtil (Terrassa)
<i>Col·lecció</i>	Tórtola Valencia (1971)
<i>Núm. d'inventari</i>	8036 (altres: Americano, núm. 30 [341])
<i>Nom de l'objecte</i>	Fragment de teixit precolombí
<i>Material</i>	Cotó
<i>Mesures</i>	19 × 20 cm
<i>Conservació</i>	Bona
<i>Procedència</i>	Costa central del Perú (vall del Supe)
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Tardà
<i>Cultura</i>	Chancay

Descripció i anàlisi iconogràfica

Fragment quadrat de teixit de cotó. Franja central amb sis ocells disposats en filera i de diferents colors: groc, marró, verd, rosa fosc, rosa clar i verd. Sanefes a dalt i a baix amb motius geomètrics. Serrell format per dinou tires. Restes de trama a la part superior.

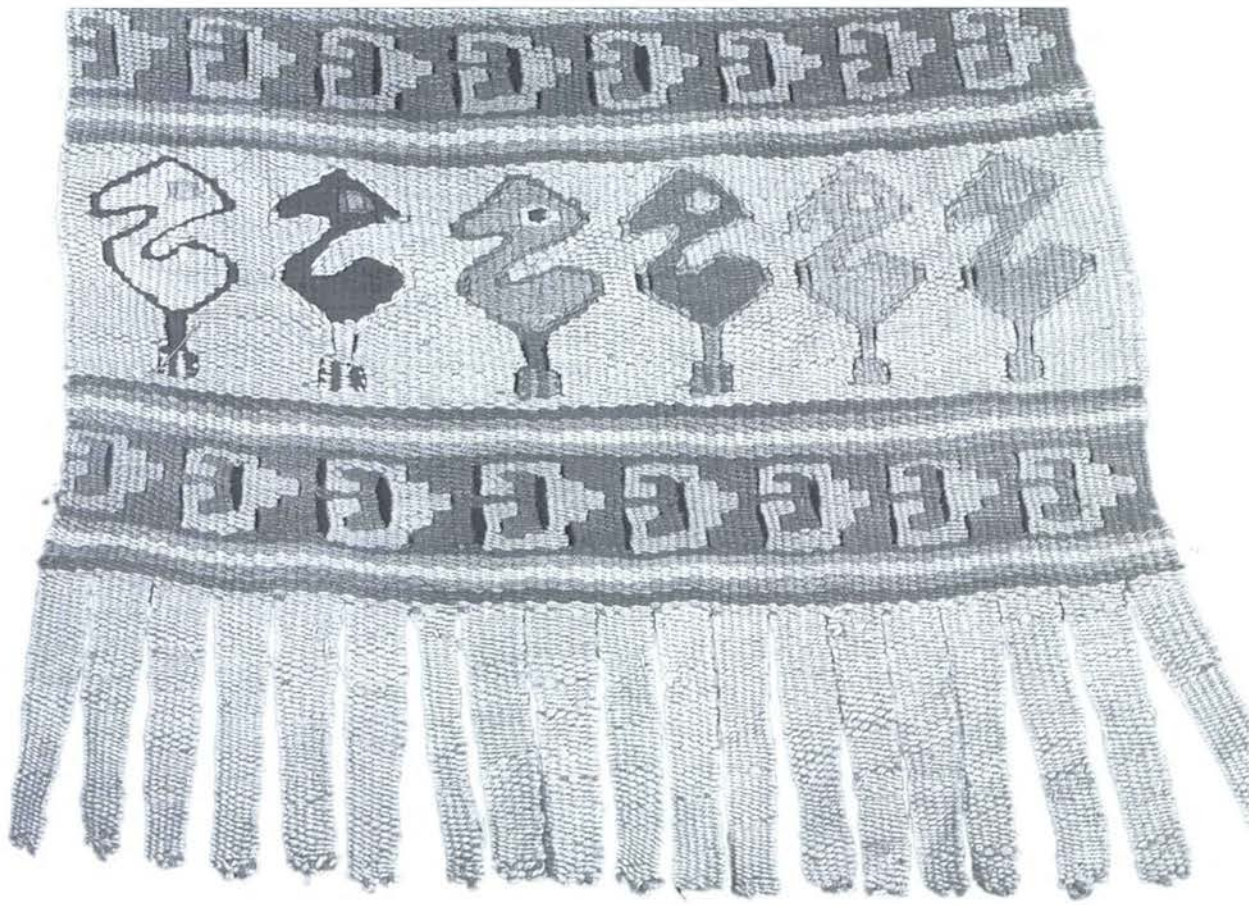
Observacions

Colors: groc 16-0947 TC, marró 18-1222 TC, verd 17-0942 TC, rosa fort 17-1545 TC i rosa clar 14-1511 TC.

- [SCB] — Tècnica de tapís (reps-trama), espolinat.
 — *Ordit:* cotó, 2 caps, retorsió S.
 — *Trama:* pèl de camèlid, 2 caps, retorsió S.
 — El resseguit dels ànecs és fet amb espolí.
 — En un lateral presenta un tafetà simple, de cotó.

Peces de comparació (paral·lels)

L. J. RAMOS, M. C. BLASCO, *Los tejidos prehispánicos...*, p. 145, làm. xxx, fig. B, teixit 91, i p. 149, làm. xxxi, fig. B, teixit 100.

44. CDMT 8036

45

<i>Institució</i>	Centre de Documentació i Museu Tèxtil (Terrassa)
<i>Col·lecció</i>	Tórtola Valencia (1971)
<i>Núm. d'inventari</i>	8037 (altres: Americano, núm. 31 [342])
<i>Nom de l'objecte</i>	Fragment de teixit precolombí
<i>Material</i>	Cotó
<i>Mesures</i>	21 × 3,5 cm
<i>Conservació</i>	Bona
<i>Procedència</i>	Costa central del Perú
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Tardà
<i>Cultura</i>	Chancay

Descripció i anàlisi iconogràfica

Tira molt estreta de teixit de cotó. Té una franja central ampla on s'ha representat un ocell de color beix clar envoltat per una ratlla de color marró fosc sobre gris fosc. A dalt i a baix de la franja, hi ha dues sanefes de motius geomètrics (grecques) de color groc sobre fons rosat. Té un serrell fet amb quatre tires llises. A la part de dalt de tot, s'hi veu un tros de trama llisa.

Observacions

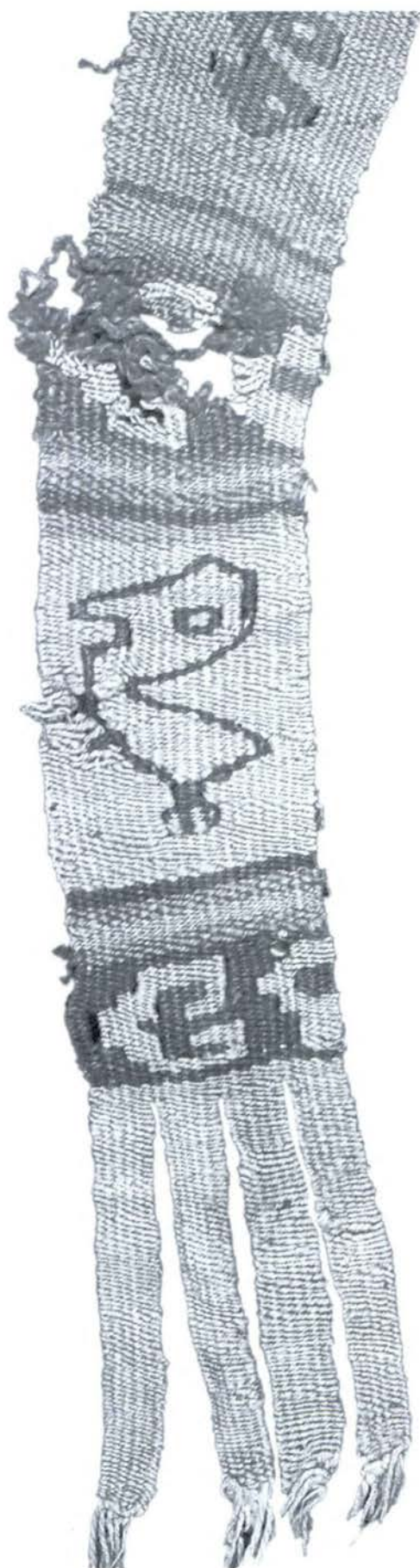
Colors: marró clar 16-1333 TC, marró fosc 18-1222 TC, groc 16-0950 TC i granat 17-1537 TC.

- [SCB] — Tècnica de tapís (reps-trama), espolinat.
 — *Ordit:* cotó, 2 caps, retorsió S.
 — *Trama:* pèl de camèlid, 2 caps, retorsió S.
 — El resseguit dels ànecs és fet amb espolí.

Peces de comparació (paral·lels)

M. CUESTA DOMINGO, *Arqueología andina*, p. 257, ref. P-145 (pel que fa a la forma, v. la p. 256, núm. 2040).

Símbolo e técnica..., p. 85, núm. 108.

45. CDMT 8037

46

<i>Institució</i>	Centre de Documentació i Museu Tèxtil (Terrassa)
<i>Col·lecció</i>	Tórtola Valencia (1971)
<i>Núm. d'inventari</i>	8038 (altres: Americano, núm. 32 [343])
<i>Nom de l'objecte</i>	Fragment de teixit precolombí
<i>Material</i>	Cotó
<i>Mesures</i>	21 × 12 cm
<i>Conservació</i>	Bona
<i>Procedència</i>	Costa central del Perú
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Tardà
<i>Cultura</i>	Chancay

Descripció i anàlisi iconogràfica

Fragment de teixit de cotó igual a l'anterior, però més gran. A la franja ampla, s'hi veuen tres ocells o ànecs complets i part d'un altre (colors: groc clar amb ratlla marró, verdós amb ratlla rosa i rosa amb ratlla verdosa; el fragmentat és de color marró fosc). A dalt i a baix de la franja, hi ha el mateix tipus de sanefa en forma de greca. El serrell està fet amb dotze tires llises, i, a la part de dalt, també hi ha restes de la trama.

Observacions

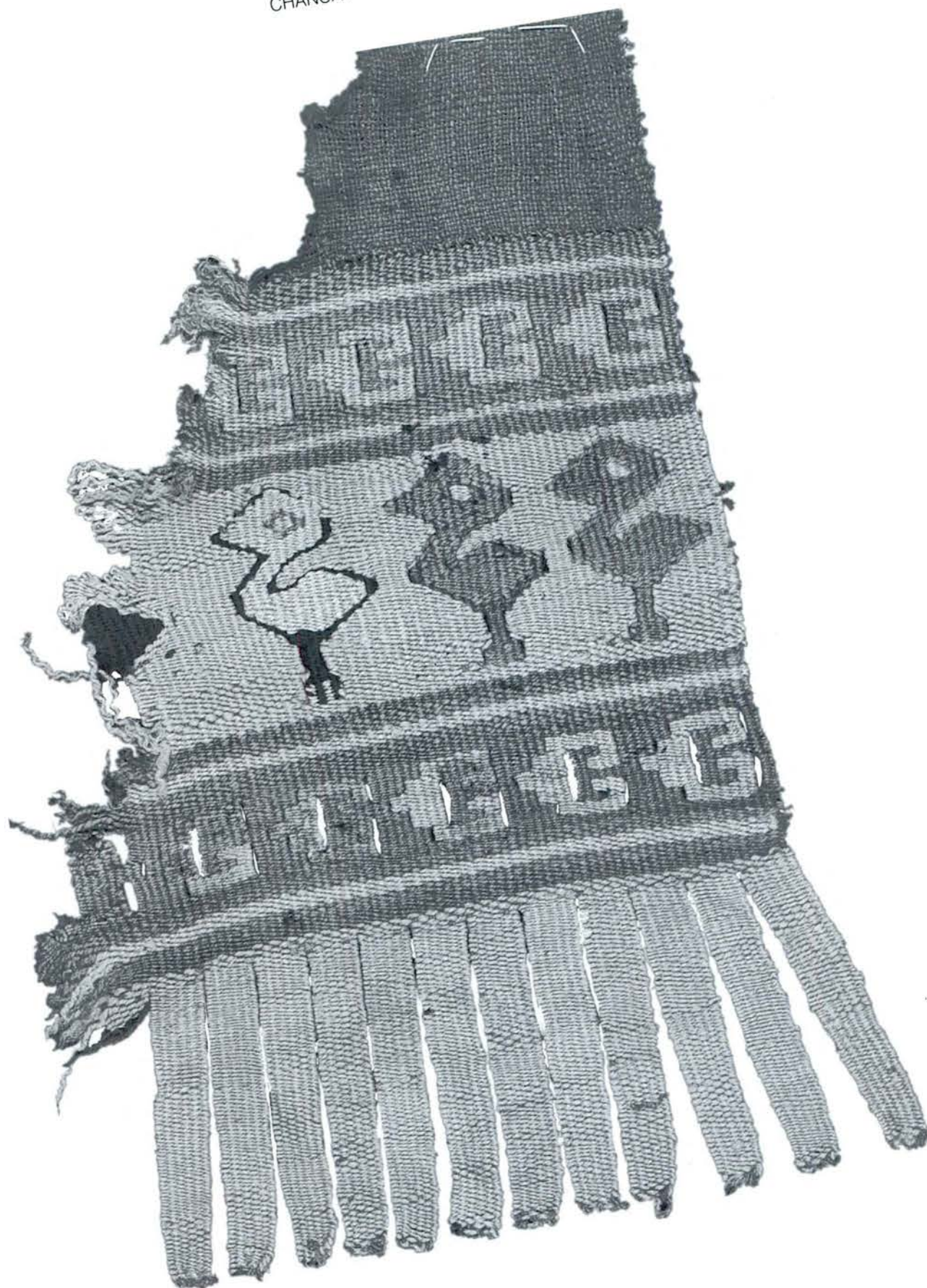
Colors: rosat 16-1522 TC, groc 16-0947 TC, verdós 16-0518 i marró 18-1222 TC.

- [SCB] — Tècnica de tapís (reps-trama), espolinat.
 — *Ordit:* cotó, 2 caps, retorsió S.
 — *Trama:* pèl de camèlid, 2 caps, retorsió S.
 — El resseguit dels ànecs és fet amb espolí.
 — En un lateral presenta un tafetà simple, de cotó.

Peces de comparació (paral·lels)

M. CUESTA DOMINGO, *Arqueología andina*, p. 257, ref. P-145.

CHANCAY

47

<i>Institució</i>	Biblioteca-Museu Balaguer (Vilanova i la Geltrú)
<i>Col·lecció</i>	Sra. baronessa de Wilson (juliol del 1894)
<i>Núm. d'inventari</i>	4071
<i>Nom de l'objecte</i>	Fragment de teixit precolombí
<i>Material</i>	Llana i cotó
<i>Mesures</i>	19 × 22,5 cm
<i>Conservació</i>	Bona
<i>Procedència</i>	Costa central del Perú
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Tardà
<i>Cultura</i>	Chancay

Descripció i anàlisi iconogràfica

Fragment de teixit fet amb llana i cotó que representa la típica decoració de la cultura Chancay. El motiu central és una filera de cinc ocells treballats amb la tècnica de reps; tots miren cap a la mateixa direcció, i els colors són alterns. A dalt i a baix, hi ha una sanefa que és una bonica greca, també treballada amb tècnica de reps i també amb colors alterns. Les dues greques estan tancades per dalt i per baix per tres franges de colors. A la part inferior, hi ha el típic serrell fet amb tires planes (disset, concretament), vuit de les quals estan lligades amb un cordonet per baix de tot. Per dalt té l'inici d'unes tires verticals amb decoració geomètrica (molt fetes malbé).

Observacions

Lligaments: tècnica de tapís per ambdues cares (reps).

Colors: groc, rosa fort, marró fort, mitjà i clar.

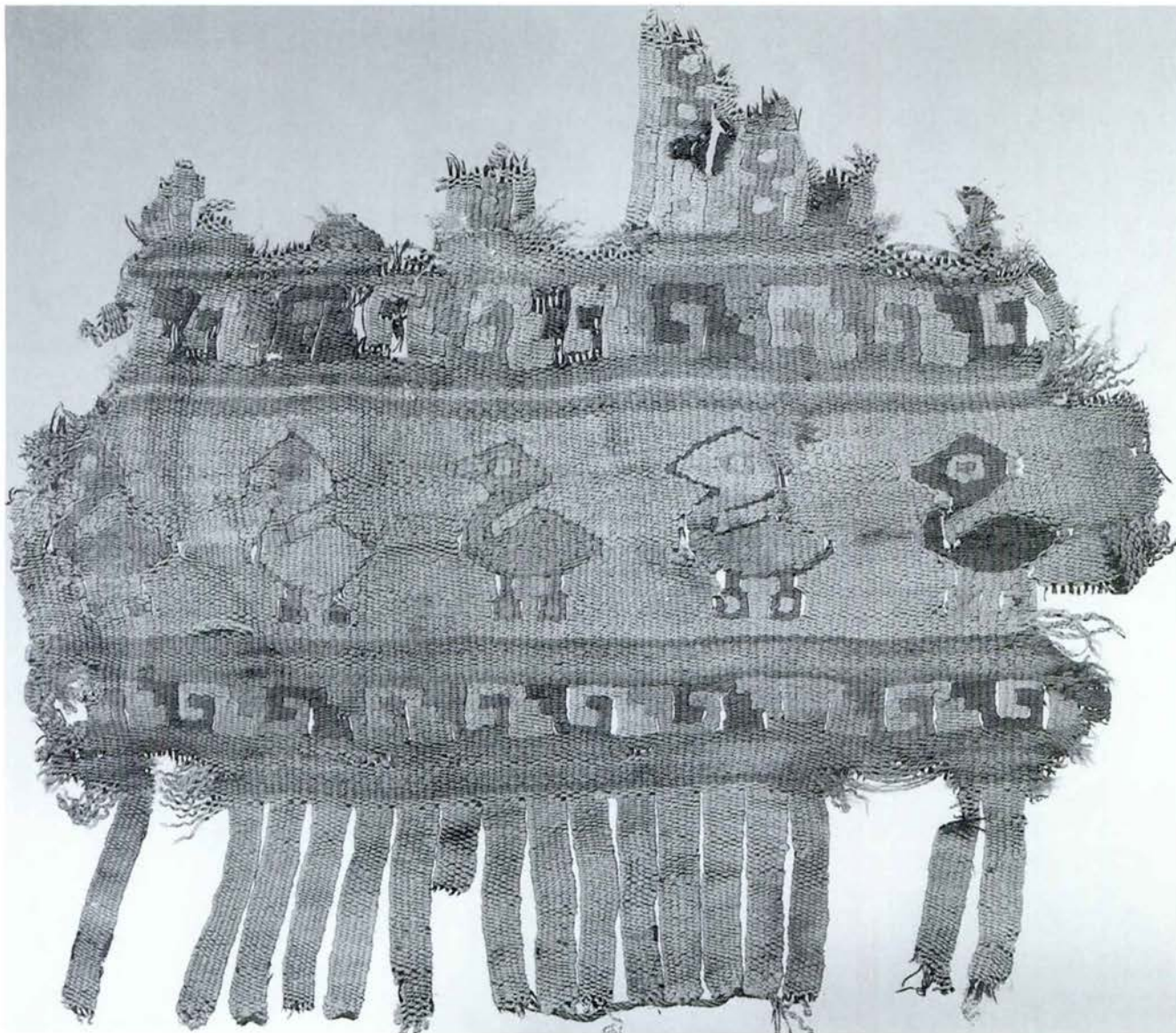
Peces de comparació (paral·lels)

L. J. RAMOS, M. C. BLASCO, *Los tejidos prehispánicos...*, p. 145, B.

Bibliografia

Boletín de la Biblioteca-Museo Balaguer (juliol 1894), p. 9.

V. SOLANILLA, *Catàleg del Museu Balaguer*, núm. 3: *Col·lecció precolombina*, Barcelona, núm. 198 (1987), p. 82-83.

47. BMB 4071

48

<i>Institució</i>	Museu Etnològic (Barcelona)
<i>Col·lecció</i>	Museu Etnològic. Expedició del 1963
<i>Núm. d'inventari</i>	138-752
<i>Nom de l'objecte</i>	Fragment de teixit
<i>Material</i>	Llana i cotó
<i>Mesures</i>	21 × 46 cm
<i>Conservació</i>	Bona
<i>Procedència</i>	Costa central del Perú
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Tardà
<i>Cultura</i>	Chancay

Descripció i anàlisi iconogràfica

Fragment de teixit rectangular decorat totalment amb motius geomètrics. Per una banda, la peça està tallada, i, per l'altra, té doble sanefa de rombes amb punt central i motius escaliformes amb sis punts a l'interior. El motiu central són uns éssers dobles zoomorfs, totalment geometritzats.

Observacions

Colors: marró mig i beix.

Peces de comparació (paral·lels)

S. DESROSIER, I. PULINI, *Tessuti precolombiani*, p. 164, núm. 125-126.

49

<i>Institució</i>	Museu Etnològic (Barcelona)
<i>Col·lecció</i>	Museu Etnològic. Expedició del 1963
<i>Núm. d'inventari</i>	138-753
<i>Nom de l'objecte</i>	Teixit rectangular complet
<i>Material</i>	Llana i cotó
<i>Mesures</i>	30 × 36,5 cm
<i>Conservació</i>	Bona
<i>Procedència</i>	Costa central del Perú
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Tardà
<i>Cultura</i>	Chancay

Descripció i anàlisi iconogràfica

Teixit rectangular complet, tancat a dalt i a baix per dues tires d'onades. El motiu central són quatre triangles que convergeixen al centre, formats per les diagonals del rectangle. Tots ells estan decorats amb ocells més o menys estilitzats.

Observacions

Colors: marró fosc, marró mig, marró clar, groc, beix, rosat, granat i negre.
Té un gran forat en un dels costats.

Peces de comparació (paral·lels)

S. DESROSIERS, I. PULINI, *Tessuti precolombiani*, p. 154, núm. 99, i p. 155, núm. 103.

50

<i>Institució</i>	Museu Etnològic (Barcelona)
<i>Col·lecció</i>	Donatiu del Sr. Albert Folch (7.12.1958)
<i>Núm. d'inventari</i>	82-1
<i>Nom de l'objecte</i>	Fragment de teixit
<i>Material</i>	Cotó
<i>Mesures</i>	30 × 26 cm
<i>Conservació</i>	Bona
<i>Procedència</i>	Costa central del Perú
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Tardà
<i>Cultura</i>	Chancay

Descripció i anàlisi iconogràfica

Fragment molt ben restaurat de teixit decorat amb tires paral·leles. Les tires tenen dissenys estructurals geomètrics en forma de ziga-zaga que alternen amb greques escalonades.

Observacions

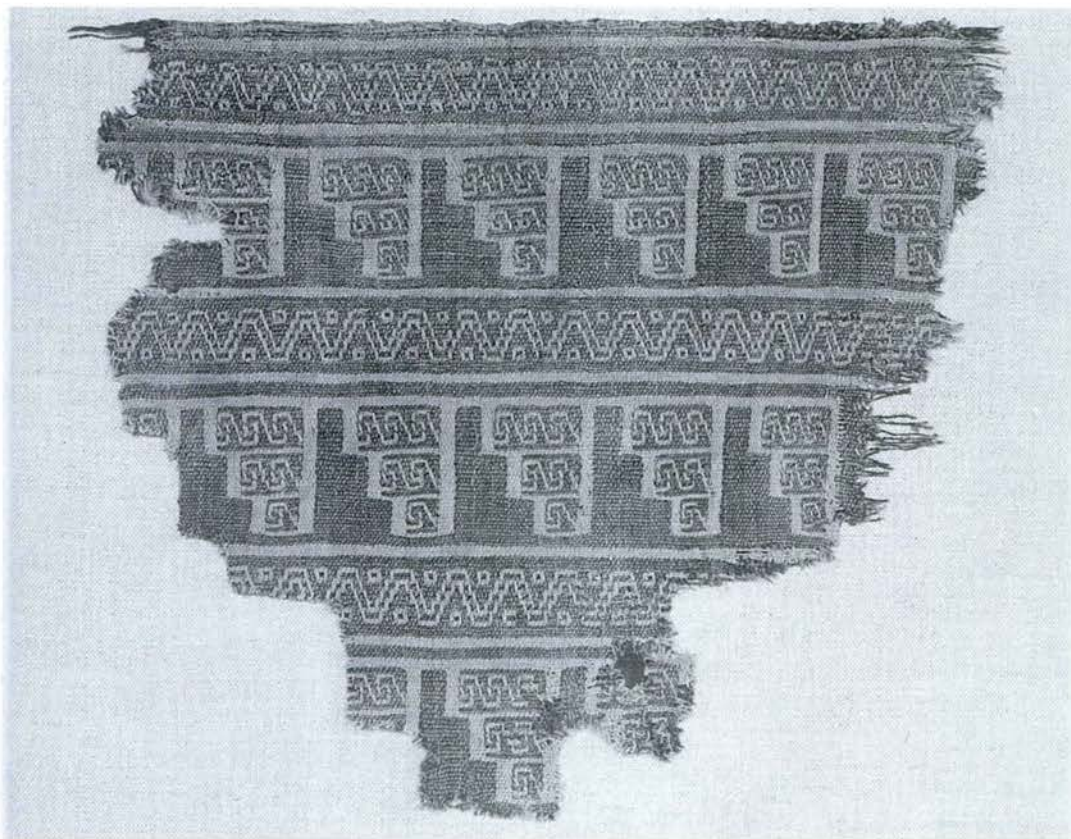
Colors: blau mig i cru.

Peces de comparació (paral·lels)

B. BROOMER, *3000 jaar weven in de Andes*, p. 58-59.

49. MEB 138-753

50. MEB 82-1

51

<i>Institució</i>	Museu Etnològic (Barcelona)
<i>Col·lecció</i>	Museu Etnològic. Expedició del 1963
<i>Núm. d'inventari</i>	138-802
<i>Nom de l'objecte</i>	Fragment de teixit
<i>Material</i>	Llana i cotó
<i>Mesures</i>	55 × 50 cm. El serrell mesura 14 × 53 cm
<i>Conservació</i>	Molt bona
<i>Procedència</i>	Costa central del Perú
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Tardà
<i>Cultura</i>	Chancay

Descripció i anàlisi iconogràfica

Peça de color marró mig, llisa, que té una sanefa ampla amb decoracions geomètriques. Aquestes representen un personatge estilitzat, doble i capiculat. Està tancada a dalt i a baix per dues tires de greques. S'acaba amb un serrell.

Observacions

Colors: groc, granat, rosa, blanc i marró clar.

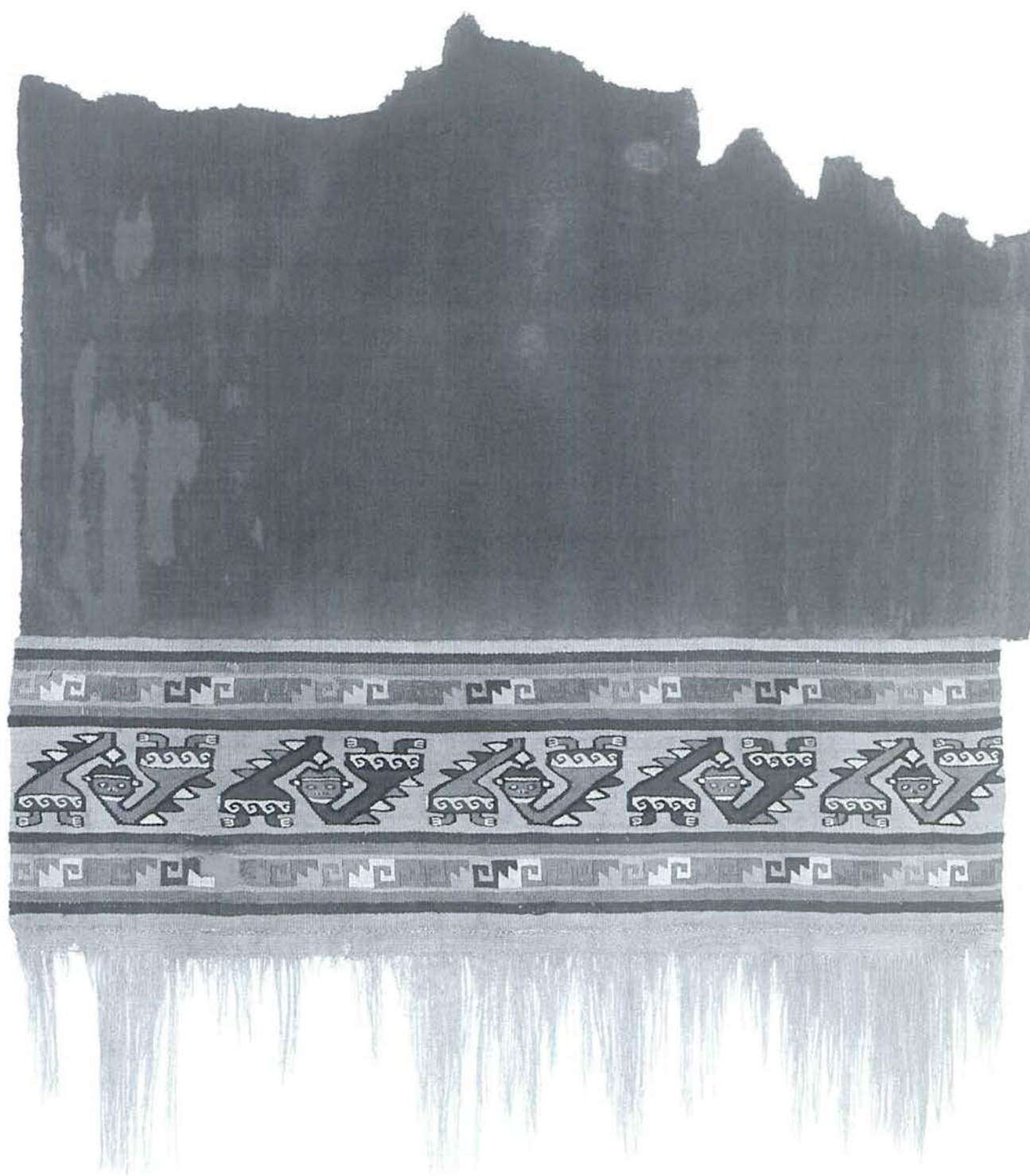
Teixit de suport molt senzill.

Sanefa feta amb la tècnica *kilim*.

Peces de comparació (paral·lels)

S. DESROSIERS, I. PULINI, *Tessuti precolombiani*, p. 155, fig. 102.

J. A. DE LAVALLE, *Culturas precolombinas: Chancay*, p. 67, núm. 40.

51. MEB 138-802

52

<i>Institució</i>	Museu Tèxtil i d'Indumentària (Barcelona)
<i>Col·lecció</i>	Fons del Museu anterior al 1969
<i>Núm. d'inventari</i>	28303
<i>Nom de l'objecte</i>	Fragment de teixit precolombí
<i>Material</i>	Cotó i llana
<i>Mesures</i>	17 × 43 cm (més 13,5 cm de serrell)
<i>Conservació</i>	Bona
<i>Procedència</i>	Costa central del Perú
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Tardà
<i>Cultura</i>	Chancay

Descripció i anàlisi iconogràfica

Fragment rectangular de teixit de cotó i llana que té una part teixida i una altra amb serrell. La primera té un disseny típic (marró clar i beix) de tres tires de figures humanes corrent cap a la dreta. Les figures duen un capell amb cap d'ocell i llargues plomes. A la part de dalt, hi ha una filera de motius geomètrics. Per dalt i per baix, tanca el conjunt una sanefa de greques fetes amb serps on va cosit el serrell amb un fil blau fosc, el mateix fil que forma la tira d'on surt el serrell, de color marró tirant a rogenc.

Observacions

Lligaments: tècnica de reps per ambdues cares.

Peces de comparació (paral·lels)

L. J. RAMOS, M. C. BLASCO, *Los tejidos prehispánicos...*, p. 153, lám. xxx, A.

Bibliografia

Exposició a la Santa Creu [Barcelona, setembre 1952].

V. SOLANILLA, *Col·leccions precolombines als museus de Catalunya*, Barcelona, 1993, p. 66.

52. MTB 28303

53

<i>Institució</i>	Museu Tèxtil i d'Indumentària (Barcelona)
<i>Col·lecció</i>	Fons del Museu anterior al 1969
<i>Núm. d'inventari</i>	28312
<i>Nom de l'objecte</i>	Fragment de teixit precolombí
<i>Material</i>	Llana
<i>Mesures</i>	61 × 36 cm
<i>Conservació</i>	Bona
<i>Procedència</i>	Costa central del Perú
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Tardà
<i>Cultura</i>	Chancay

Descripció i anàlisi iconogràfica

Fragment rectangular de teixit de llana. Tant la part llisa com la formada per un serrell de setze tires planes representen la mateixa figura estilitzada que l'anterior: dos caps drets (l'alter ego?) en posició d'arlequí, amb capell. Els colors són alterns. Alguns peus i mans tenen ungles.

Observacions

Lligaments: tapis amb tècnica *kilim* per ambdues cares.

Colors: marró fosc, negre, cru o blanc brut, verd fulla, groc brut, tot sobre un fons rosa clar brut.

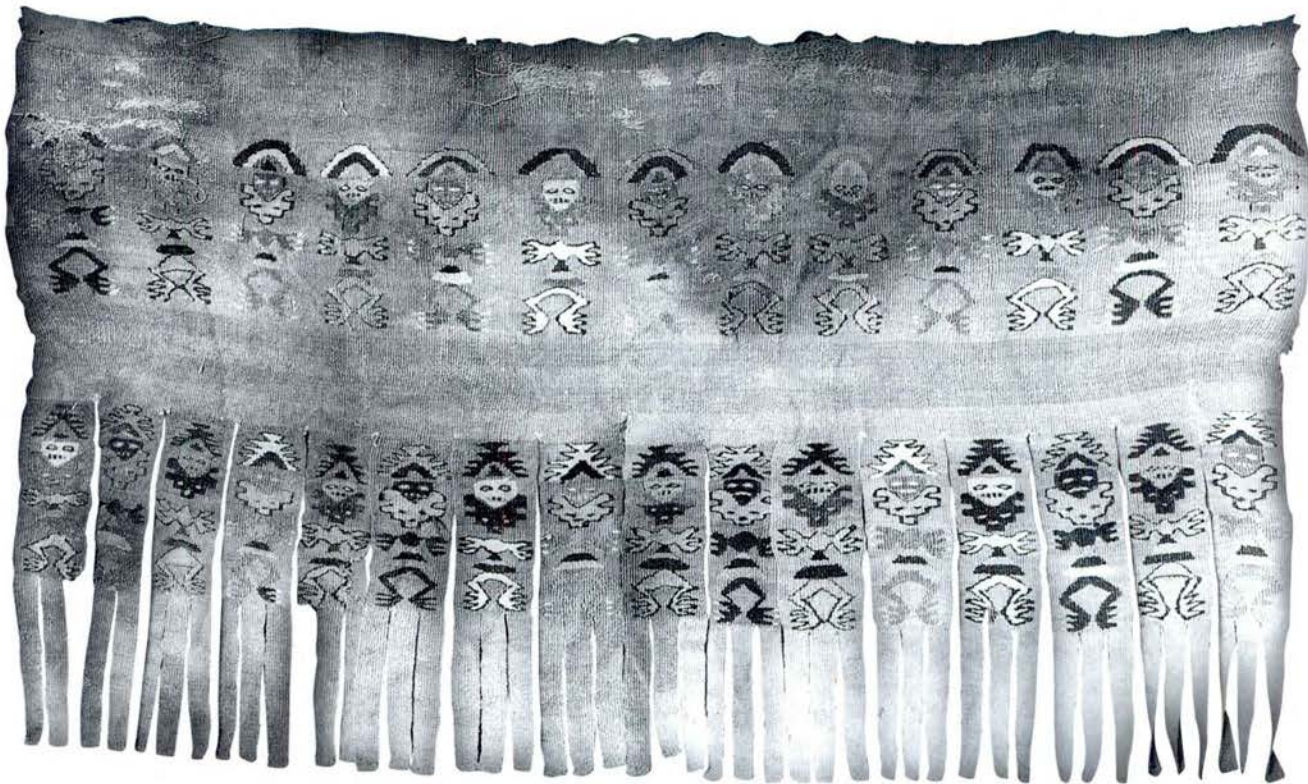
Peces de comparació (paral·lels)

L. J. RAMOS, M. C. BLASCO, *Los tejidos prehispánicos...*, p. 115, làm. xxi, C, i p. 123, làm. xxiv, B.
THE METROPOLITAN MUSEUM OF ART, *Peruvian textiles*, làm. xxiii.

Bibliografia

Exposició a la Santa Creu [Barcelona, setembre 1952].

V. SOLANILLA, *Col·leccions precolombines als museus de Catalunya*, Barcelona, 1993, p. 63.

53. MTB 28312

54

<i>Institució</i>	Museu Tèxtil i d'Indumentària (Barcelona)
<i>Col·lecció</i>	Fons del Museu anterior al 1969
<i>Núm. d'inventari</i>	28314
<i>Nom de l'objecte</i>	Fragment de teixit precolombí
<i>Material</i>	Llana
<i>Mesures</i>	25 × 16 cm
<i>Conservació</i>	Bona
<i>Procedència</i>	Costa central del Perú
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Tardà
<i>Cultura</i>	Chancay

Descripció i anàlisi iconogràfica

Fragment rectangular de teixit de llana fet amb tècnica de tapís, amb un serrell format per nou tires llises. La decoració és amb franges més o menys amples (n'hi ha dues de més amples, amb greques formades per triangles amb ulls i disposades simètricament al centre d'alguns triangles).

Observacions

Lligaments: tècnica de tapís.

Colors: sobre fons groc, bandes blanques, granats, negres, groc pàl·lid, blau, verd fosc i marró mig.

Peces de comparació (paral·lels)

Símbolo e tecnica..., p. 67, núm. 59.

Bibliografia

Exposició a la Santa Creu [Barcelona, setembre 1952].

V. SOLANILLA, *Col·leccions precolombines als museus de Catalunya*, Barcelona, 1993, p. 64.

54. MTB 28314

55

<i>Institució</i>	Museu Tèxtil i d'Indumentària (Barcelona)
<i>Col·lecció</i>	Fons del Museu anterior al 1969
<i>Núm. d'inventari</i>	28315
<i>Nom de l'objecte</i>	Fragment de teixit precolombí
<i>Material</i>	Llana
<i>Mesures</i>	61 × 16,5 cm
<i>Conservació</i>	Bona
<i>Procedència</i>	Costa central del Perú
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Tardà
<i>Cultura</i>	Chancay

Descripció i anàlisi iconogràfica

Fragment de teixit de llana consistent en una tira ampla. Sobre el fons de color granat, al centre hi ha una tira ampla formada per set quadrats on apareix una figura humana, amb colors alterns i completament geometritzada, amb els braços oberts i amb una llança a cada mà, ungles a mans i peus, i un gran capell amb un penjoll a cada banda.

Observacions

Lligaments: tècnica de tapís per ambdues cares.

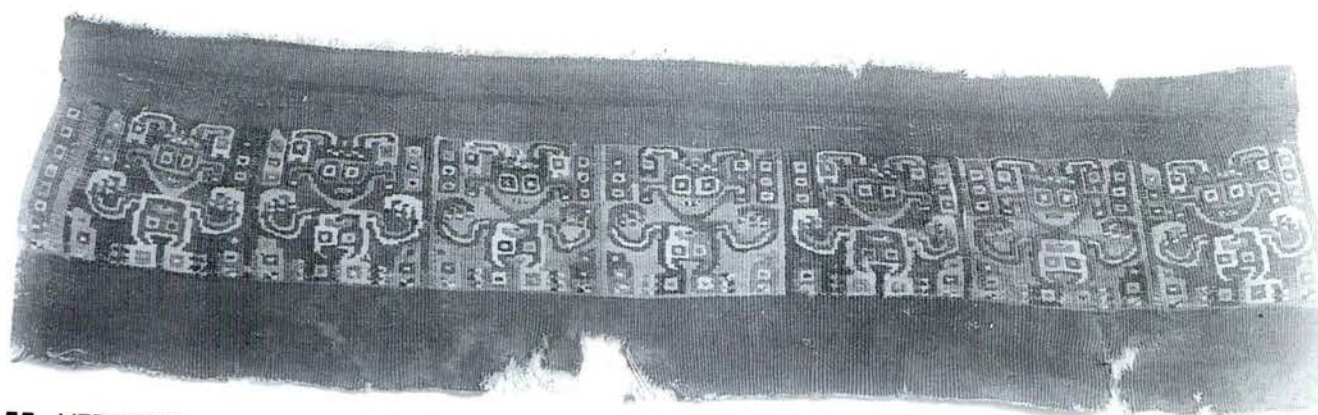
Colors: granat (de fons), blau, verd clar, groc, cru, marró fosc i verd fosc.

Peces de comparació (paral·lels)

L. J. RAMOS, M. C. BLASCO, *Los tejidos prehispánicos...*, p. 117, làm. xxii, i p. 123, làm. xxiv, D.

Bibliografia

Exposició a la Santa Creu [Barcelona, setembre 1952].

55. MTB 28315

56

<i>Institució</i>	Museu Tèxtil i d'Indumentària (Barcelona)
<i>Col·lecció</i>	Fons del Museu anterior al 1969
<i>Núm. d'inventari</i>	28318
<i>Nom de l'objecte</i>	Fragment de teixit precolombí
<i>Material</i>	Cotó
<i>Mesures</i>	26 × 21 cm
<i>Conservació</i>	Bona
<i>Procedència</i>	Costa central del Perú
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Tardà
<i>Cultura</i>	Chancay

Descripció i anàlisi iconogràfica

Fragment de teixit de cotó, ben conservat. La decoració, pintada amb tons marrons i rosats, representa una tira ampla d'aus bicèfales; a sota, hi ha bandes de ratlles paral·leles i també una greca molt bonica.

Observacions

Els colors no es corrien, perquè hi devien aplicar cera.

Lligaments: tècnica de tafetà pintat.

Colors: marrons (fosc, mig i clar), cru (original) i rosa pàl·lid.

Peces de comparació (paral·lels)

M. CUESTA DOMINGO, *Arqueología andina...*, p. 256, núm. 2029.

L. J. RAMOS, M. C. BLASCO, *Los tejidos prehispánicos...*, p. 163, lám. xxxv, G.

Bibliografia

V. SOLANILLA, *Col·leccions precolombines als museus de Catalunya*, Barcelona, 1993, p. 64.

57

<i>Institució</i>	Museu Tèxtil i d'Indumentària (Barcelona)
<i>Col·lecció</i>	Fons del Museu anterior al 1969
<i>Núm. d'inventari</i>	28319
<i>Nom de l'objecte</i>	Fragment de gasa precolombí
<i>Material</i>	Cotó
<i>Mesures</i>	93 × 70 cm
<i>Conservació</i>	Bona
<i>Procedència</i>	Costa central del Perú
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Tardà
<i>Cultura</i>	Chancay

Descripció i anàlisi iconogràfica

Fragment de gasa de cotó de color siena marronós en grups de vuit fils que serveixen de suport a una trama de llana que els relliga, com en una tapisseria. El motiu decoratiu està format per representacions d'ocells estilitzats (pelicans). Cada set files, els colors coincideixen. Aquest fragment és igual al núm. 49411.

Observacions

Lligaments: gasa i tapisseria (aus).

Colors del motiu decoratiu de la tapisseria: granat, blanc, rosa, verd fulla i groc pàl·lid.

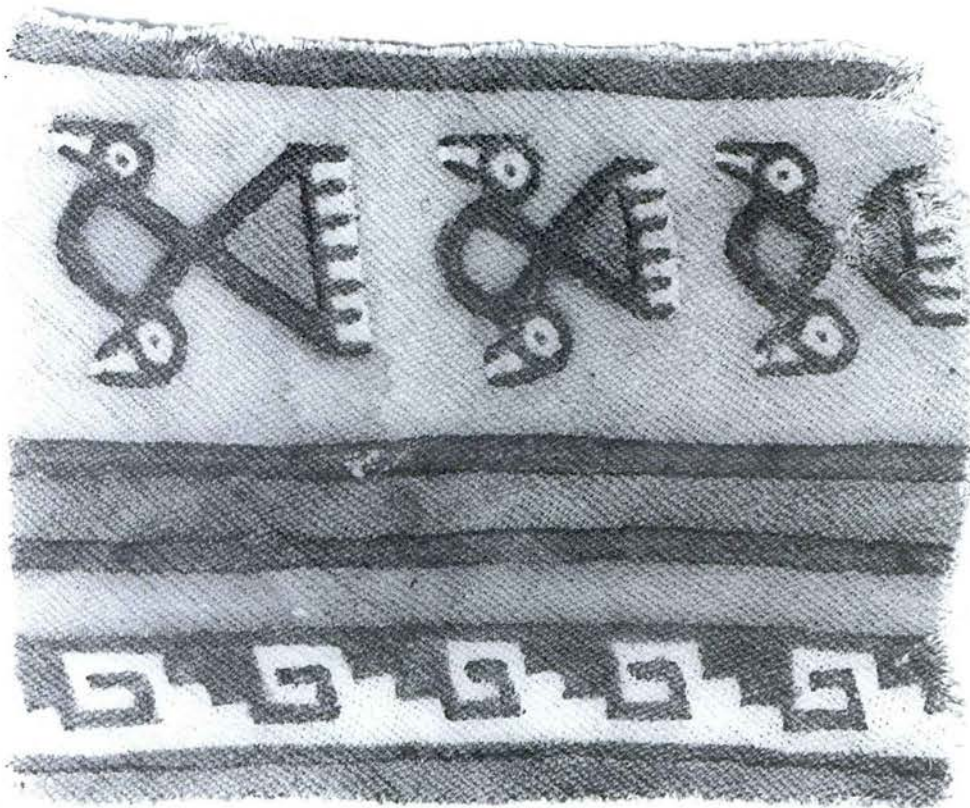
Peces de comparació (paral·lels)

IDEMITSU MUSEUM OF ARTS, *Textiles of Andean civilization*, p. 74.

A. P. ROWE, *Costumes and featherwork...*, p. 90, núm. 67.

Bibliografia

V. SOLANILLA, *Col·leccions precolombines als museus de Catalunya*, Barcelona, 1993, p. 66.

56. MTB 28318

57. MTB 28319

58

<i>Institució</i>	Museu Tèxtil i d'Indumentària (Barcelona)
<i>Col·lecció</i>	Fons del Museu anterior al 1969
<i>Núm. d'inventari</i>	28313
<i>Nom de l'objecte</i>	Fragment de tira precolombina
<i>Material</i>	Llana i cotó
<i>Mesures</i>	13 × 52 cm
<i>Conservació</i>	Bona
<i>Procedència</i>	Costa central del Perú
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Tardà
<i>Cultura</i>	Chancay (amb influència Huari)

Descripció i anàlisi iconogràfica

Fragment de teixit de llana i cotó en forma de tira ampla que consta de dues tires més petites cosides (la segona té serrell). Es veu la trama del teixit entre les dues tires. La decoració de la primera presenta sis elements hexagonals molt geometritzats; la segona té com unes ratlles a diferents nivells.

Observacions

Lligaments: tècnica de tapís.

Colors: granat (de fons), groc, marró fosc, blanc, rosa i marró mig.

Peces de comparació (paral·lels)

IDEMITSU MUSEUM OF ARTS, *Textiles of Andean civilization*, p. 63, núm. 35.

Bibliografia

Exposició a la Santa Creu [Barcelona, setembre 1952].

59

<i>Institució</i>	Museu Tèxtil i d'Indumentària (Barcelona)
<i>Col·lecció</i>	Fons del Museu anterior al 1969
<i>Núm. d'inventari</i>	49411 (altres: núm. 52148)
<i>Nom de l'objecte</i>	Fragment de teixit precolombí
<i>Material</i>	Llana i cotó
<i>Mesures</i>	50 × 44 cm
<i>Conservació</i>	Bona
<i>Procedència</i>	Costa central del Perú
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Tardà
<i>Cultura</i>	Chancay

Descripció i anàlisi iconogràfica

Gasa de cotó de color siena, en grups de vuit fils que serveixen de suport a una trama de llana que els relliga, com en una tapisseria. El motiu decoratiu està format per representacions d'aus estilitzades (pelicans). Aquest fragment és igual al núm. 28319.

Observacions

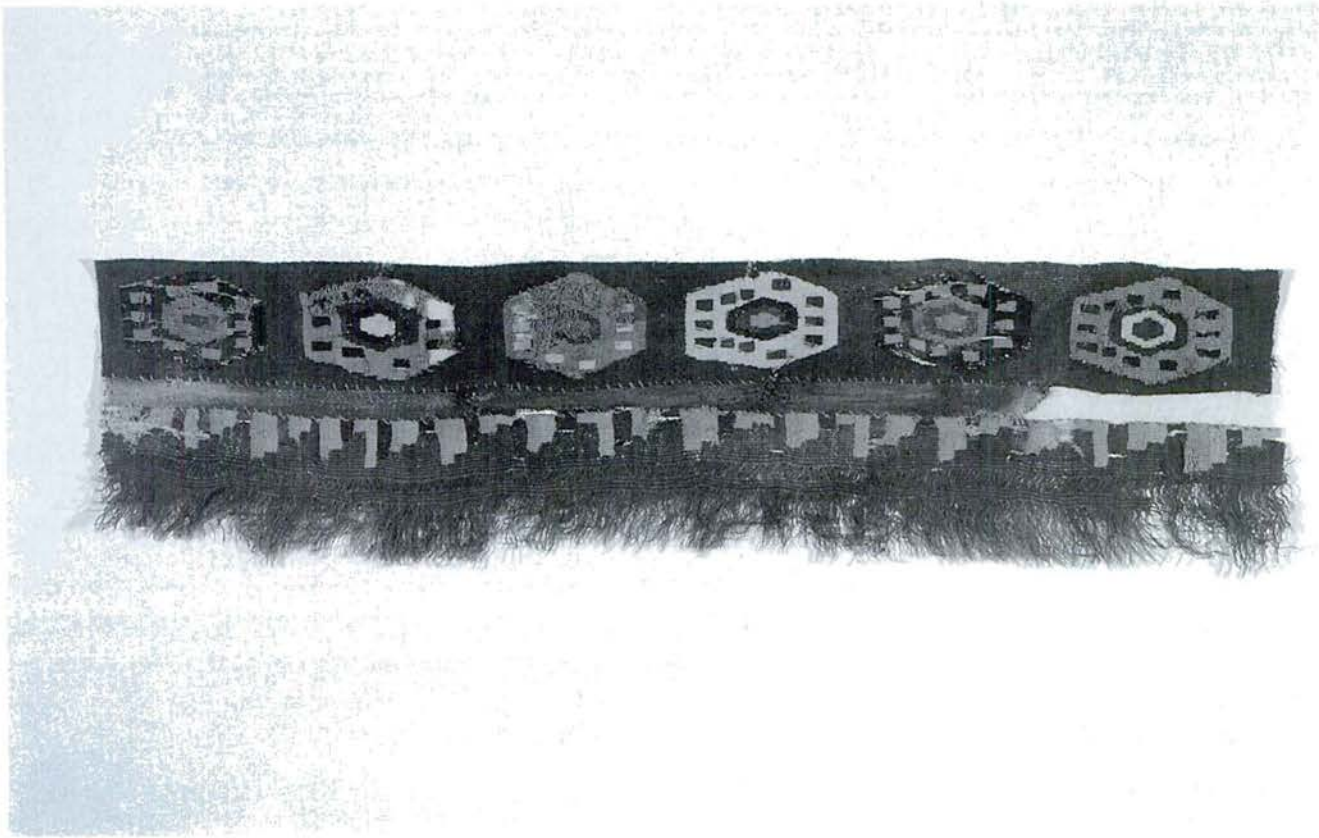
Lligaments: gasa (de vuit fils) i motius decoratius (aus) amb tapisseria.

Colors del motiu decoratiu de la tapisseria: granat, verd fulla, groc brut i rosa fort.

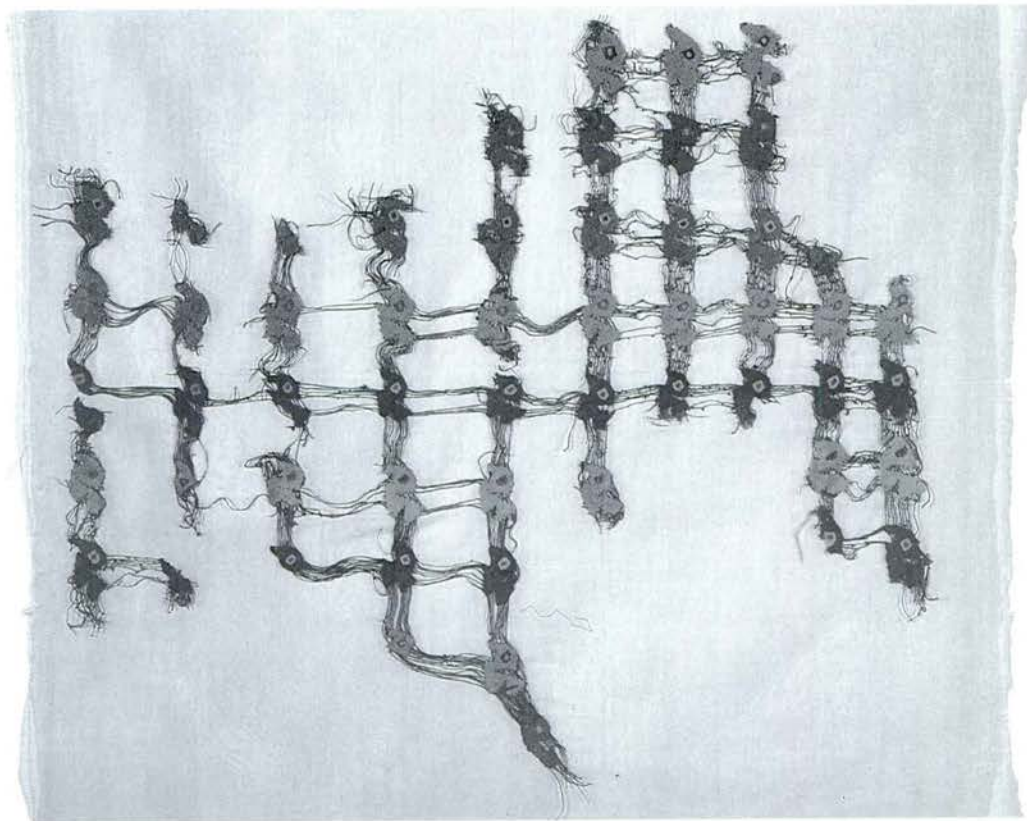
Peces de comparació (paral·lels)

IDEMITSU MUSEUM OF ARTS, *Textiles of Andean civilization*, p. 74.

A. P. ROWE, *Costumes and featherwork...*, p. 90, núm. 67

58. MTB 28313

59. MTB 49411

60

<i>Institució</i>	Museu Tèxtil i d'Indumentària (Barcelona)
<i>Col·lecció</i>	Sr. J. Ainaud (17.3.1969)
<i>Núm. d'inventari</i>	146866 (altres: Perú, núm. 12)
<i>Nom de l'objecte</i>	Fragment de teixit precolombí
<i>Material</i>	Llana
<i>Mesures</i>	16 × 12 cm / 12 × 19 cm
<i>Conservació</i>	Regular
<i>Procedència</i>	Costa central del Perú
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Tardà
<i>Cultura</i>	Chancay

Descripció i anàlisi iconogràfica

Dos fragments iguals o d'un teixit molt semblant. Són de llana de fil molt gruixut, de color marró fosc, però no es veu ni la trama ni l'ordit, sinó que domina l'ordit, que fa ratlles paral·leles. Té taques més fosques.

Observacions

Colors: marró fosc.

Peces de comparació (paral·lels)

S. DESROSNIERS, I. PULINI, *Tessutti precolombiani*, p. 128, núm. 40.

61

<i>Institució</i>	Museu Tèxtil i d'Indumentària (Barcelona)
<i>Col·lecció</i>	Sr. J. Ainaud (17.3.1969)
<i>Núm. d'inventari</i>	146860 (altres: Perú, núm. 13)
<i>Nom de l'objecte</i>	Fragment de teixit precolombí
<i>Material</i>	Llana (vicunya o llama)
<i>Mesures</i>	57 × 40 cm (més 9 cm de serrell a banda i banda)
<i>Conservació</i>	Molt bona
<i>Procedència</i>	Costa central del Perú
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Tardà
<i>Cultura</i>	Chancay

Descripció i anàlisi iconogràfica

Peça sencera de teixit de llana de forma rectangular. Té serrell a les bandes curtes. Sobre el fons marró de la trama, hi ha teixides dues ratlles paral·leles (per la banda llarga) de color marró més clar, dues vegades.

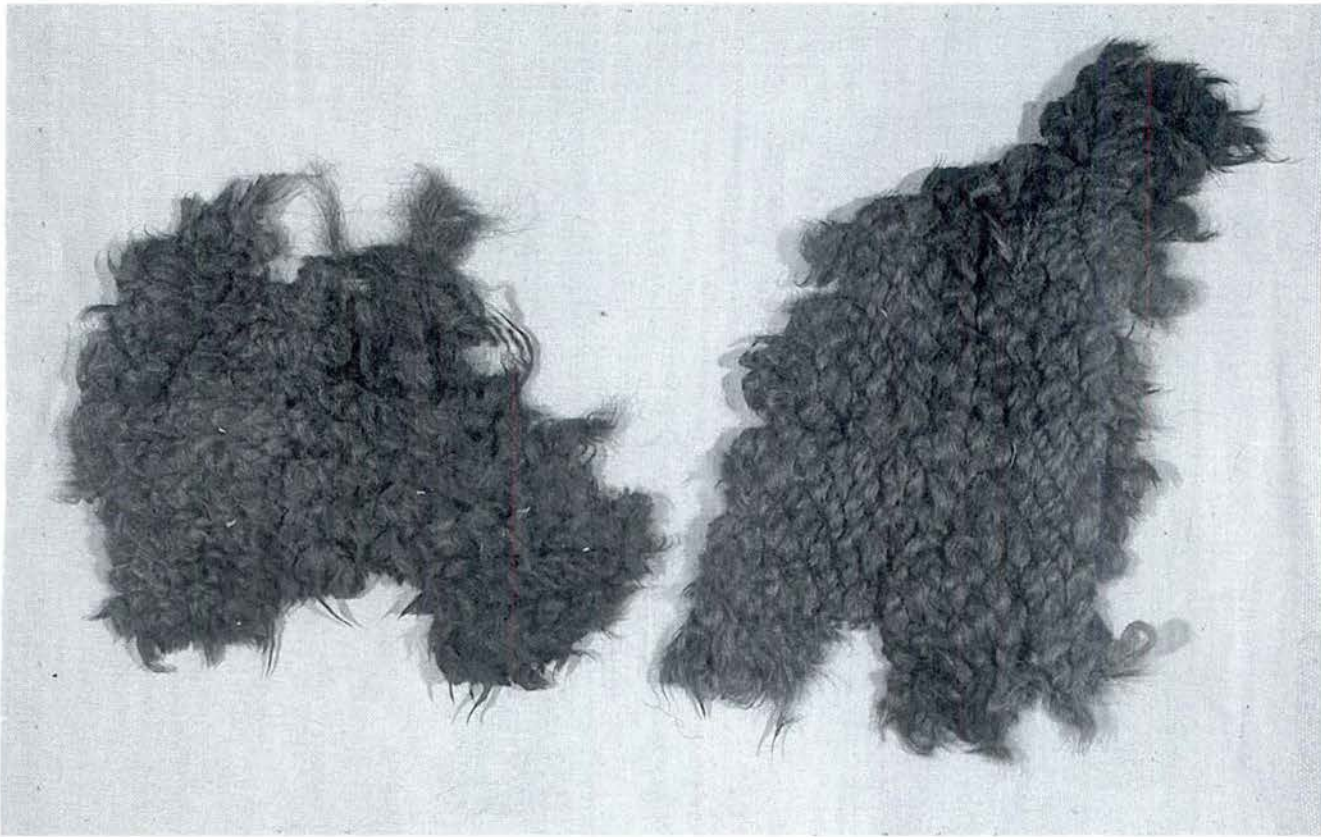
Observacions

Densitat: ordit, 14 fils; trama, 5 passades.

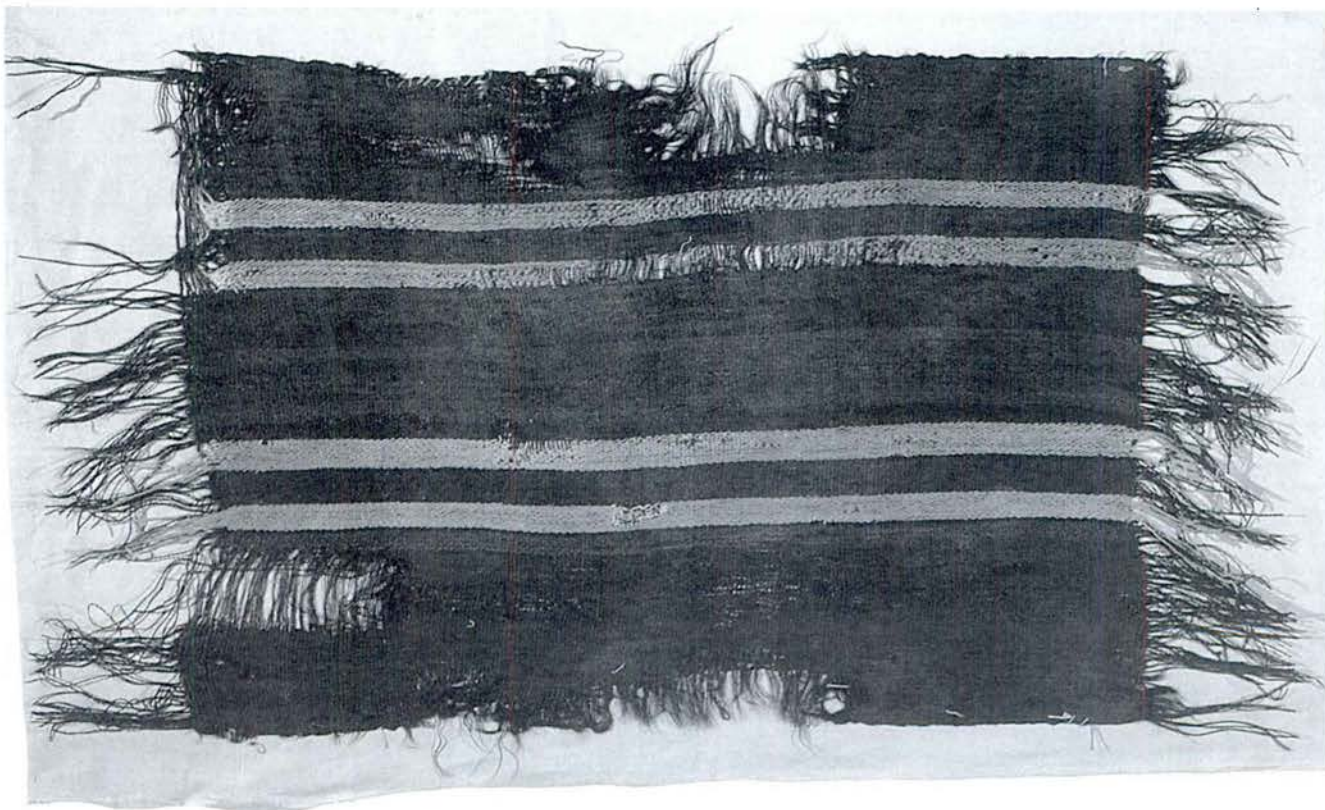
Colors: marró fosc i marró clar.

Peces de comparació (paral·lels)

S. DESROSNIERS, I. PULINI, *Tessutti precolombiani*, p. 184, núm. 241.

60. MTB 146866

61. MTB 146860

62

<i>Institució</i>	Museu Tèxtil i d'Indumentària (Barcelona)
<i>Col·lecció</i>	Sr. J. Ainaud (17.3.1969)
<i>Núm. d'inventari</i>	146863 (altres: Perú, núm. 14)
<i>Nom de l'objecte</i>	Fragment de teixit precolombí
<i>Material</i>	Llana
<i>Mesures</i>	42 × 22 cm
<i>Conservació</i>	Regular
<i>Procedència</i>	Costa central del Perú
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Tardà
<i>Cultura</i>	Chancay (?)

Descripció i anàlisi iconogràfica

Teixit rectangular de llana cosit en una de les bandes de manera arrugada; l'altra banda és llisa. Està format per un fil de llana fi, de color marró bastant pujat i tirant a granatós. En una de les bandes, hi ha teixida una tira o una franja de ratlles paral·leles més o menys decorades, de color negre, verd, blanc, marró clar i marró més fosc. El motiu central de la tira és una ratlla una mica més gruixuda, però no gaire, amb un quadrat blanc i una creu marró al centre (en els tres casos).

Observacions

Densitat: ordit, 10 fils; trama, 9 passades.

Peces de comparació (paral·lels)

S. DESROSIERS, I. PULINI, *Tessutti precolombiani*, p. 185, núm. 271 i 289.

63

<i>Institució</i>	Museu Tèxtil i d'Indumentària (Barcelona)
<i>Col·lecció</i>	Sr. J. Ainaud (17.3.1969)
<i>Núm. d'inventari</i>	146859 (altres: Perú, núm. 1)
<i>Nom de l'objecte</i>	Fragment de teixit precolombí (són tres tires)
<i>Material</i>	Llana de vicunya
<i>Mesures</i>	21,5 × 3 cm / 20,5 × 3 cm / 9,5 × 3 cm
<i>Conservació</i>	Regular
<i>Procedència</i>	Costa central del Perú
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Tardà
<i>Cultura</i>	Chancay

Descripció i anàlisi iconogràfica

Tres tires de llana, dues gairebé d'iguals i una altra amb la mateixa decoració, però de colors diferents. La tira consta d'una part central decorada amb rombes de color marró fosc sobre un fons marró clar, emmarcada a banda i banda per una tira fina de color marró mig. L'altra tira també té els rombes centrals de color marró fosc, però destaquen més, perquè les dues tires del costat són de color cru, així com el fons de tota la tira, i, a més, té a banda i banda una filera de color marró mig.

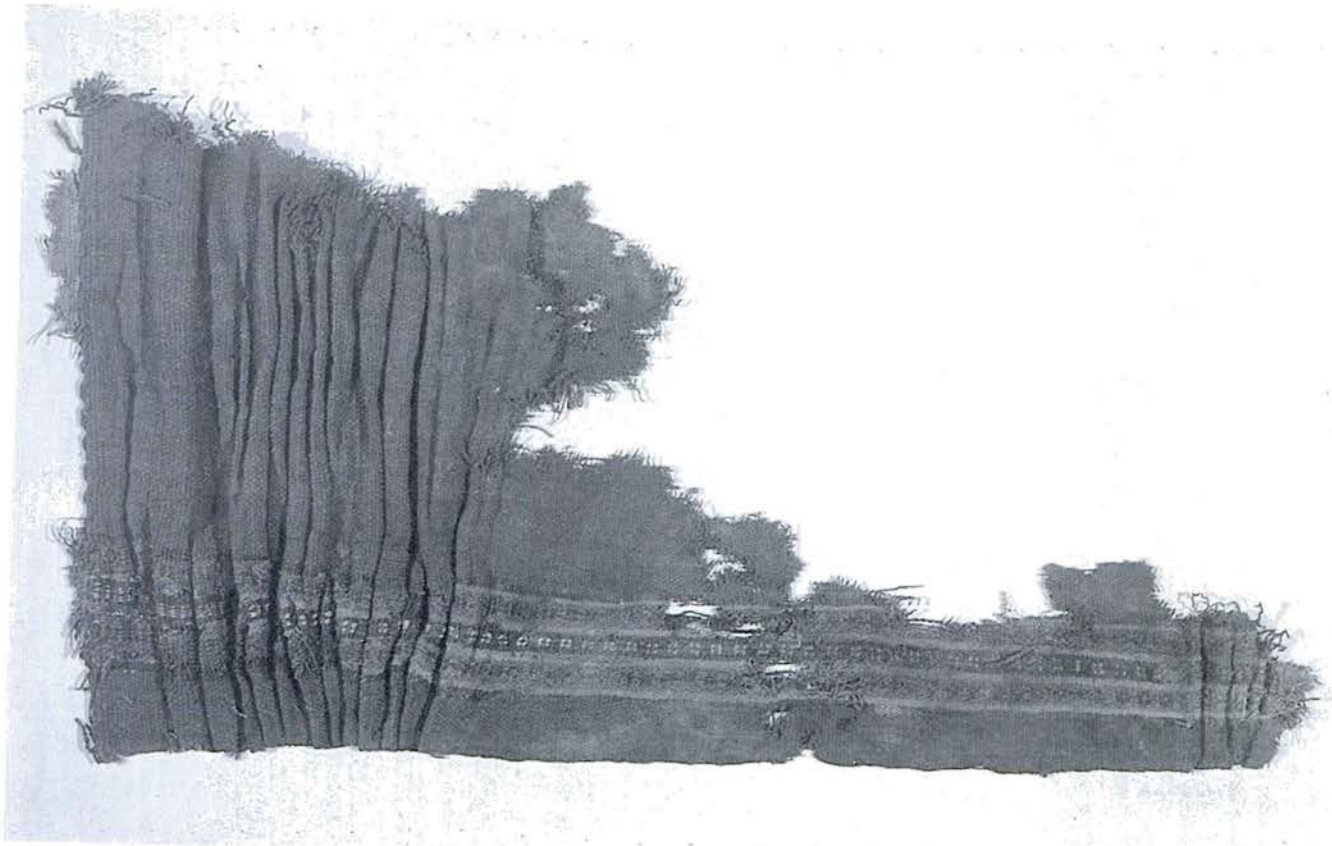
Observacions

Lligaments: tafetà; 26 fils; torsió S, retorsió Z.

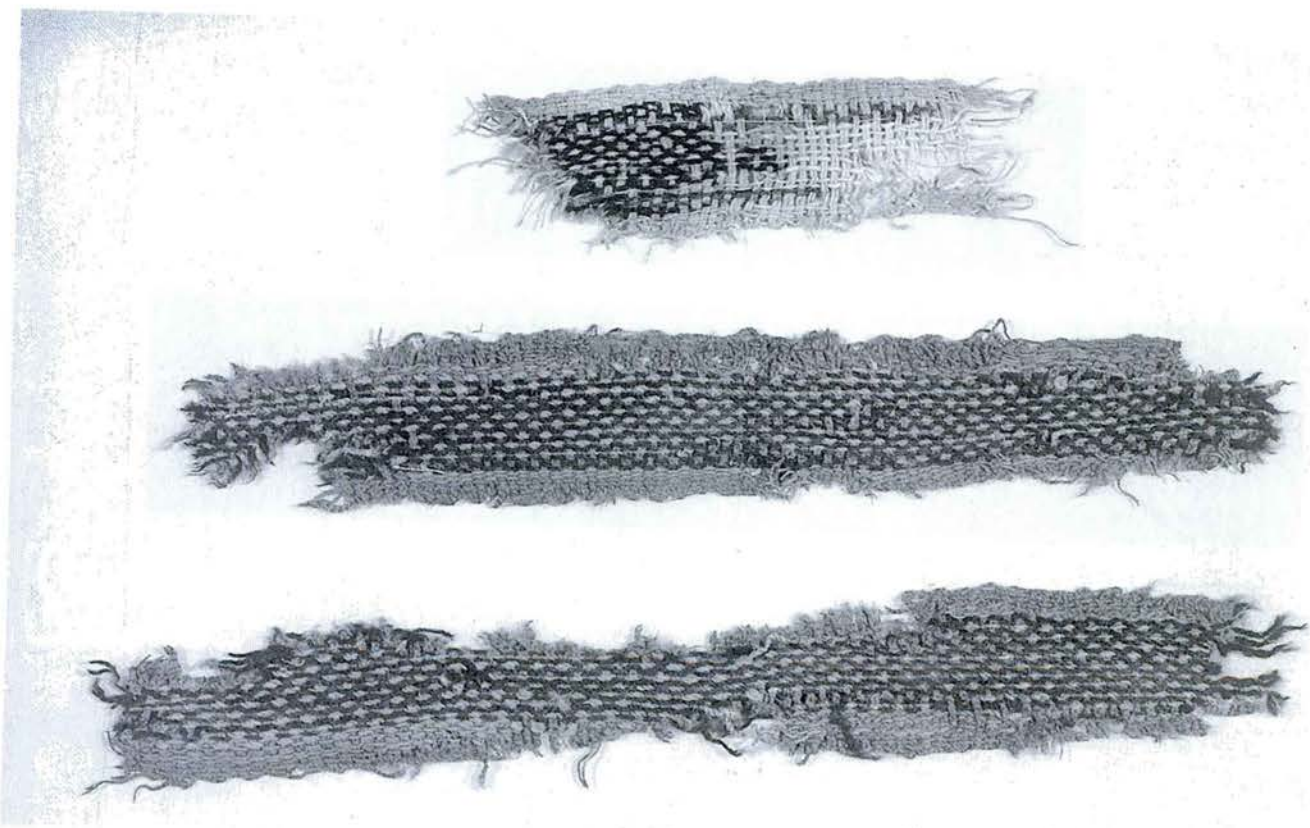
Densitat: ordit, 17 fils; trama, 10 passades.

Peces de comparació (paral·lels)

S. DESROSIERS, I. PULINI, *Tessutti precolombiani*, p. 185, núm. 289.

62. MTB 146863

63. MTB 146859

64

<i>Institució</i>	Museu Tèxtil i d'Indumentària (Barcelona)
<i>Col·lecció</i>	Sr. J. Ainaud (17.3.1969)
<i>Núm. d'inventari</i>	146857 (altres: Perú, núm. 2)
<i>Nom de l'objecte</i>	Fragment de teixit precolombí
<i>Material</i>	Llana
<i>Mesures</i>	17,5 × 13 cm
<i>Conservació</i>	Regular
<i>Procedència</i>	Costa central del Perú
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Tardà
<i>Cultura</i>	Chancay

Descripció i anàlisi iconogràfica

Fragment rectangular de teixit de llana, regularment conservat, format per una tira llisa de color marró mig i tupida (es veuen la trama i l'ordit). La resta del teixit presenta ratlles paral·leles arboriformes de color marró més fosc i color crema cru.

Observacions

Lligaments: tafetà (?).

Densitat: ordit, 18-19 fils; trama, 5 passades.

Peces de comparació (paral·lels)

S. DESROSIERS, I. PULINI, *Tessutti precolombiani*, p. 143, núm. 73.

Bibliografia

V. SOLANILLA, *Col·leccions precolombines als museus de Catalunya*, Barcelona, 1993, p. 65.

65

<i>Institució</i>	Museu Tèxtil i d'Indumentària (Barcelona)
<i>Col·lecció</i>	Sr. J. Ainaud (17.3.1969)
<i>Núm. d'inventari</i>	146858 (altres: Perú, núm. 3)
<i>Nom de l'objecte</i>	Fragment de teixit precolombí
<i>Material</i>	Llana
<i>Mesures</i>	21,5 × 8,5 cm
<i>Conservació</i>	Regular
<i>Procedència</i>	Costa central del Perú
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Tardà
<i>Cultura</i>	Chancay

Descripció i anàlisi iconogràfica

Fragment rectangular (de dos trossos: un de més gran i un altre de més petit) d'un teixit fet amb llana. Sobre un fons marró clar, hi ha uns calats (ordit sense trama) horitzontals que representen quadres, emmarcats per una ratlleta blanca triple i doble. Sembla un dibuix com de tovalló, però ni la roba ni els colors no concorden amb aquest tipus de peça. En un dels extrems llargs es veuen tres fils de cordonet que tanquen la peça.

Observacions

Densitat: ordit, 8-9 fils, 2 caps, torsió Z; trama, 13-15 passades, 2 caps, torsió Z.

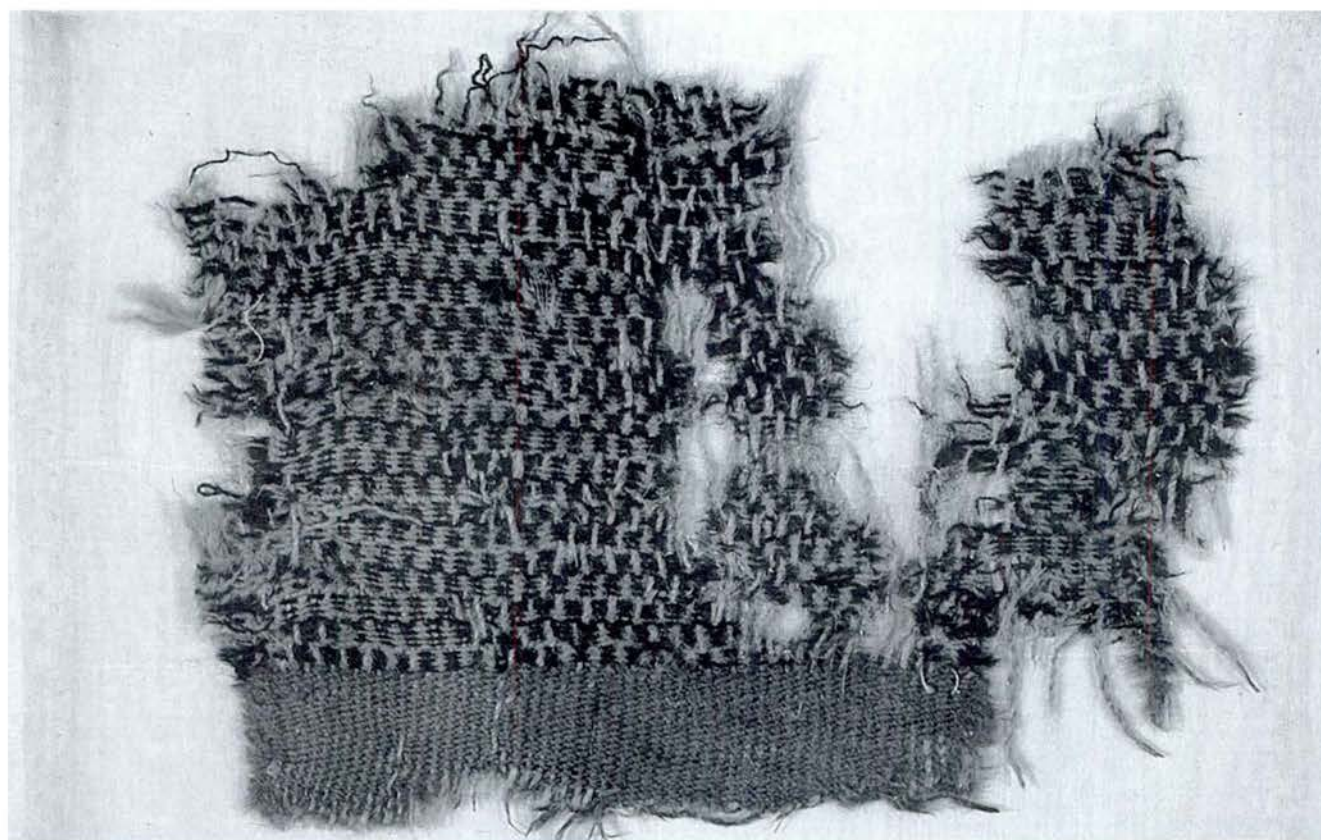
Peces de comparació (paral·lels)

S. DESROSIERS, I. PULINI, *Tessutti precolombiani*, p. 184, núm. 221.

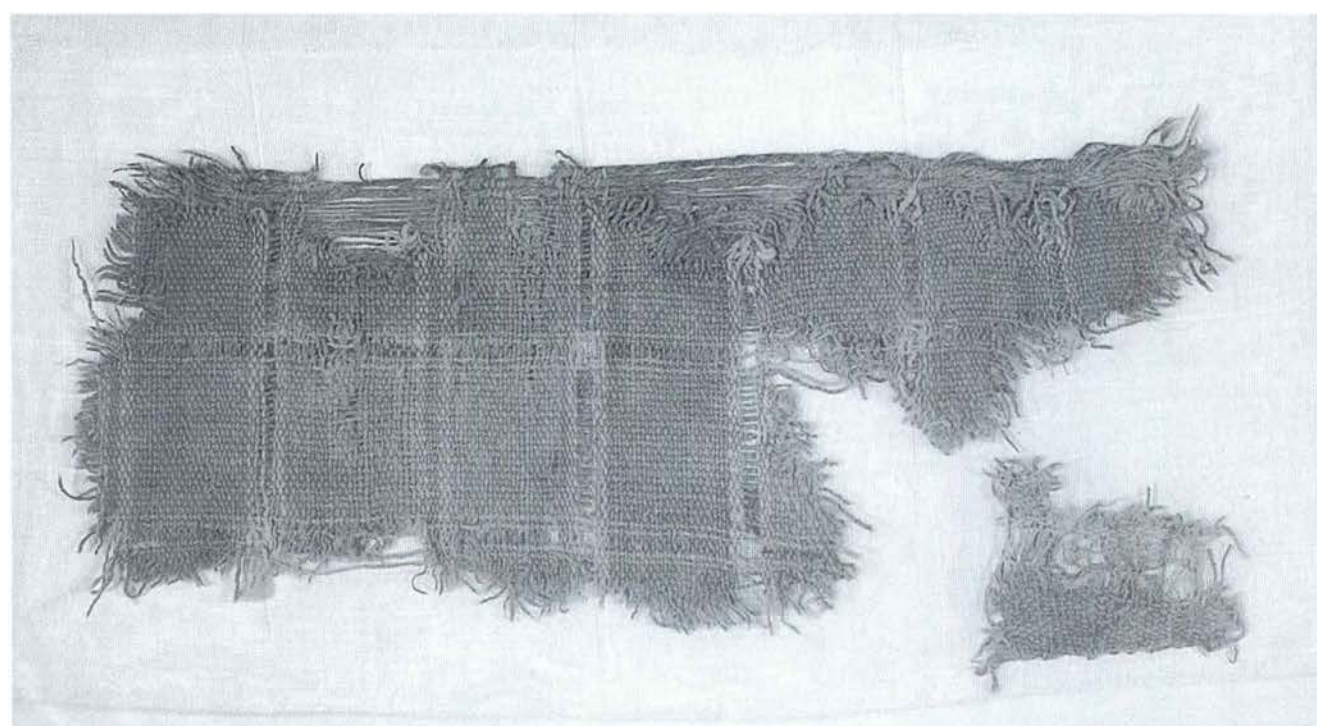
Simbolo e tecnica..., p. 68, núm. 61.

Bibliografia

V. SOLANILLA, *Col·leccions precolombines als museus de Catalunya*, Barcelona, 1993, p. 65.

64. MTB 146857

65. MTB 146858

66

<i>Institució</i>	Museu Tèxtil i d'Indumentària (Barcelona)
<i>Col·lecció</i>	Sr. J. Ainaud (17.3.1969)
<i>Núm. d'inventari</i>	146865 (altres: Perú, núm. 4)
<i>Nom de l'objecte</i>	Fragment de teixit precolombí
<i>Material</i>	Llana i cotó
<i>Mesures</i>	43 × 23 cm
<i>Conservació</i>	Regular
<i>Procedència</i>	Costa central del Perú
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Tardà
<i>Cultura</i>	Chancay

Descripció i anàlisi iconogràfica

Teixit rectangular cosit pel centre amb una peça muntada a sobre. La part de l'esquerra (i també la de la dreta) presenta una tira ampla a baix (15 passades) i en vertical (3 passades) de color marró fosc. El motiu decoratiu són grans quadres, no del tot regulars, sobre un fons més clar que té en sentit horitzontal unes ratlles de color marró clar cru que omplen tota la peça. La part cosida té tres ratlles fines verticals de color blau clar verd i marró fetes amb teixit més fi; és més petita i no es veu la tira ampla a baix de 15 passades.

Observacions

Densitat: ordit, 17-18 fils/cm.

Peces de comparació (paral·lels)

S. DESROSIERS, I. PULINI, *Tessutti precolombiani*, p. 184, núm. 223.

67

<i>Institució</i>	Museu Tèxtil i d'Indumentària (Barcelona)
<i>Col·lecció</i>	Sr. J. Ainaud (17.3.1969)
<i>Núm. d'inventari</i>	146854 (altres: Perú, núm. 5)
<i>Nom de l'objecte</i>	Fragment de teixit precolombí
<i>Material</i>	Llana
<i>Mesures</i>	23,5 × 35,5 cm
<i>Conservació</i>	Bona
<i>Procedència</i>	Costa central del Perú
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Tardà
<i>Cultura</i>	Chancay

Descripció i anàlisi iconogràfica

Fragment rectangular de teixit de llana de color marró fosc que forma una franja ampla. En un extrem té una altra franja molt més estreta de color marró clar (café amb llet) feta de manera més flonja; està enganxada amb una espècie de fistó molt clar que per dins té una cadeneta molt ben feta.

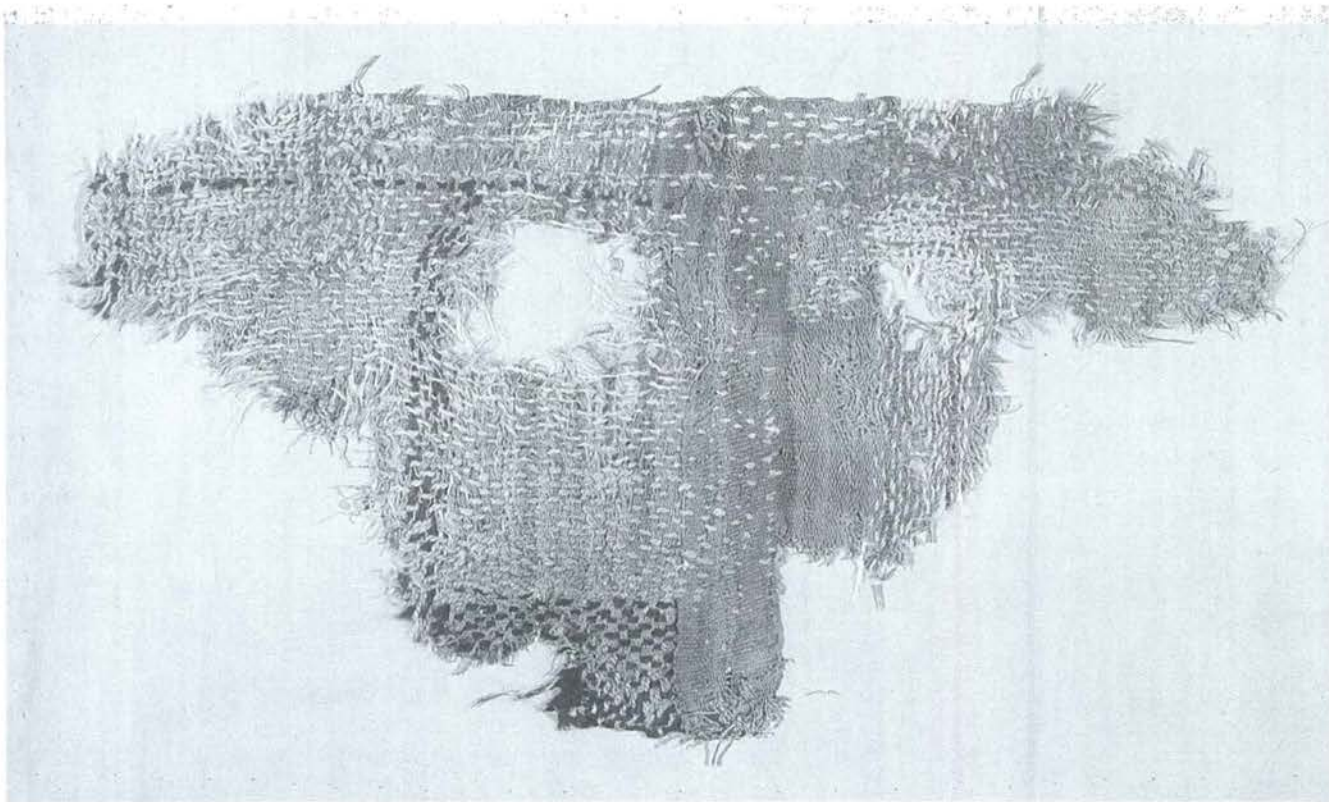
Observacions

Lligaments: tafetà.

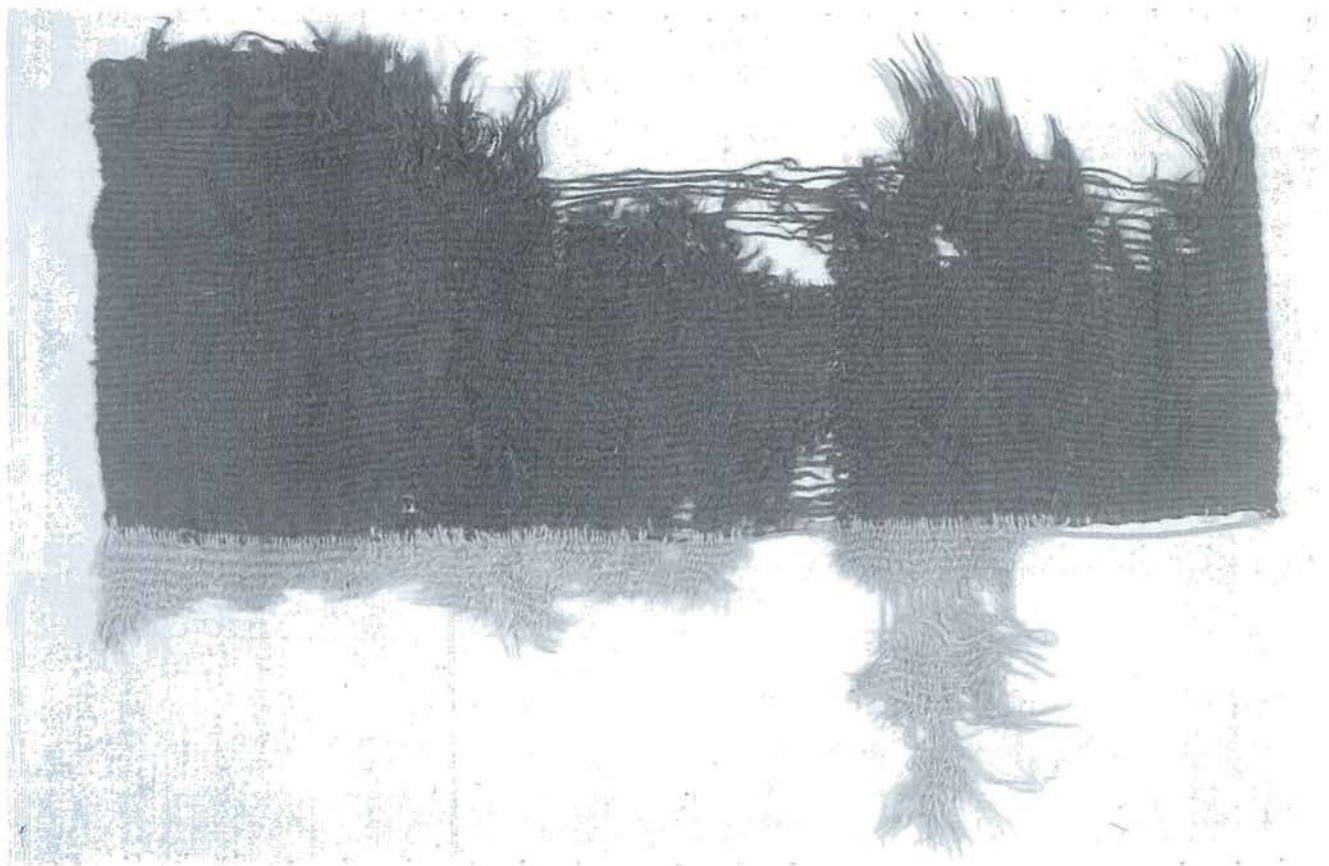
Densitat: ordit, 16 fils, 2 caps, torsió Z; trama, 4 passades, 2 caps, torsió Z.

Peces de comparació (paral·lels)

S. DESROSIERS, I. PULINI, *Tessutti precolombiani*, p. 172, núm. 150.

66. MTB 146865

67. MTB 146854

68

<i>Institució</i>	Museu Tèxtil i d'Indumentària (Barcelona)
<i>Col·lecció</i>	Sr. J. Ainaud (17.3.1969)
<i>Núm. d'inventari</i>	146868 (altres: Perú, núm. 7)
<i>Nom de l'objecte</i>	Fragment de teixit precolombí
<i>Material</i>	Llana
<i>Mesures</i>	38,5 × 43 cm
<i>Conservació</i>	Dolenta
<i>Procedència</i>	Costa central del Perú
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Tardà
<i>Cultura</i>	Chancay

Descripció i anàlisi iconogràfica

Fragment de teixit de llana de color marró fosc que en un extrem té una tira feta amb dos colors: rosat fort i verd clar. Com a decoració, sembla que té motius de ratlles paral·leles alternades (2+4+2+4). La resta del teixit (de color marró fosc) és llis, molt ben teixit, però amb molts forats. A l'altra banda de la tira, hi ha un acabament (fistó de punt baix de ganxet?) doble que està cosit per tal de donar lloc a l'altra banda a la mateixa tira de dos colors.

Observacions

Densitat: ordit, 4 fils; trama, 24 passades.

Peces de comparació (paral·lels)

Pel que fa a l'estructura de la roba, v. S. DESROSIERS, I. PULINI, *Tessutti precolombiani*, p. 141, núm. 67.

69

<i>Institució</i>	Museu Tèxtil i d'Indumentària (Barcelona)
<i>Col·lecció</i>	Sr. J. Ainaud (17.3.1969)
<i>Núm. d'inventari</i>	146869 (altres: Perú, núm. 8)
<i>Nom de l'objecte</i>	Fragment de teixit precolombí
<i>Material</i>	Llana
<i>Mesures</i>	60 × 46,5 cm
<i>Conservació</i>	Regular
<i>Procedència</i>	Costa central del Perú
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Tardà
<i>Cultura</i>	Chancay

Descripció i anàlisi iconogràfica

Fragment rectangular de teixit de llana. Està decorat amb ratlles paral·leles de diferents gruixos i disposicions, de color blanc cru, marró clar, mig i fosc i blau mig. A la part central, hi ha una tira ampla blava, i, als costats, dues de marrons. A dalt i quasi a baix, té dues bandes fetes amb ratlles primes de color marró mig, blau i cru que van alternant; les altres són tires més amples, emmarcades amb una tira més fina a cada banda. Un dels costats està cosit (les bandes més gruixudes al costat de les primes), i, a l'altre, hi ha una espècie de calat o teixit flonjo, ja que es veu un fil marró i blau.

Observacions

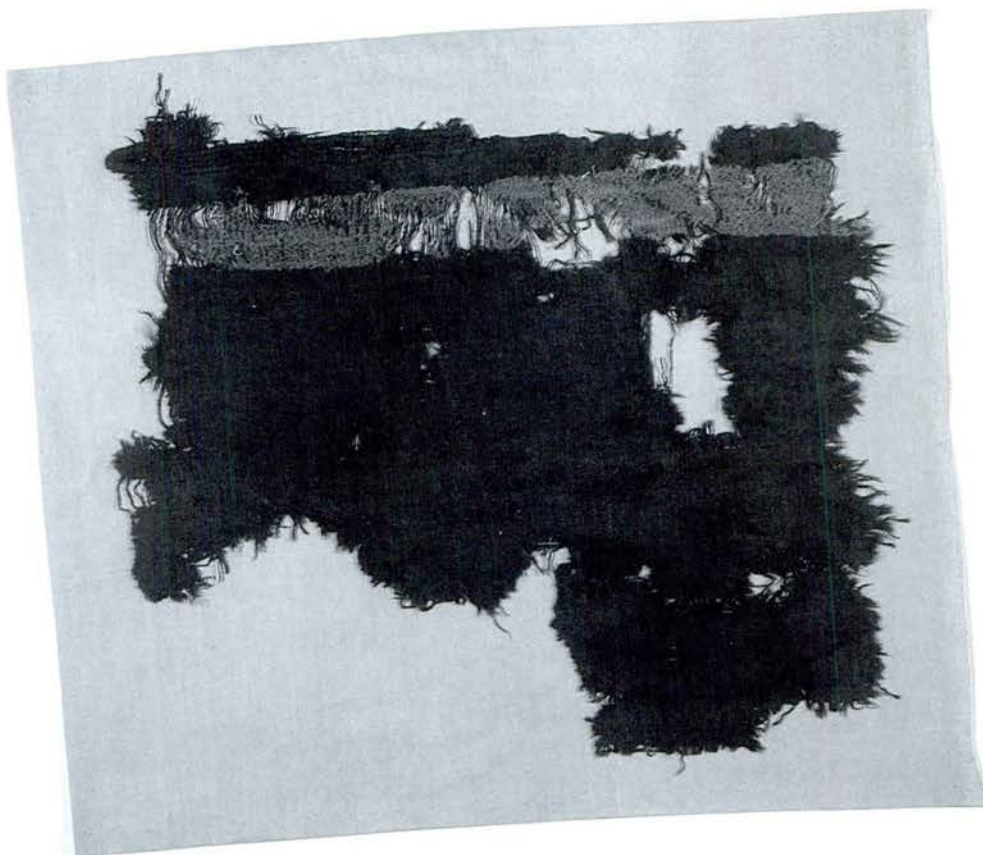
Densitat: ordit, 18-20 fils; trama, 5-6 passades/cm.

Peces de comparació (paral·lels)

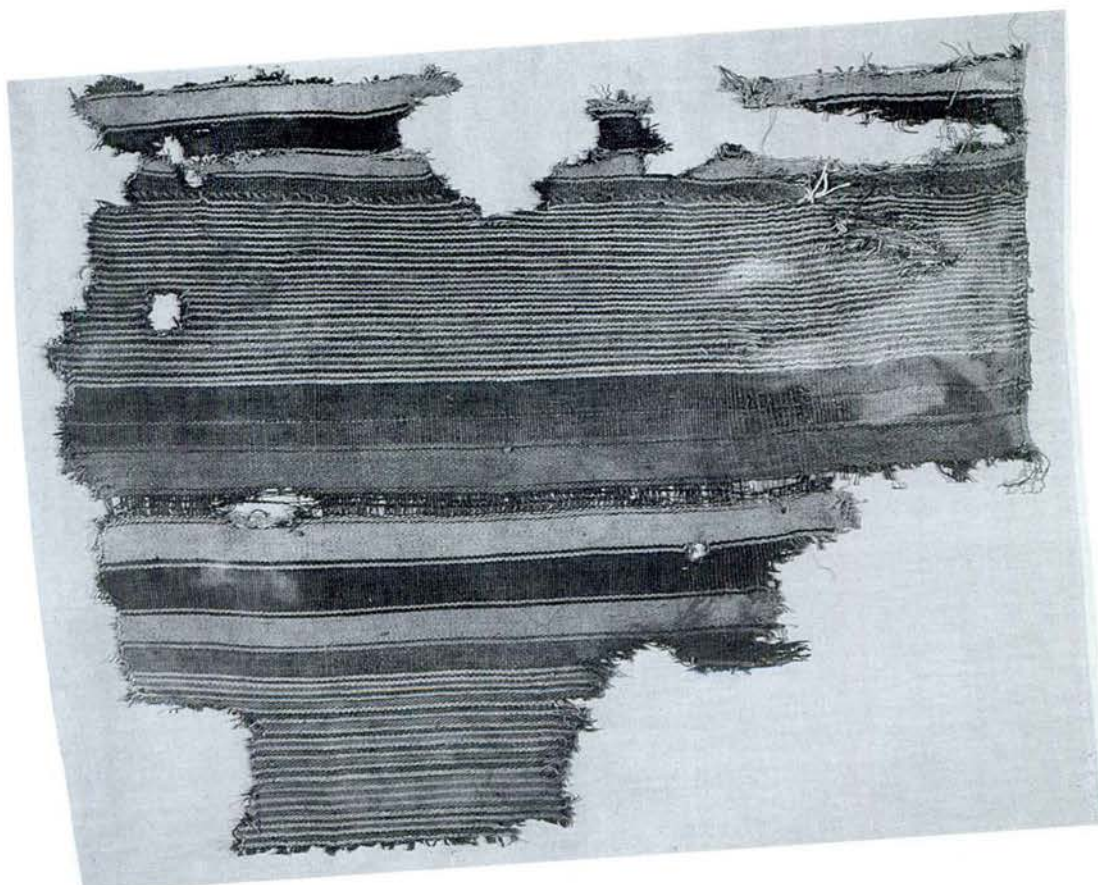
S. DESROSIERS, I. PULINI, *Tessutti precolombiani*, p. 184, núm. 276.

Bibliografia

V. SOLANILLA, *Col·leccions precolombines als museus de Catalunya*, Barcelona, 1993, p. 65.

68. MTB 146868

69. MTB 146869

70

<i>Institució</i>	Museu Tèxtil i d'Indumentària (Barcelona)
<i>Col·lecció</i>	Sr. J. Ainaud (17.3.1969)
<i>Núm. d'inventari</i>	146855 (altres: Perú, núm. 9)
<i>Nom de l'objecte</i>	Fragment de teixit precolombí
<i>Material</i>	Cotó
<i>Mesures</i>	29 × 35,5 cm
<i>Conservació</i>	Regular
<i>Procedència</i>	Costa central del Perú
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Tardà
<i>Cultura</i>	Chancay

Descripció i anàlisi iconogràfica

Fragment de teixit de cotó fet de manera molt senzilla (se'n veuen la trama i l'ordit). Està decorat amb dos colors (marró mig i crema), amb ratlles verticals travessades per dues tires d'ordit a intervals regulars que formen quadres de gruixos diferents.

Observacions

Densitat: ordit, 8-10 fils/cm; trama, 5-6 passades/cm.

Peces de comparació (paral·lels)

B. BROOMER, *3000 jaar weven in de Andes*, p. 57.

S. DESROSIERS, I. PULINI, *Tessutti precolombiani*, p. 185, núm. 271.

Bibliografia

V. SOLANILLA, *Col·leccions precolombines als museus de Catalunya*, Barcelona, 1993, p. 66.

71

<i>Institució</i>	Museu Tèxtil i d'Indumentària (Barcelona)
<i>Col·lecció</i>	Sr. J. Ainaud (17.3.1969)
<i>Núm. d'inventari</i>	146864 (altres: Perú, núm. 10)
<i>Nom de l'objecte</i>	Fragment de teixit precolombí
<i>Material</i>	Llana
<i>Mesures</i>	33 × 15 cm
<i>Conservació</i>	Regular
<i>Procedència</i>	Costa central del Perú
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Tardà
<i>Cultura</i>	Chancay

Descripció i anàlisi iconogràfica

Fragment de teixit de llana que combina la trama i l'ordit, amb un fil molt gruixut de color natural quasi blanc. L'amplada del fil fa la decoració de la peça.

Observacions

Lligaments: tafetà.

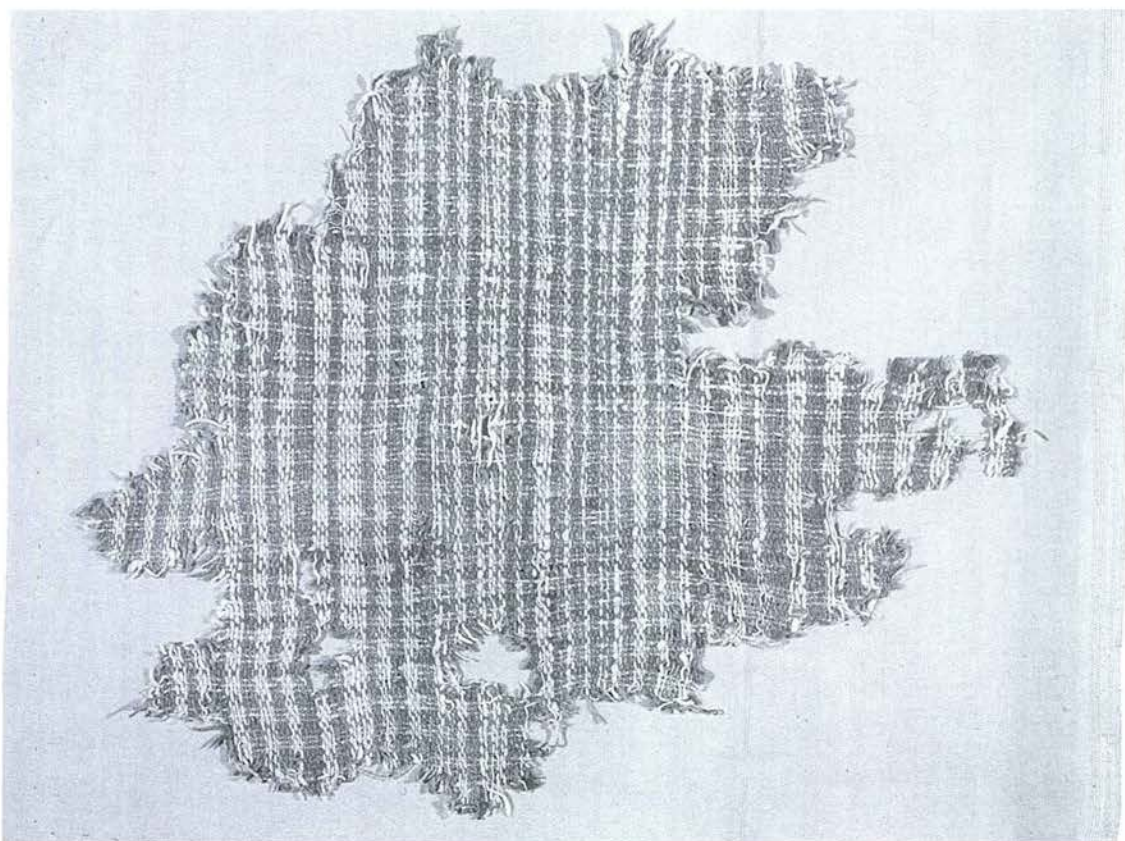
Densitat: ordit, 4-5 fils (3 cm); trama, 4-5 passades (2 cm).

Peces de comparació (paral·lels)

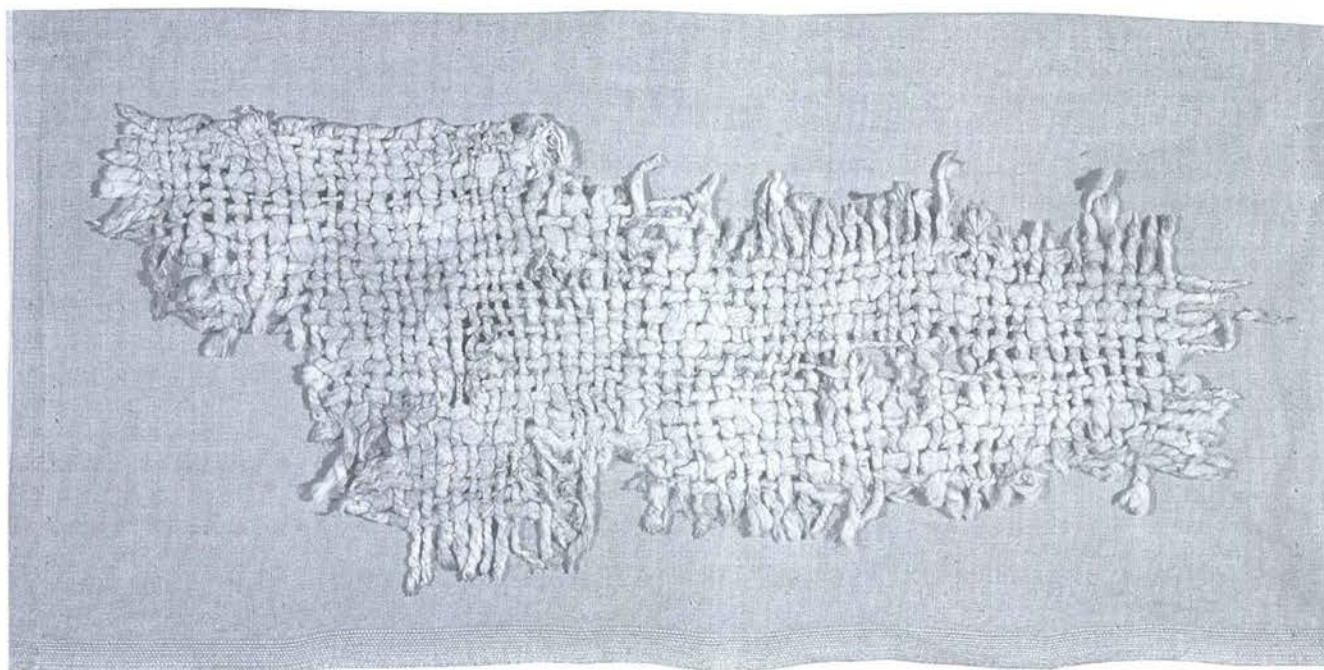
S. DESROSIERS, I. PULINI, *Tessutti precolombiani*, p. 128, núm. 40.

Bibliografia

V. SOLANILLA, *Col·leccions precolombines als museus de Catalunya*, Barcelona, 1993, p. 65.

70. MTB 146855

71. MTB 146864

72

<i>Institució</i>	Museu Tèxtil i d'Indumentària (Barcelona)
<i>Col·lecció</i>	Sr. J. Ainaud (17.3.1969)
<i>Núm. d'inventari</i>	146853 (altres: Perú, núm. 11)
<i>Nom de l'objecte</i>	Fragment de teixit precolombí
<i>Material</i>	Llana
<i>Mesures</i>	34 × 36 cm
<i>Conservació</i>	Regular
<i>Procedència</i>	Costa central del Perú
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Tardà
<i>Cultura</i>	Chancay

Descripció i anàlisi iconogràfica

Fragment format per dues parts cosides de teixit de llana molt grollera. És de color marró negre. El tipus de factura és el mateix que l'anterior (146864), però ressalta més, perquè el fil de llana és més gruixut. No té cap decoració especial. Es veuen ben bé la trama i l'ordit.

Observacions

Densitat: ordit, 8-9 fils/cm; trama, 3-4 passades/cm.

Peces de comparació (paral·lels)

S. DESROSIERS, I. PULINI, *Tessutti precolombiani*, p. 128, núm. 40.

73

<i>Institució</i>	Museu Tèxtil i d'Indumentària (Barcelona)
<i>Col·lecció</i>	Sr. J. Ainaud (17.3.1969)
<i>Núm. d'inventari</i>	146867 (altres: Perú, núm. 16)
<i>Nom de l'objecte</i>	Peça sencera de gasa precolombina
<i>Material</i>	Gasa de cotó
<i>Mesures</i>	87 × 45,5 cm
<i>Conservació</i>	Bona
<i>Procedència</i>	Costa central del Perú
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Tardà
<i>Cultura</i>	Chancay

Descripció i anàlisi iconogràfica

Peça sencera (té l'acabat pels quatre costats) de gasa, de factura i color igual al núm. 146861 (Perú, núm. 17). En aquest cas, el color potser és més homogeni. Originalment, era del color natural beix del cotó, i amb el pas del temps s'ha convertit en color gris marronós. Com a decoració, té un calat en forma de rombes que a l'interior tenen una figura geomètrica molt estilitzada.

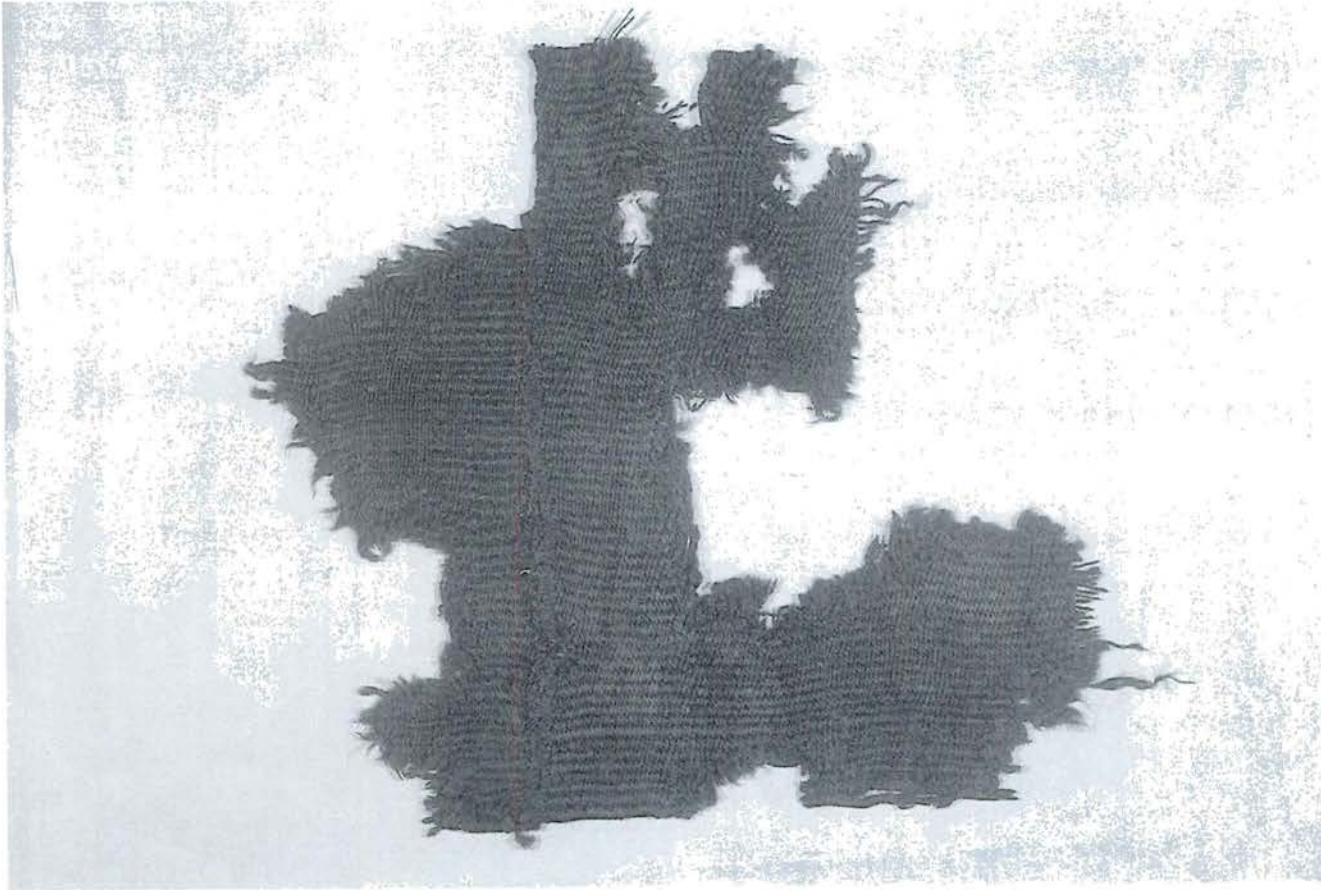
Observacions

Motiu de la *cara humana*.

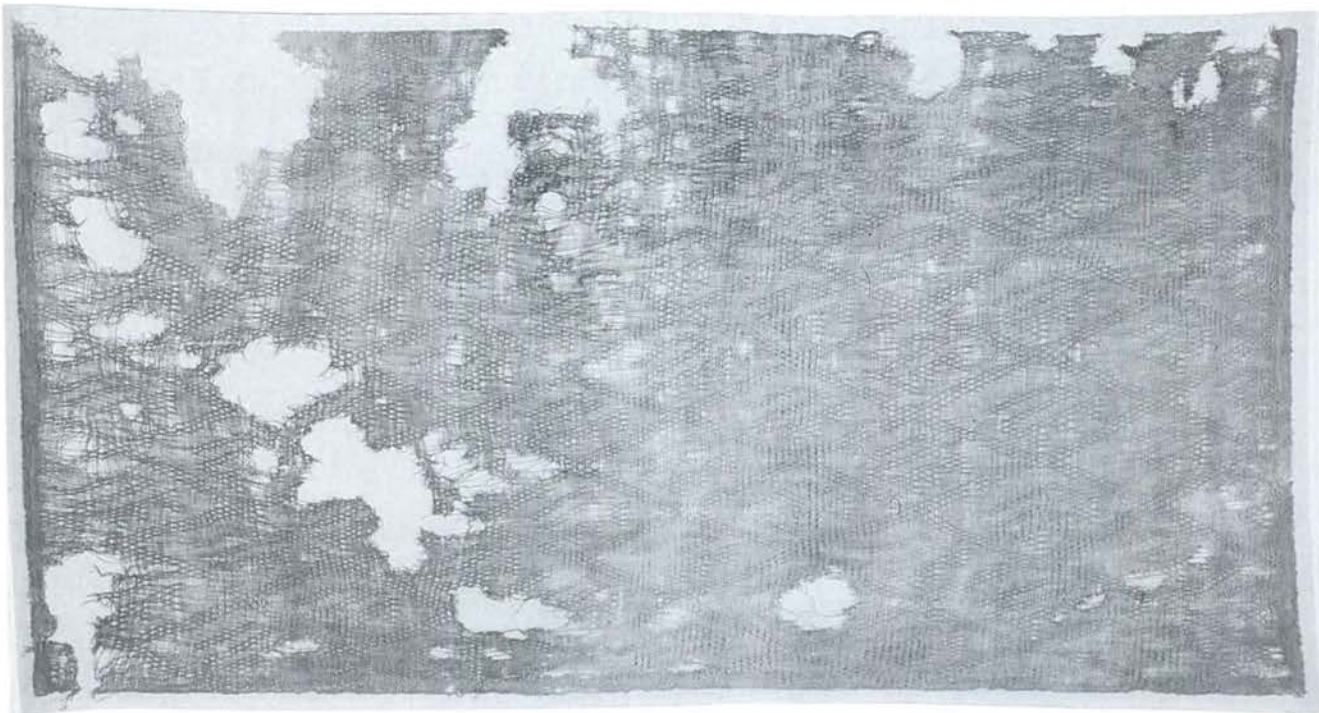
Peces de comparació (paral·lels)

MUSEO NACIONAL DE ANTROPOLOGÍA Y ARQUEOLOGÍA DE LIMA, *Arte textil y adornos*, p. 143.

Simbolo e tecnica..., p. 109, C.

72. MTB 146853

73. MTB 146867

74

<i>Institució</i>	Museu Tèxtil i d'Indumentària (Barcelona)
<i>Col·lecció</i>	Sr. J. Ainaud (17.3.1969)
<i>Núm. d'inventari</i>	146852, <i>a i b</i> (altres: Perú, núm. 15?)
<i>Nom de l'objecte</i>	<i>Unku</i> (camisa precolombina)
<i>Material</i>	Llana
<i>Mesures</i>	74 × 60 (més 6 cm de serrell)
<i>Conservació</i>	Regular
<i>Procedència</i>	Costa central del Perú
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Tardà
<i>Cultura</i>	Chancay

Descripció i anàlisi iconogràfica

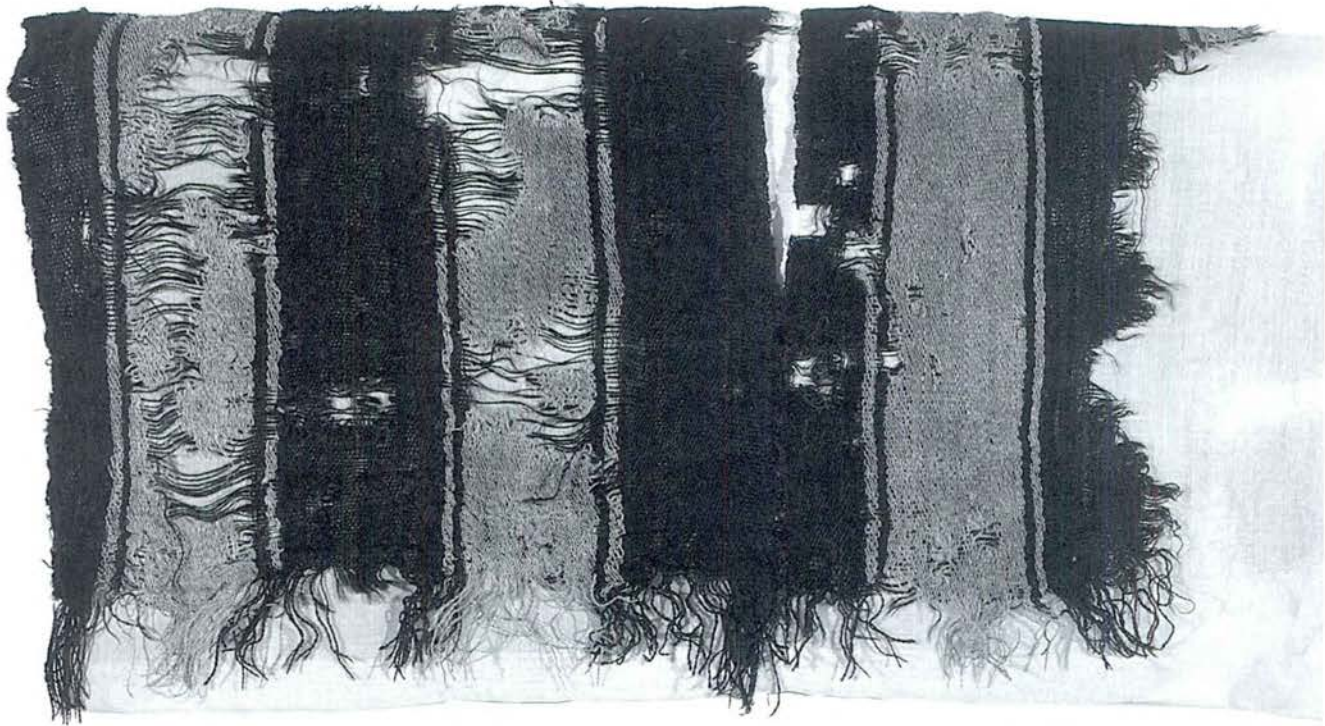
Camisa (*unku*) curta completa de llana i de fil fi. Està feta amb dues peces rectangulars cosides per la part central, amb una obertura central per al cap i dues de laterals per als braços. Com a decoració, té quatre tires verticals amples (entre 6,5 cm i 8 cm) emmarcades amb dues tires molt fines de color marró clar sobre fons marró fosc. Als dos extrems llargs, hi ha un serrell.

Peces de comparació (paral·lels)

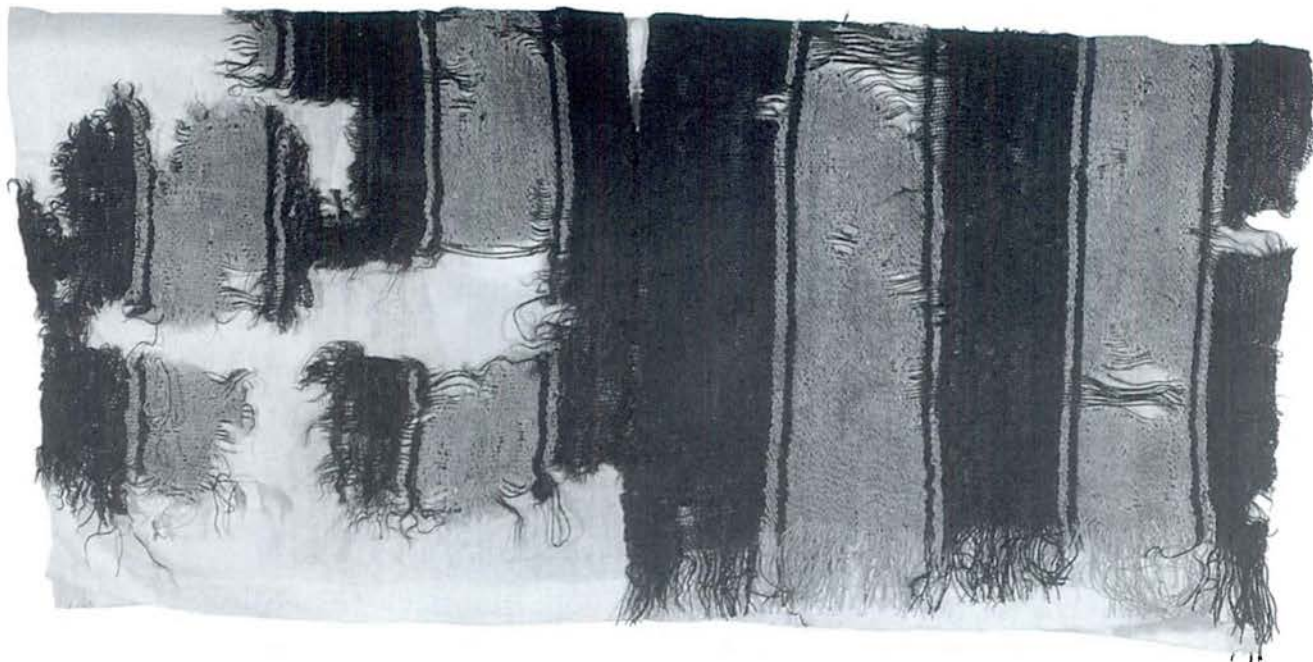
Pel que fa a la decoració, v. *Simbolo e tecnica...*, p. 84, núm. 105.

Bibliografia

V. SOLANILLA, *Col·leccions precolombines als museus de Catalunya*, Barcelona, 1993, p. 62.

74. MTB 146852 *a i b*

75

<i>Institució</i>	Museu Tèxtil i d'Indumentària (Barcelona)
<i>Col·lecció</i>	Sr. J. Ainaud (17.3.1969)
<i>Núm. d'inventari</i>	146856 (altres: Perú, núm. 18)
<i>Nom de l'objecte</i>	Fragment de teixit precolombi
<i>Material</i>	Llana i cotó
<i>Mesures</i>	54 × 22 cm
<i>Conservació</i>	Regular
<i>Procedència</i>	Costa central del Perú
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Tardà
<i>Cultura</i>	Chancay

Descripció i anàlisi iconogràfica

Fragment de teixit de cotó i llana. Sobre l'ordit han teixit a intervals regulars, com sobrefilant amb doble fil de cotó color cru, ratlles paral·leles que de vegades s'ajunten. L'ordit és de color marró mig i més fi. Té taques de color marró més fosc (probablement per contacte amb el cadàver). No es veu que fos fet amb gaire cura.

Observacions

Aquest tipus de roba és el que s'utilitzava per als vestits de cada dia.

Peces de comparació (paral·lels)

S. DESROSIERS, I. PULINI, *Tessutti precolombiani*, p. 128, núm. 40.

76

<i>Institució</i>	Museu Tèxtil i d'Indumentària (Barcelona)
<i>Col·lecció</i>	Sr. J. Ainaud (17.3.1969)
<i>Núm. d'inventari</i>	146861 (altres: Perú, núm. 17)
<i>Nom de l'objecte</i>	Fragment de roba de gasa precolombina
<i>Material</i>	Cotó
<i>Mesures</i>	66 × 46 cm
<i>Conservació</i>	Regular
<i>Procedència</i>	Costa central del Perú
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Tardà
<i>Cultura</i>	Chancay

Descripció i anàlisi iconogràfica

Teixit fet amb tècnica calada (gasa). És de cotó de color natural amb taques que, en alguns indrets, el fan més fosc. Com a decoració, fa un calat en forma de rombes que a l'interior tenen una figura geomètrica molt estilitzada.

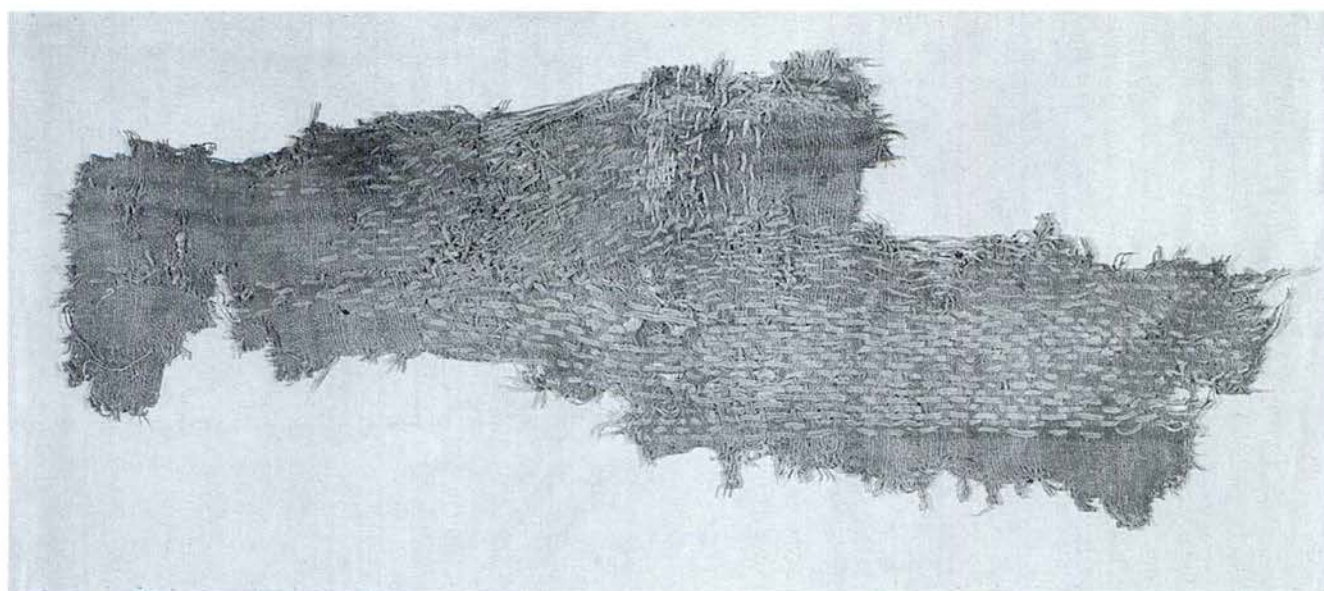
Observacions

Motiu de la *cara humana*.

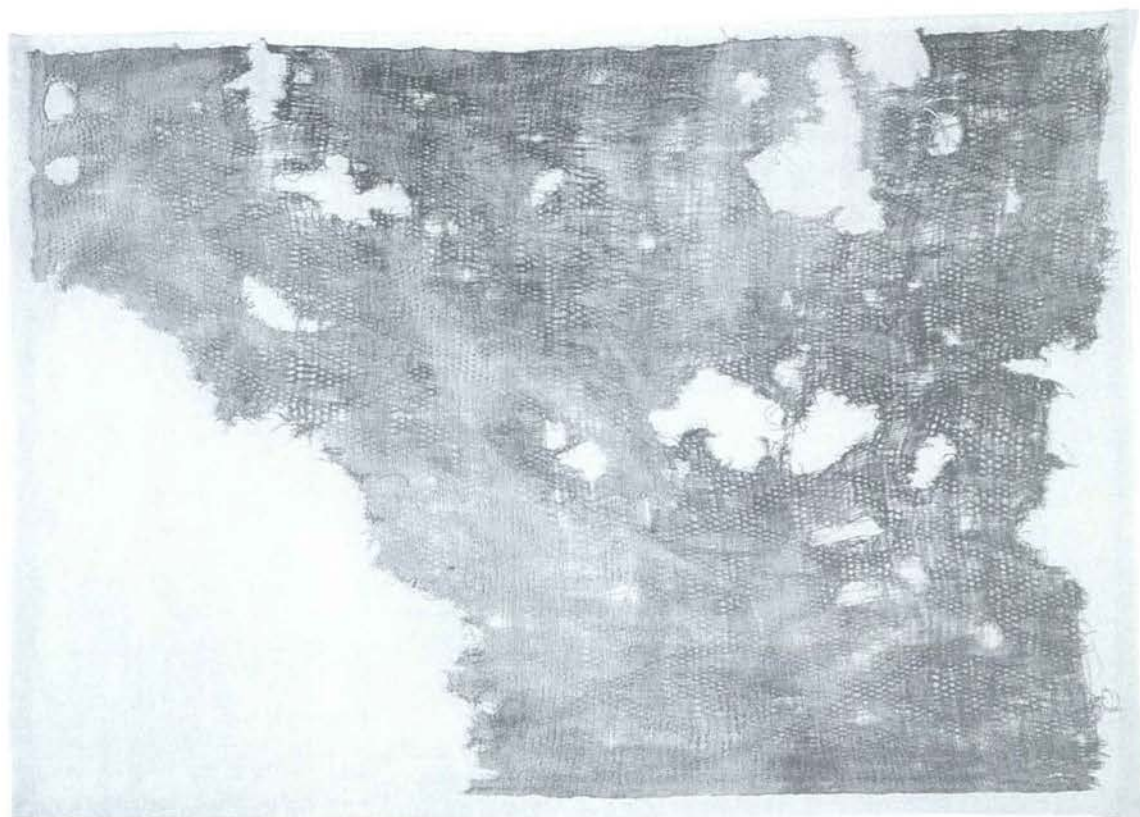
Peces de comparació (paral·lels)

MUSEO NACIONAL DE ANTROPOLOGÍA Y ARQUEOLOGÍA DE LIMA, *Arte textil y adornos*, p. 143.

Símbolo e técnica..., p. 109, C.

75. MTB 146856

76. MTB 146861

77

<i>Institució</i>	Centre de Documentació i Museu Tèxtil (Terrassa)
<i>Col·lecció</i>	Biosca A
<i>Núm. d'inventari</i>	61
<i>Nom de l'objecte</i>	Fragment de teixit precolombí
<i>Material</i>	Cotó
<i>Mesures</i>	50 × 50 cm
<i>Conservació</i>	Bona
<i>Procedència</i>	Costa central del Perú
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Tardà
<i>Cultura</i>	Chancay

Descripció i anàlisi iconogràfica

Fragment molt gran de teixit de cotó brodat, de forma gairebé quadrada, escalonat per la banda dreta. La decoració està feta amb quadrats disposats en sanefes amb alternança de colors i els mateixos motius decoratius (sobretot, jaguars, mones i cares humanes de perfil, molt geomètriques, amb elements fantàstics).

Observacions

Colors: granat marró 18-1438 TC, blau clar 17-4320 TC, blau fosc 13-4409 TC, marró clar groguenc 15-1046 TC, marró fosc 19-1217 TC, negre 19-4205 TC i verd 18-0420 TC.

- [SCB] — Tècnica de tapís (reps-trama), amb etamin de base.
 — *Ordit:* cotó, 2 caps (?), torsió S.
 — *Trama del fons d'etamin:* cotó, 2 caps molt fins, retorsió S.
 — *Trama de la decoració:* pèl de camèlid, 2 caps, torsió Z, retorsió S.
 — Cada passada de trama pren dos fils d'ordit.

Peces de comparació (paral·lels)

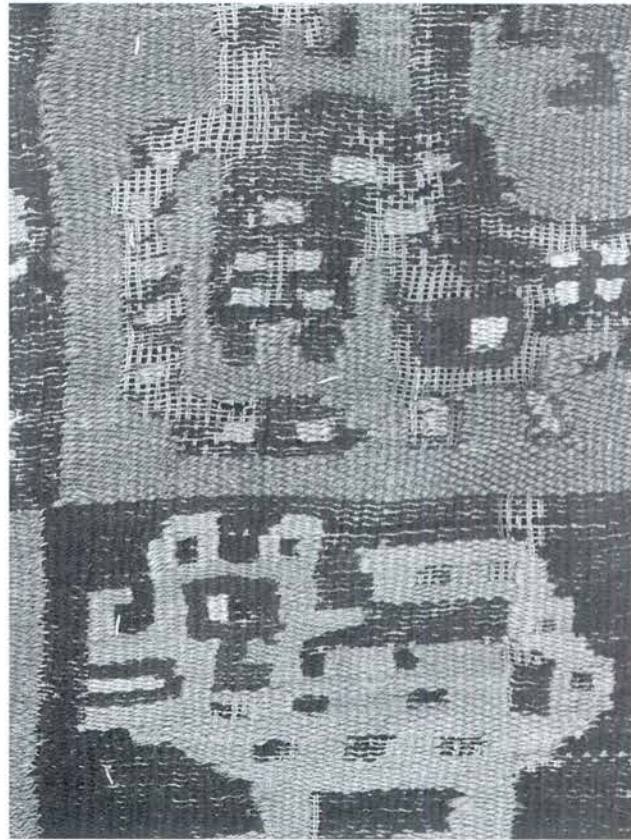
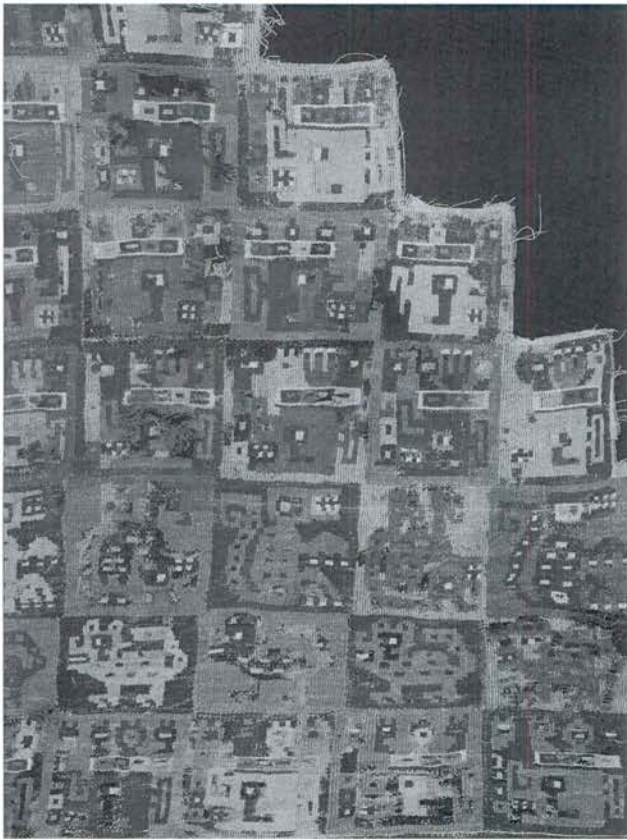
M. CUESTA DOMINGO, *Arqueología andina*, p. 170, P. 102.

THE MUSEUM OF PRIMITIVE ART, *Ancient Peruvian textiles...*, núm. 32.

Bibliografia

V. SOLANILLA, *Col·leccions precolombines als museus de Catalunya*, Barcelona, 1993, p. 95.

F. TORRELLA NIUBÓ, *Las colecciones del Museo Textil Biosca*, Terrassa, 1949, il·lustr. núm. 61. [Hi apareix citada com a «tela americana precolombina» del segle XIV]

77. CDMT 61

78

<i>Institució</i>	Centre de Documentació i Museu Tèxtil (Terrassa)
<i>Col·lecció</i>	Biosca A
<i>Núm. d'inventari</i>	96
<i>Nom de l'objecte</i>	Fragment de teixit precolombí
<i>Material</i>	Cotó
<i>Mesures</i>	18 × 5 cm
<i>Conservació</i>	Regular
<i>Procedència</i>	Costa central del Perú
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Tardà
<i>Cultura</i>	Chancay

Descripció i anàlisi iconogràfica

Tira de teixit de cotó, formada per tres parts diferents, amb motius decoratius que es repeteixen. De dalt a baix veiem: a) tira llisa de color negre, b) dibuix geomètric verd sobre fons lila i c) jaguars i cares de mico geometritzades, més o menys simbòlics, de color groc sobre fons negre, separats per greques grogues a intervals regulars.

Observacions

Colors: negre 19-4013 TC, verd 16-5917 TC i groc 15-1142 TC.

Peces de comparació (paral·lels)

L. J. RAMOS, M. C. BLASCO, *Los tejidos prehispánicos...*, p. 127, làm. xxv, teixit 75 i F-G.

79

<i>Institució</i>	Centre de Documentació i Museu Tèxtil (Terrassa)
<i>Col·lecció</i>	Biosca A
<i>Núm. d'inventari</i>	99
<i>Nom de l'objecte</i>	Fragment de teixit precolombí
<i>Material</i>	Cotó i llana
<i>Mesures</i>	20 × 10,5 cm
<i>Conservació</i>	Bona
<i>Procedència</i>	Costa central del Perú
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Tardà
<i>Cultura</i>	Chancay

Descripció i anàlisi iconogràfica

Fragment de teixit retallat amb la tècnica de tapís. El motiu central representa un jaguar de color groc sobre fons clar, i està tancat per dalt i per baix amb dues sanefes de color vermell i groc en forma de greques i ratlles horitzontals.

Observacions

Colors: vermell granatós 18-1426 TC, groc 14-0755 TC, negre 19-4013 TC i blanc 11-0602 TC.

[SCB] — Tècnica de tapís (reps per trama i tafetà).

— *Ordit*: cotó, 2 caps, retorsió S.

— *Trama*: pèl de camèlid, 2 caps, torsió Z, retorsió S.

— Presenta obertures verticals (*relais*), unides tan sols en alguns punts determinats (una passada pren un fil d'ordit comú de la passada següent).

Peces de comparació (paral·lels)

S. DESROSIERS, I. PULINI, *Tessutti precolombiani*, p. 129, núm. 44-45.

L. J. RAMOS, M. C. BLASCO, *Los tejidos prehispánicos...*, p. 145, làm. xxx, fig. E i F.

THE MUSEUM OF PRIMITIVE ART, *Ancient Peruvian textiles...*, p. 33.

Bibliografia

V. SOLANILLA, *Col·leccions precolombines als museus de Catalunya*, Barcelona, 1993, p. 97.

78. CDMT 96

79. CDMT 99

80

<i>Institució</i>	Centre de Documentació i Museu Tèxtil (Terrassa)
<i>Col·lecció</i>	Biosca A
<i>Núm. d'inventari</i>	100
<i>Nom de l'objecte</i>	Fragment de teixit precolombí
<i>Material</i>	Cotó
<i>Mesures</i>	103 × 10 cm
<i>Conservació</i>	Regular
<i>Procedència</i>	Costa central del Perú
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Tardà
<i>Cultura</i>	Chancay

Descripció i anàlisi iconogràfica

Tira de teixit de cotó. A la part central té una sanefa decorada amb triangles que recorden motius zoomorfs estilitzats (cues de peix bidentades). Hi ha una ratlla negra doble de tancament.

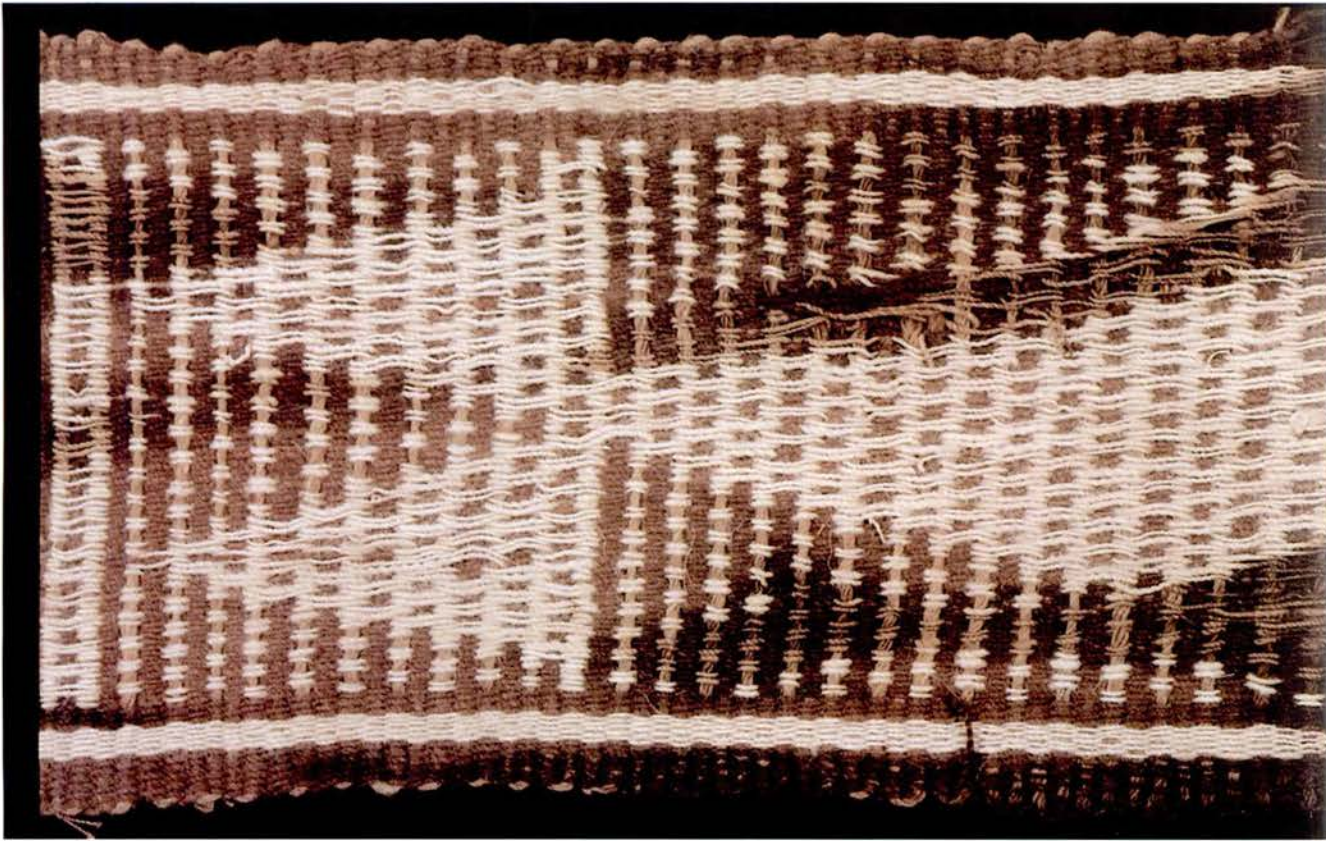
Observacions

Colors: marró fosc 19-1217 TC, marró clar 17-1044 T i beix 13-1011 TC.

- [SCB] — Teixit amb decoració obtinguda per ordit. El tenyit dels fils probablement està fet amb la tècnica d'*ikat*.
- *Ordit:* dos ordits de cotó (com que estan tenyits donen quatre tons o colors diferents), 2 caps, torsió Z, retorsió S.
- *Trama:* molt gruixuda, de cotó, 3 caps, torsió Z, retorsió S.

Peces de comparació (paral·lels)

L. J. RAMOS, M. C. BLASCO, *Los tejidos prehispánicos...*, p. 99, làm. xvii, fig. i.

80. CDMT 100

81

<i>Institució</i>	Centre de Documentació i Museu Tèxtil (Terrassa)
<i>Col·lecció</i>	Biosca A
<i>Núm. d'inventari</i>	15136 (altres: núm. 203)
<i>Nom de l'objecte</i>	Fragment de teixit precolombí
<i>Material</i>	Llana
<i>Mesures</i>	16 × 21,5 cm
<i>Conservació</i>	Bona
<i>Procedència</i>	Costa central del Perú
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Tardà
<i>Cultura</i>	Chancay

Descripció i anàlisi iconogràfica

Fragment de teixit rectangular de llana de tacte sedós. La decoració d'aquesta roba està feta amb tires paral·leles horitzontals que contenen diverses representacions de tipus geomètric, molt estilitzades, d'elements florals i animals.

Observacions

Lligaments: v. el núm. 517.

Colors: beix 13-1011 TC, marró 16-1336 TC, blau fosc 19-4023 TC i verd 18-0422 TC.

Peces de comparació (paral·lels)

L. J. RAMOS, M. C. BLASCO, *Los tejidos prehispánicos...*, p. 177, làm. XL, fig. B, teixit 125, i p. 177, làm. XL, fig. E, teixit 128.

81. CDMT 15136

82

<i>Institució</i>	Centre de Documentació i Museu Tèxtil (Terrassa)
<i>Col·lecció</i>	Biosca A (febrer del 1946)
<i>Núm. d'inventari</i>	203
<i>Nom de l'objecte</i>	Fragment de teixit precolombí
<i>Material</i>	Cotó
<i>Mesures</i>	16 × 17 cm
<i>Conservació</i>	Bona
<i>Procedència</i>	Costa central del Perú
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Tardà
<i>Cultura</i>	Chancay

Descripció i anàlisi iconogràfica

Fragment pràcticament quadrat de teixit de cotó, retallat i en molt bon estat. Presenta una decoració totalment geomètrica, centrada en un gran rombe ple de franges verticals geomètriques que es van repetint a banda i banda de la central, que fa com uns vuits. Als quatre costats exteriors del rombe, hi ha motius geomètrics de color negre i granat.

Observacions

Colors: negre 19-4013 TC, granat 19-1543 TC, blau 16-4109 TC, verd 17-0119 TC i cru brut 12-1006 TC.

82. CDMT 203

83

<i>Institució</i>	Centre de Documentació i Museu Tèxtil (Terrassa)
<i>Col·lecció</i>	Biosca A (1946)
<i>Núm. d'inventari</i>	517
<i>Nom de l'objecte</i>	Fragment de teixit precolombí
<i>Material</i>	Llana
<i>Mesures</i>	20,5 × 14 cm
<i>Conservació</i>	Bona
<i>Procedència</i>	Costa central del Perú
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Tardà
<i>Cultura</i>	Chancay

Descripció i anàlisi iconogràfica

Fragment de teixit rectangular de llana de tacte sedós. La decoració d'aquesta roba està feta amb tires paral·leles horitzontals que contenen diverses representacions de tipus geomètric, molt estilitzades, d'elements florals i animals.

Observacions

Lligaments: tela teixida per ambdues cares; color i motius obtinguts mitjançant l'ordit i la trama; tècnica de tapís.

Ordit: blanc; fils de dos caps bastant gruixuts; bona torsió, bastant regular.

Trama: rosa, blanc, blau i groc; bona torsió, bastant regular.

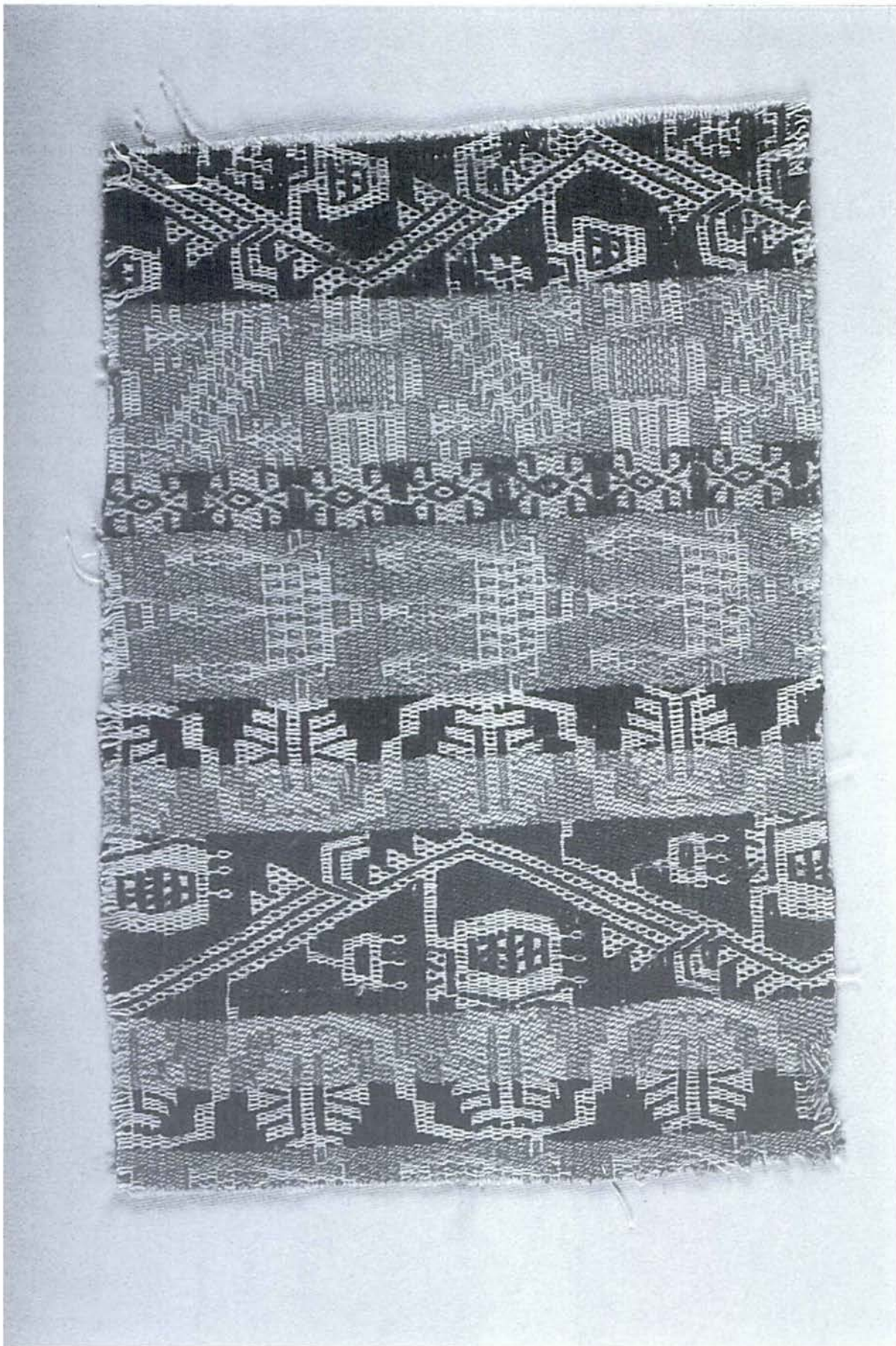
Colors: beix 13-1011 TC, marró 16-1336 TC, blau fosc 19-4023 TC, verd 18-0422 TC i rosa 15-1523 TC.

Peces de comparació (paral·lels)

M. CUESTA DOMINGO, *Arqueología andina*, p. 396.

Bibliografia

F. TORRELLA NIUBÓ, *Las colecciones del Museo Textil Biosca*, Terrassa, 1949.

83. CDMT 517

84

<i>Institució</i>	Centre de Documentació i Museu Tèxtil (Terrassa)
<i>Col·lecció</i>	Biosca B
<i>Núm. d'inventari</i>	2449
<i>Nom de l'objecte</i>	Fragment de tira de teixit precolombí
<i>Material</i>	Cotó
<i>Mesures</i>	122 × 14 cm
<i>Conservació</i>	Dolenta
<i>Procedència</i>	Costa central del Perú
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Tardà
<i>Cultura</i>	Chancay

Descripció i anàlisi iconogràfica

Fragment estret i llarg de teixit de cotó. Està decorat amb un dibuix geomètric que es va repetint en forma de ziga-zaga i està fet amb triangles molt punxeguts a un costat, i, a l'altre, amb tires paral·leles.

Observacions

Colors: marró fosc 18-1222 TC i beix 15-1225 TC.

[SCB] — Trama i ordit de cotó.

Peces de comparació (paral·lels)

S. DESROSIERS, I. PULINI, *Tessutti precolombiani*, p. 147, núm. 83, i p. 148, núm. 85.

85

<i>Institució</i>	Centre de Documentació i Museu Tèxtil (Terrassa)
<i>Col·lecció</i>	Biosca B.
<i>Núm. d'inventari</i>	2457
<i>Nom de l'objecte</i>	Fragment de teixit precolombí
<i>Material</i>	Cotó
<i>Mesures</i>	38,5 × 35 cm
<i>Conservació</i>	Dolenta
<i>Procedència</i>	Costa central del Perú
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Tardà
<i>Cultura</i>	Chancay

Descripció i anàlisi iconogràfica

Fragment de teixit de cotó gairebé quadrat, bastant mal conservat. La decoració és geomètrica. Els motius són: *a)* a dalt, sanefes diagonals amb aus inscrites dins de rombes; *b)* al mig, ratlles horitzontals paral·leles, i *c)* a baix, sanefes de greques. A cada banda té un acabat de fistó marró fosc.

Observacions

Colors: marró fosc 19-1217 TC i marró clar 15-1225 TC.

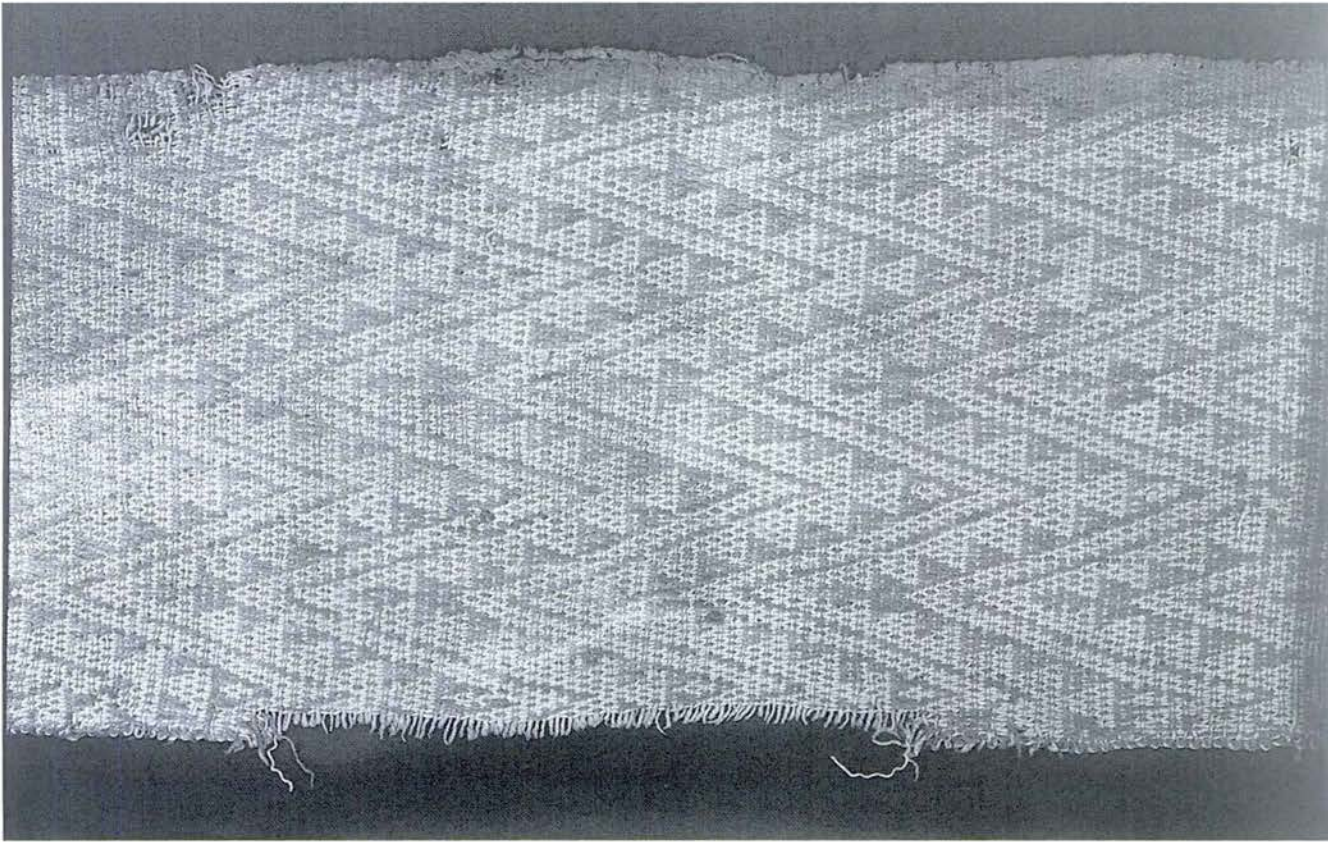
[SCB] — Trama i ordit de cotó.

— Conserva 3 vores.

Peces de comparació (paral·lels)

Pel que fa al motiu *a*, v. L. J. RAMOS, M. C. BLASCO, *Los tejidos prehispánicos...*, p. 157, lám. xxxiv, fig. E.

Quant al motiu *b*, v. S. DESROSIERS, I. PULINI, *Tessutti precolombiani*, p. 155, núm. 105.

84. CDMT 2449

85. CDMT 2457

86

<i>Institució</i>	Centre de Documentació i Museu Tèxtil (Terrassa)
<i>Col·lecció</i>	Biosca B (120)
<i>Núm. d'inventari</i>	2486
<i>Nom de l'objecte</i>	Fragment de teixit precolombí
<i>Material</i>	Cotó i llana
<i>Mesures</i>	22 × 16,5 cm
<i>Conservació</i>	Regular
<i>Procedència</i>	Costa central del Perú
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Tardà
<i>Cultura</i>	Chancay

Descripció i anàlisi iconogràfica

Fragment rectangular de teixit de cotó i llana. Té una decoració geomètrica de color marró sobre un fons groc, amb ratlles que es tallen en diagonal i fan rombes, al centre dels quals hi ha una mena de creu en forma de papallona estilitzada.

Observacions

Colors: groc 16-1054 TC i granat 18-1531 TC.

- [SCB] — Tela a dues cares.
 — Un ordit i dues trames.
 — Ordit de cotó.
 — Trama de camèlid.
 — Teixit de quatre vores.

Peces de comparació (paral·lels)

M. CUESTA DOMINGO, *Arqueología andina...*, p. 265, ref. P-643 i P-644.

87

<i>Institució</i>	Centre de Documentació i Museu Tèxtil (Terrassa)
<i>Col·lecció</i>	Biosca B
<i>Núm. d'inventari</i>	2487
<i>Nom de l'objecte</i>	Fragment de teixit precolombí
<i>Material</i>	Llana
<i>Mesures</i>	81 × 16 cm
<i>Conservació</i>	Bona
<i>Procedència</i>	Costa central del Perú
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Tardà
<i>Cultura</i>	Chancay

Descripció i anàlisi iconogràfica

Fragment rectangular de teixit de llana format per dues sanefes cosides i un serrell molt espès que penja. Ambdues tires presenten el mateix motiu decoratiu, que es repeteix amb alternança de colors: un animal molt geometritzat amb el cos tombat cap a la dreta i mirant cap a l'esquerra, envoltat per quatre ocells que també miren cap a l'esquerra i l'emmarquen per dalt i per baix.

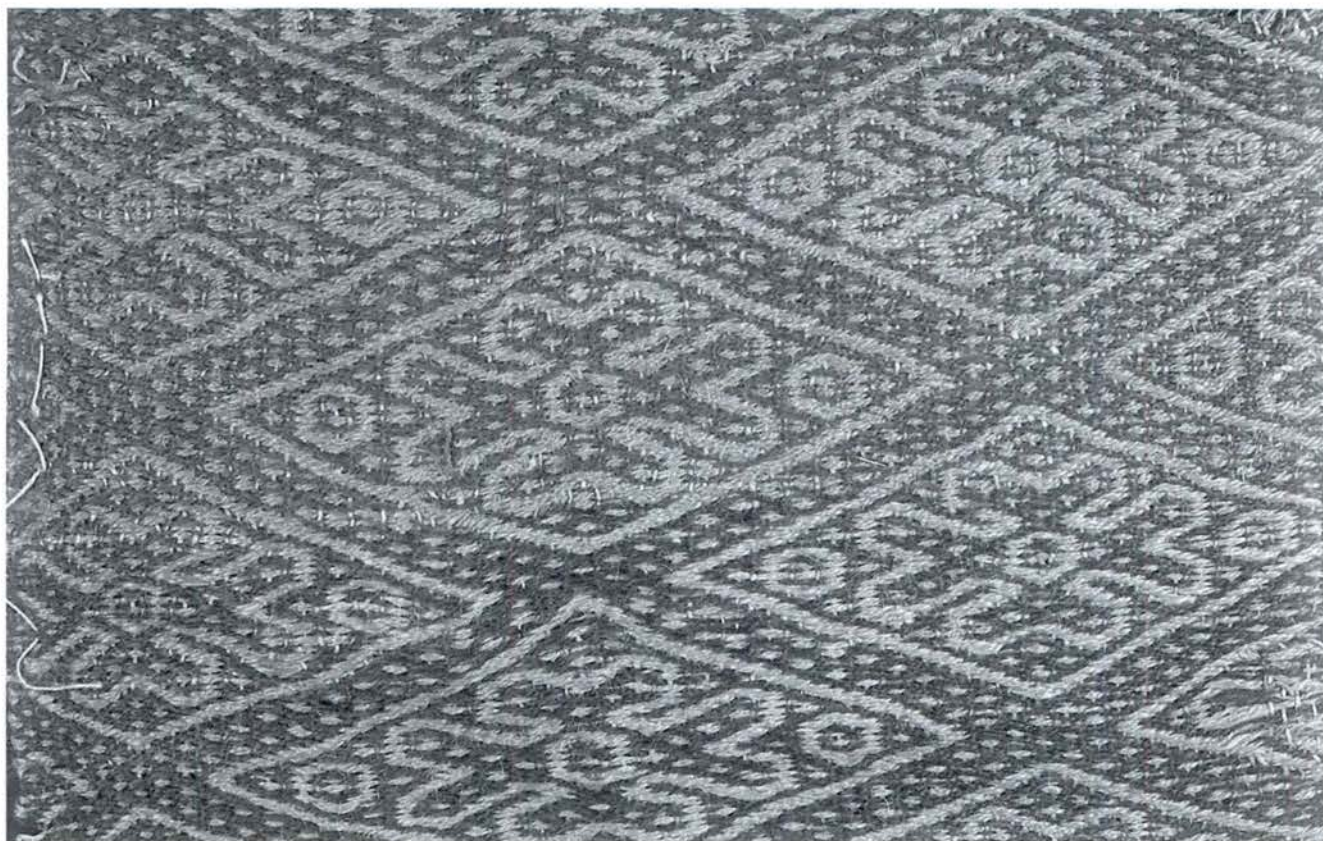
Observacions

Lligaments: tècnica de tapís per ambdues cares.

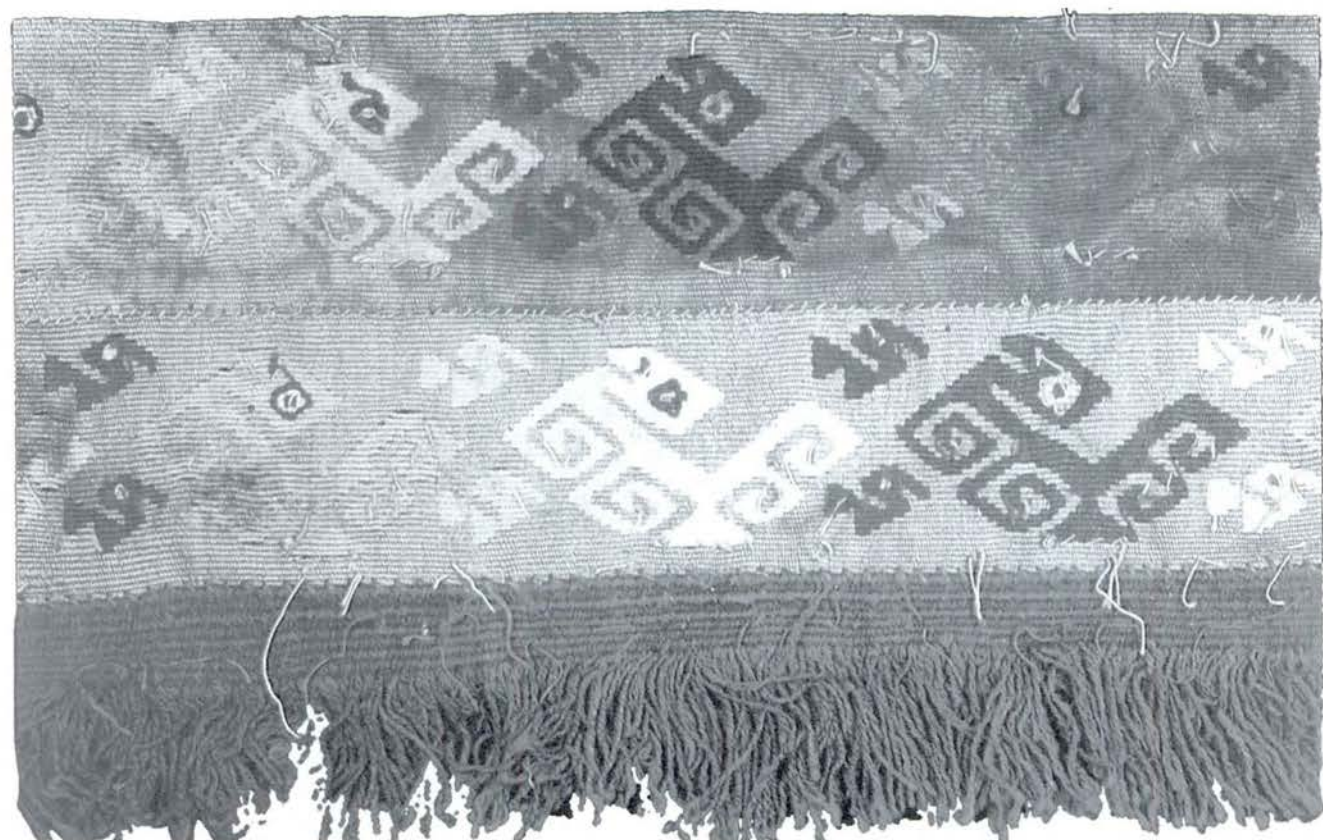
Colors: blanc 12-0605 TC, groc 16-1133 TC, marró clar 14-0837 TC, granat 18-1438 TC i verd fulla 19-0512 TC.

Peces de comparació (paral·lels)

M. CUESTA DOMINGO, *Arqueología andina*, p. 256, ref. 2037, i p. 262, ref. P-127.

86. CDMT 2486

87. CDMT 2487

88

<i>Institució</i>	Centre de Documentació i Museu Tèxtil (Terrassa)
<i>Col·lecció</i>	Biosca B
<i>Núm. d'inventari</i>	2488
<i>Nom de l'objecte</i>	Fragment de teixit precolombí
<i>Material</i>	Cotó i llana
<i>Mesures</i>	29,5 × 30 cm
<i>Conservació</i>	Bona
<i>Procedència</i>	Costa central del Perú
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Tardà
<i>Cultura</i>	Chancay

Descripció i anàlisi iconogràfica

Fragment de teixit brodat en forma d'angle recte escalonat. La decoració està formada per una sèrie de cinc sanefes que tenen uns motius molt geometritzats que es van repetint (jaguar, àguila, llama i signes diversos). La trama és de color clar, i el teixit ha estat cosit posteriorment. Les sanefes de la dreta del fragment no concorden amb la resta. Els colors són molt vius.

Observacions

Lligaments: brodat per ambdues cares.

Colors: groc verd 16-0948 TC, verd 17-0525 TC, marró fosc 19-1322 TC, marró clar 16-0950 TC i granat 19-1338 TC.

Peces de comparació (paral·lels)

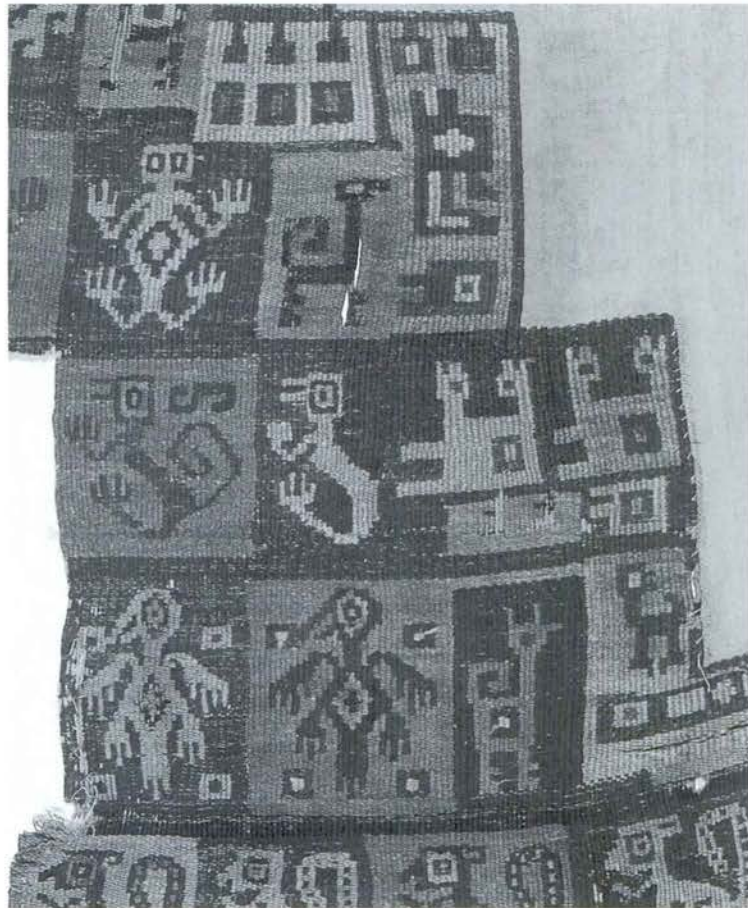
M. CUESTA DOMINGO, *Arqueología andina*, p. 170, ref. P-102.

THE MUSEUM OF PRIMITIVE ART, *Ancient Peruvian textiles...*, núm. 32.

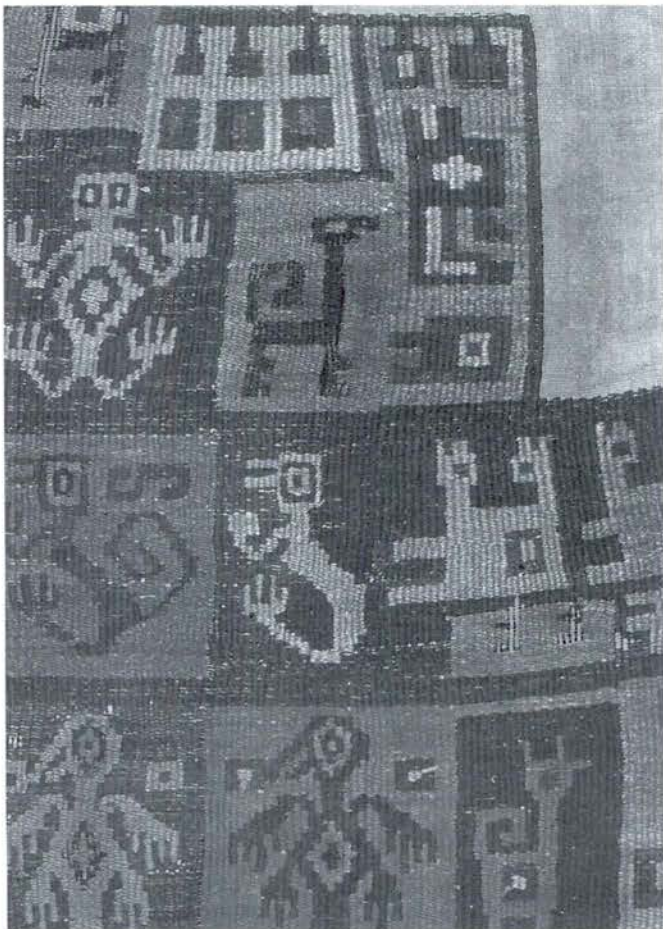
Bibliografia

F. TORRELLA NIUBÓ, *Descripción general de las nuevas series de telas antiguas con que se aumentan las Colecciones del Museo Textil Biosca*, 1953. [Apareix citada com a «tejido americano precolombino» a la p. 7 d'aquest opuscle]

V. SOLANILLA, *Col·leccions precolombines als museus de Catalunya*, Barcelona, 1993, p. 95.

88. CDMT 2488

89

<i>Institució</i>	Centre de Documentació i Museu Tèxtil (Terrassa)
<i>Col·lecció</i>	Biosca B
<i>Núm. d'inventari</i>	2489
<i>Nom de l'objecte</i>	Fragment de teixit
<i>Material</i>	Llana
<i>Mesures</i>	117 × 11 cm
<i>Conservació</i>	Bona
<i>Procedència</i>	Costa central del Perú
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Tardà
<i>Cultura</i>	Chancay

Descripció i anàlisi iconogràfica

Fragment de teixit tallat en forma de tira, cosit en tres parts. Tot és d'un mateix color beix. Té un teixit per les dues cares i fa com una diagonal, que és el dibuix que queda definitivament.

Observacions

Colors: beix 14-1118 TC.

Lligaments: tècnica de tapís per ambdues cares.

[SCB] — Llana (?).

Peces de comparació (paral·lels)

L. J. RAMOS, M. C. BLASCO, *Los tejidos prehispánicos...*, p. 162.

90

<i>Institució</i>	Centre de Documentació i Museu Tèxtil (Terrassa)
<i>Col·lecció</i>	
<i>Núm. d'inventari</i>	2490
<i>Nom de l'objecte</i>	Fragment de tira precolombina
<i>Material</i>	Cotó
<i>Mesures</i>	11,5 × 75 cm
<i>Conservació</i>	Regular
<i>Procedència</i>	Costa central del Perú
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Tardà
<i>Cultura</i>	Chancay

Descripció i anàlisi iconogràfica

Fragment estret i llarg de teixit de cotó. El motiu decoratiu central és una composició molt regular de triangles fets amb tires diagonals. Als dos costats està ben acabat, amb dues tires marrons i una de beix al mig, més estreta; són verticals i estan teixides al llarg de la peça.

Observacions

Com a tira és ampla.

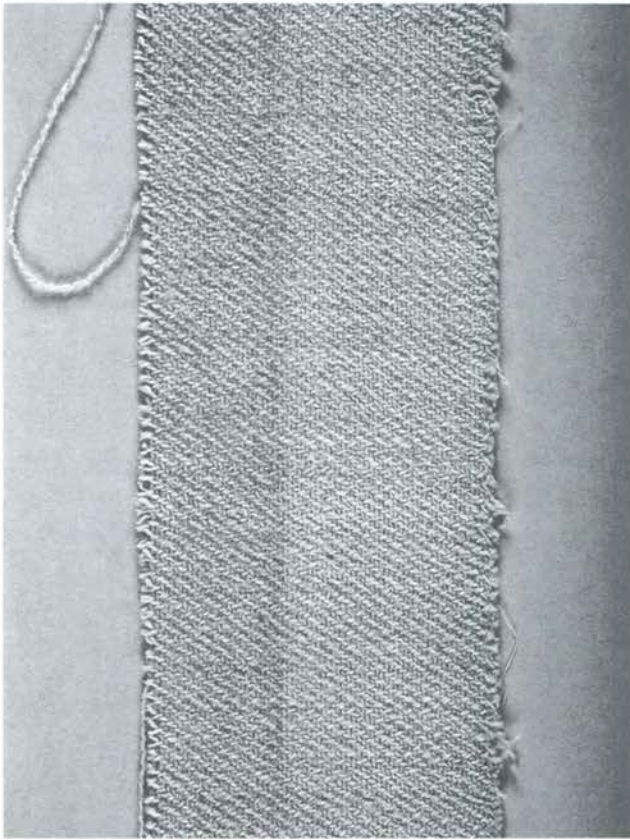
Colors: marró 17-1134 TC i beix 13-1014 TC.

[SCB] — Trama i ordit de cotó.

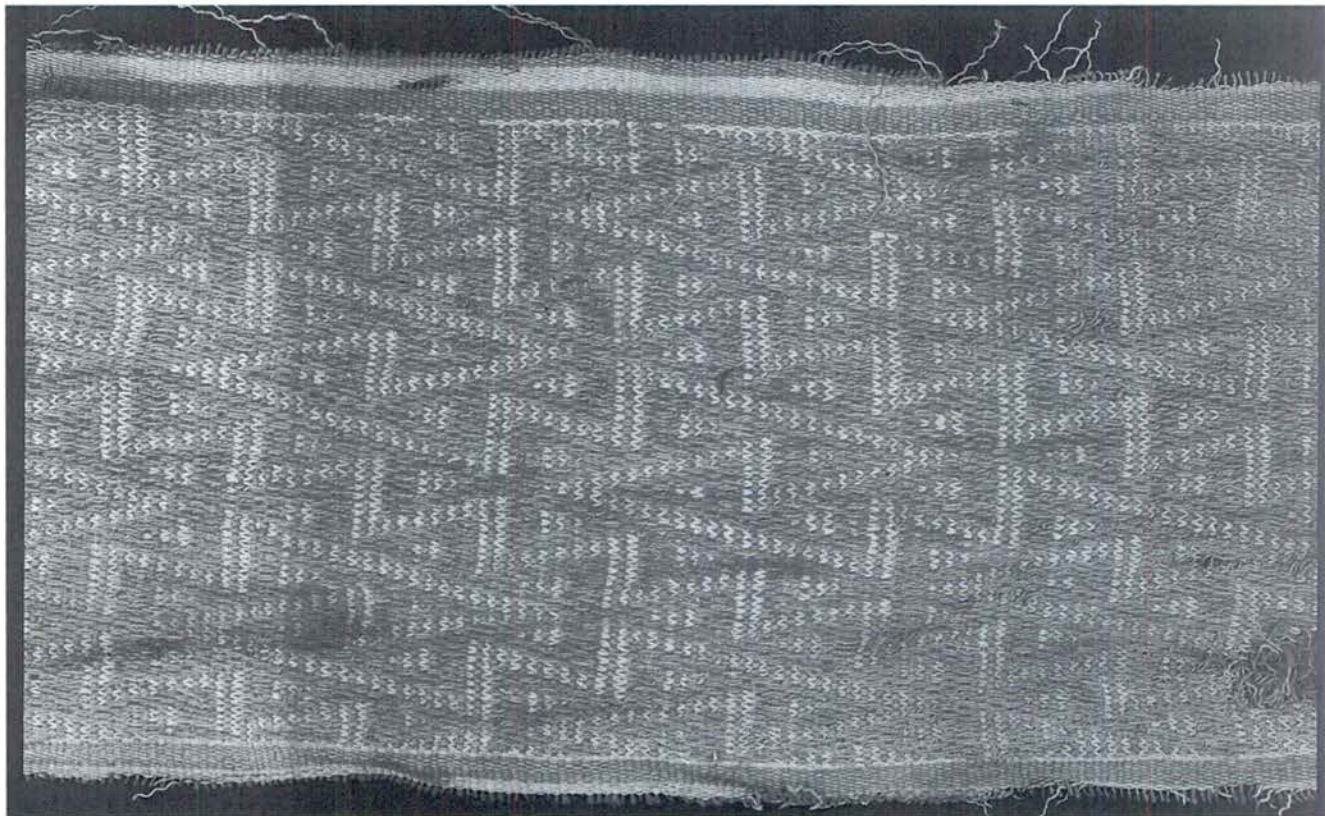
Peces de comparació (paral·lels)

S. DESROSIERS, I. PULINI, *Tessutti precolombiani*, p. 147, núm. 84, i p. 148, núm. 85.

L. J. RAMOS, M. C. BLASCO, *Los tejidos prehispánicos...*, p. 177, lám. XL, fig. E, teixit 128.

89. CDMT 2489

90. CDMT 2490

91

<i>Institució</i>	Centre de Documentació i Museu Tèxtil (Terrassa)
<i>Col·lecció</i>	Biosca B
<i>Núm. d'inventari</i>	2658
<i>Nom de l'objecte</i>	Fragment de teixit precolombí
<i>Material</i>	Llana
<i>Mesures</i>	46 × 36 cm
<i>Conservació</i>	Bona
<i>Procedència</i>	Costa central del Perú
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Tardà
<i>Cultura</i>	Chancay

Descripció i anàlisi iconogràfica

Fragment rectangular de teixit de llana de tacte sedós (v. el núm. 517). Està format per dues parts cosides, que coincideixen pel que fa al dibuix i al color. Té la mateixa decoració que l'anterior: tires paral·leles amb representacions geomètriques estilitzades d'elements florals.

Observacions

Lligaments: tela teixida per ambdues cares; color i motius obtinguts mitjançant l'ordit i la trama.

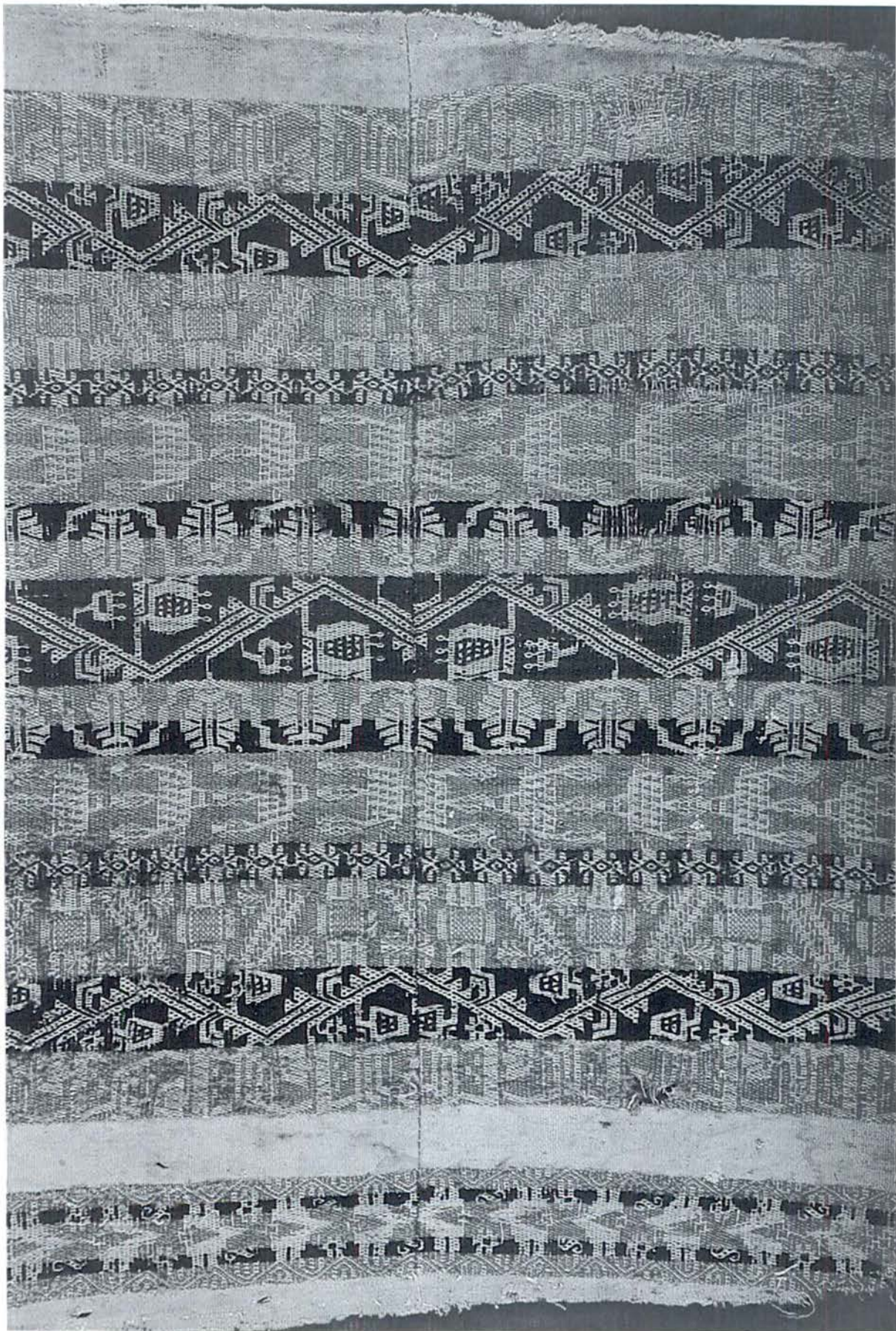
Colors: beix 13-1011 TC, marró 16-1336 TC, blau fosc 19-4023 TC, verd 18-0422 TC i rosa 15-1523 TC.

Peces de comparació (paral·lels)

M. CUESTA DOMINGO, *Arqueología andina*, p. 396.

Bibliografia

F. TORRELLA NIUBÓ, *Las colecciones del Museo Textil Biosca*, Terrassa, 1949.

91. CDMT 2658

92

<i>Institució</i>	Centre de Documentació i Museu Tèxtil (Terrassa)
<i>Col·lecció</i>	Biosca B (335)
<i>Núm. d'inventari</i>	2701
<i>Nom de l'objecte</i>	Fragment de teixit precolombí
<i>Material</i>	Cotó
<i>Mesures</i>	18 × 12 cm
<i>Conservació</i>	Regular
<i>Procedència</i>	Costa central del Perú
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Tardà
<i>Cultura</i>	Chancay

Descripció i anàlisi iconogràfica

Fragment rectangular de teixit de cotó amb la trama de color marró aparent en una de les bandes. Està decorat amb dibuixos molt estilitzats d'ocells disposats en diagonal, amb alternança de colors.

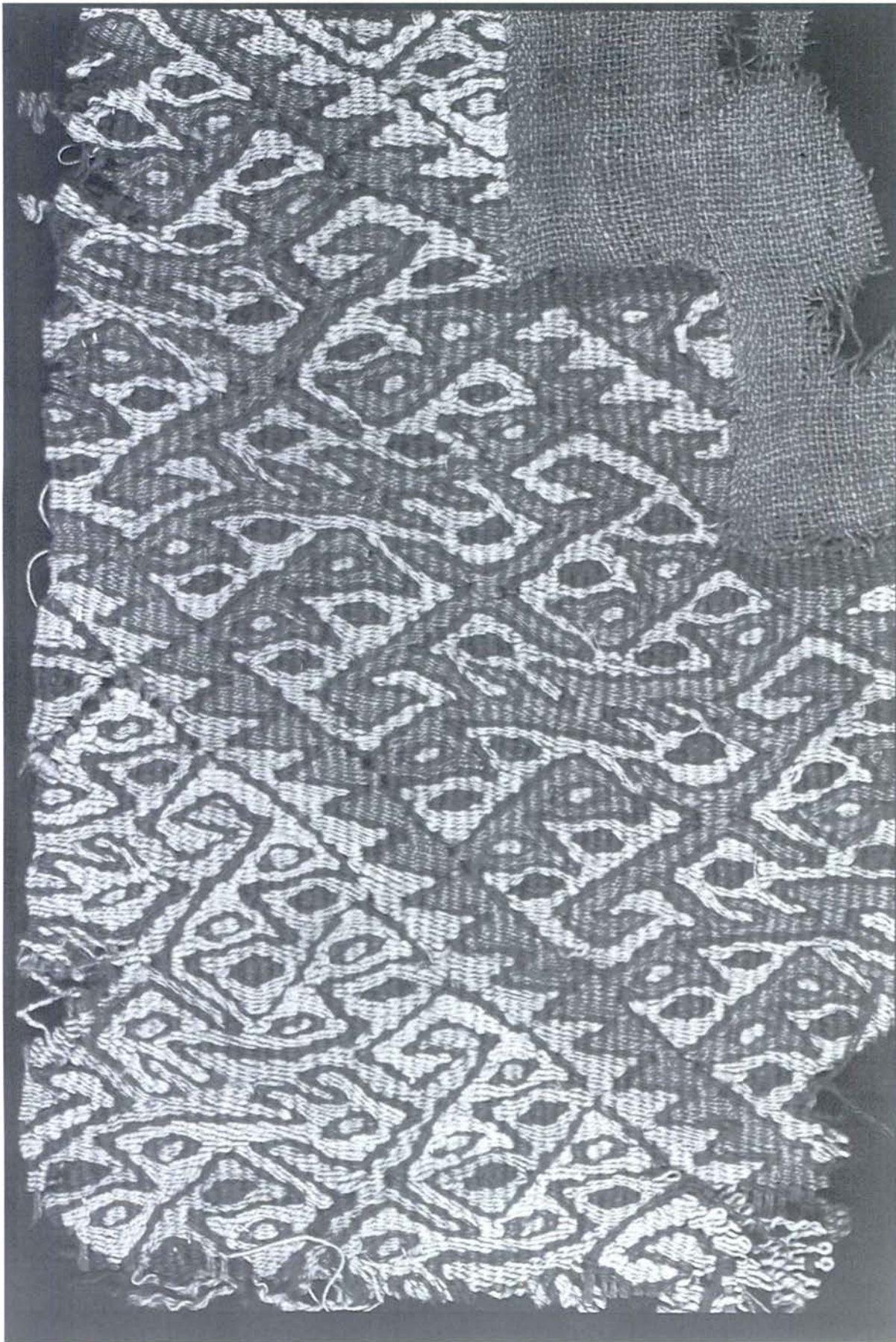
Observacions

Colors: granat 18-1631 TC, groc 15-1050 TC, beix 12-1006 TC i verd-marró 18-0933 TC.

- [SCB] — Tècnica de tapis (reps-trama).
 — *Ordit:* cotó.
 — *Trama:* pèl de camèlid.
 — Al lateral, tafetà de cotó.

Peces de comparació (paral·lels)

L. J. RAMOS, M. C. BLASCO, *Los tejidos prehispánicos...*, p. 153, làm. xxxiii, C.

92. CDMT 2701

93

<i>Institució</i>	Centre de Documentació i Museu Tèxtil (Terrassa)
<i>Col·lecció</i>	Viñas (1957)
<i>Núm. d'inventari</i>	3912
<i>Nom de l'objecte</i>	Fragment de teixit de gasa precolombí
<i>Material</i>	Cotó
<i>Mesures</i>	77 × 55 cm
<i>Conservació</i>	Bona
<i>Procedència</i>	Costa central del Perú
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Tardà
<i>Cultura</i>	Chancay

Descripció i anàlisi iconogràfica

Fragment rectangular de teixit de cotó del tipus gasa. La decoració està feta amb fils disposats en diagonal que es creuen en forma de rombe; el conjunt produeix, així, una sensació de lleugeresa.

Observacions

Colors: marró fosc 18-1137 TC i marró clar 13-1014 TC.

- [SCB] — Gasa.
 — *Trama i ordit:* cotó, torsió S.
 — Fils de cotó estampats.

Peces de comparació (paral·lels)

IDEMITSU MUSEUM OF ARTS, *Textiles of Andean civilization*, p. 73, núm. 45.

MUSEO NACIONAL DE ANTROPOLOGÍA Y ARQUEOLOGÍA DE LIMA, *Arte textil y adornos*, p. 141-142.

Bibliografia

V. SOLANILLA, *Col·leccions precolombines als museus de Catalunya*, Barcelona, 1993, p. 97.

94

<i>Institució</i>	Centre de Documentació i Museu Tèxtil (Terrassa)
<i>Col·lecció</i>	Viñas (1957)
<i>Núm. d'inventari</i>	3913 (altres: Viñas, núm. 100)
<i>Nom de l'objecte</i>	Fragment de teixit precolombí
<i>Material</i>	Cotó i llana
<i>Mesures</i>	16 × 12 cm
<i>Conservació</i>	Bona
<i>Procedència</i>	Costa central del Perú
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Tardà
<i>Cultura</i>	Chancay

Descripció i anàlisi iconogràfica

Fragment rectangular de roba de cotó cosit a una tira de llana. El primer tros és de molt bona factura, fet amb rectangles decorats amb un ocell i una Z, que van alternant; també hi ha alternança de colors. La tira és molt més gruixuda i està formada per dues bandes que emmarquen un dibuix geomètric.

Observacions

Colors de la roba: verd groc 17-0942 TC i beix 14-1112 TC.

Colors de la tira gruixuda: beix 14-1112 TC, marró fosc 19-1020 TC, granat 19-1331 TC i groc 15-1050 TC.

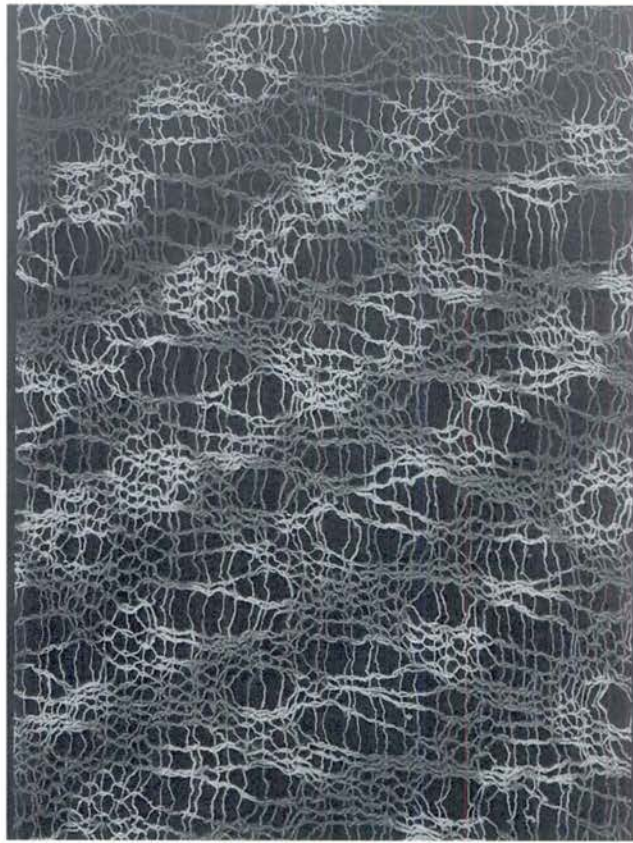
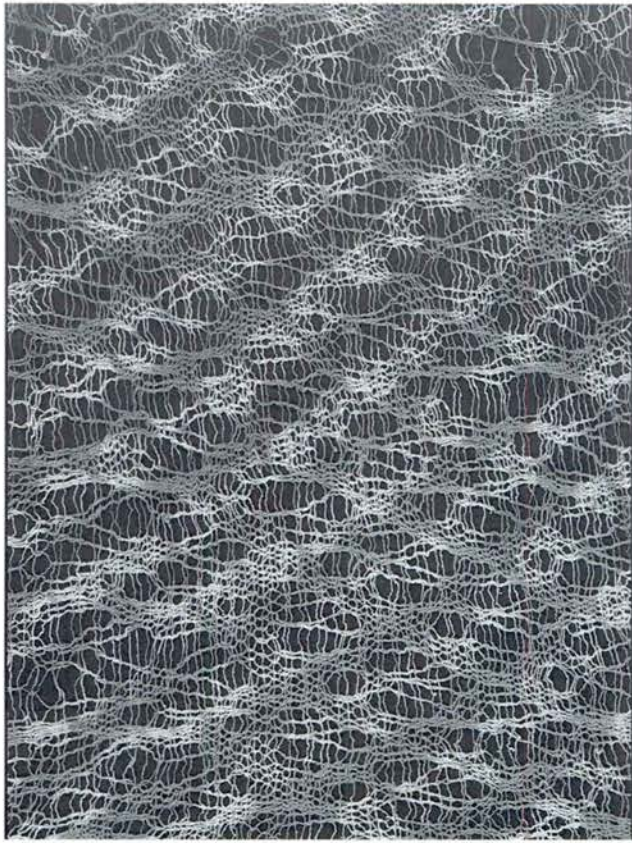
- [SCB] — Doble tela i decoració obtinguda per trames suplementàries.
 — Doble tela cotó.
 — *Trames suplementàries:* pèl de camèlid (excepte la trama beix, de cotó).
 — Conserva 3 vores.

Peces de comparació (paral·lels)

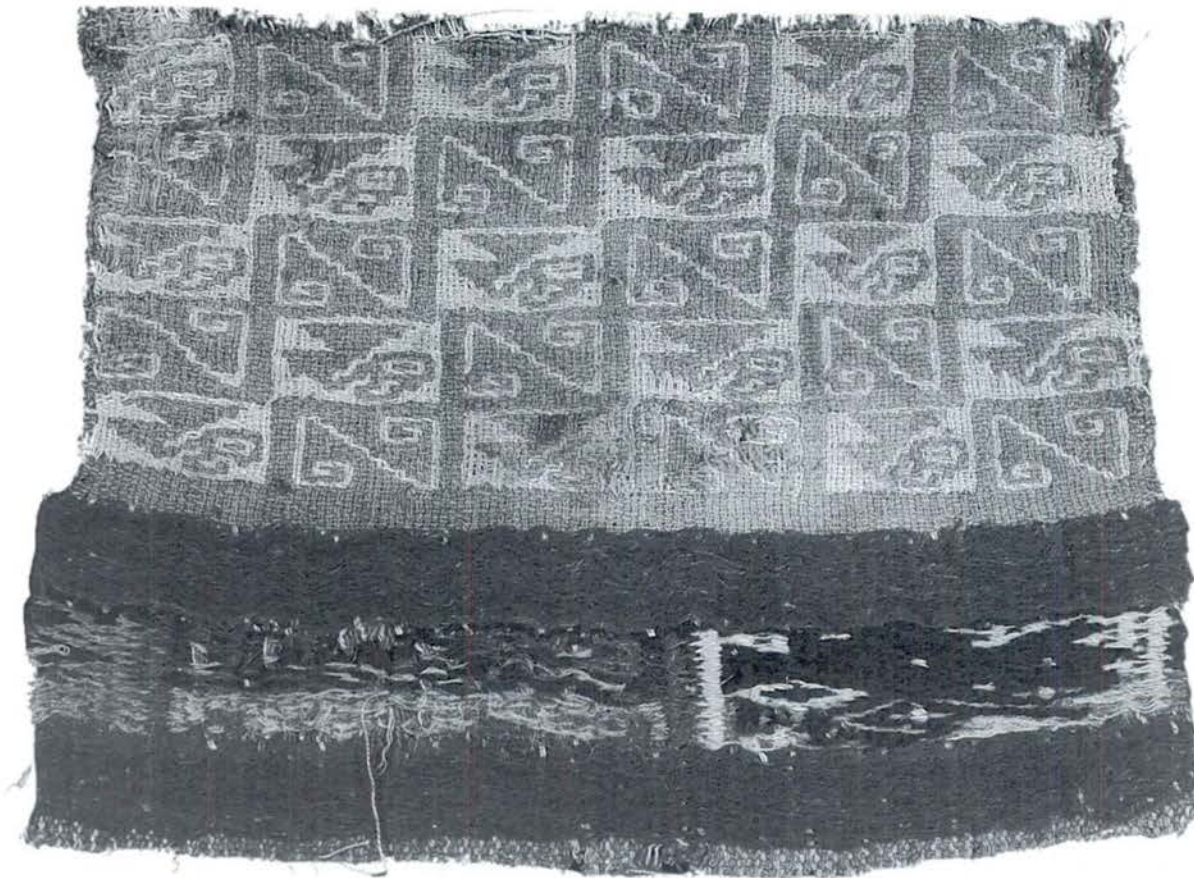
M. CUESTA DOMINGO, *Arqueología andina*, p. 256, núm. 2037.

S. DESROSIERS, I. PULINI, *Tessutti precolombiani*, p. 155, núm. 103, i p. 157, núm. 109.

L. J. RAMOS, M. C. BLASCO, *Los tejidos prehispánicos...*, p. 137, lám. xxviii, fig. c.

93. CDMT 3912

94. CDMT 3913

95

<i>Institució</i>	Centre de Documentació i Museu Tèxtil (Terrassa)
<i>Col·lecció</i>	Viñas (1957)
<i>Núm. d'inventari</i>	3914 (altres: Viñas, núm. 101)
<i>Nom de l'objecte</i>	Bossa de teixit precolombí
<i>Material</i>	Llana
<i>Mesures</i>	18 × 18 cm (nansa: 81 × 2,5 cm)
<i>Conservació</i>	Bona
<i>Procedència</i>	Costa central del Perú
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Tardà
<i>Cultura</i>	Chancay

Descripció i anàlisi iconogràfica

Bossa de llana decorada amb sanefes de tipus geomètric (zetes, triangles, cares amb dos ulls...) que es van repetint en sentit vertical i amb alternança de colors. La tira que serveix per a penjar-la també té sanefes de tipus geomètric, però decorades de manera diferent; també hi ha alternança de colors.

Observacions

Colors: negre 19-4205 TC, blanc 11-0602 TC, groc 14-0846 TC, granat 19-1543 TC i marró fosc 18-1130 TC.

- [SCB] — Reps amb ordit i decoració obtinguda amb ordits suplementaris.
 — *Ordit:* camèlid.
 — *Trama:* camèlid, 2 caps, retorsió S.

Peces de comparació (paral·lels)

M. CUESTA DOMINGO, *Arqueología andina*, p. 265, ref. P-642, P-643 i P-644.

95. CDMT 3914

96

<i>Institució</i>	Centre de Documentació i Museu Tèxtil (Terrassa)
<i>Col·lecció</i>	Viñas (1957)
<i>Núm. d'inventari</i>	3918 (altres: Viñas, núm. 105)
<i>Nom de l'objecte</i>	Fragment de teixit precolombí
<i>Material</i>	Cotó
<i>Mesures</i>	77 × 41 cm (tema: 5 cm d'ample)
<i>Conservació</i>	Bona
<i>Procedència</i>	Costa central del Perú
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Tardà
<i>Cultura</i>	Chancay

Descripció i anàlisi iconogràfica

Fragment de teixit de cotó format per dues tires iguals (part central llisa i costats decorats) cosides; per tant, el motiu decoratiu es repeteix quatre vegades. La part central és de color marró, i, als extrems, hi ha una decoració de fileres de quadrats amb un ocell esquemàtic a cadascun; el color de la figura es combina amb el fons (marró i blanc).

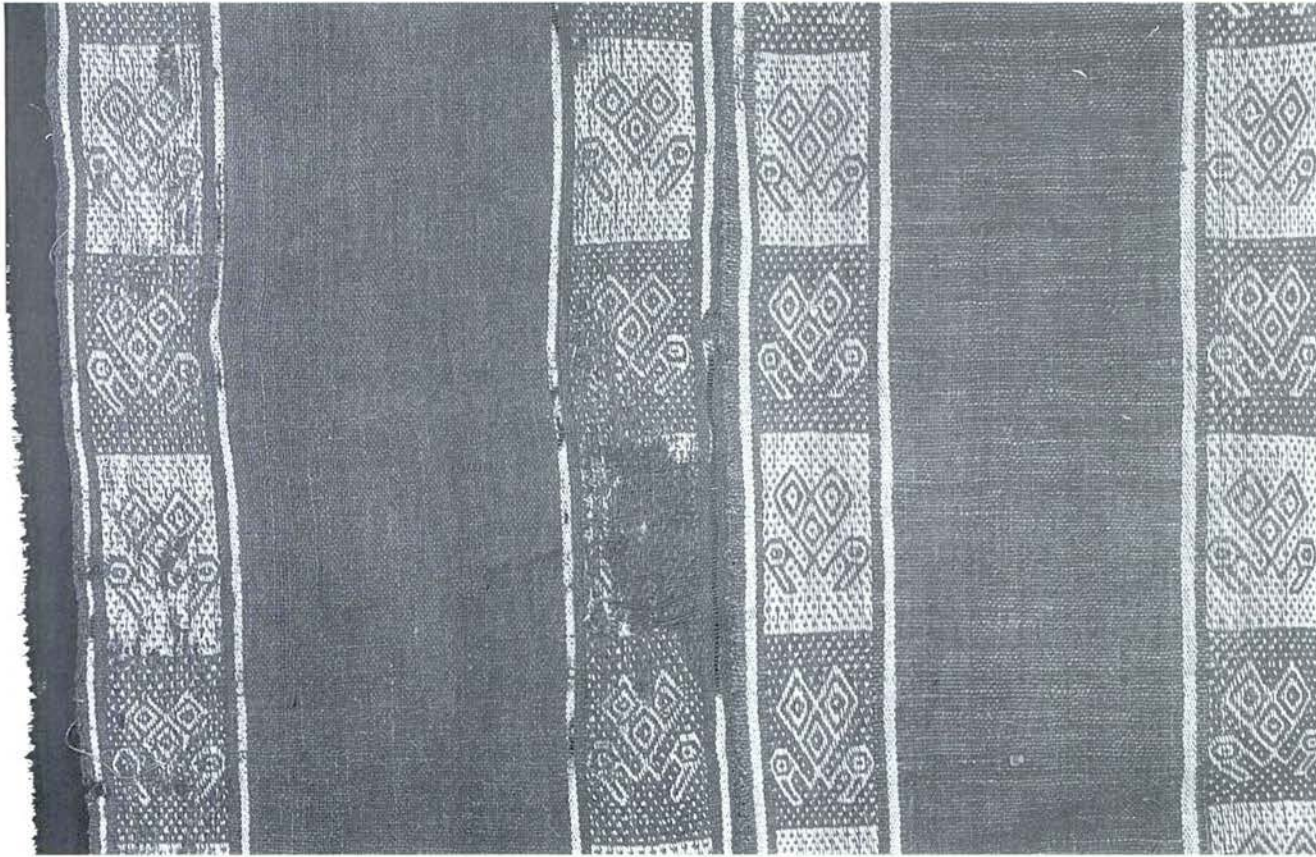
Observacions

Colors: marró 18-1031 TC i beix 13-1010 TC.

- [SCB] — Tela a dues cares.
 — Tafetà i decoració (a les bandes verticals) obtinguda amb un ordit suplementari.
 — Ordits de cotó.
 — Trama de cotó.

Peces de comparació (paral·lels)

M. CUESTA DOMINGO, *Arqueología andina*, p. 256, 2037, i p. 264, P-125.

96. CDMT 3918

97

<i>Institució</i>	Centre de Documentació i Museu Tèxtil (Terrassa)
<i>Col·lecció</i>	Viñas (1957)
<i>Núm. d'inventari</i>	5933 (altres: núm. 2115)
<i>Nom de l'objecte</i>	Fragment de teixit precolombí
<i>Material</i>	Cotó i llana
<i>Mesures</i>	32 × 26 cm
<i>Conservació</i>	Bona
<i>Procedència</i>	Costa central del Perú
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Tardà
<i>Cultura</i>	Chancay

Descripció i anàlisi iconogràfica

Fragment rectangular de teixit de cotó i llana. Sobre un fons marró clar, la decoració consisteix en representacions d'animals estilitzats i molt geomètrics (jaguars i tres ocells), col·locats damunt d'un vegetal amb moltes branques. A la part superior, hi ha una sanefa separada de la resta per una ratlla ampla on s'han representat una sèrie de serps amb alternança de colors.

Observacions

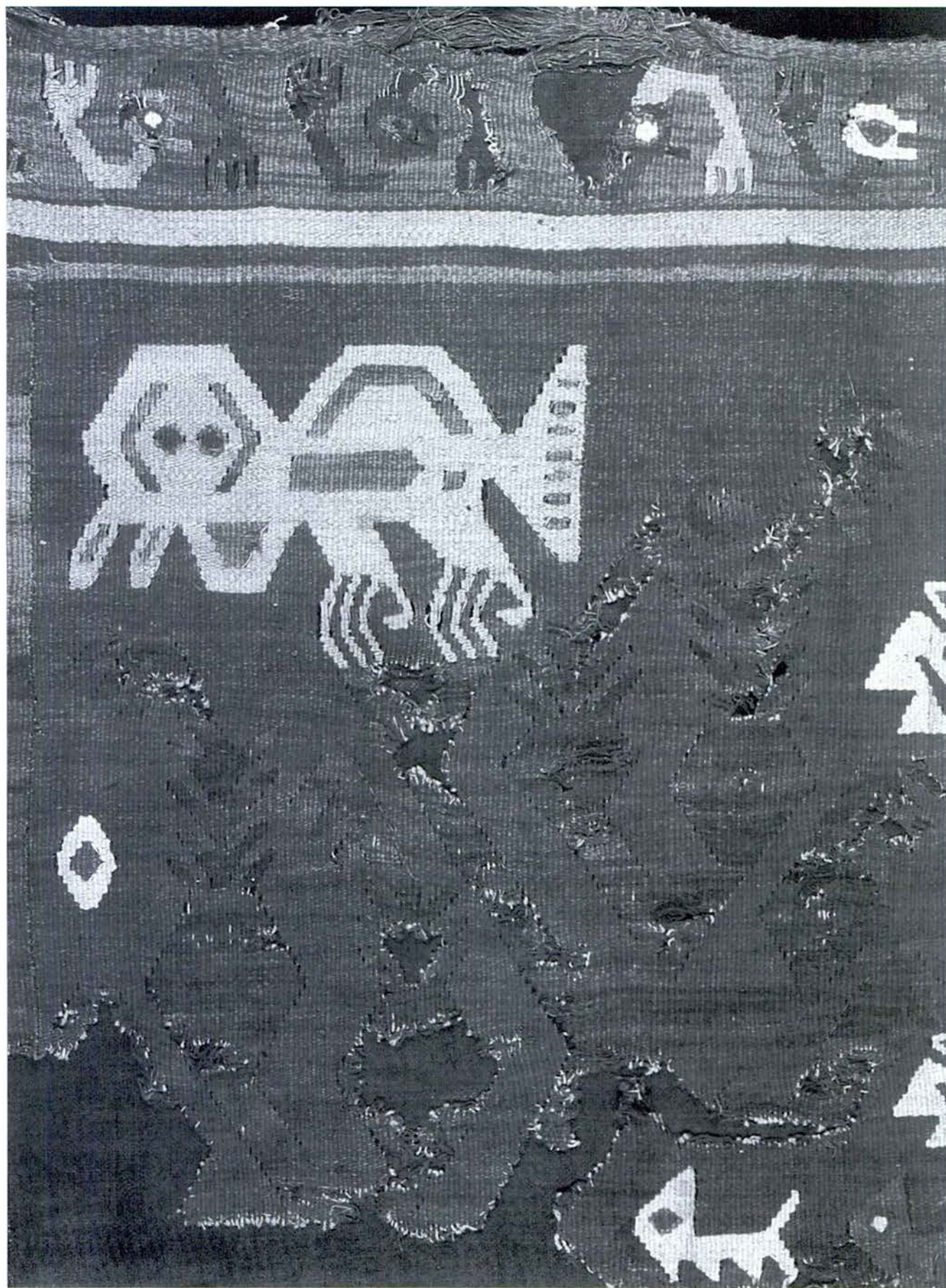
Lligaments: tècnica de tapís (reps?) per ambdues cares.

Colors: blanc 11-0602 TC, blau 17-5111 TC, groc 14-1031 TC i marró 17-0942 TC.

Peces de comparació (paral·lels)

S. DESROSIERS, I. PULINI, *Tessutti precolombiani*, p. 157, núm. 110.

W. LEHMANN, H. UBBELOHDE, *The art of old Peru*, p. 121.

97. CDMT 5933

98

<i>Institució</i>	Centre de Documentació i Museu Tèxtil (Terrassa)
<i>Col·lecció</i>	Viñas (1957)
<i>Núm. d'inventari</i>	5934 (altres: núm. 2116)
<i>Nom de l'objecte</i>	Fragment de teixit precolombí
<i>Material</i>	Llana i cotó
<i>Mesures</i>	18,5 × 9 cm
<i>Conservació</i>	Regular
<i>Procedència</i>	Costa central del Perú
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Tardà
<i>Cultura</i>	Chancay

Descripció i anàlisi iconogràfica

Fragment de teixit de cotó i llana. La decoració està feta amb elements rectangulars amb motius geomètrics inscrits (ziggurats) i figures d'insectes molt grans amb alternança de posició i de colors.

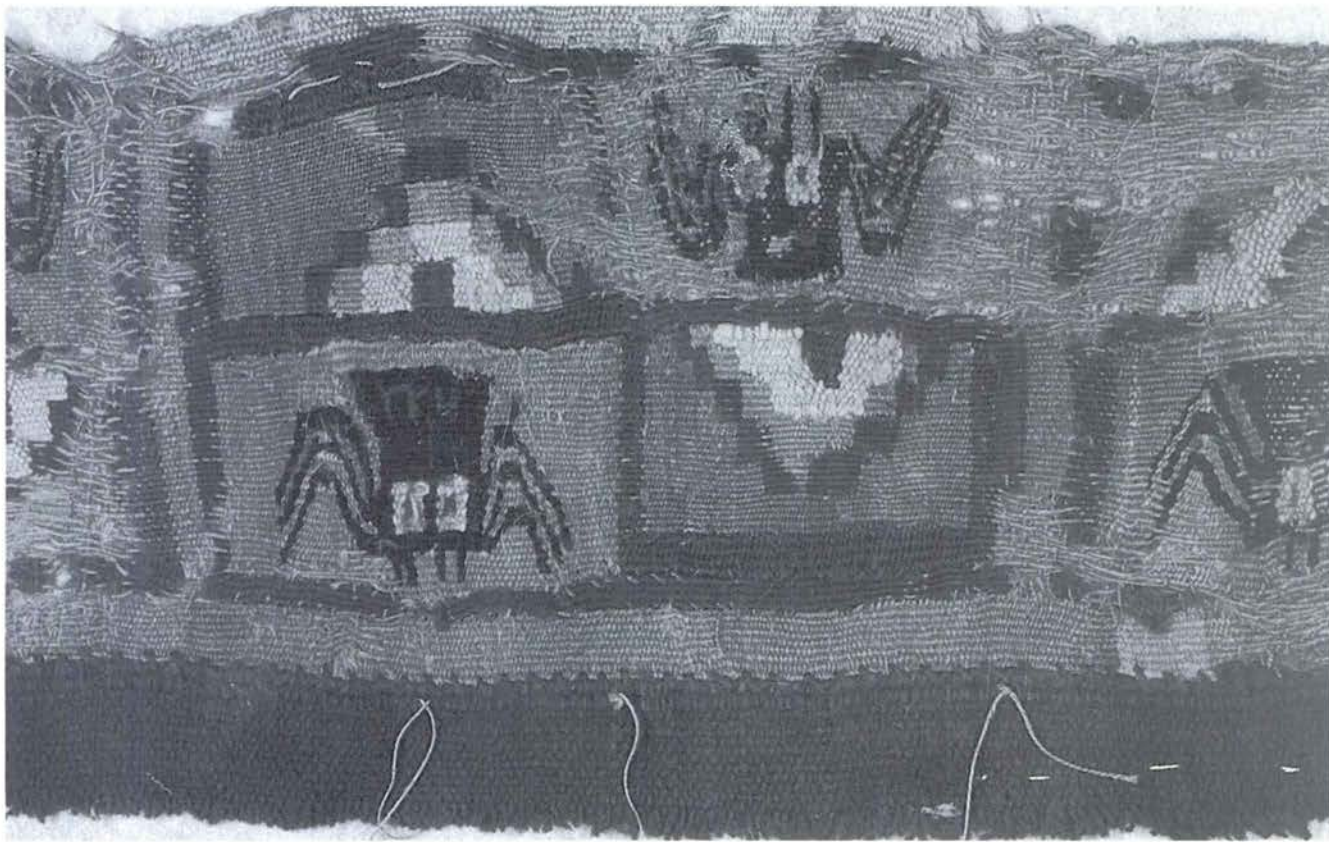
Observacions

Lligaments: tècnica de tapís; teixit en vertical.

Colors: granat 18-1449 TC, rosa 17-1516 TC, blanc 11-0602 TC, negre 19-4013 TC i marró groc 16-0950 TC.

Peces de comparació (paral·lels)

MUSEUM OF PRIMITIVE ART, *Ancient Peruvian textiles...*, núm. 1.

98. CDMT 5934

99

<i>Institució</i>	Centre de Documentació i Museu Tèxtil (Terrassa)
<i>Col·lecció</i>	Tórtola Valencia (1971)
<i>Núm. d'inventari</i>	8042 (altres: Americano, núm. 17 [347])
<i>Nom de l'objecte</i>	Fragment de teixit precolombí
<i>Material</i>	Cotó i llana
<i>Mesures</i>	29,5 × 22 cm
<i>Conservació</i>	Bona
<i>Procedència</i>	Costa sud del Perú
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Tardà
<i>Cultura</i>	Chancay

Descripció i anàlisi iconogràfica

Fragment rectangular de teixit de cotó i llana. El motiu decoratiu, que es repeteix de manera regular a tot el fragment, són quadrats compostos per formes de doble escala, fets amb ratlles paral·leles que es tallen en diagonal per alternar els colors (granat, marró i groc). El fragment s'acaba amb una sanefa amb rombes de color verd fulla i un tros cosit que en un cantó està tallat i fet malbé.

Observacions

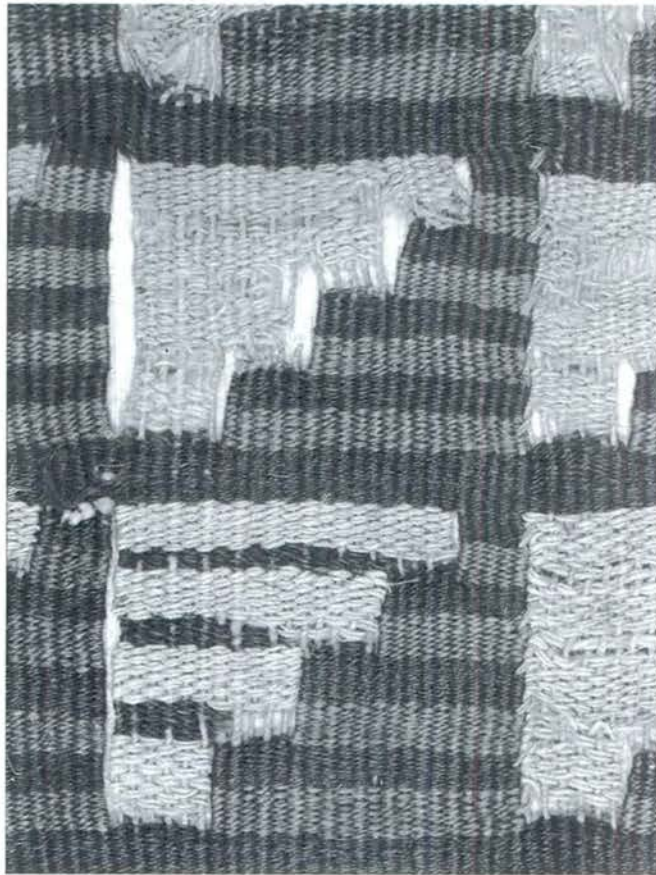
- Colors:* granat 19-1338 TC, marró fosc 19-1020 TC, verd fulla 14-1031 TC, groc 12-0813 TC i marró 17-1330 TC.
- [SCB] — Tècnica de tapís (reps-trama).
 — *Ordit:* cotó, 2 caps, torsió S, retorsió Z.
 — *Trama:* pèl de camèlid, 2 caps, torsió Z, retorsió S.
 — *Densitat:* 7 fils i 30 passades, aproximadament.
 — Grans obertures verticals (*relais*), que en alguns moments de la decoració prenen un ordit comú a la trama següent.

Peces de comparació (paral·lels)

S. DESROSIERS, I. PULINI, *Tessutti precolombiani*, p. 118, núm. 12.

Bibliografia

V. SOLANILLA, *Col·leccions precolombines als museus de Catalunya*, Barcelona, 1993, p. 97.

99. CDMT 8042

100

<i>Institució</i>	Centre de Documentació i Museu Tèxtil (Terrassa)
<i>Col·lecció</i>	Tórtola Valencia (1971)
<i>Núm. d'inventari</i>	8043 (altres: Americano, núm. 35 [348])
<i>Nom de l'objecte</i>	Fragment de teixit precolombí
<i>Material</i>	Cotó
<i>Mesures</i>	25 × 14 cm
<i>Conservació</i>	Bona
<i>Procedència</i>	Costa central del Perú
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Tardà
<i>Cultura</i>	Chancay

Descripció i anàlisi iconogràfica

Fragment rectangular de teixit de cotó. Està decorat amb una sèrie de tres tires amples disposades en diagonal que representen un jaguar amb cos de perfil i cap de cara, que alternen amb tres sanefes més estretes decorades amb greques. El fragment té un acabat per dalt i per baix en forma de fistó seguit.

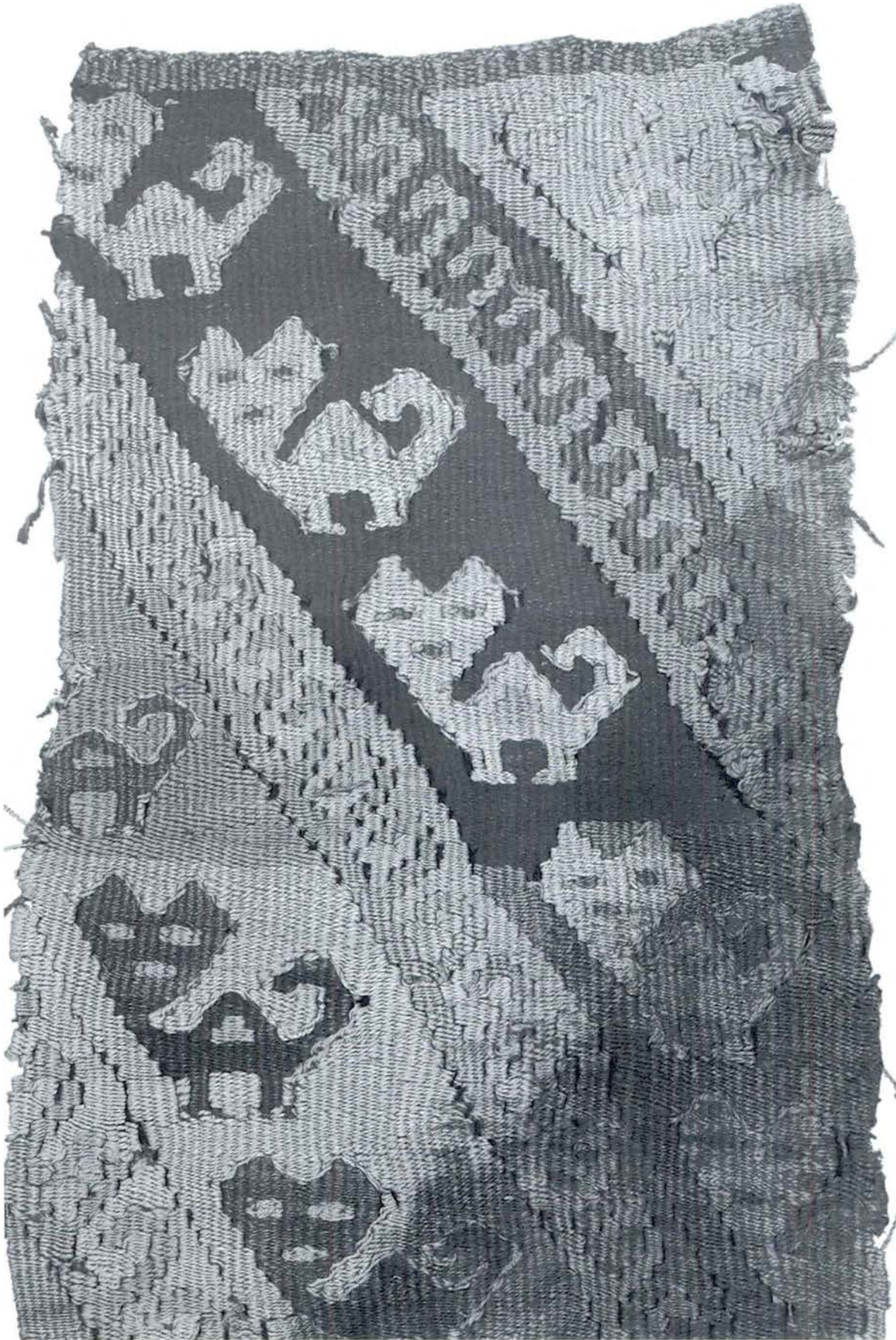
Observacions

Colors: beix 12-0714 TC, marró 19-1217 TC, granat 18-1449 TC, rosat 16-1617 TC i groc 13-0939 TC.

- [SCB] — Tècnica de tapís (reps-trama).
— *Ordit:* cotó.
— *Trama:* pèl de camèlid.
— El resseguit del gat és espolinat.

Peces de comparació (paral·lels)

L. J. RAMOS, M. C. BLASCO, *Los tejidos prehispánicos...*, p. 127, lám. xxv, B.
Símbolo e técnica..., p. 96, núm. 131.

100. CDMT 8043

101

<i>Institució</i>	Centre de Documentació i Museu Tèxtil (Terrassa)
<i>Col·lecció</i>	Tórtola Valencia (1971)
<i>Núm. d'inventari</i>	8044 (altres: Americano, núm. 27 [349])
<i>Nom de l'objecte</i>	Tèxtil precolombí
<i>Material</i>	Cotó
<i>Mesures</i>	34 × 22 cm
<i>Conservació</i>	Bona
<i>Procedència</i>	Costa central del Perú
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Tardà
<i>Cultura</i>	Chancay

Descripció i anàlisi iconogràfica

Peça sencera de teixit de cotó, rectangular. La trama és de color marró. S'hi han brodat després franges verticals fetes amb un dibuix geomètric enquadrat que es va repetint i va canviant de colors: marró, groc, morat i beix. Té una part en la qual encara es veu la trama, que podria servir de serrell.

Observacions

Colors: marró 18-1222 TC, morat 19-2047 TC, beix 13-0922 TC i groc 14-0846 TC.

[SCB] — Tafetà espolinat (?).

— *Matèria:* el fil de la base, tant de la trama com de l'ordit, és de cotó; el fil de la decoració és de pèl de camèlid (?).

Peces de comparació (paral·lels)

S. DESROSIERS, I. PULINI, *Tessutti precolombiani*, p. 163, núm. 124.

Bibliografia

V. SOLANILLA, *Col·leccions precolombines als museus de Catalunya*, Barcelona, 1993, p. 98.

101. CDMT 8044

102

<i>Institució</i>	Centre de Documentació i Museu Tèxtil (Terrassa)
<i>Col·lecció</i>	Tórtola Valencia (1971)
<i>Núm. d'inventari</i>	8045 (altres: Americano, núm. 33 [350])
<i>Nom de l'objecte</i>	Fragment de teixit precolombí
<i>Material</i>	Cotó
<i>Mesures</i>	33 × 8 cm
<i>Conservació</i>	Bona
<i>Procedència</i>	Costa central del Perú
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Tardà
<i>Cultura</i>	Chancay

Descripció i anàlisi iconogràfica

Fragment rectangular de teixit de cotó en forma de tira vertical. Té una franja central ampla amb motius escaliformes de diferents tons (rosa, marró i torrat). A dalt i a baix de la banda central, hi ha dues sanefes iguals amb una greca de motius geomètrics que es repeteixen, de color rosa, groc i negre. A la part inferior, el serrell està fet amb sis tires amples, enganxades per baix de tot, cadascuna amb tres ocells de colors alterns.

Observacions

Lligaments: tècnica de reps.

Colors: rosa 14-1220 TC, negre 19-0303 TC, groc 16-0952 TC i marró clar 16-1422 TC.

Peces de comparació (paral·lels)

M. CUESTA DOMINGO, *Arqueología andina*, p. 256, ref. 2040.

S. DESROSIERS, I. PULINI, *Tessutti precolombiani*, p. 148, núm. 86.

102. CDMT 8045

103

<i>Institució</i>	Centre de Documentació i Museu Tèxtil (Terrassa)
<i>Col·lecció</i>	Tórtola Valencia (1971)
<i>Núm. d'inventari</i>	8046 (altres: Americano, núm. 34 [351])
<i>Nom de l'objecte</i>	Fragment de teixit precolombí
<i>Material</i>	Cotó
<i>Mesures</i>	25 × 15 cm
<i>Conservació</i>	Regular
<i>Procedència</i>	Costa central del Perú
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Tardà
<i>Cultura</i>	Chancay

Descripció i anàlisi iconogràfica

Fragment rectangular de teixit de cotó de color cru teixit de manera uniforme. Està bastant fet malbé. Té dibuixat el motiu típic de la *cara humana*, que té a l'abdomen un animal, tot molt geometritzat.

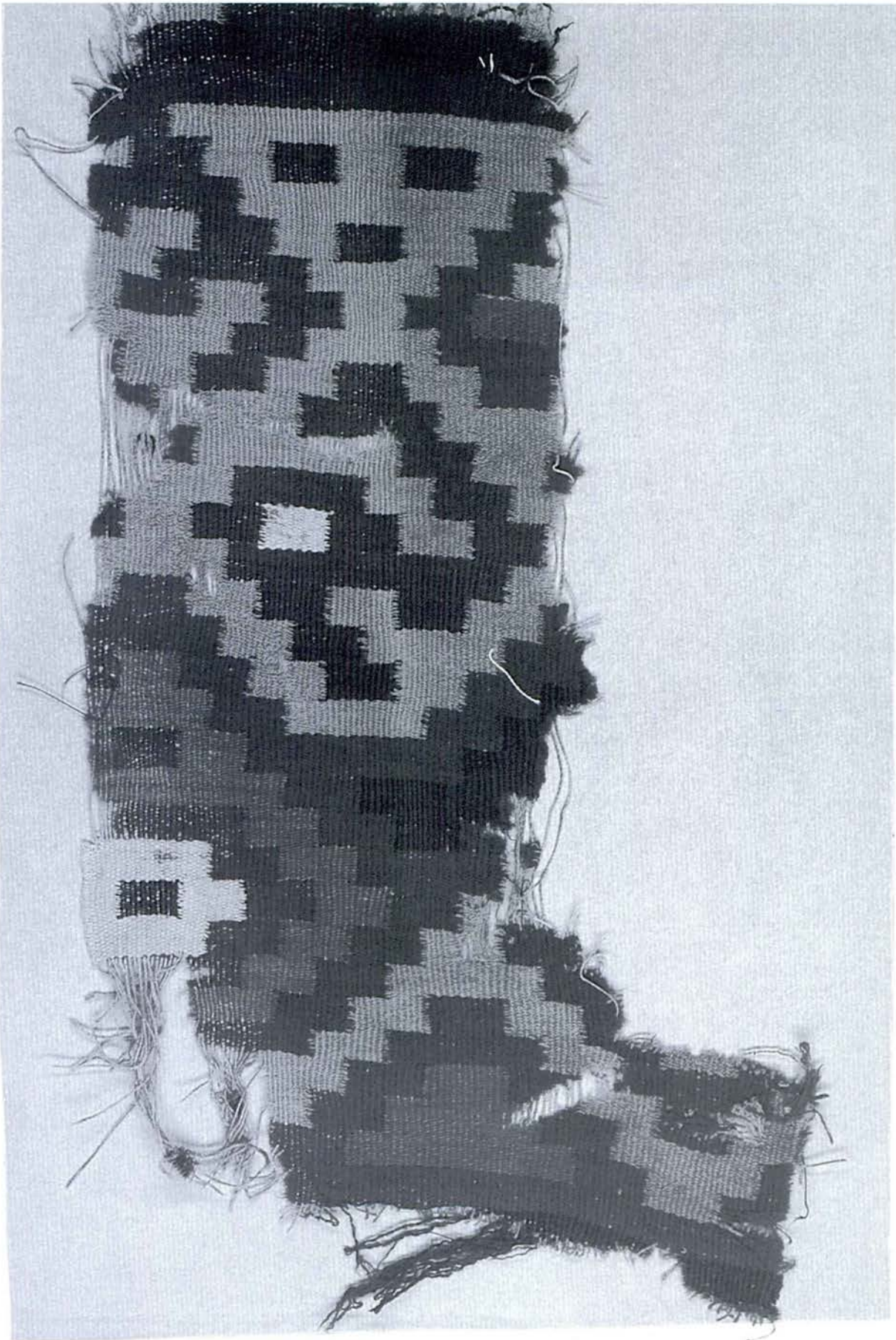
Observacions

Colors: granat 17-1641 TC, cru 12-0714 TC, marró 19-1518 TC, groc 15-1046 TC i verd 17-0840 TC.

- [SCB] — Tècnica de tapís (reps-trama).
 — *Ordit:* cotó, 2 caps, torsió S, retorsió Z.
 — *Trama:* pèl de camèlid, 2 caps, torsió Z, retorsió S.
 — Les trames dels diversos colors s'enllacen sempre amb un fil d'ordit.

Peces de comparació (paral·lels)

- L. J. RAMOS, M. C. BLASCO, *Los tejidos prehispánicos...*, p. 177, lám. xL, fig. B i D.
 R. STRELOW, *Gewebe mit unterbrochenen Ketten...*, p. 39.

103. CDMT 8046

104

<i>Institució</i>	Centre de Documentació i Museu Tèxtil (Terrassa)
<i>Col·lecció</i>	F. Torrella Niubó (1974)
<i>Núm. d'inventari</i>	8986
<i>Nom de l'objecte</i>	Fragment de teixit precolombí
<i>Material</i>	Cotó i llana
<i>Mesures</i>	15,5 × 8,5 cm
<i>Conservació</i>	Bona
<i>Procedència</i>	Costa central del Perú
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Tardà
<i>Cultura</i>	Chancay

Descripció i anàlisi iconogràfica

Fragment retallat de teixit de cotó. La trama és de color beix. Hi ha tres sanefes teixides: la del mig, més ampla, i les dues de dalt i baix, iguals, però més estretes. El motiu central inscrit dins de rectangles representa un jaguar molt geometritzat que va alternant posició i colors.

Observacions

Colors: negre 19-4013 TC, morat 17-1831 TC, groc 14-1041 TC i marró clar 17-1044 TC.

- [SCB] — Tafetà, reps i decoració obtinguda per trames suplementàries.
 — *Ordit:* cotó.
 — *Trama:* pèl de camèlid i cotó.

Peces de comparació (paral·lels)

S. DESROSIERS, I. PULINI, *Tessutti precolombiani*, p. 140, núm. 66.

L. J. RAMOS, M. C. BLASCO, *Los tejidos prehispánicos...*, p. 151, lám. xxxii, teixit 101.

105

<i>Institució</i>	Centre de Documentació i Museu Tèxtil (Terrassa)
<i>Col·lecció</i>	F. Torrella Niubó (1974)
<i>Núm. d'inventari</i>	8987
<i>Nom de l'objecte</i>	Fragment de teixit precolombí
<i>Material</i>	Cotó
<i>Mesures</i>	17,5 × 6,5 cm
<i>Conservació</i>	Bona
<i>Procedència</i>	Costa central del Perú
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Tardà
<i>Cultura</i>	Chancay

Descripció i anàlisi iconogràfica

Tira doble de teixit de cotó, mig cosida. Té el mateix motiu que l'anterior (núm. 8986): un jaguar amb el cos de perfil i el cap de cara. Té colors i figures alterns.

Observacions

Colors: granat 18-1643 TC i rosa 13-1409 TC.

- [SCB] — Teixit a dues cares.
 — *Matèria:* 2 ordits de pèl de camèlid, 2 caps, retorsió S; trama de cotó, 2 caps, torsió Z, retorsió S.

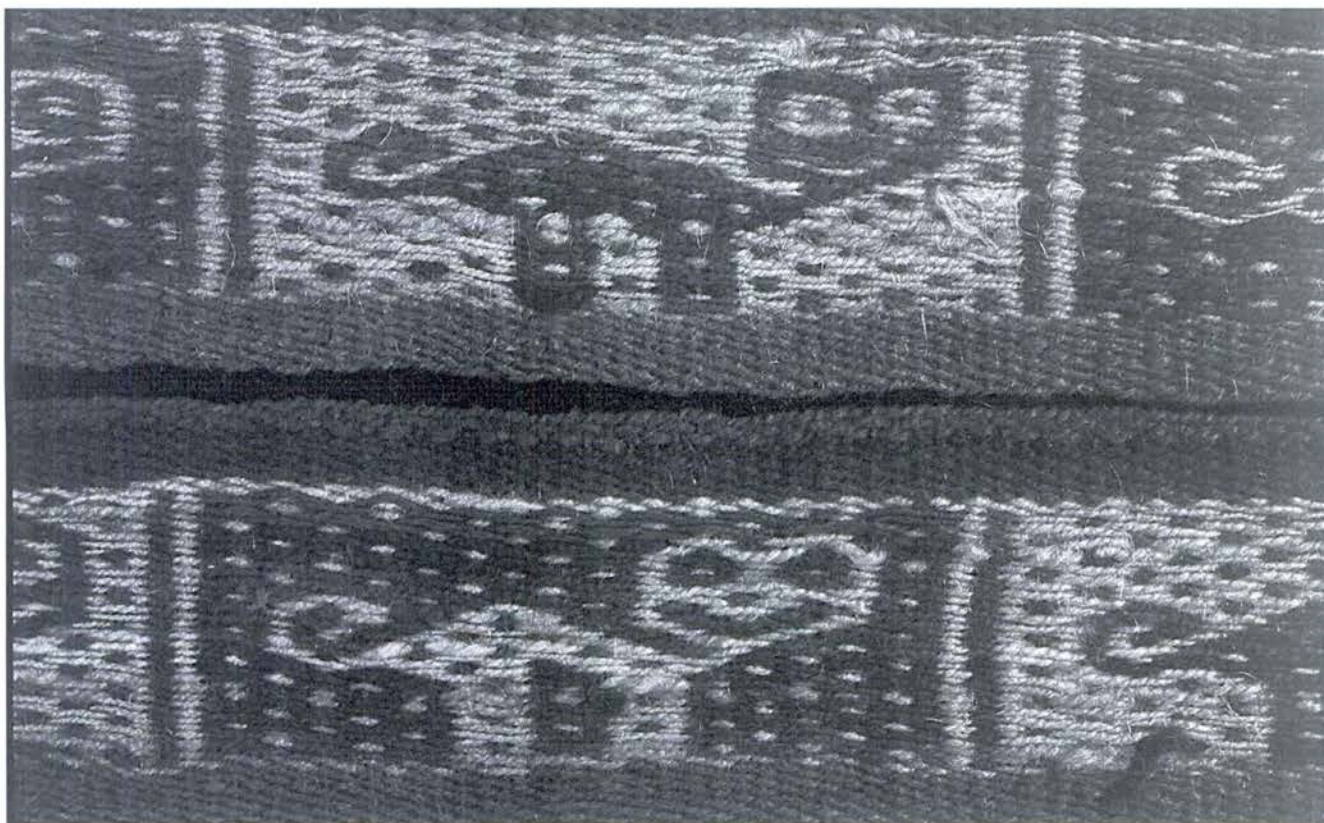
Peces de comparació (paral·lels)

S. DESROSIERS, I. PULINI, *Tessutti precolombiani*, p. 141, núm. 68.

L. J. RAMOS, M. C. BLASCO, *Los tejidos prehispánicos...*, p. 137, lám. xxviii, A i B.

104. CDMT 8986

105. CDMT 8987

106

<i>Institució</i>	Centre de Documentació i Museu Tèxtil (Terrassa)
<i>Col·lecció</i>	F. Torrella Niubó (1974)
<i>Núm. d'inventari</i>	8988
<i>Nom de l'objecte</i>	Fragment de teixit precolombí
<i>Material</i>	Llana
<i>Mesures</i>	21,5 × 6 cm (més 4 cm de serrell)
<i>Conservació</i>	Bona
<i>Procedència</i>	Costa central del Perú
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Tardà
<i>Cultura</i>	Chancay

Descripció i anàlisi iconogràfica

Fragment rectangular de teixit de cotó amb un gran serrell. Sobre la trama de color marró, a la part superior, hi ha diverses bandes horitzontals: una de central, més ampla, amb una sèrie de motius geomètrics estilitzats; una altra banda amb una persona amb cos en forma de triangle, braços, cames i capell amb plomes, i, a dalt i baix de la tira central, dues sanefes amb decoració de ratlles discontinües. A la part inferior, hi ha el serrell cosit i bastant fet malbé.

Observacions

Lligaments: tècnica de tapís i serrell.

Colors: marró fosc 18-1031 TC, marró clar 18-1239 TC, beix 14-1127 TC i groc verd 16-0948 TC.

Peces de comparació (paral·lels)

Pel que fa a la decoració de la banda central, v. S. DESROSIERS, I. PULINI, *Tessutti precolombiani*, p. 152, núm. 94, i *Simbolo e tecnica...*, p. 91.

107

<i>Institució</i>	Centre de Documentació i Museu Tèxtil (Terrassa)
<i>Col·lecció</i>	F. Torrella Niubó (1974)
<i>Núm. d'inventari</i>	8989
<i>Nom de l'objecte</i>	Fragment de teixit precolombí
<i>Material</i>	Cotó
<i>Mesures</i>	19,5 × 19,5 cm
<i>Conservació</i>	Regular. Té fongs
<i>Procedència</i>	Costa central del Perú
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Tardà
<i>Cultura</i>	Chancay

Descripció i anàlisi iconogràfica

Fragment quadrat de teixit de cotó de color groc. Té un motiu central en sentit horitzontal i una filera de serps (quatre cap a l'esquerra i tres cap a la dreta, segons el fragment), tancat per dalt i per baix per dues sanefes amb decoracions geomètriques. Més amunt, sembla que comença una altra tira ampla, no sencera, aquesta vegada amb ocells (també cap a un cantó i l'altre). A la part inferior, hi ha un serrell de la mateixa amplada que la banda central, fet amb vint-i-tres tires amb les puntes lligades per un fil blanc de cotó.

Observacions

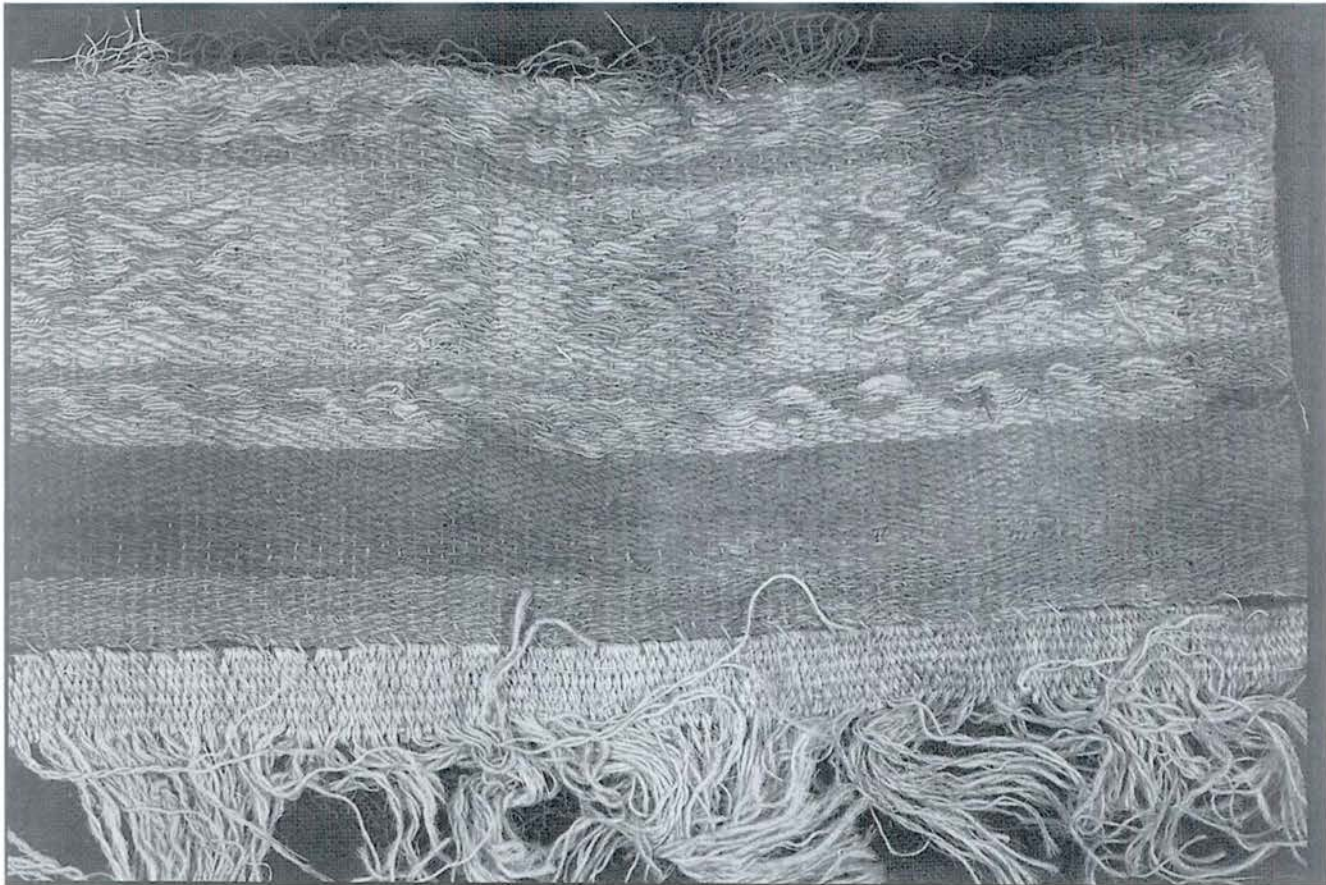
Lligaments: tècnica de reps.

Colors: granat 18-1643 TC, marró-groc 14-1036 TC, negre 19-4205 TC i cru 13-1010 TC.

Peces de comparació (paral·lels)

M. CUESTA DOMINGO, *Arqueología andina*, p. 257, ref. P-145.

S. DESROSIERS, I. PULINI, *Tessutti precolombiani*, p. 154, núm. 99.

106. CDMT 8988

107. CDMT 8989

108

<i>Institució</i>	Centre de Documentació i Museu Tèxtil (Terrassa)
<i>Col·lecció</i>	F. Torrella Niubó (1974)
<i>Núm. d'inventari</i>	8990
<i>Nom de l'objecte</i>	Fragment de teixit precolombí
<i>Material</i>	Cotó
<i>Mesures</i>	24 × 14 cm
<i>Conservació</i>	Regular/bona
<i>Procedència</i>	Costa central del Perú
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Tardà
<i>Cultura</i>	Chancay

Descripció i anàlisi iconogràfica

Fragment rectangular de teixit de cotó. El motiu decoratiu que ocupa quasi tota la roba és un quadrat on hi ha representat un ocell de bec llarg, que es va repetint en diagonal amb alternança dels mateixos colors. Tangents als vèrtexs dels quadrats, hi ha unes ratlles també diagonals en forma d'escales i quadrats de dos en dos.

Observacions

Colors: marró fosc 18-1031 TC i beix 13-1010 TC.

- [SCB] — Doble tela.
 — Dos ordits i 2 trames de cotó, 2 caps, torsió Z i retorsió S.

Peces de comparació (paral·lels)

S. DESROSIERS, I. PULINI, *Tessutti precolombiani*, p. 164, núm. 125.

108. CDMT 8990

109

<i>Institució</i>	Centre de Documentació i Museu Tèxtil (Terrassa)
<i>Col·lecció</i>	J. L. Mendizábal (1980)
<i>Núm. d'inventari</i>	10580
<i>Nom de l'objecte</i>	Fragment de teixit precolombí
<i>Material</i>	Cotó
<i>Mesures</i>	21 × 16 cm
<i>Conservació</i>	Bona
<i>Procedència</i>	Costa central del Perú
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Tardà
<i>Cultura</i>	Chancay

Descripció i anàlisi iconogràfica

Fragment rectangular de teixit de cotó. Té un motiu decoratiu central que representa una flor estilitzada de manera geomètrica, de la qual surten quatre caps. El fons de la roba és de color marró fosc, i els dibuixos, de color beix. Al voltant del motiu central, hi ha sanefes decorades amb greques senzilles; a la part de dalt, hi ha una greca doble.

Observacions

Colors: marró fosc 18-1031 TC i beix 13-1024 TC.

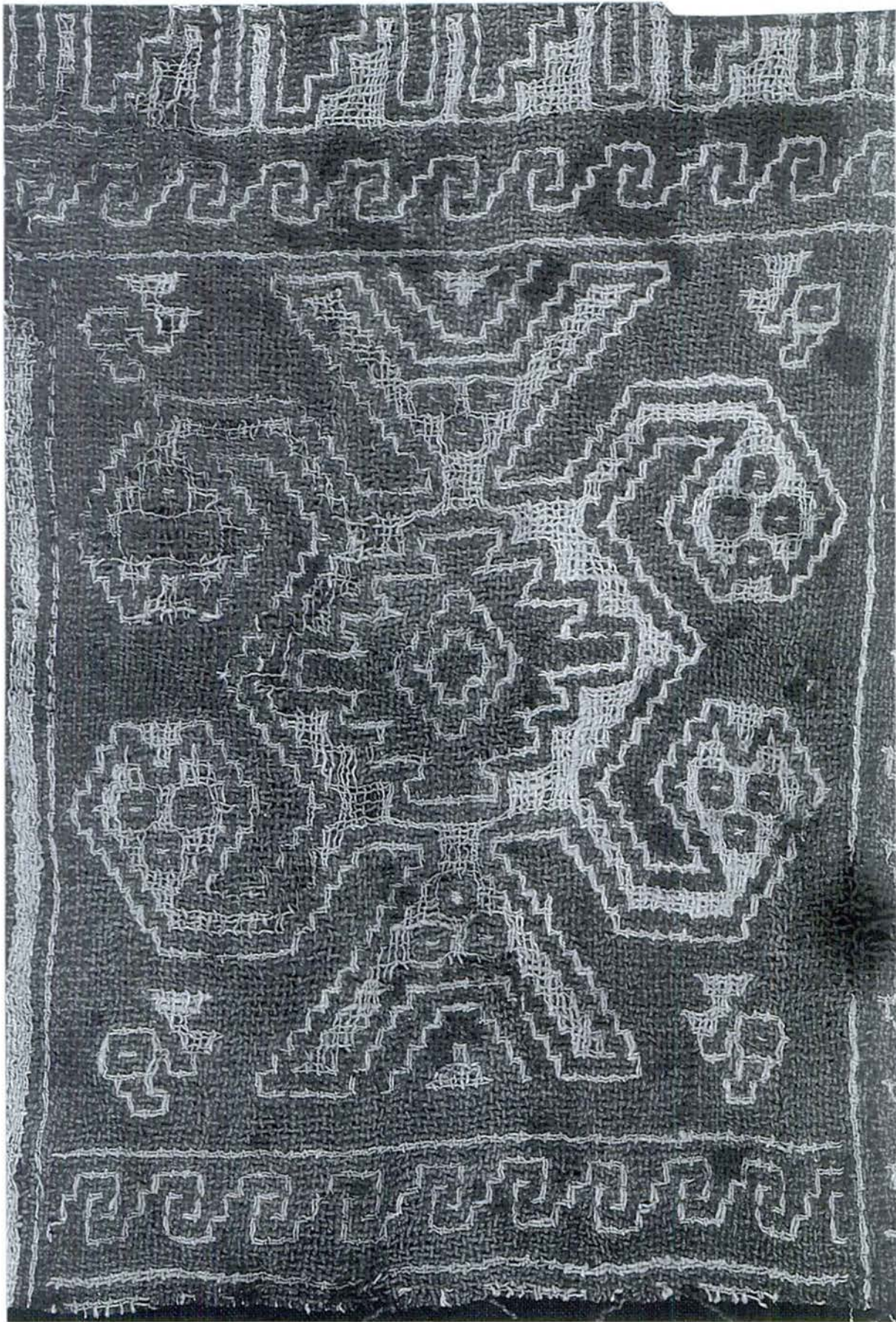
- [SCB] — Doble tela.
 — Dos ordits i 2 trames. Cotó.
 — Conserva 3 vores.

Peces de comparació (paral·lels)

S. DESROSIERS, I. PULINI, *Tessutti precolombiani*, p. 168, núm. 138.

Bibliografia

V. SOLANILLA, *Col·leccions precolombines als museus de Catalunya*, Barcelona, 1993, p. 98.

109. CDMT 10580

110

<i>Institució</i>	Centre de Documentació i Museu Tèxtil (Terrassa)
<i>Col·lecció</i>	
<i>Núm. d'inventari</i>	11264
<i>Nom de l'objecte</i>	Fragment de teixit precolombí
<i>Material</i>	Cotó i llana
<i>Mesures</i>	20 × 8 cm
<i>Conservació</i>	Bona
<i>Procedència</i>	Costa central del Perú
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Tardà
<i>Cultura</i>	Chancay

Descripció i anàlisi iconogràfica

Fragment rectangular de teixit de cotó i llana. Té decoració en dues bandes paral·leles. A la més ampla, sobre un fons granat, hi ha representat un ocell bastant realista de cara a un altre, tallat en part; tots dos piquen un arbre rosa (?). La banda de sobre està retallada i trenca el dibuix preexistent, fet sobre fons verd fosc.

Observacions

Lligaments: tècnica de tapís (reps).

Colors: granat 19-1526 TC, verd fosc 19-5920 TC, groc verd 15-0732 TC, cru 13-1010 TC i rosat 16-1526 TC.

Peces de comparació (paral·lels)

W. LEHMANN, H. UBBELOHDE, *The art of old Peru*, p. 121.

111

<i>Institució</i>	Centre de Documentació i Museu Tèxtil (Terrassa)
<i>Col·lecció</i>	Biosca B (?)
<i>Núm. d'inventari</i>	11265
<i>Nom de l'objecte</i>	Fragment de teixit precolombí
<i>Material</i>	Cotó
<i>Mesures</i>	36,5 × 21,5 cm
<i>Conservació</i>	Bona
<i>Procedència</i>	Costa central del Perú
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Tardà
<i>Cultura</i>	Chancay

Descripció i anàlisi iconogràfica

Fragment rectangular de teixit de cotó. Decoració feta amb tires paral·leles verticals que contenen diverses representacions de tipus geomètric, molt estilitzades, d'elements florals i zoomorfs.

Observacions

És igual que els núm. 2658, 203 i 517.

Lligaments: tela teixida per ambdues cares; color i motius obtinguts mitjançant l'ordit i la trama.

Colors: blau fosc 19-4023 TC, beix 13-1011 TC, rosat 15-1523 TC, marró clar 16-1336 TC i verd 18-0422 TC.

Peces de comparació (paral·lels)

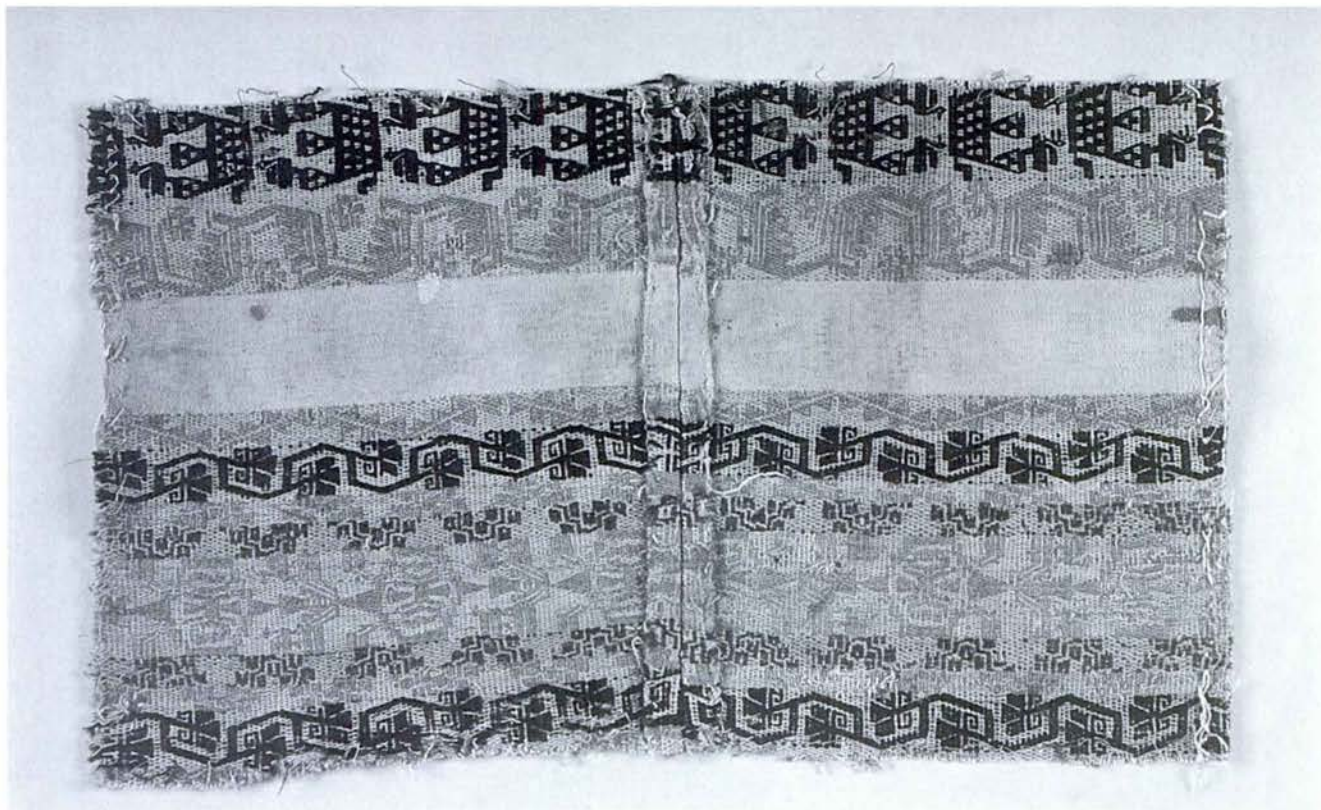
M. CUESTA DOMINGO, *Arqueología andina*, p. 396.

Bibliografia

F. TORRELLA NIUBÓ, *Las colecciones del Museo Textil Biosca*, Terrassa, 1949.

110. CDMT 11264

111. CDMT 11265

112

<i>Institució</i>	Centre de Documentació i Museu Tèxtil (Terrassa)
<i>Col·lecció</i>	
<i>Núm. d'inventari</i>	11266
<i>Nom de l'objecte</i>	Fragment de teixit precolombí
<i>Material</i>	Cotó
<i>Mesures</i>	17 × 30 cm
<i>Conservació</i>	Bona
<i>Procedència</i>	Costa central del Perú
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Tardà
<i>Cultura</i>	Chancay

Descripció i anàlisi iconogràfica

Fragment rectangular de teixit de cotó fet amb tècnica de reps. La decoració està feta amb sèries iguals d'animals estilitzats i capiculats, amb alternança de colors, disposades en diagonal. Una de les bandes llargues té l'acabament fet amb quatre fils lligats i cosits a la peça.

Observacions

Lligaments: tècnica de reps.

Colors: marró fosc 18-1027 TC, marró clar 16-1133 TC, morat 18-1418 TC, cru 13-1010 TC i groc 15-1132 TC.

Peces de comparació (paral·lels)

L. J. RAMOS, M. C. BLASCO, *Los tejidos prehispánicos...*, p. 153, lám. xxxiii, C, i p. 157, lám. xxxiv, fig. E.

113

<i>Institució</i>	Museu Episcopal (Vic)
<i>Col·lecció</i>	Regal de privats (1980-1984)
<i>Núm. d'inventari</i>	MEV 17152
<i>Nom de l'objecte</i>	Fragment de teixit precolombí
<i>Material</i>	Llana i cotó
<i>Mesures</i>	57 × 28 cm
<i>Conservació</i>	Regular
<i>Procedència</i>	Costa central del Perú
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Tardà
<i>Cultura</i>	Chancay

Descripció i anàlisi iconogràfica

Fragment rectangular de roba parcialment decorada. Predomina el color natural de la peça (trama de color marró clar). La franja llarga de baix està decorada amb el típic *gat jaguar*, de color blau marí, quasi negre. A la banda esquerra, la decoració és feta amb ocells amb cua de tres triangles dintre de rombes dobles (pelicans) en diagonal. En un dels extrems, té restes de fils de color rosa fort, potser d'un serrell.

Observacions

Lligaments: tafetà i tècnica de tapis.

Colors: natural (cru), blau marí negre i rosat fort.

Peces de comparació (paral·lels)

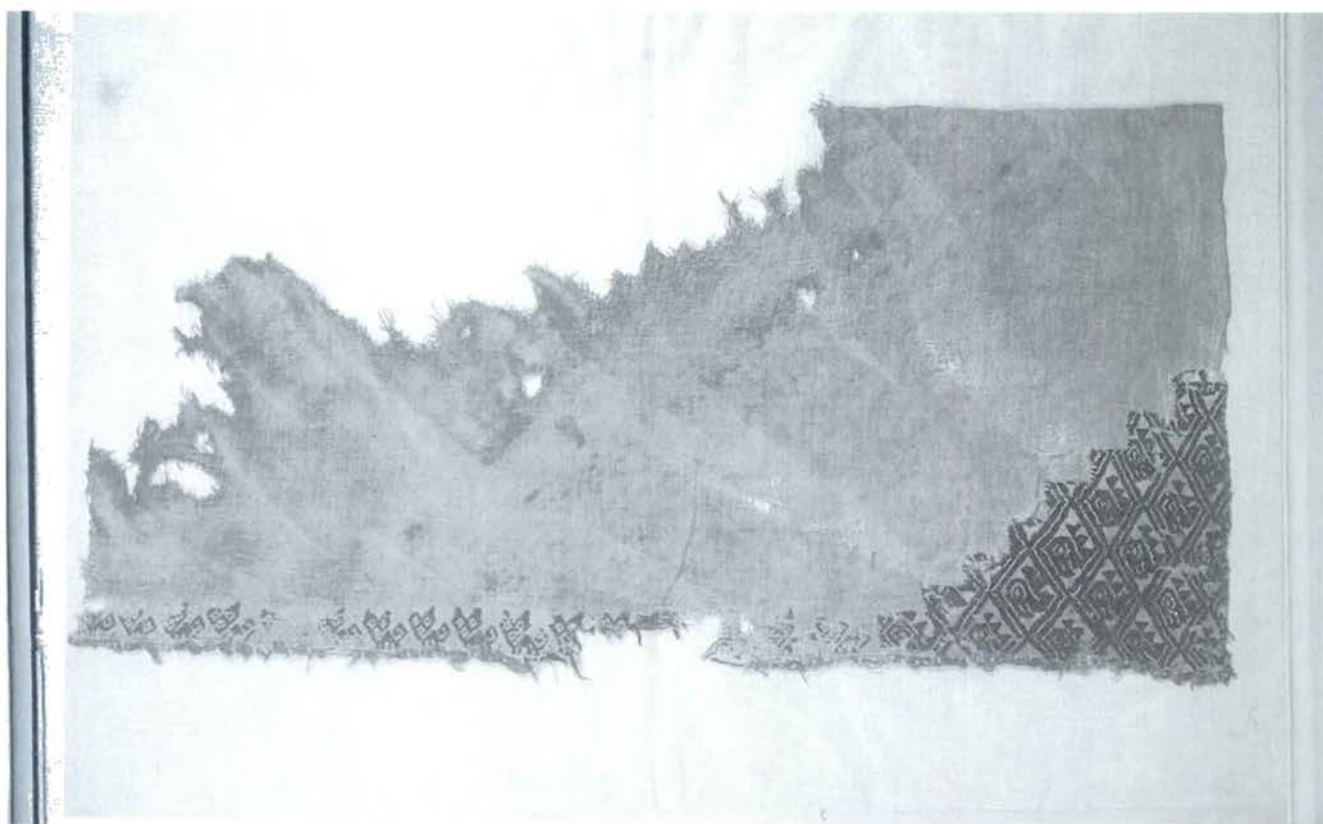
L. J. RAMOS, M. C. BLASCO, *Los tejidos prehispánicos...*, p. 137, lám. xxviii, A, i p. 153, lám. xxxiii, B i C.
THE MUSEUM OF PRIMITIVE ART, *Ancient Peruvian textiles...*, núm. 33.

Bibliografia

V. SOLANILLA, *Col·leccions precolombines als museus de Catalunya*, Barcelona, 1993, p. 104.

112. CDMT 11266

113. MEV 17152

114

<i>Institució</i>	Museu Episcopal (Vic)
<i>Col·lecció</i>	Regal de privats (1980-1984)
<i>Núm. d'inventari</i>	MEV 17154
<i>Nom de l'objecte</i>	Fragment de teixit precolombí
<i>Material</i>	Llana
<i>Mesures</i>	62 × 57 cm
<i>Conservació</i>	Bona
<i>Procedència</i>	Costa central del Perú
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Tardà
<i>Cultura</i>	Chancay

Descripció i anàlisi iconogràfica

Fragment de teixit de llana de color blau marí amb decoració brodada amb blau més clar feta amb greques verticals paral·leles. És un conjunt molt fosc, amb bonic contrast de colors.

Observacions

Lligaments: tafetà i brodat.

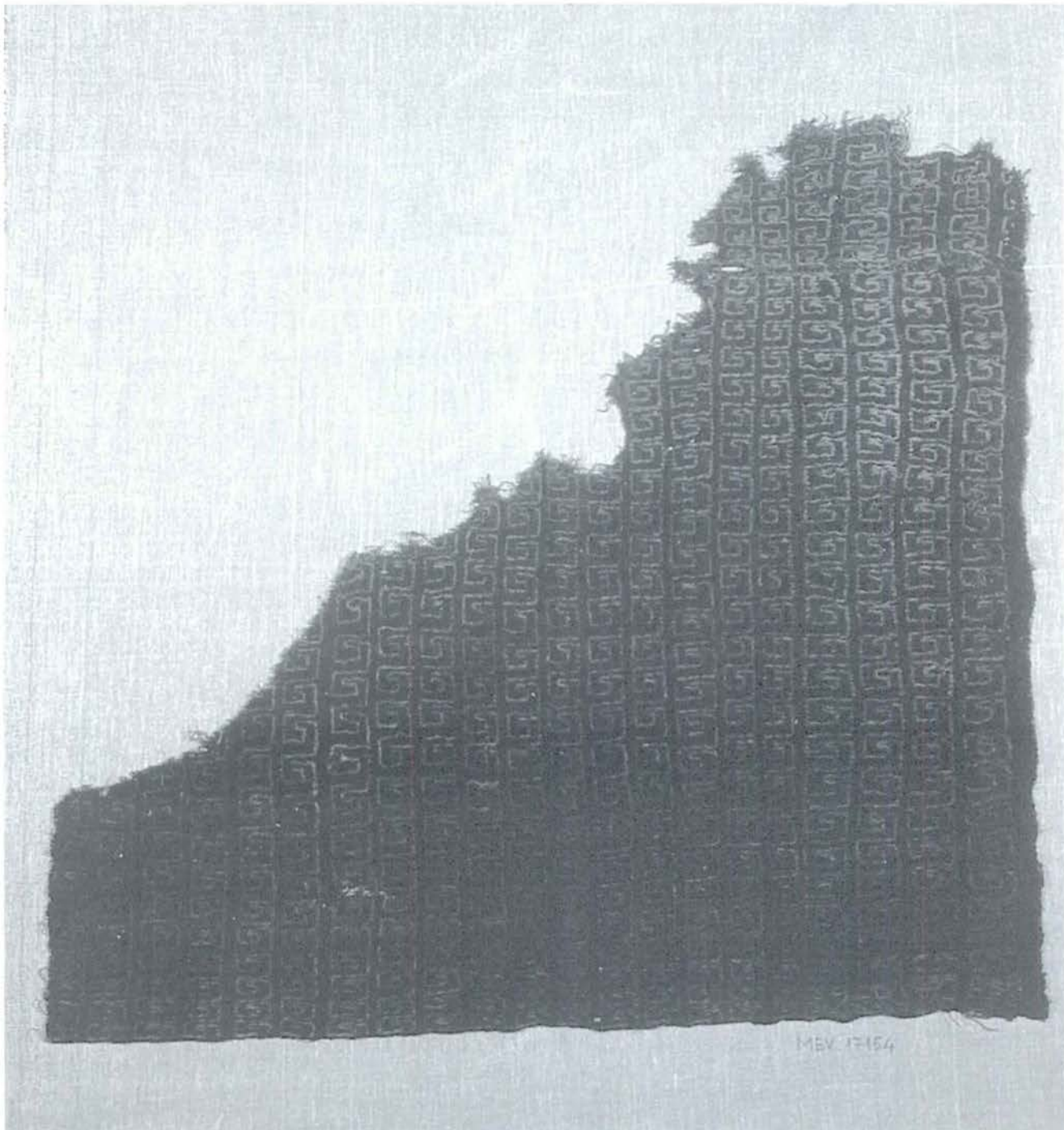
Colors: blau marí i blau més clar.

Peces de comparació (paral·lels)

L. J. RAMOS, M. C. BLASCO, *Los tejidos prehispánicos...*, p. 107, làm. xix, C, i p. 181, làm. xli, B.

Bibliografia

V. SOLANILLA, *Col·leccions precolombines als museus de Catalunya*, Barcelona, 1993, p. 106.

114. MEV 17154

115

<i>Institució</i>	Museu Episcopal (Vic)
<i>Col·lecció</i>	Regal de privats (1980-1984)
<i>Núm. d'inventari</i>	MEV 17155
<i>Nom de l'objecte</i>	Fragment de teixit precolombí
<i>Material</i>	Llana
<i>Mesures</i>	50 × 48 cm
<i>Conservació</i>	Regular
<i>Procedència</i>	Costa central del Perú
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Tardà
<i>Cultura</i>	Chancay

Descripció i anàlisi iconogràfica

Fragment de teixit de llana, restaurat a partir de diverses peces inicials. La decoració és de color marró mig, està pintada sobre marró fosc i presenta tires en diagonal amb dos motius que van alternant: un en zigzag i un altre de zoomòrfic, geomètric i capiculat.

Observacions

Lligaments: tafetà.

Colors: marró fosc i marró més clar.

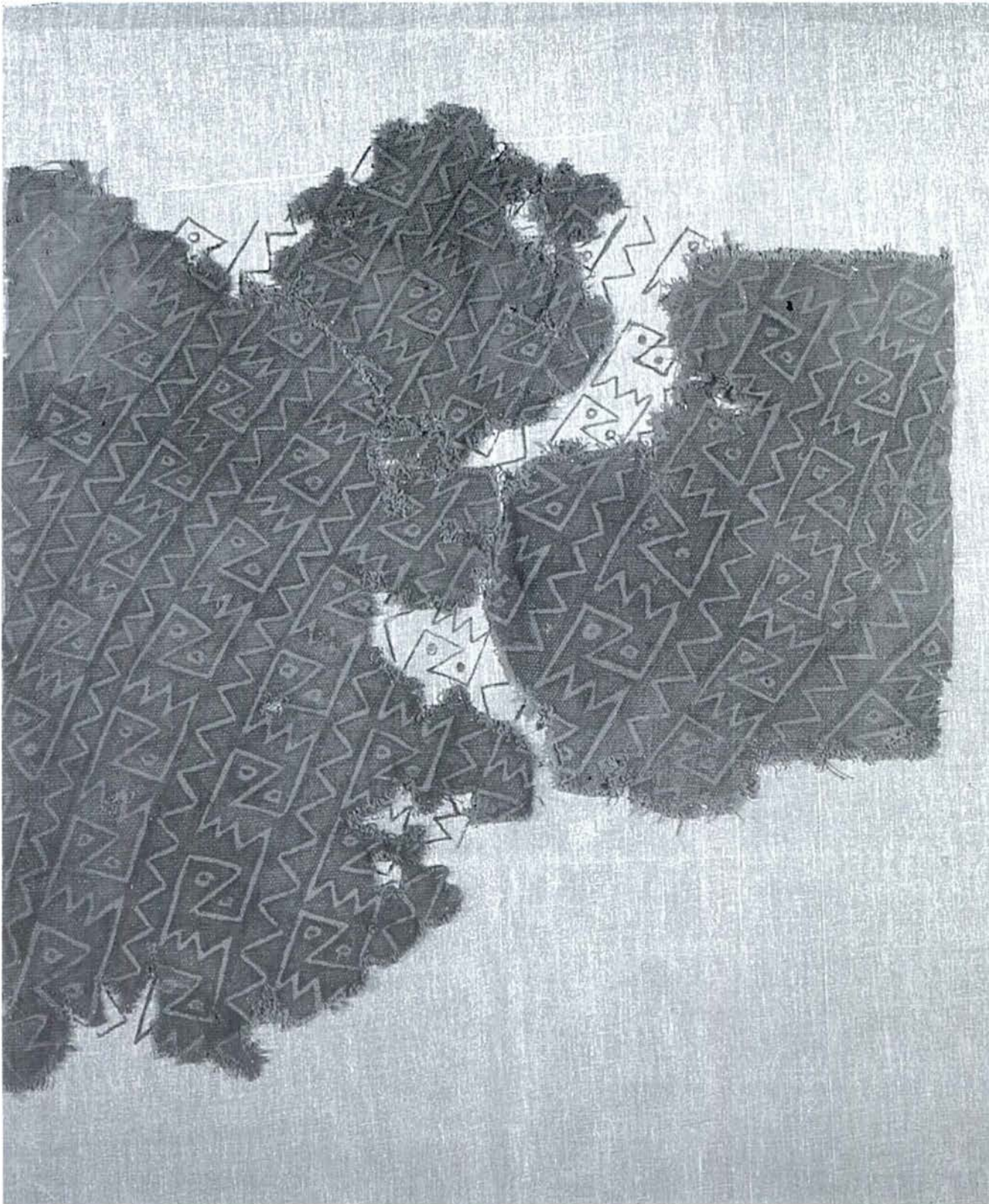
Peces de comparació (paral·lels)

L. J. RAMOS, M. C. BLASCO, *Los tejidos prehispánicos...*, p. 153, làm. xxxiii, B-C, teixit 103-104, i p. 157 làm. xxxiv, C-E, teixit 107-109.

J. M. REID, *The cosmic and the divine*, làm. 8.

Bibliografia

V. SOLANILLA, *Col·leccions precolombines als museus de Catalunya*, Barcelona, 1993, p. 106.

115. MEV 17155

116

<i>Institució</i>	Museu Episcopal (Vic)
<i>Col·lecció</i>	Regal de privats (1980-1984)
<i>Núm. d'inventari</i>	MEV 17157
<i>Nom de l'objecte</i>	Fragment de teixit precolombí
<i>Material</i>	Llana i cotó
<i>Mesures</i>	11,5 × 12 cm
<i>Conservació</i>	Bona
<i>Procedència</i>	Costa central del Perú
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Tardà
<i>Cultura</i>	Chancay

Descripció i anàlisi iconogràfica

Fragment trapezoïdal de teixit de llana i cotó, que podria ser la part frontal o dorsal d'una *chuspa*. Sobre la trama, de color blanc brut, hi ha teixits, amb negre i granatós, una sèrie de motius decoratius de tipus totalment geomètric: línies diagonals creuades que formen grans rombes que contenen quatre rombes petits cadascun. Travessa el centre una tira d'1,5 cm d'ample de color negre.

Observacions

Lligaments: tècnica de tapís.

Colors: granatós, negre i blanc brut (cru).

Peces de comparació (paral·lels)

S. DESROSIERS, I. PULINI, *Tessutti precolombiani*, p. 162, núm. 122-123, i p. 163.

Simbolo e tecnica..., p. 87, núm. 113.

117

<i>Institució</i>	Museu Episcopal (Vic)
<i>Col·lecció</i>	Regal de privats (1980-1984)
<i>Núm. d'inventari</i>	MEV 17158
<i>Nom de l'objecte</i>	Fragment de teixit precolombí
<i>Material</i>	Llana
<i>Mesures</i>	35 × 41 cm
<i>Conservació</i>	Bona
<i>Procedència</i>	Costa central del Perú
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Tardà
<i>Cultura</i>	Chancay

Descripció i anàlisi iconogràfica

Tres peces rectangulars del mateix teixit de llana, cosides en un sol fragment amb motiu d'una restauració posterior. Sobre el fons de color marró fosc, hi ha teixits uns motius geomètrics blancs (pelicà) inscrits dins de rombes, que es van repetint contínuament en sentit vertical. Disposada longitudinalment, hi ha una tira de color marró clar d'1 cm d'ample que tanca el conjunt.

Observacions

Lligaments: tècnica de tapís.

Colors: marró fosc, marró clar i cru.

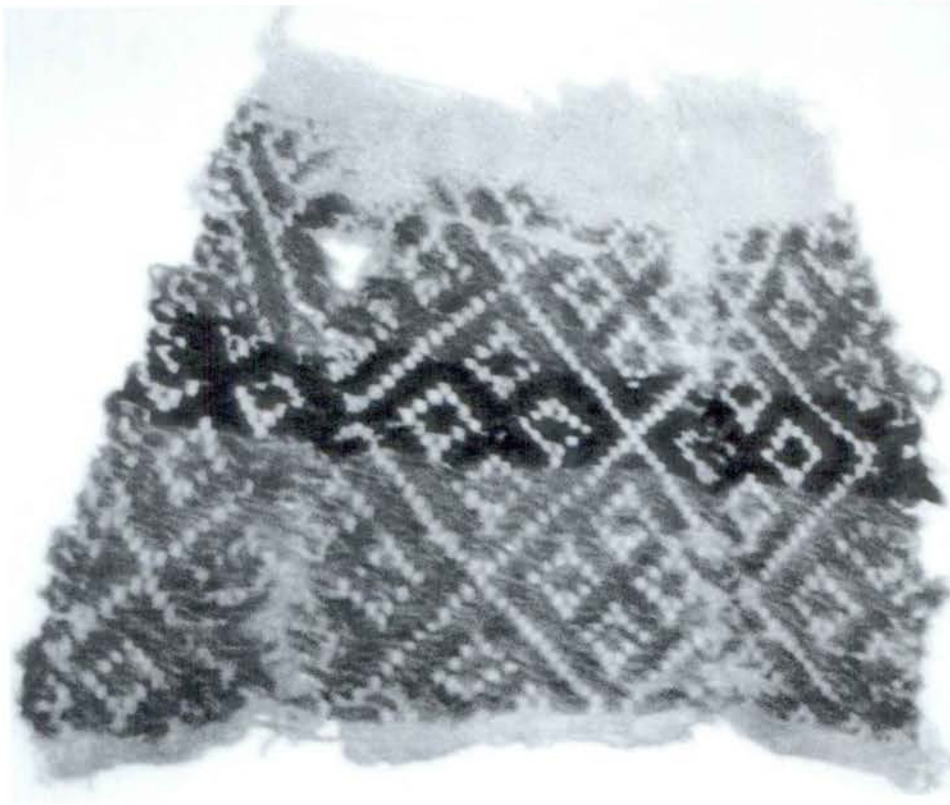
Peces de comparació (paral·lels)

L. J. RAMOS, M. C. BLASCO, *Los tejidos prehispánicos...*, p. 153, lám. xxxiii, B i C, teixit 103-104.

Simbolo e tecnica..., p. 90, núm. 121.

Bibliografia

V. SOLANILLA, *Col·leccions precolombines als museus de Catalunya*, Barcelona, 1993, p. 106.

116. MEV 17157

117. MEV 17158

118

<i>Institució</i>	Museu Episcopal (Vic)
<i>Col·lecció</i>	Regal de privats (1980-1984)
<i>Núm. d'inventari</i>	MEV 17160
<i>Nom de l'objecte</i>	Fragment de teixit precolombí
<i>Material</i>	Llana i cotó
<i>Mesures</i>	20 × 9 cm i 18 × 10 cm
<i>Conservació</i>	Bona
<i>Procedència</i>	Costa central del Perú
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Tardà
<i>Cultura</i>	Chancay

Descripció i anàlisi iconogràfica

Fragment de dues peces cosides de teixit de llana i cotó. Està decorat amb bandes paral·leles de color verd i marró fosc, emmarcades per una ratlla doble fina a dalt i a baix, i unes altres als extrems, les quals fan com un brodat de tipus geomètric.

Observacions

Lligaments: tafetà i tècnica de tapís.

Colors: marró fosc, marró més clar, groc, rosa clar, rosa fort i verd.

Peces de comparació (paral·lels)

Símbolo e técnica..., p. 56, núm. 26, i p. 69, núm. 62.

Bibliografia

V. SOLANILLA, *Col·leccions precolombines als museus de Catalunya*, Barcelona, 1993, p. 18.

119

<i>Institució</i>	Museu Episcopal (Vic)
<i>Col·lecció</i>	Regal de privats (1981)
<i>Núm. d'inventari</i>	MEV 17162
<i>Nom de l'objecte</i>	Fragment de teixit precolombí
<i>Material</i>	Cotó
<i>Mesures</i>	105 × 65 cm
<i>Conservació</i>	Regular
<i>Procedència</i>	Modern
<i>Cronologia</i>	Modern
<i>Cultura</i>	Chancay (imitació moderna dels teixits pintats)

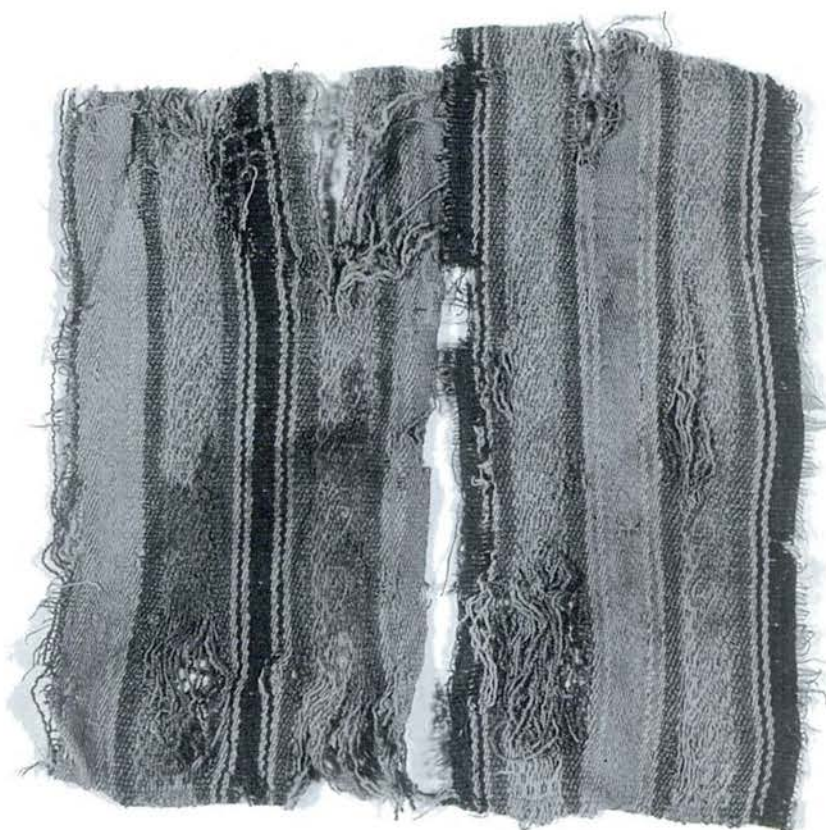
Descripció i anàlisi iconogràfica

Fragment rectangular de teixit de cotó pintat. És de factura moderna, i potser està fet amb roba vella reutilitzada. Predomina el color rosa fort del fons. La decoració, amb dibuixos pintats amb colors groc i cru, representa un cap d'animal geometritzat repetit tres vegades; del cap els surt un lligam llarg que els enganxa l'un amb l'altre. Si fos antic, seria un motiu molt exagerat.

Observacions

Lligaments: tafetà.

Colors: rosa fort (fons), groc i cru (decoració pintada).

118. MEV 17160

119. MEV 17162

120

<i>Institució</i>	Biblioteca-Museu Balaguer (Vilanova i la Geltrú)
<i>Col·lecció</i>	Donació de la baronessa de Wilson (juliol del 1894)
<i>Núm. d'inventari</i>	4069
<i>Nom de l'objecte</i>	Tira de teixit precolombí
<i>Material</i>	Llana i cotó
<i>Mesures</i>	104 × 1,5 cm
<i>Conservació</i>	Regular
<i>Procedència</i>	Costa central del Perú
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Tardà
<i>Cultura</i>	Chancay

Descripció i anàlisi iconogràfica

Tira de teixit, no gaire ben conservada, decorada amb motius geomètrics: quadres que contenen dos rombes concèntrics de color marró fosc i un punt al mig i també a cada extrem. El fons és groc, i la vora de tota la tira és rosa.

Observacions

Lligaments: tècnica de tapís.

Colors: marró fosc, groc i rosa pàl·lid.

Peces de comparació (paral·lels)

M. CUESTA DOMINGO, *Arqueología andina*, p. 265, P. 644.

IDEMITSU MUSEUM OF ARTS, *Textiles of Andean civilization*, p. 63, núm. 35.

Bibliografia

Boletín de la Biblioteca-Museo Balaguer (1894), p. 9.

V. SOLANILLA, *Catàleg del Museu Balaguer*, núm. 3, *Col·lecció precolombina*, Barcelona, núm. 196 (1987), p. 82.

121

<i>Institució</i>	Biblioteca-Museu Balaguer (Vilanova i la Geltrú)
<i>Col·lecció</i>	Sra. baronessa de Wilson (juliol del 1894)
<i>Núm. d'inventari</i>	4070
<i>Nom de l'objecte</i>	Fragment de teixit precolombí
<i>Material</i>	Llana i cotó
<i>Mesures</i>	17 × 16,5 cm
<i>Conservació</i>	Bona
<i>Procedència</i>	Costa central del Perú
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Tardà
<i>Cultura</i>	Chancay

Descripció i anàlisi iconogràfica

Fragment de teixit esglaonat amb decoració policroma que representa quatre tires d'aus mirant en direccions oposades: unes cap a la dreta (1 i 3) i les altres cap a l'esquerra (2 i 4); els colors i el nombre d'ocells es combinen. El conjunt està tancat per una tira doble (una de color marró mig i l'altra de color marró clar groguenc). A la part inferior, hi ha una tira de color rosa fort, sobre la qual hi ha teixida una greca amb els colors esmentats abans.

Observacions

Lligaments: tècnica de tapís per les dues cares reps.

Es veuen els fils de la trama.

Colors: marró mig, marró clar (café amb llet), rosat fort, cru i marró fosc per a delimitar els dibuixos.

Peces de comparació (paral·lels)

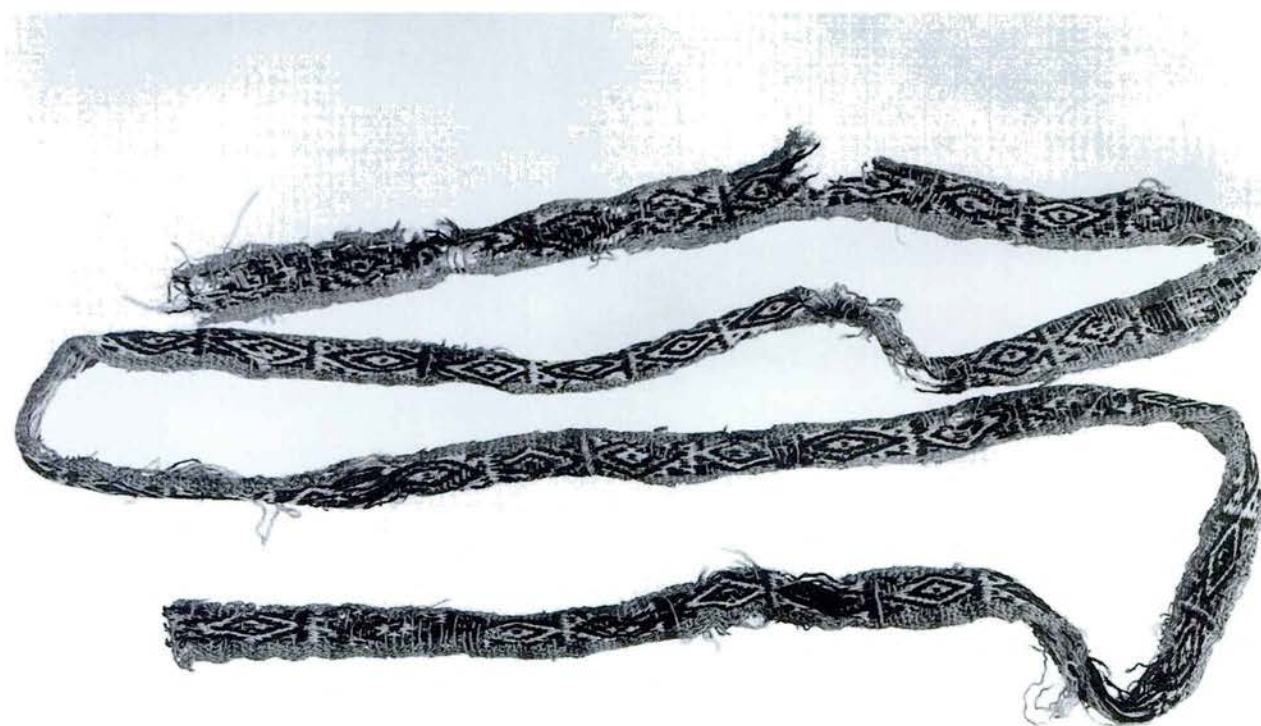
M. CUESTA DOMINGO, *Arqueología andina*, p. 265, P. 185.

IDEMITSU MUSEUM OF ARTS, *Textiles of Andean civilization*, p. 78, núm. 51.

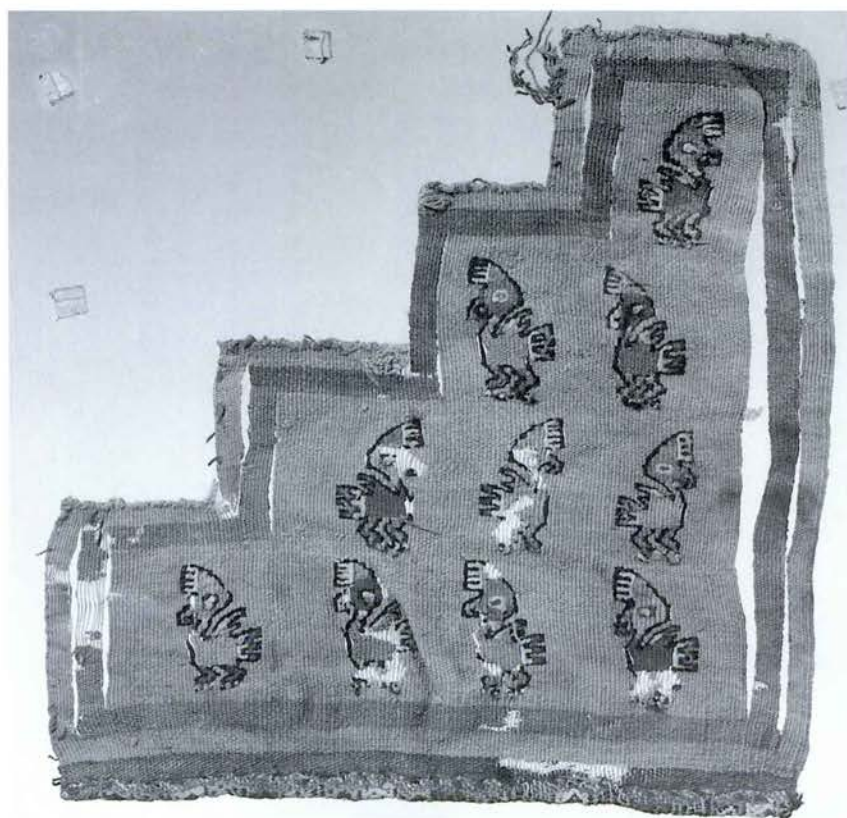
L. J. RAMOS, M. C. BLASCO, *Los tejidos prehispánicos...*, p. 145 A, C, D, I.

Bibliografia

Boletín de la Biblioteca-Museo Balaguer (juliol 1894), p. 9.

120. BMB 4069

121. BMB 4070

122

<i>Institució</i>	Biblioteca-Museu Balaguer (Vilanova i la Geltrú)
<i>Col·lecció</i>	Sra. baronessa de Wilson (juliol del 1894)
<i>Núm. d'inventari</i>	4073 (altres: núm. 77)
<i>Nom de l'objecte</i>	Fragment de teixit precolombí
<i>Material</i>	Llana i cotó
<i>Mesures</i>	18 × 17,5 cm
<i>Conservació</i>	Bona
<i>Procedència</i>	Costa central del Perú
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Tardà
<i>Cultura</i>	Chancay

Descripció i anàlisi iconogràfica

Fragment de teixit esglaonat, ben conservat, clar exemple de la tècnica de reps. Tota la decoració està disposada en sentit diagonal. Al centre, hi ha una greca molt bonica; al damunt, hi ha quatre ocells que caminen, i, per sota, n'hi ha tres que volen. Els colors són alterns. L'acabament inferior sembla una franja feta d'hexàgons disposats en filera. No té serrell.

Observacions

Lligaments: tècnica de tapís per les dues cares reps.

Colors: marró fosc, marró mig, marró clar (café amb llet), rosa, groc pàl·lid i blanc cru.

Peces de comparació (paral·lels)

M. CUESTA DOMINGO, *Arqueología andina*, p. 262, P. 141.

L. J. RAMOS, M. C. BLASCO, *Los tejidos prehispánicos...*, p. 145, làm. xxx, B i D; p. 149, làm. xxxi-B; p. 153, A.

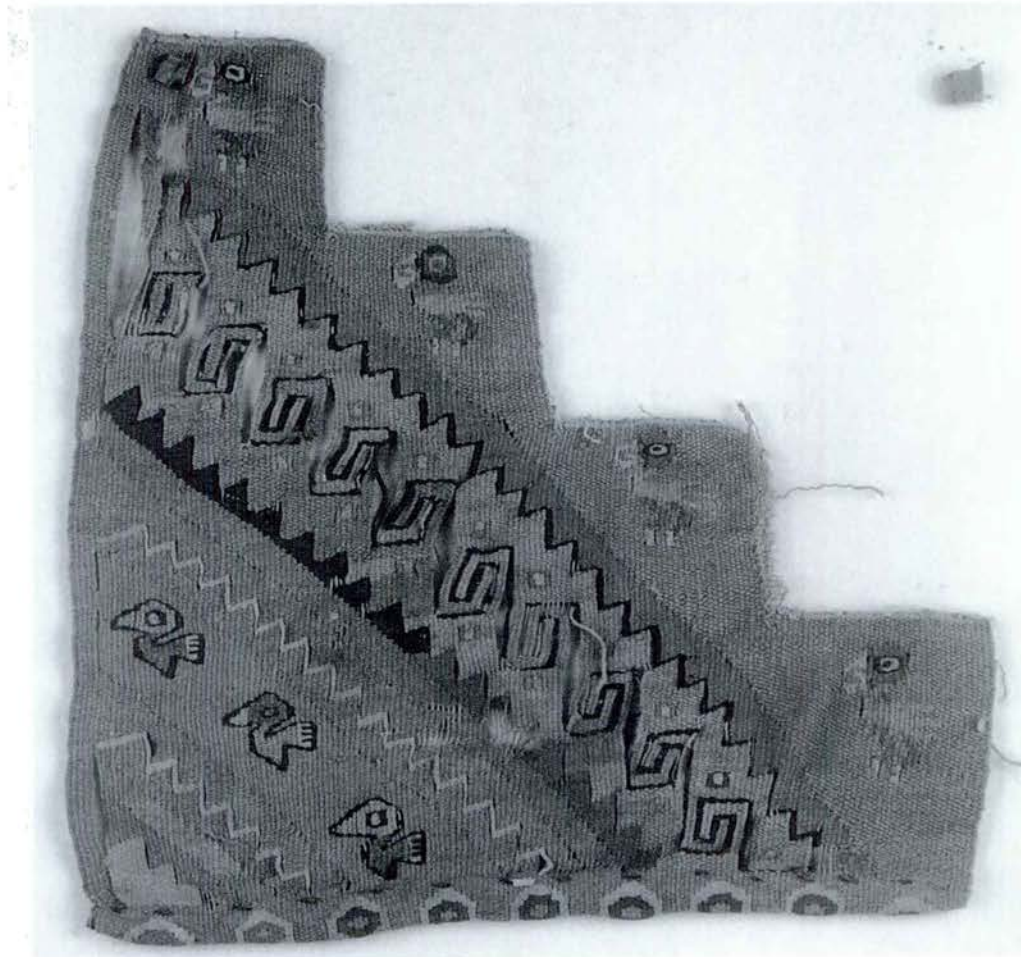
S. DESROSNIERS, I. PULINI, *Tessutti precolombiani*, pag. 154, núm. 99.

Bibliografia

Boletín de la Biblioteca-Museo Balaguer (juliol 1894), p. 9.

V. SOLANILLA, *Catàleg del Museu Balaguer*, núm. 3: *Col·lecció precolombina*, Barcelona, núm. 200 (1987), p. 83.

V. SOLANILLA, *Col·leccions precolombines als museus de Catalunya*, Barcelona, 1993, p. 113.

122. BMB 4073

123

<i>Institució</i>	Museu Etnològic (Barcelona)
<i>Col·lecció</i>	Museu Etnològic. Expedició del 1963
<i>Núm. d'inventari</i>	138-757
<i>Nom de l'objecte</i>	Faixa funerària
<i>Material</i>	Llana i canya
<i>Mesures</i>	Teixit: 132 × 21 cm / canya: 26 × 1,5 cm
<i>Conservació</i>	Bona
<i>Procedència</i>	Costa central del Perú
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Tardà
<i>Cultura</i>	Chancay

Descripció i anàlisi iconogràfica

Faixa funerària llarga que encara té als extrems les canyes del teler amb els fils del teixit. La decoració és geomètrica, feta amb triangles en diagonal; també hi ha petits punts.

Observacions

Colors: marró mig i beix.
Tècnica: tela.
 Té dues cares (dret i revés).

Peces de comparació (paral·lels)

L. J. RAMOS, M. C. BLASCO, *Los tejidos prehispánicos...*, p. 99, lám. XVII-I, teixit 46.

124

<i>Institució</i>	Museu Etnològic (Barcelona)
<i>Col·lecció</i>	Donatiu del Sr. Leopoldo Gómez Alonso (1952)
<i>Núm. d'inventari</i>	16-133
<i>Nom de l'objecte</i>	Fragment de teixit
<i>Material</i>	Llana i cotó
<i>Mesures</i>	15 × 18 cm
<i>Conservació</i>	Bona
<i>Procedència</i>	Chan-Chan (Perú)
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Tardà
<i>Cultura</i>	Chancay

Descripció i anàlisi iconogràfica

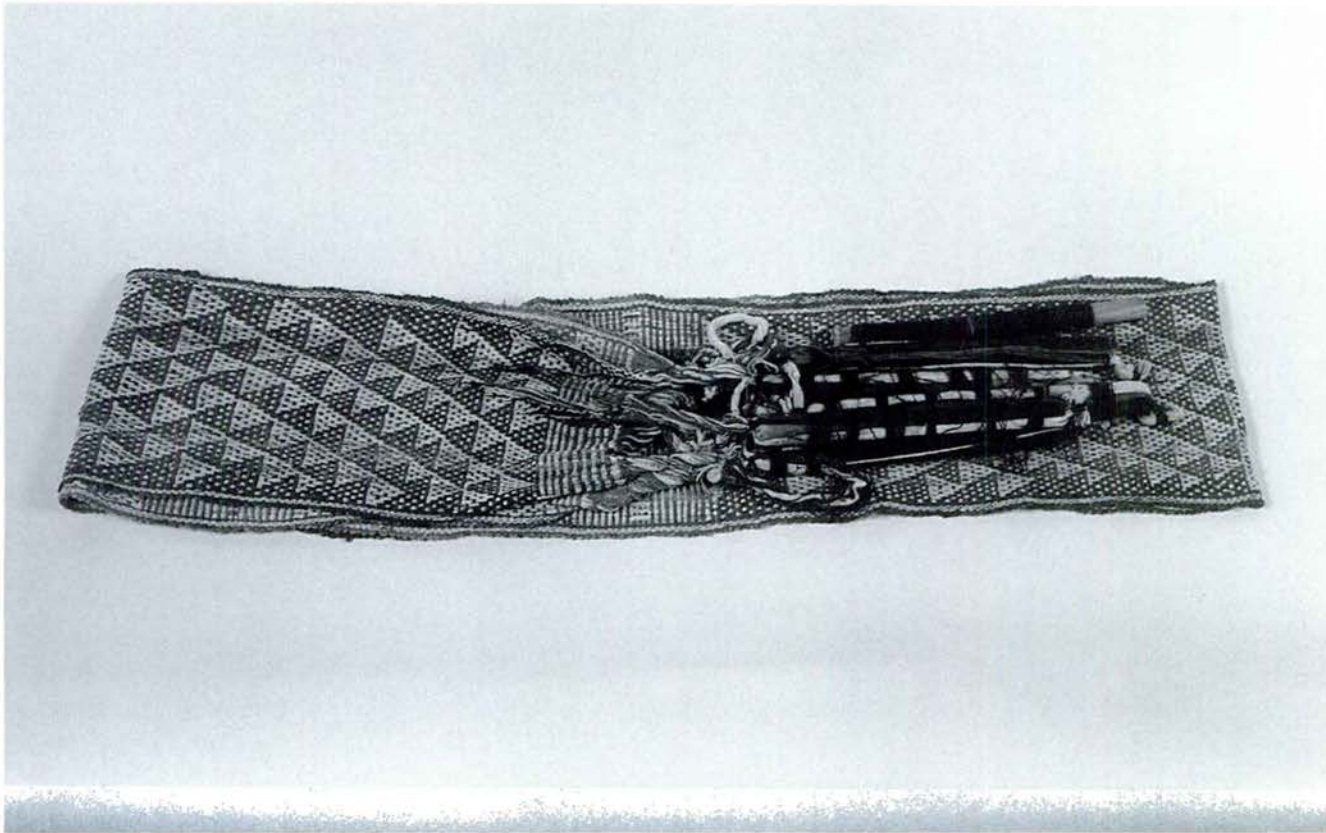
Fragment triangular de teixit que representa la típica decoració d'un felí doble, molt geometritzat, fet amb el sistema *interlocking* típic de la costa central.

Observacions

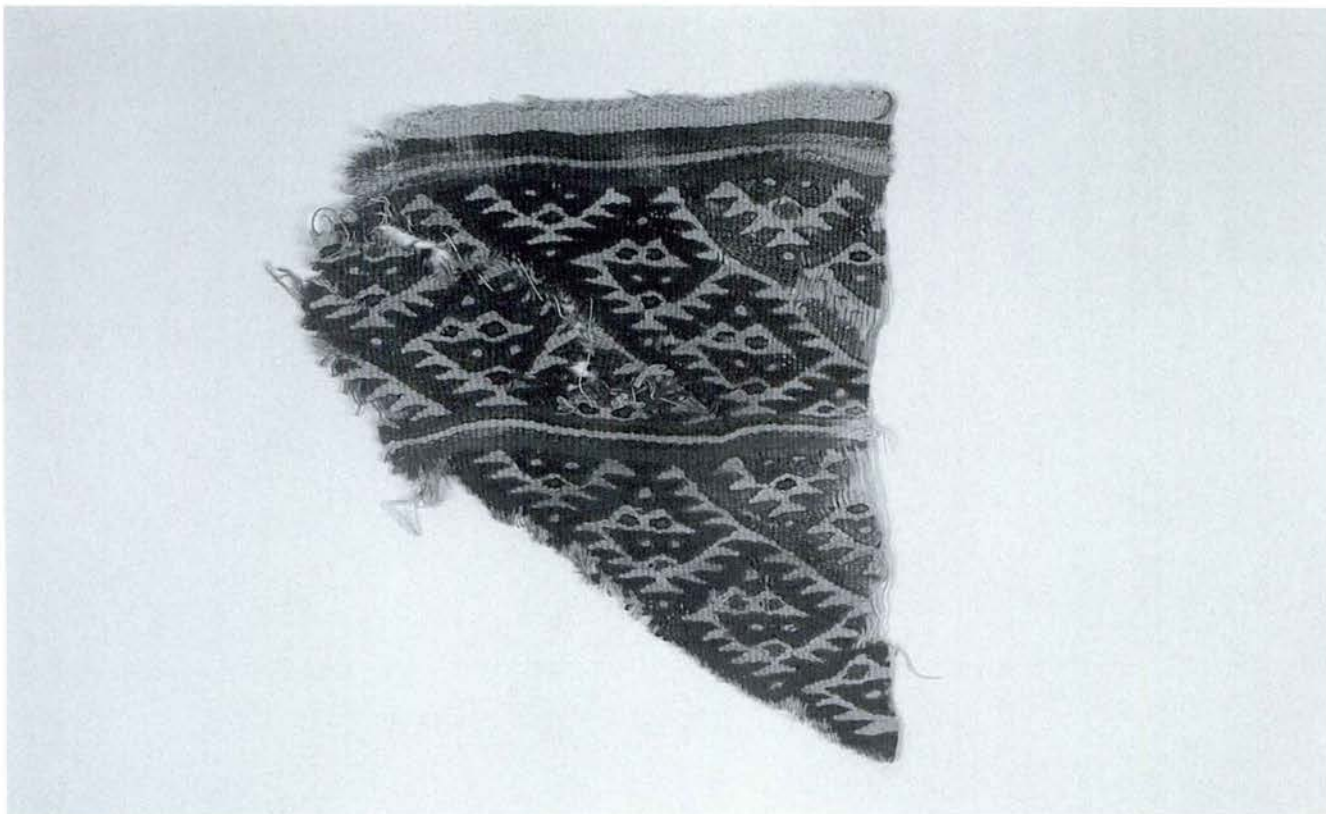
Colors: negre, granat i groc.
Tècnica: kilim.

Peces de comparació (paral·lels)

V. B. KANDT, *Peruaanse textielen*, p. 60, núm. 32.

123. MEB 138-757

124. MEB 16-133

125

<i>Institució</i>	Museu Etnològic (Barcelona)
<i>Col·lecció</i>	Donatiu del Sr. Leopoldo Gómez Alonso (1952)
<i>Núm. d'inventari</i>	16-135
<i>Nom de l'objecte</i>	Cinc fragments de teixit, units
<i>Material</i>	Llana i cotó
<i>Mesures</i>	17 × 34 cm
<i>Conservació</i>	Regular
<i>Procedència</i>	Chan-Chan (Perú)
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Tardà
<i>Cultura</i>	Chancay

Descripció i anàlisi iconogràfica

Cinc fragments de teixit cosits, que tenen com a decoració comuna unes tires en diagonal de motius zoo-morfs i ornitomorfs molt geometritzats.

Observacions

Colors: negre, vermell i groc.

Peces de comparació (paral·lels)

B. BROOMER, *3000 jar weven in de Andes*, p. 66.

126

<i>Institució</i>	Museu Etnològic (Barcelona)
<i>Col·lecció</i>	Donatiu del Sr. Leopoldo Gómez Alonso (1952)
<i>Núm. d'inventari</i>	16-132
<i>Nom de l'objecte</i>	Fragment de teixit
<i>Material</i>	Llana i cotó
<i>Mesures</i>	50 × 19 cm
<i>Conservació</i>	Regular
<i>Procedència</i>	Costa central del Perú
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Tardà
<i>Cultura</i>	Chancay

Descripció i anàlisi iconogràfica

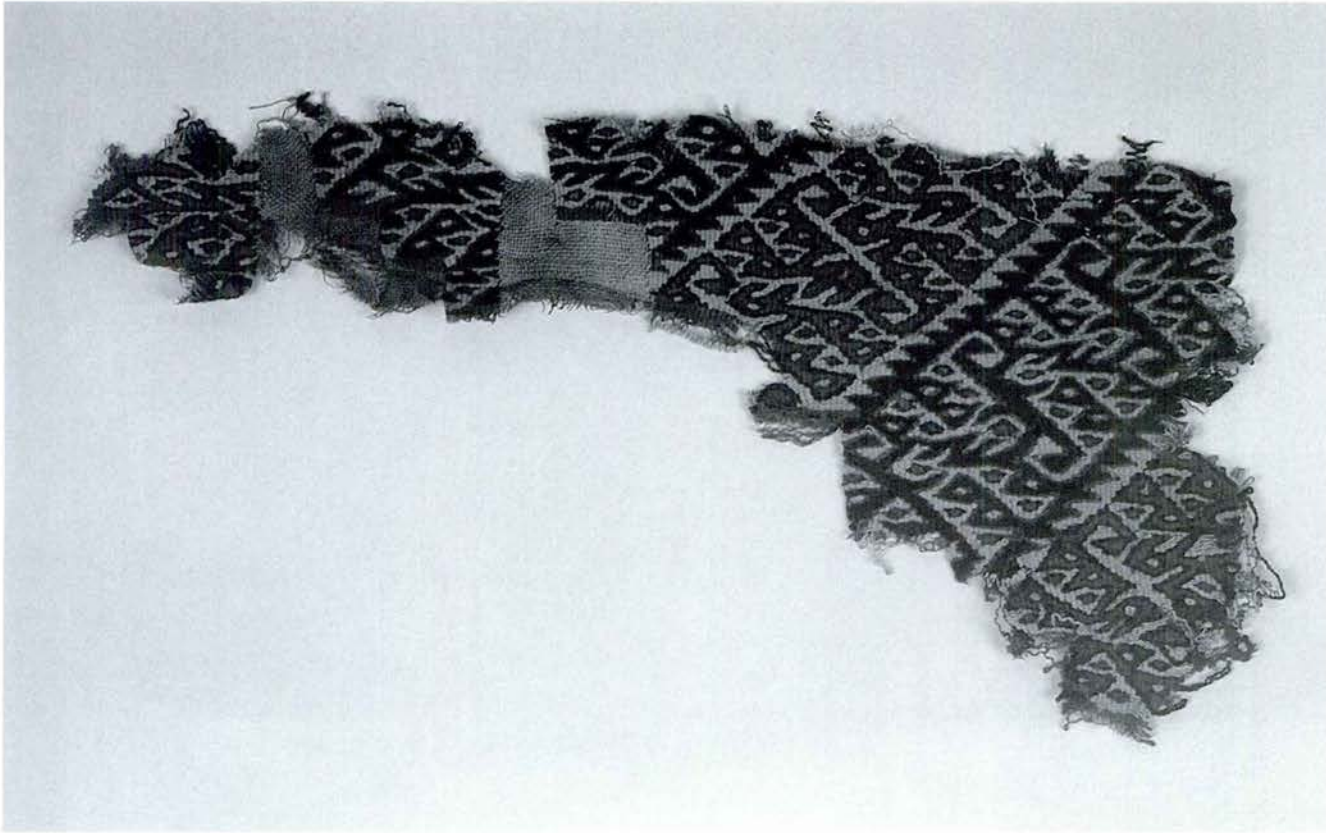
Fragment rectangular de teixit força malmès. Presenta una gran banda central de ratlles en diagonal, amb un disseny estructural d'ocells i de felins. La banda està tancada amb cinc tires estretes a cada costat: dues de vermelles, dues de negres i una de groga. S'acaba amb un serrell de tires.

Observacions

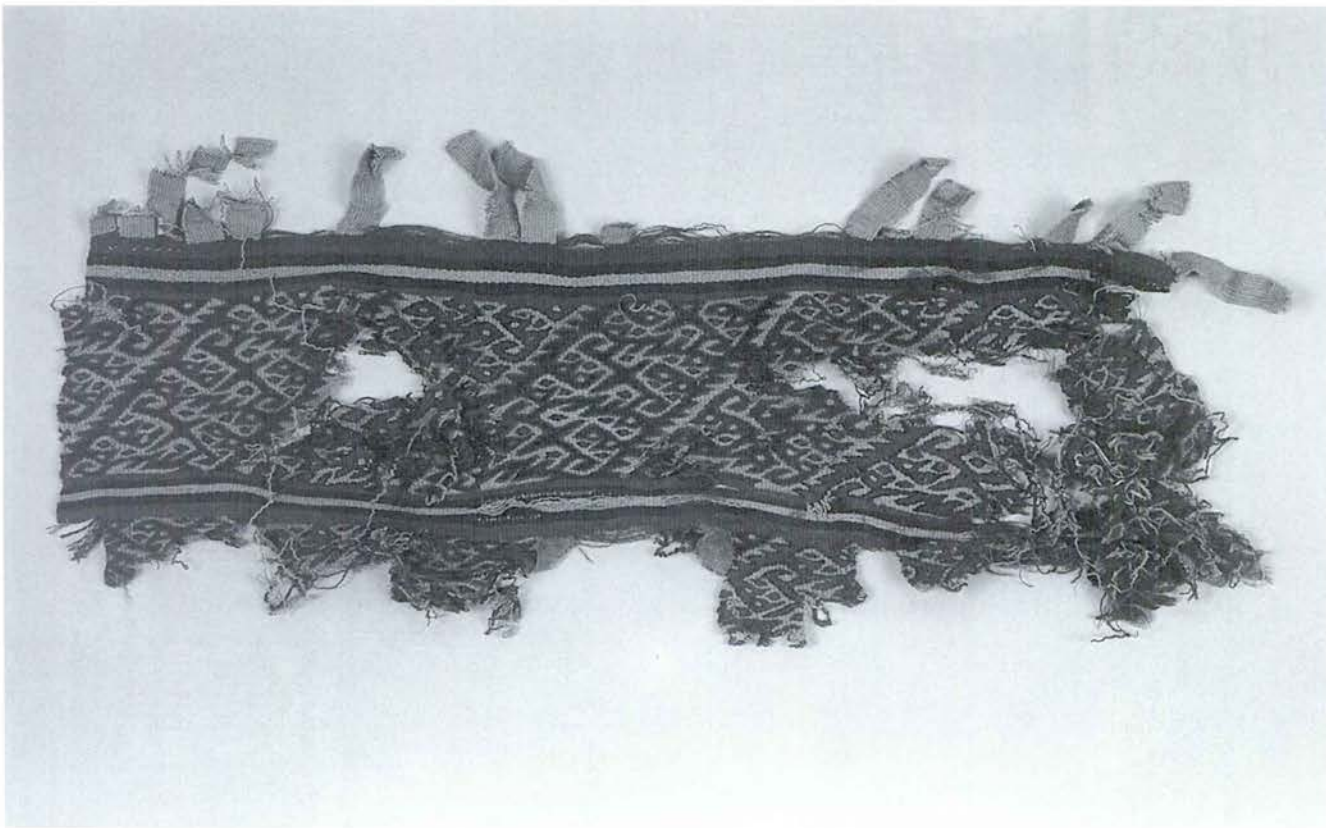
Colors: granat vermell, negre, blau verd i groc.

Peces de comparació (paral·lels)

V. B. KANDT, *Peruaanse textielen*, p. 53, núm. 24.

125. MEB 16-135

126. MEB 16-132

127

<i>Institució</i>	Museu Etnològic (Barcelona)
<i>Col·lecció</i>	Donatiu del Sr. Leopoldo Gómez Alonso (1952)
<i>Núm. d'inventari</i>	16-137
<i>Nom de l'objecte</i>	Banda rectangular
<i>Material</i>	Cotó
<i>Mesures</i>	38,5 × 12 cm
<i>Conservació</i>	Molt bona
<i>Procedència</i>	Costa central del Perú
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Tardà
<i>Cultura</i>	Chancay

Descripció i anàlisi iconogràfica

Peça rectangular en forma de banda ampla limitada a dalt i a baix per cinc tires estretes (dues de granats, dues de violetes i una de groga). A la part central, té sèries de tres caps de felins entrelaçats i en diagonal amb el sistema d'*interlocking*.

Observacions

Colors: negre, violeta, granat i rosa fort, sobre fons groc.
Tècnica kilim.

Peces de comparació (paral·lels)

V. B. KANDT, *Peruaanse textielen*, p. 47, núm. 16.

128

<i>Institució</i>	Museu Episcopal (Vic)
<i>Col·lecció</i>	Regal de privats (1981)
<i>Núm. d'inventari</i>	MEV 17163
<i>Nom de l'objecte</i>	Fragment de teixit
<i>Material</i>	Cotó
<i>Mesures</i>	100 × 73 cm
<i>Conservació</i>	Regular
<i>Procedència</i>	Costa central del Perú
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Tardà
<i>Cultura</i>	Chancay (imitació)

Descripció i anàlisi iconogràfica

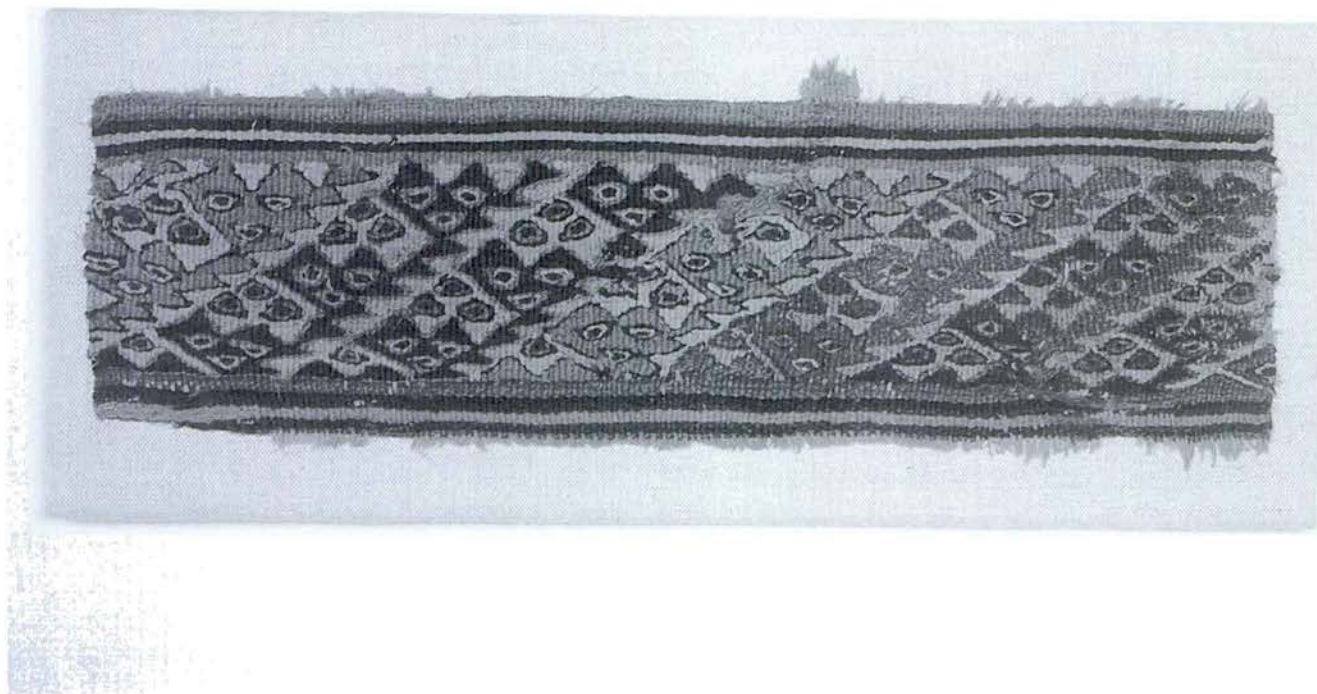
Teixit de forma rectangular i de color marró groguenc. Sembla modern. La decoració, pintada amb una ratlla gruixuda marró sobre blanc, representa dues escenes superposades gairebé idèntiques: un personatge antropomorf amb un jaguar a banda i banda. El cos de l'home està pintat amb marró fosc, i, el dels jaguars, amb marró clar.

Observacions

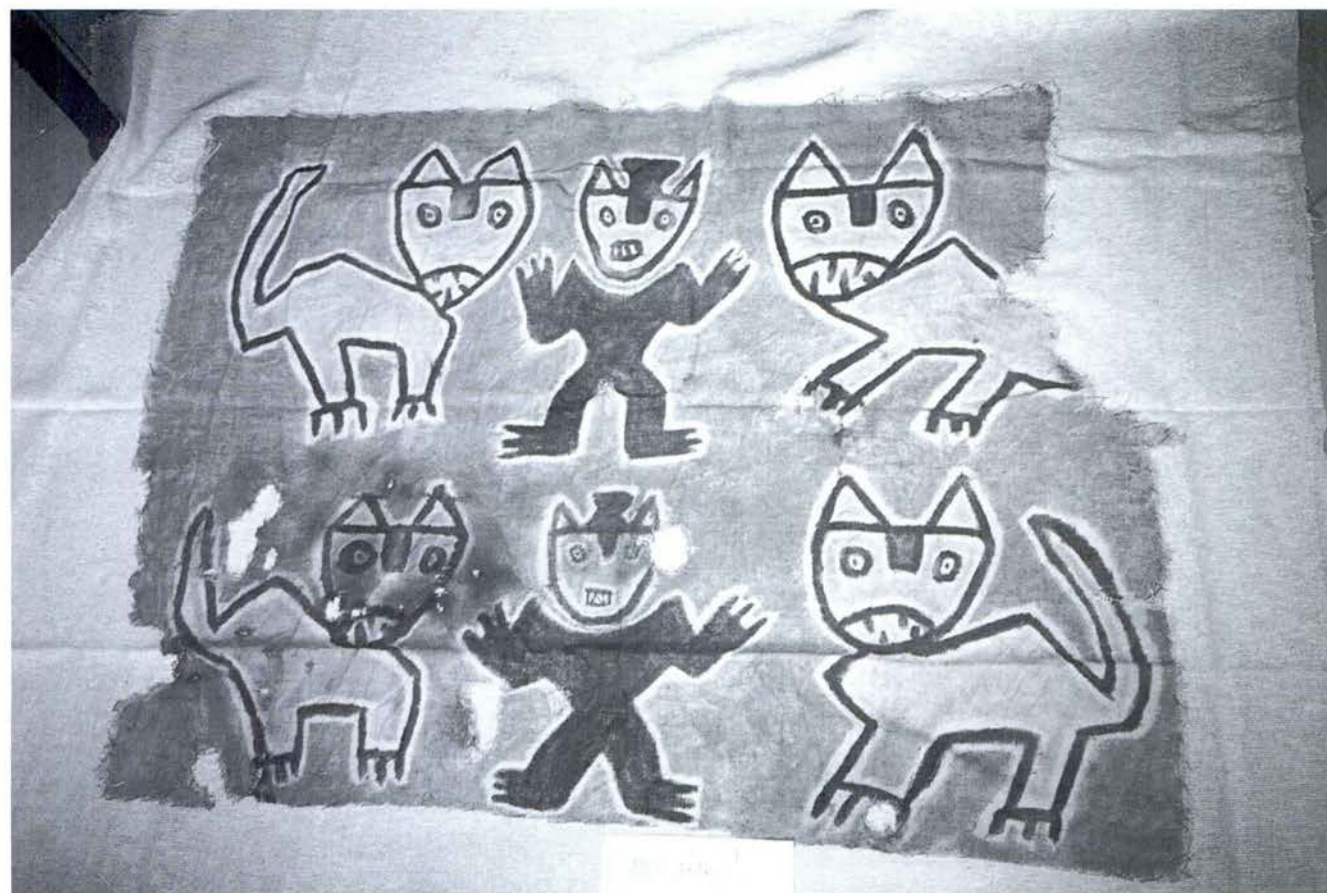
Estampat amb la tècnica *ikat*.
Lligaments: tafetà.
Colors: marró groguenc (fons), marró fosc.

Peces de comparació (paral·lels)

V. B. KANDT, *Peruaanse textielen*, p. 46, núm. 14.
 L. J. RAMOS, M. C. BLASCO, *Los tejidos prehispánicos...*, làm. xxiii, B, teixit 67.
Simbolo e tecnica..., p. 56, núm. 25.

127. MEB 16-137

128. MEV 17163

129

<i>Institució</i>	Museu Etnològic (Barcelona)
<i>Col·lecció</i>	Museu Etnològic. Expedició del 1963
<i>Núm. d'inventari</i>	138-755
<i>Nom de l'objecte</i>	<i>Unku</i> (ponxo o camisa)
<i>Material</i>	Llana i cotó
<i>Mesures</i>	32 × 80 cm. El serrell fa 3 × 80 cm
<i>Conservació</i>	Molt bona
<i>Procedència</i>	Costa central del Perú
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Tardà
<i>Cultura</i>	Chancay

Descripció i anàlisi iconogràfica

Unku de roba llisa de color marró clar acabat amb una sanefa amb serrell. La decoració representa dos ocells que surten d'un rombe amb un punt central i tenen la cua feta amb dos triangles. Hi ha barres de separació entre ells. El serrell és del mateix color marró mig que els ocells.

Observacions

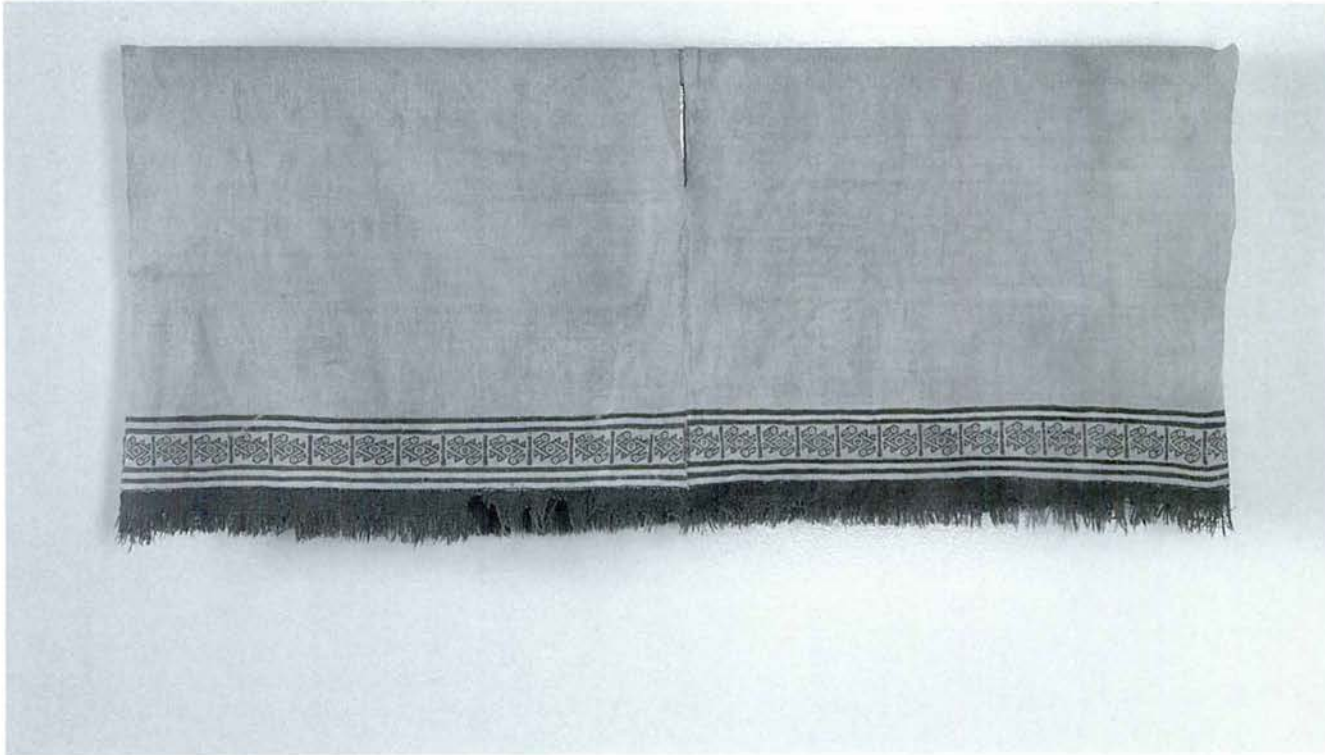
Teixit de dues cares.

Tècniques: tela i reps.

Peces de comparació (paral·lels)

L. J. RAMOS, M. C. BLASCO, *Los tejidos prehispánicos...*, p. 157, làm. xxxiv, B, teixit 106, i p. 137, làm. xxviii, C, teixit 87.

R. STONE-MILLER, *To weave for the sun*, p. 207, núm. 2.

129. MEB 138-755

2.6. CHIMÚ

130

<i>Institució</i>	Museu Etnològic (Barcelona)
<i>Col·lecció</i>	Donatiu del Sr. Leopoldo Gómez Alonso (1952)
<i>Núm. d'inventari</i>	16-114
<i>Nom de l'objecte</i>	Fragment de teixit
<i>Material</i>	Llana i cotó
<i>Mesures</i>	39 × 17 cm (les tires mesuren 5 cm de llarg)
<i>Conservació</i>	Regular
<i>Procedència</i>	Chan-Chan (Perú)
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Tardà
<i>Cultura</i>	Chimú

Descripció i anàlisi iconogràfica

Fragment rectangular de teixit que presenta tres bandes decoratives: la central és més ampla, i les dels costats, més estretes. Totes tres tenen la mateixa decoració: un dibuix zoomorf amb greques totalment geomètriques.

Observacions

Colors: negre, violeta clar i fosc, granat mig i groc, tot sobre fons beix.

El tipus de decoració utilitzat s'anomena *The bird lot style*.

Peces de comparació (paral·lels)

A. P. ROWE, *Costumes and featherwork...*, p. 39, núm. 2-4, i p. 54, núm. 27.

131

<i>Institució</i>	Museu Etnològic (Barcelona)
<i>Col·lecció</i>	Museu Etnològic. Expedició del 1963
<i>Núm. d'inventari</i>	138-768
<i>Nom de l'objecte</i>	Fragment de teixit
<i>Material</i>	Cotó
<i>Mesures</i>	126 × 146 cm
<i>Conservació</i>	Regular
<i>Procedència</i>	Costa nord del Perú
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Tardà
<i>Cultura</i>	Chimú

Descripció i anàlisi iconogràfica

Fragment rectangular de teixit de cotó no gaire ben conservat. La decoració és pintada i representa un ésser estilitzat de tipus «picassià».

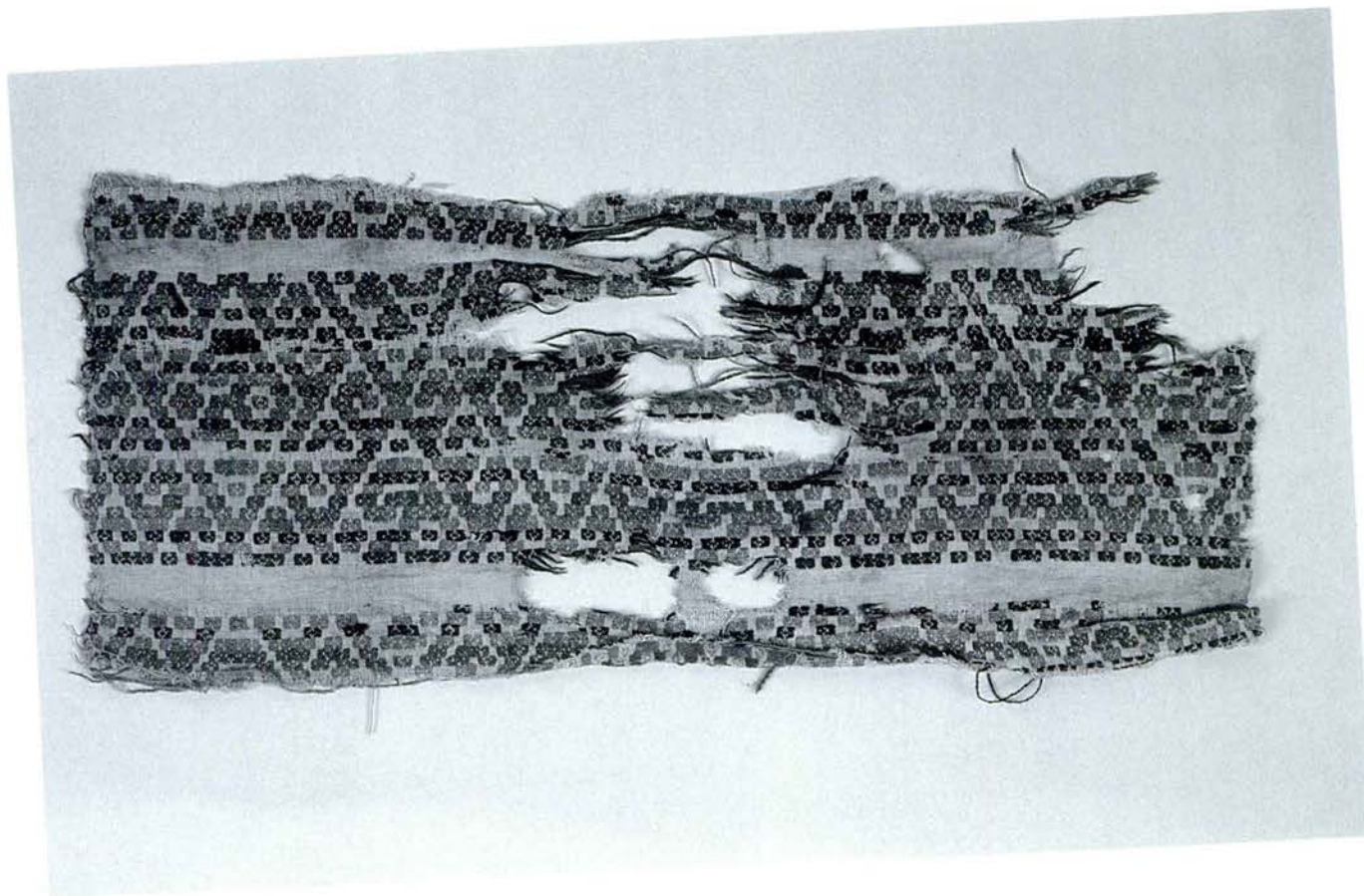
Observacions

Colors: marró rogenc, beix i negre.

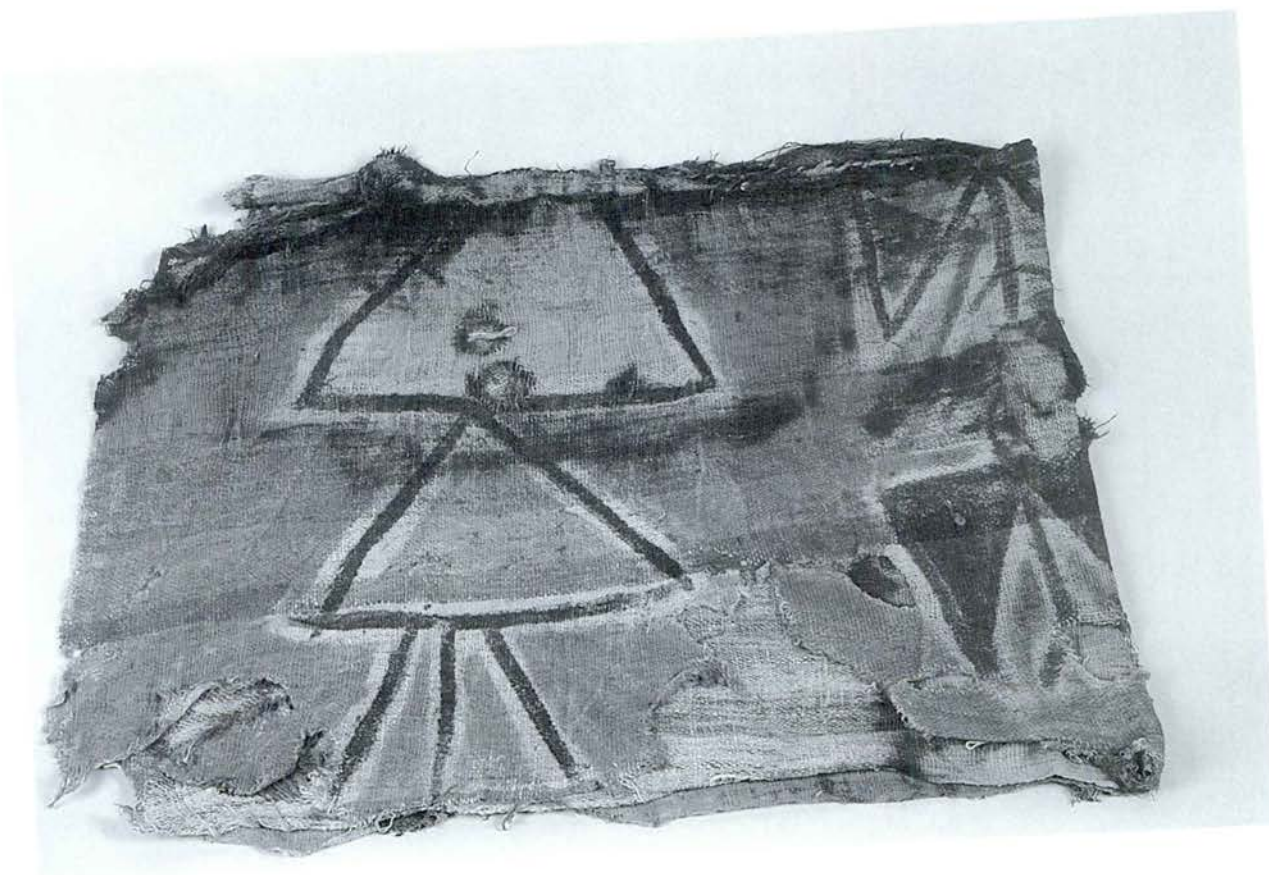
Tècnica: tela de cotó pintada.

Peces de comparació (paral·lels)

V. B. KANDT, *Peruaanse textielen*, p. 46, núm. 14.

130. MEB 16-114

131. MEB 138-768

132

<i>Institució</i>	Museu Etnològic (Barcelona)
<i>Col·lecció</i>	Donatiu del Sr. Juan Rodríguez Móra de Córdoba (1949)
<i>Núm. d'inventari</i>	7-36
<i>Nom de l'objecte</i>	Faixa o cinta
<i>Material</i>	Cotó
<i>Mesures</i>	117 × 4 cm
<i>Conservació</i>	Bona
<i>Procedència</i>	Costa central del Perú
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Tardà
<i>Cultura</i>	Chimú

Descripció i anàlisi iconogràfica

Tira de color negre acabada pels costats amb un cordonet. Està decorada amb punt de cadeneta que fa dues tires de creus paral·leles de color vermell i groc. Els extrems acaben amb un serrell fet amb els mateixos fils trenats.

Observacions

Aquesta tira podria formar part de les tires lligades de dos en dos amb què es feien les fones.

Peces de comparació (paral·lels)

S. DESROSIERS, I. PULINI, *Tessutti precolombiani*, p. 192, núm. 389-390.

133

<i>Institució</i>	Museu Etnològic (Barcelona)
<i>Col·lecció</i>	Donatiu del Sr. Leopoldo Gómez Alonso (1952)
<i>Núm. d'inventari</i>	16-139
<i>Nom de l'objecte</i>	Fragment de faixa
<i>Material</i>	Llana i cotó
<i>Mesures</i>	53 × 3,5 cm
<i>Conservació</i>	Regular
<i>Procedència</i>	Chan-Chan (Perú)
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Tardà
<i>Cultura</i>	Chimú

Descripció i anàlisi iconogràfica

Faixa doblegada i cosida decorada amb motius cefaloantropomorfs (caps trofeu) i zoomorfs (felins), molt estilitzats.

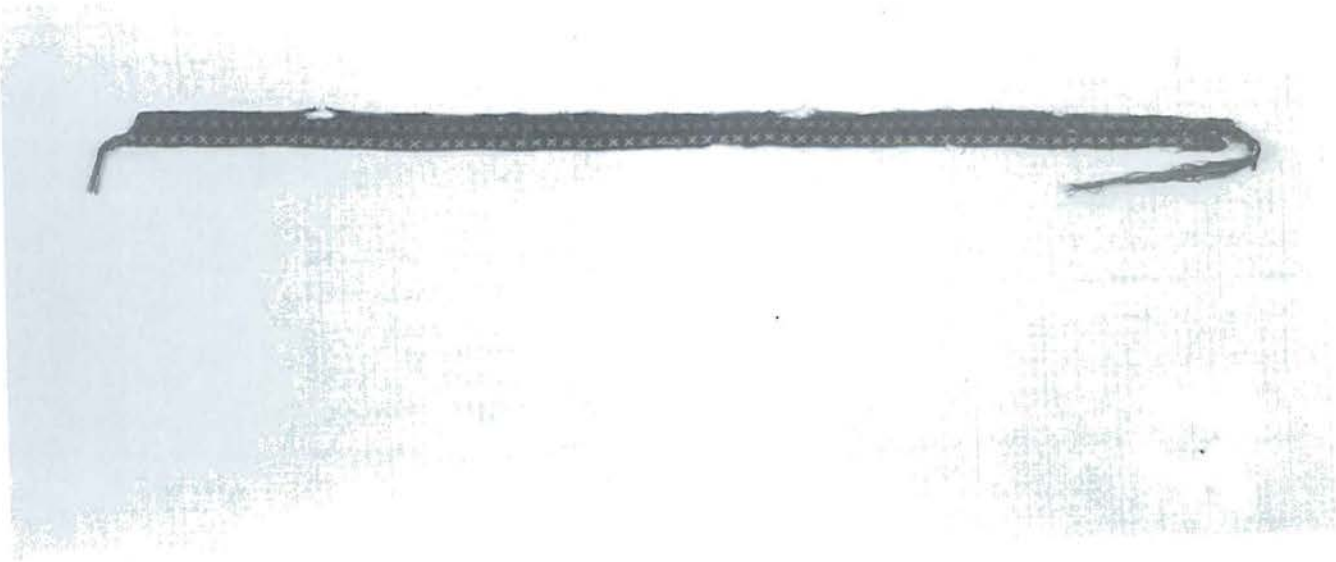
Observacions

Colors: granat i marró fosc, tot sobre fons beix.

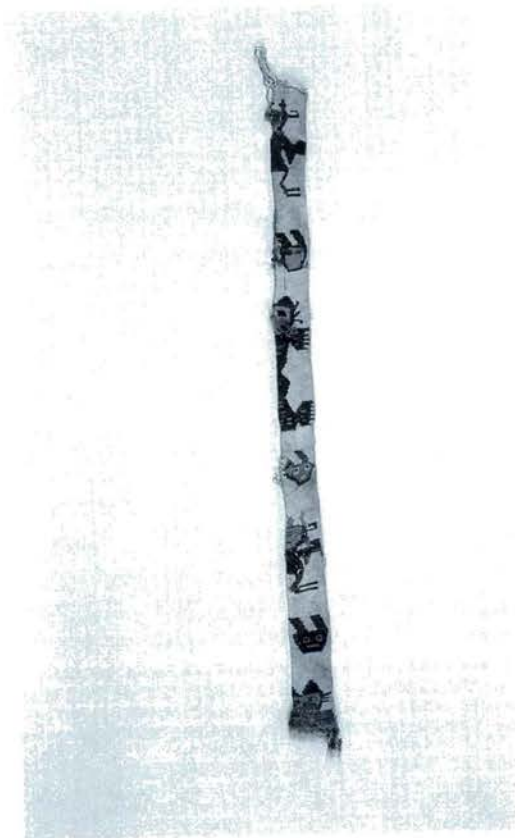
La decoració pertany al *The plain crescent headdress style*.

Peces de comparació (paral·lels)

A. P. ROWE, *Costumes and featherwork...*, p. 122, núm. 107.

132. MEB 7-36

133. MEB 16-139

134

<i>Institució</i>	Museu Etnològic (Barcelona)
<i>Col·lecció</i>	Donatiu del Sr. Leopoldo Gómez Alonso (1952)
<i>Núm. d'inventari</i>	16-138
<i>Nom de l'objecte</i>	Tira de teixit
<i>Material</i>	Llana d'alpaca i de cotó
<i>Mesures</i>	86 × 6 cm
<i>Conservació</i>	Dolenta
<i>Procedència</i>	Chan-Chan (Perú)
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Tardà
<i>Cultura</i>	Chimú

Descripció i anàlisi iconogràfica

Tira llarga de teixit decorada amb motius dobles d'ocells (capiculats), tancats dintre de quadrats foscos i clars (escacs).

Observacions

Colors: granat, marró i groc.
Tècnica kilim.

Peces de comparació (paral·lels)

V. B. KANDT, *Peruaanse textielen*, p. 52, núm. 22.

L. J. RAMOS, M. C. BLASCO, *Los tejidos prehispánicos...*, p. 137, lám. xxviii, A-C, teixits 85 i 87.

135

<i>Institució</i>	Museu Etnològic (Barcelona)
<i>Col·lecció</i>	Museu Etnològic. Expedició del 1963
<i>Núm. d'inventari</i>	138-750
<i>Nom de l'objecte</i>	Bossa
<i>Material</i>	Llana
<i>Mesures</i>	25 × 20 cm
<i>Conservació</i>	Bona
<i>Procedència</i>	Costa nord del Perú
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Tardà
<i>Cultura</i>	Chimú

Descripció i anàlisi iconogràfica

Bossa per a guardar la coca, teixida amb franges verticals de tres colors: marró fosc, marró mig i marró clar, tot sobre fons beix. L'acabament està fet amb fil de llana per tal de fer el pilonet baix de color marró fosc i beix. Per aquesta última part, hi passa un cordonet de tons marrons que la tanca del tot.

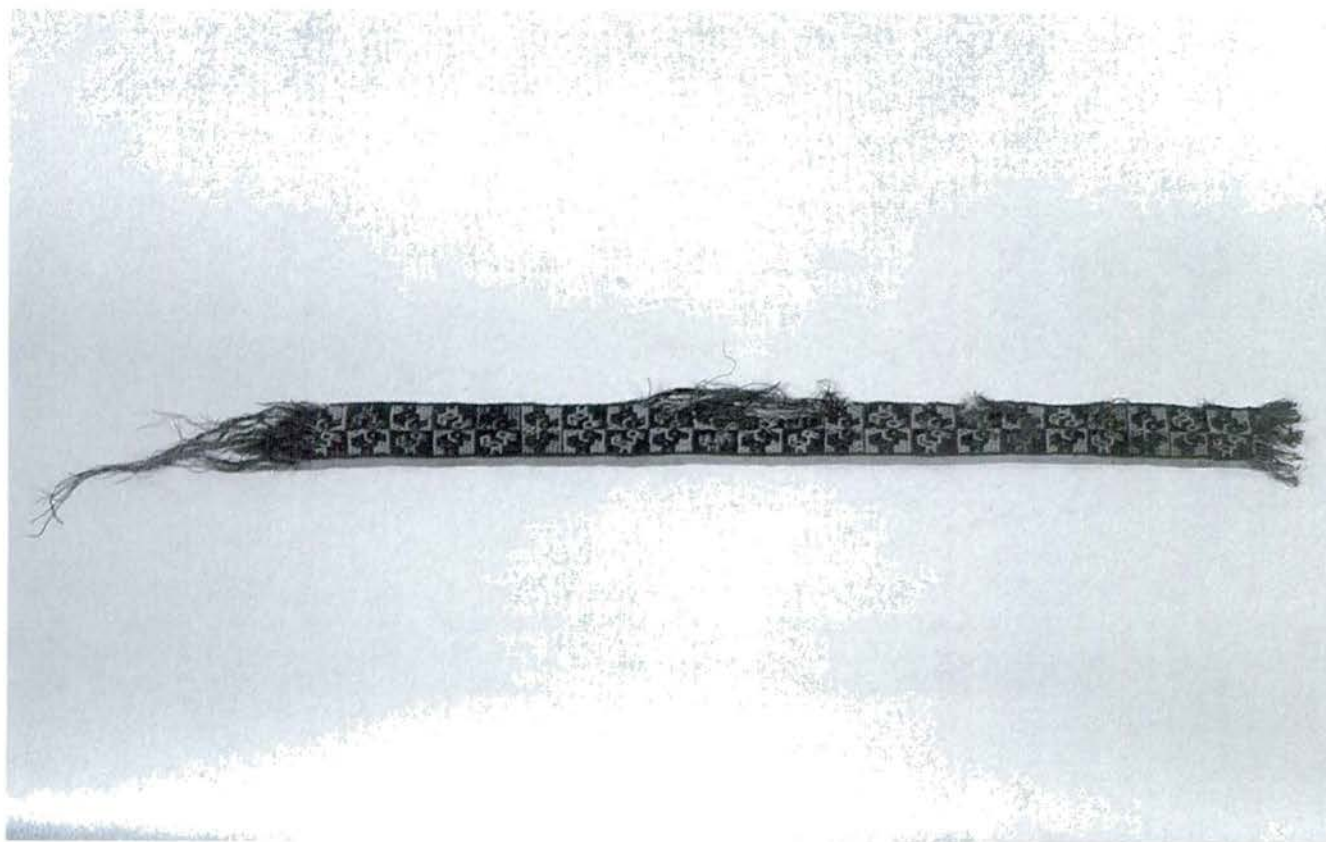
Observacions

Tècnica de tapís.

Peces de comparació (paral·lels)

Simbolo e tecnica..., p. 56, núm. 26.

L. J. RAMOS, M. C. BLASCO, *Los tejidos prehispánicos...*, p. 99, lám. xvii, C, teixit 40.

134. MEB 16-138

135. MEB 138-750

136

<i>Institució</i>	Museu Etnològic (Barcelona)
<i>Col·lecció</i>	Museu Etnològic. Expedició del 1963.
<i>Núm. d'inventari</i>	138-801
<i>Nom de l'objecte</i>	Fragment de teixit
<i>Material</i>	La trama de llana; l'ordit, de cotó
<i>Mesures</i>	27 × 41 cm. El serrell mesura 7 × 28 cm
<i>Conservació</i>	Molt bona
<i>Procedència</i>	Costa nord del Perú
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Tardà
<i>Cultura</i>	Chimú

Descripció i anàlisi iconogràfica

Fragment rectangular en el qual, sobre fons cru, hi ha un disseny amb representacions vegetals i animals. Hi ha representades tres plantes, on s'acosten ocells per picar els fruits. El teixit s'acaba amb una sanefa de caps humans, granats i grocs.

Observacions

Colors: marró mig i granat, sobre fons cru.

Tècnica kilim.

Hi ha restes de serrell.

Peces de comparació (paral·lels)

A. P. ROWE, *Costumes and featherwork...*, p. 138, núm. 134-135.

136. MEB 138-801

137

<i>Institució</i>	Museu Etnològic (Barcelona)
<i>Col·lecció</i>	Museu Etnològic. Expedició del 1963
<i>Núm. d'inventari</i>	138-748
<i>Nom de l'objecte</i>	Bossa quadrada
<i>Material</i>	Llana
<i>Mesures</i>	15 × 15 cm
<i>Conservació</i>	Molt bona
<i>Procedència</i>	Costa nord del Perú
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Tardà - Horitzó Tardà
<i>Cultura</i>	Chimú

Descripció i anàlisi iconogràfica

Bossa quadrada decorada amb franges horitzontals. Tres de les bandes estan ben acabades, amb un cor-donet que és el mateix que deuria fer de tira per a penjar-la.

Observacions

Colors: marró fosc, marró mig, granat, beix, blanc, blau gris.

Peces de comparació (paral·lels)

S. DESROSIERS, I. PULINI, *Tessuti precolombiani*, p. 165-166, núm. 131.

138

<i>Institució</i>	Museu Etnològic (Barcelona)
<i>Col·lecció</i>	Donació del Sr. Leopoldo Gómez Alonso (1952)
<i>Núm. d'inventari</i>	16-22
<i>Nom de l'objecte</i>	Fragment de teixit
<i>Material</i>	Cotó
<i>Mesures</i>	52 × 44 cm
<i>Conservació</i>	Dolenta
<i>Procedència</i>	Costa nord del Perú
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Tardà
<i>Cultura</i>	Chimú

Descripció i anàlisi iconogràfica

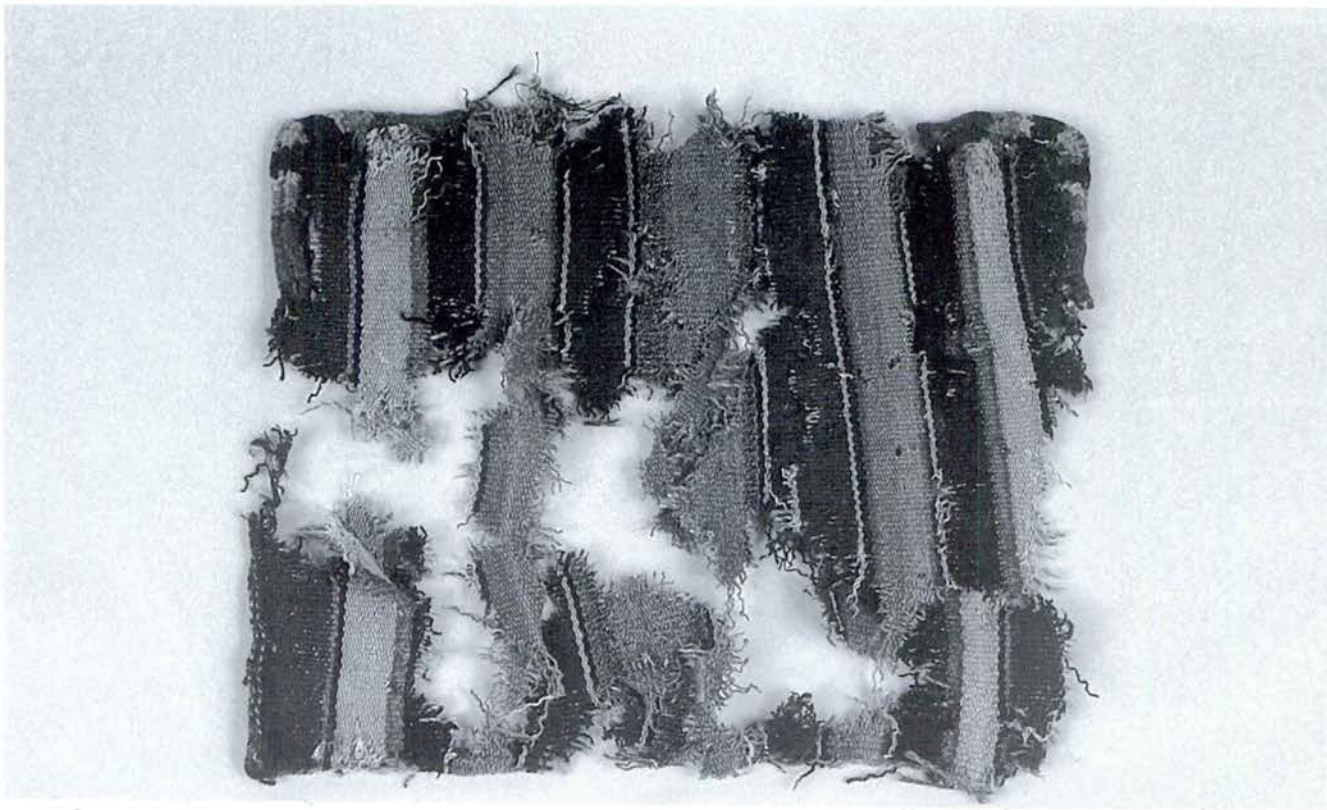
Fragment rectangular de teixit amb la trama de color marró i l'ordit que forma una decoració de tires longitudinals de color marró fosc, mig i clar, beix, negre i verd. Dues cantonades estan acabades amb cotó de color vermell, verd, groc i marró.

Peces de comparació (paral·lels)

Simbolo e tecnica nei tessuti dell'antico Perú, p. 56, núm. 26.

137. MEB 138-748

138. MEB 16-22

139

<i>Institució</i>	Centre de Documentació i Museu Tèxtil (Terrassa)
<i>Col·lecció</i>	Viñas
<i>Núm. d'inventari</i>	3916
<i>Nom de l'objecte</i>	Fragment de teixit precolombí
<i>Material</i>	Llana
<i>Mesures</i>	39 × 23 cm
<i>Conservació</i>	Bona
<i>Procedència</i>	Costa nord del Perú
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Tardà
<i>Cultura</i>	Chimú

Descripció i anàlisi iconogràfica

Fragment rectangular de teixit de llana decorat amb ratlles paral·leles, més amples o més estretes, de diferents colors. Algunes de les ratlles té un motiu de quadrats alternats. A les bandes estretes està ben acabat.

Observacions

Colors: marró 18-1137 TC, granat 19-1331 TC, verd 17-0324 TC, blau 18-4522 TC i groc 15-0942 TC.

- [SCB] — Tafetà llistat. Reps.
 — *Ordit:* pèl de camèlid.
 — *Trama:* pèl de camèlid.
 — Conserva les quatre vores.

Peces de comparació (paral·lels)

- S. DESROSIERS, I. PULINI, *Tessutti precolombiani*, p. 174, núm. 163, i p. 175, núm. 166.
 E. OCAMPO, V. SOLANILLA, *Art precolombí*, p. 111, núm. 205.

140

<i>Institució</i>	Centre de Documentació i Museu Tèxtil (Terrassa)
<i>Col·lecció</i>	Viñas
<i>Núm. d'inventari</i>	3917
<i>Nom de l'objecte</i>	Fragment de teixit precolombí
<i>Material</i>	Llana
<i>Mesures</i>	23,5 × 41 cm
<i>Conservació</i>	Bona
<i>Procedència</i>	Costa nord del Perú
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Tardà
<i>Cultura</i>	Chimú

Descripció i anàlisi iconogràfica

Fragment rectangular de teixit de llana decorat amb ratlles paral·leles, més o menys gruixudes, que fan motius geomètrics molt senzills. Algunes tires també tenen motius quadrats alternats.

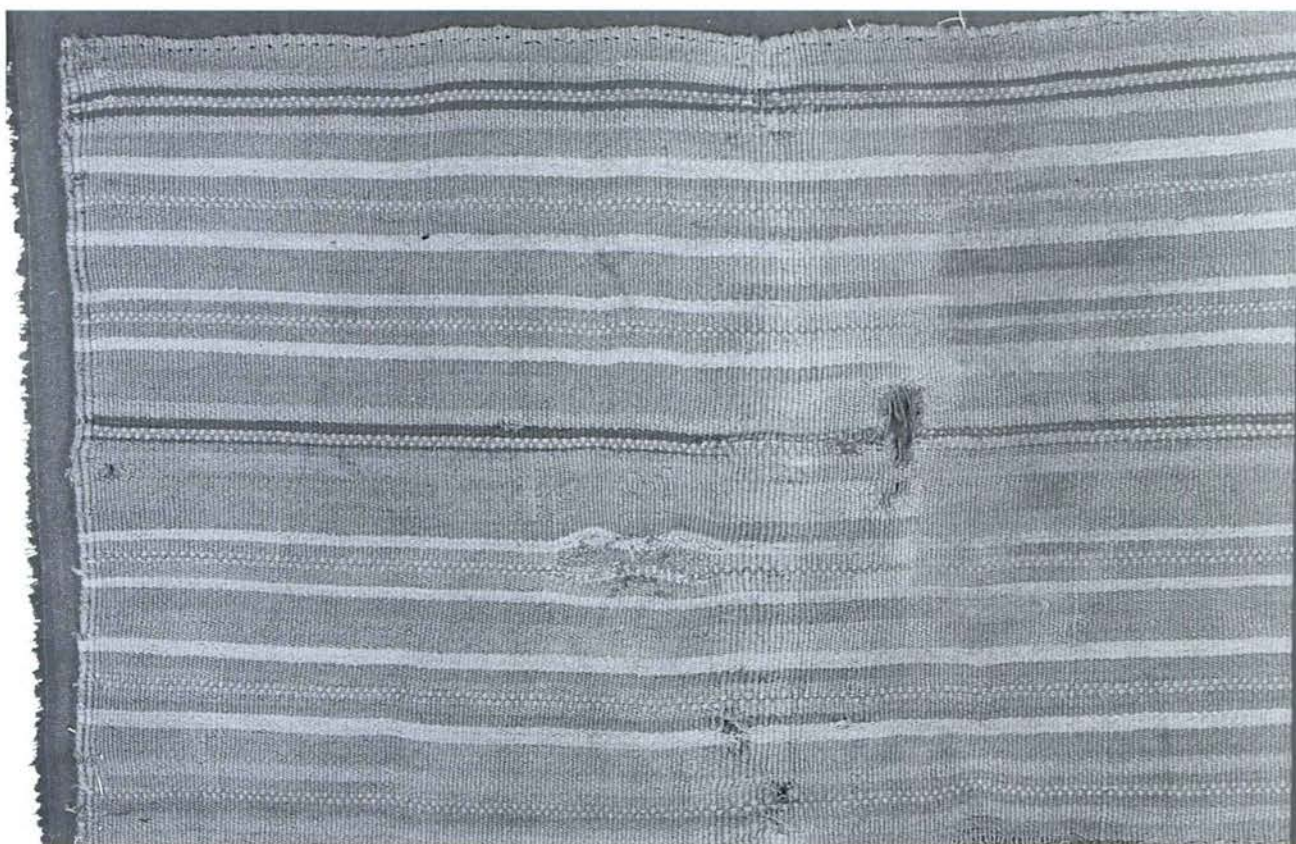
Observacions

Colors: granat 19-1331 TC, blau fosc 18-4522 TC, verd 17-0324 TC i groc 15-0942 TC.

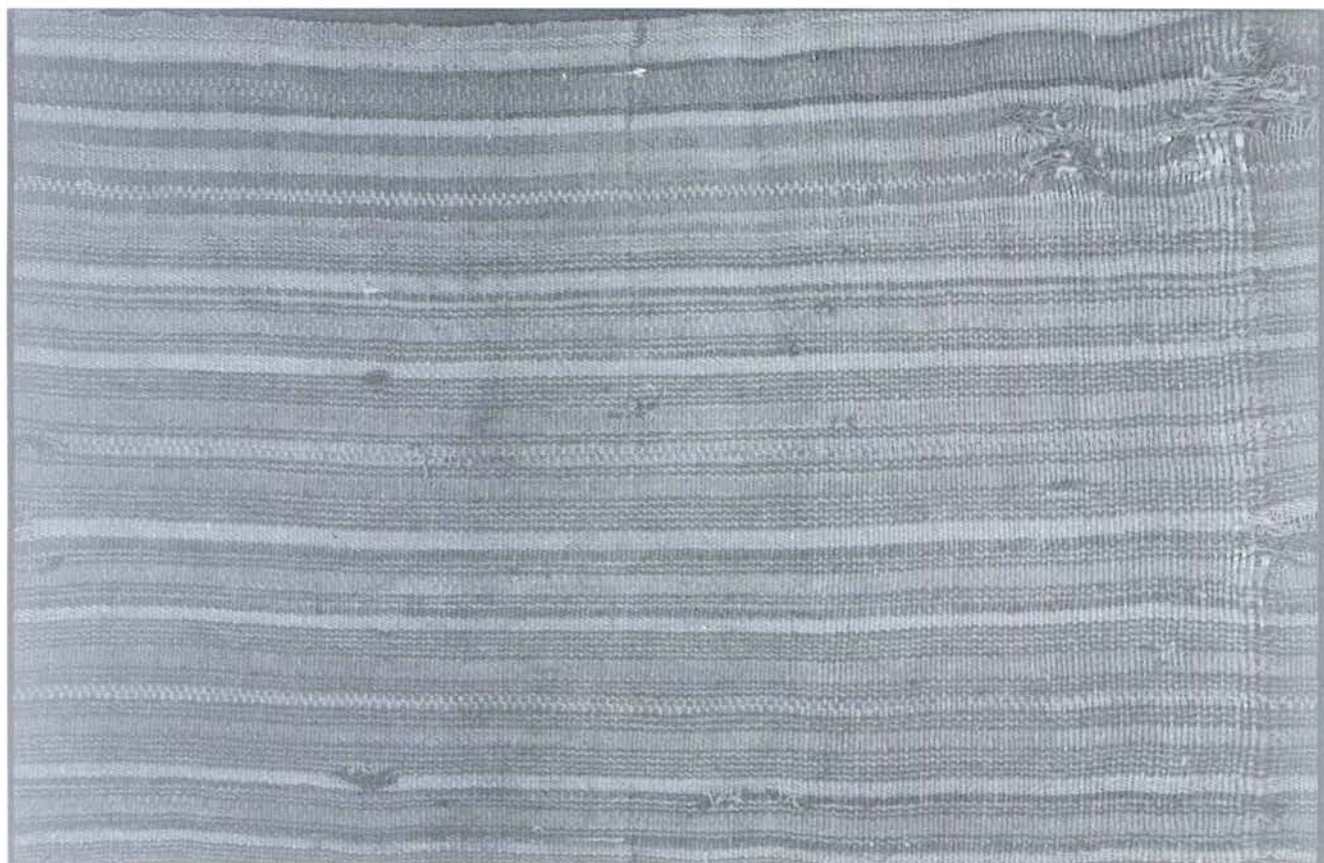
- [SCB] — Tafetà llistat (reps).
 — *Ordit:* pèl de camèlid, 2 caps, retorsió Z.
 — *Trama:* pèl de camèlid.
 — Les dues últimes passades són més gruixudes, també amb pèl de camèlid, però a 8 caps. Teixit de 4 vores.

Peces de comparació (paral·lels)

- S. DESROSIERS, I. PULINI, *Tessutti precolombiani*, p. 174, núm. 163, i p. 176, núm. 166.
 E. OCAMPO, V. SOLANILLA, *Art precolombí*, p. 111, núm. 205.

139. CDMT 3916

140. CDMT 3917

141

<i>Institució</i>	Centre de Documentació i Museu Tèxtil (Terrassa)
<i>Col·lecció</i>	Tórtola Valencia (1971)
<i>Núm. d'inventari</i>	8041 (altres: Americano, núm. 29 [346])
<i>Nom de l'objecte</i>	Fragment de teixit precolombí
<i>Material</i>	Cotó
<i>Mesures</i>	29 × 15 cm
<i>Conservació</i>	Bona
<i>Procedència</i>	Costa nord del Perú
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Tardà
<i>Cultura</i>	Chimú

Descripció i anàlisi iconogràfica

Fragment rectangular de teixit de cotó, bastant estret. Està decorat amb ratlles verticals i horitzontals paral·leles, que, en creuar-se, formen quadres més o menys regulars.

Observacions

Colors: marró fosc 19-1322 TC, beix 17-1044 TC i cru 13-1016 TC.

- [SCB] — Tafetà.
 — Trama i ordit de cotó.
 — La densitat és diferent: entre 10 i 12 fils i 7 i 9 passades.

Peces de comparació (paral·lels)

- S. DESROSIERS, I. PULINI, *Tessutti precolombiani*, p. 172, núm. 148, i p. 185, núm. 271.
 E. OCAMPO, V. SOLANILLA, *Art precolombí*, p. 111, núm. 205.

142

<i>Institució</i>	Centre de Documentació i Museu Tèxtil (Terrassa)
<i>Col·lecció</i>	F. Torrella Niubó (1974)
<i>Núm. d'inventari</i>	8985
<i>Nom de l'objecte</i>	Fragment de teixit precolombí
<i>Material</i>	Cotó
<i>Mesures</i>	20,5 × 3 cm (serrell a part)
<i>Conservació</i>	Bona
<i>Procedència</i>	Costa nord del Perú
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Tardà
<i>Cultura</i>	Chimú

Descripció i anàlisi iconogràfica

Fragment de tira de cotó amb serrell. Té la trama de color marró fosc, igual que el serrell, fet amb quatre fils dobles retorçats que fan un cordonet. Com a decoració, la tira presenta un motiu geomètric estilitzat de jaguar que va alternant diferents tons grocs i granats; a dalt i a baix, hi ha altres rectangles més petits amb motius geomètrics (peixos?), també repetits.

Observacions

Colors: marró 18-1222 TC, groc 14-0957 TC i granat 18-1658 TC.

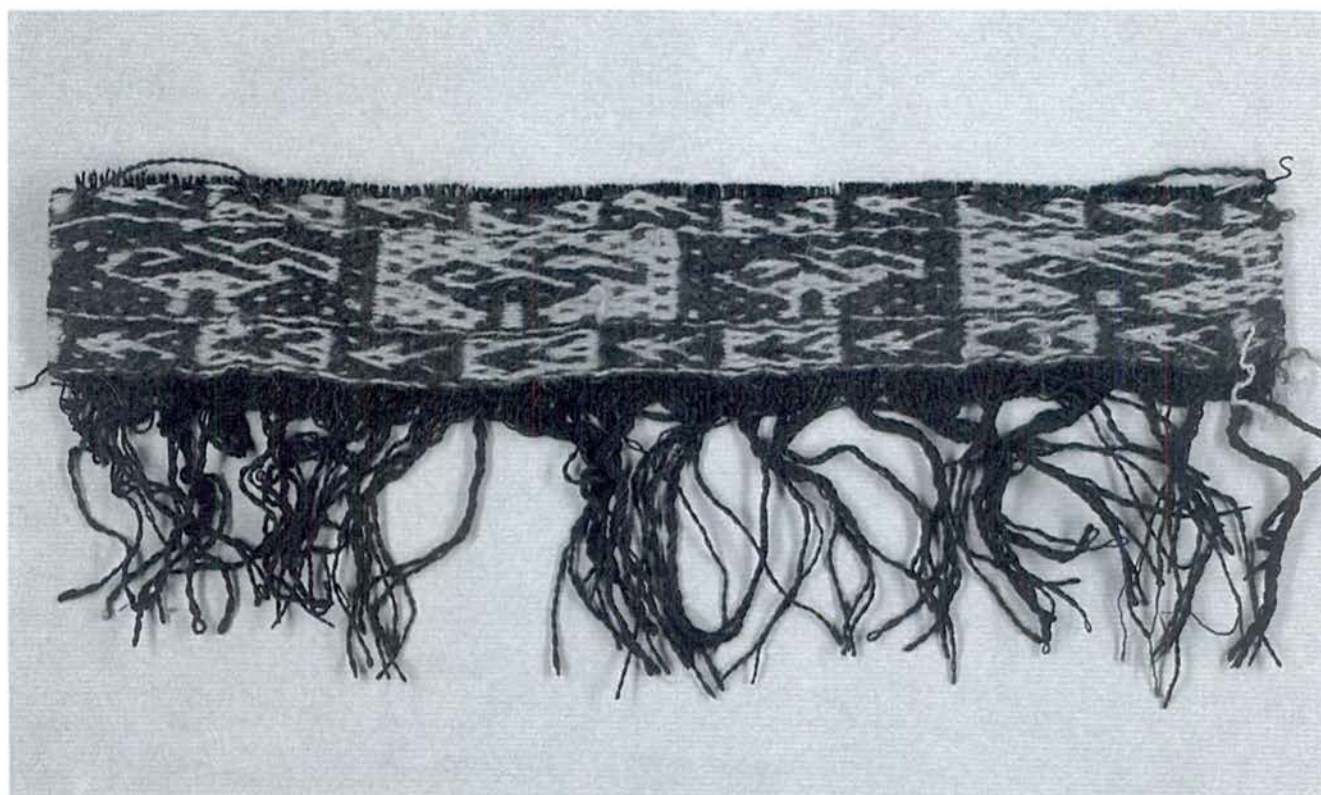
- [SCB] — Teixit de dues cares.
 — *Matèria:* ordit de cotó (i camèlid?), trama de pèl de camèlid.

Peces de comparació (paral·lels)

- L. J. RAMOS, M. C. BLASCO, *Los tejidos prehispánicos...*, p. 151, lám. xxxii, teixit 101.

141. CDMT 8041

142. CDMT 8985

143

<i>Institució</i>	Centre de Documentació i Museu Tèxtil (Terrassa)
<i>Col·lecció</i>	
<i>Núm. d'inventari</i>	14928
<i>Nom de l'objecte</i>	Fragment de teixit precolombí
<i>Material</i>	Cotó
<i>Mesures</i>	42 × 26 cm
<i>Conservació</i>	Regular, tirant a bona
<i>Procedència</i>	Costa nord del Perú
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Tardà
<i>Cultura</i>	Chimú

Descripció i anàlisi iconogràfica

Fragment rectangular de teixit de cotó. Està decorat amb sanefes amb motius de tipus geomètric que es repeteixen: ratlles paral·leles de gruix variable disposades verticalment o horitzontalment, algunes d'elles recorregudes de dalt a baix per un dibuix en forma de S.

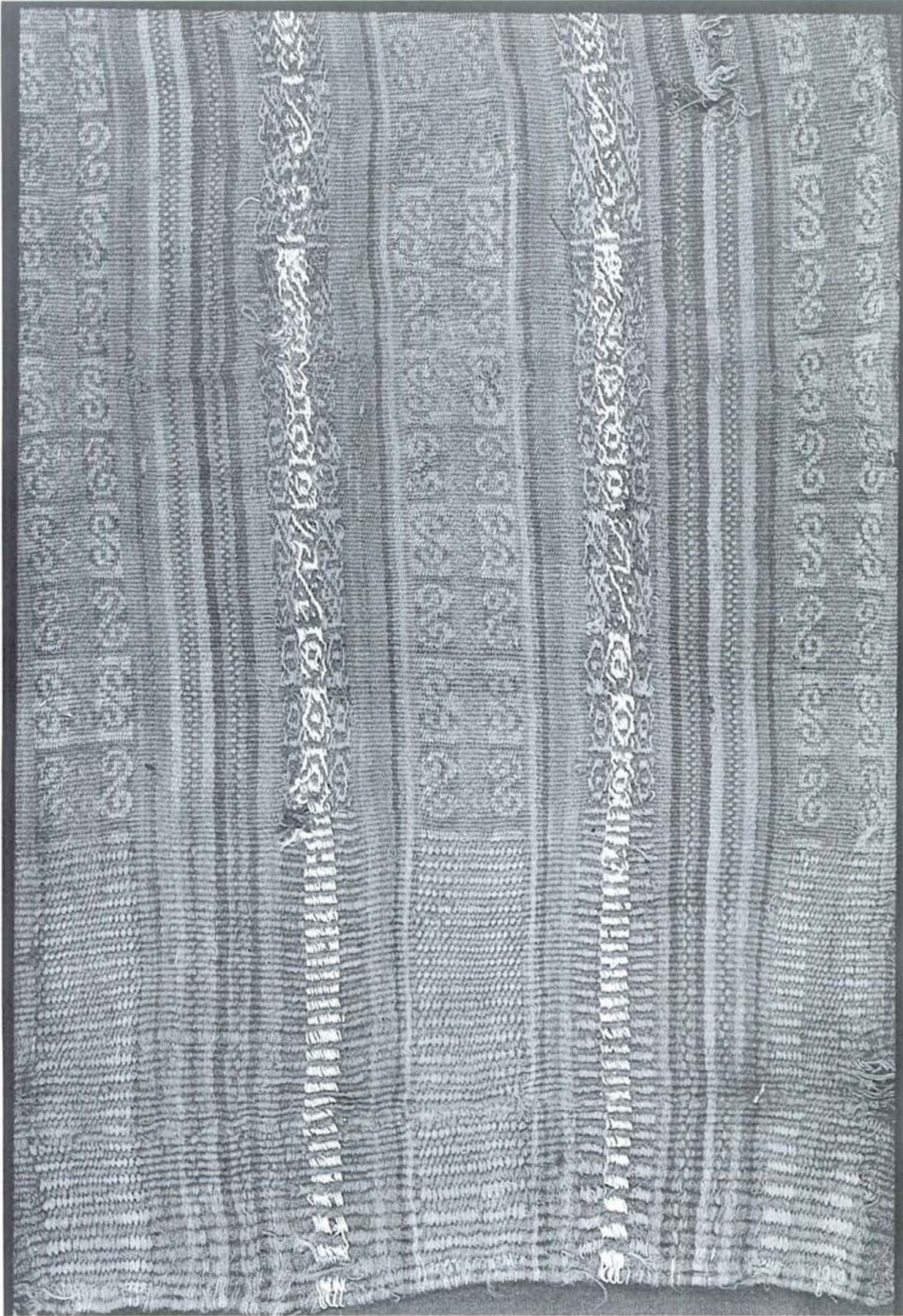
Observacions

Colors: negre 19-4013 TC, blanc 11-0602 TC, granat 18-1643 TC, verd fulla 18-0312 TC i marró 16-1139 TC.

Peces de comparació (paral·lels)

S. DESROSIERS, I. PULINI, *Tessutti precolombiani*, p. 173, núm. 159, i p. 175, núm. 164.

Simbolo e tecnica..., p. 89, núm. 117.

143. CDMT 14928

144

<i>Institució</i>	Museu Episcopal (Vic)
<i>Col·lecció</i>	Homar (adquirida el 1932)
<i>Núm. d'inventari</i>	MEV 9185
<i>Nom de l'objecte</i>	Fragment de teixit precolombí
<i>Material</i>	Llana i cotó
<i>Mesures</i>	34 × 14 cm
<i>Conservació</i>	Bona
<i>Procedència</i>	Costa nord del Perú
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Tardà
<i>Cultura</i>	Chimú

Descripció i anàlisi iconogràfica

Fragment de teixit rectangular vertical. Hi ha teixides dues figures (una damunt de l'altra), amb colors alterns, cadascuna damunt d'un pedestal en forma de barca. Representa un ésser humà dempeus, amb mans i cames separades, i amb indicació de tres dits a cada extremitat; el cos està fet amb dos triangles oposats, i, el cap, amb un. Duu un gran capell de plomes, amb penjolls a banda i banda. Hi ha un fris d'ocells a sota.

Observacions

És una secció d'un ponxo.

Lligaments: tècnica de tapís i kilim.

Colors: marró fosc, marró mig, beix, negre i rosat fort.

Peces de comparació (paral·lels)

THE MUSEUM OF PRIMITIVE ART, *Ancient Peruvian textiles*, núm. 39.

Simbolo e tecnica..., p. 91, núm. 122.

Bibliografia

V. SOLANILLA, *Col·leccions precolombines als museus de Catalunya*, Barcelona, 1993, p. 103.

145

<i>Institució</i>	Museu Episcopal (Vic)
<i>Col·lecció</i>	Regal de privats (1980-1984)
<i>Núm. d'inventari</i>	MEV 17159
<i>Nom de l'objecte</i>	Fragment de tira precolombina
<i>Material</i>	Llana i cotó
<i>Mesures</i>	80 × 3 cm
<i>Conservació</i>	Regular
<i>Procedència</i>	Costa central del Perú
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Tardà
<i>Cultura</i>	Chimú

Descripció i anàlisi iconogràfica

Tira de llana i cotó teixida a troços, parcialment desfeta. Té com a decoració motius geomètrics en forma de quadres alternats (com un tauler de dames). Podria ser la tira d'una *chuspa* o servir per a lligar l'embolcall dels antics peruans momificats.

Observacions

Lligaments: tècnica de tapís.

Colors: blau marí (molt fosc) i cru.

Peces de comparació (paral·lels)

S. DESROSIERS, I. PULINI, *Tessutti precolombiani...*, p. 170, núm. 144, i p. 171, làm. 144.

146

<i>Institució</i>	Biblioteca-Museu Balaguer (Vilanova i la Geltrú)
<i>Col·lecció</i>	Sra. baronessa de Wilson (juliol del 1894)
<i>Núm. d'inventari</i>	4082
<i>Nom de l'objecte</i>	Bossa precolombina
<i>Material</i>	Vegetal
<i>Mesures</i>	21 × 12,3 cm
<i>Conservació</i>	Bona
<i>Procedència</i>	Costa nord del Perú
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Tardà
<i>Cultura</i>	Chimú

Descripció i anàlisi iconogràfica

Bossa de palla teixida, en forma de trapezi. Tota la decoració és amb motius geomètrics: ratlles paral·leles, ratlles alternades, inclinades, etc. L'acabament de la boca és amb punt de cadeneta. La part de baix també és de cadeneta, però més gruixuda, i, a més, està cosida per tal de reforçar-la.

Observacions

Lligaments: tafetà vegetal (?)

Colors: marró granat i crema.

Peces de comparació (paral·lels)

Pel que fa a la tècnica, v. MUSEO NACIONAL DE ANTROPOLOGÍA Y ARQUEOLOGÍA DE LIMA, *Arte textil y adornos*, p. 126-127.

Bibliografia

Boletín de la Biblioteca-Museo Balaguer (juliol 1894), p. 9.

V. SOLANILLA, *Catàleg del Museu Balaguer*, núm. 3: *Col·lecció precolombina*, Barcelona, núm. 202 (1987), p. 84.

145. MEV 17159

146. BMB 4082

147

<i>Institució</i>	Centre de Documentació i Museu Tèxtil (Terrassa)
<i>Col·lecció</i>	Biosca A
<i>Núm. d'inventari</i>	98
<i>Nom de l'objecte</i>	Fragment de teixit precolombí
<i>Material</i>	Cotó
<i>Mesures</i>	30,5 × 6 cm
<i>Conservació</i>	Bona
<i>Procedència</i>	Costa nord del Perú
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Tardà
<i>Cultura</i>	Chimú

Descripció i anàlisi iconogràfica

Fragment de teixit de cotó retallat, on es repeteix tres vegades un jaguar estilitzat amb el cos rectangular i la cua molt geometritzada (amb triangles), el qual porta un capell molt exagerat de plomalls que li cau a un costat. Aquest motiu està separat per quatre ratlles de diferents colors, de manera que es formen tres sanefes sobre el fons de color cru.

Observacions

Colors: granat 18-1438 TC, verd marró 17-0942 TC, groc 16-0945 TC i marró 19-1217 TC.

[SCB] — Trama i ordit de cotó.

— Decoració amb trames suplementàries de pèl de camèlid.

Peces de comparació (paral·lels)

THE MUSEUM OF PRIMITIVE ART, *Ancient Peruvian textiles...*, núm. 26.

A. P. ROWE, *Costumes and featherwork...*, p. 107, núm. 96, i p. 136, núm. 130.

148

<i>Institució</i>	Museu Etnològic (Barcelona)
<i>Col·lecció</i>	
<i>Núm. d'inventari</i>	s/n
<i>Nom de l'objecte</i>	Peça rectangular d'un teixit
<i>Material</i>	Cotó
<i>Mesures</i>	27 × 14 cm
<i>Conservació</i>	Regular
<i>Procedència</i>	Costa nord del Perú
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Tardà
<i>Cultura</i>	Chimú

Descripció i anàlisi iconogràfica

Fragment d'una peça molt més gran, feta amb cotó de color grana sobre fons cru. Són dissenys geometritzats de pelicans capiculats.

Observacions

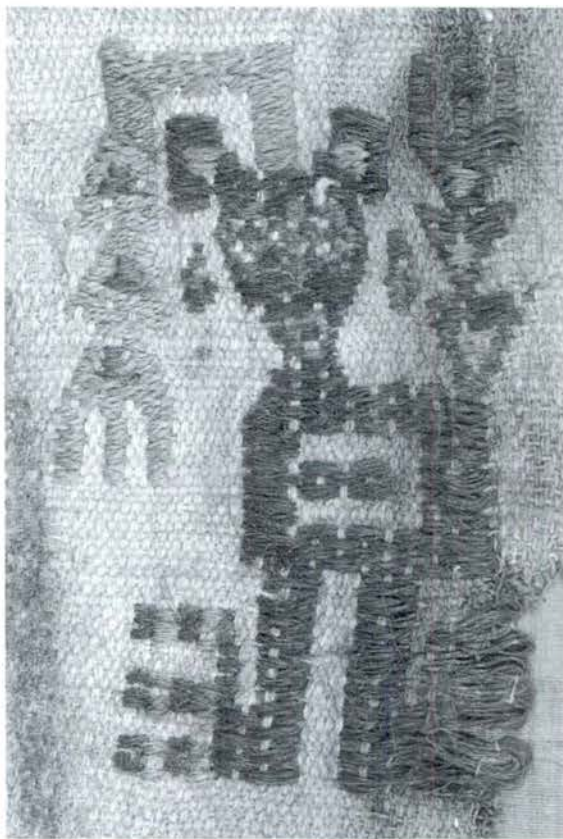
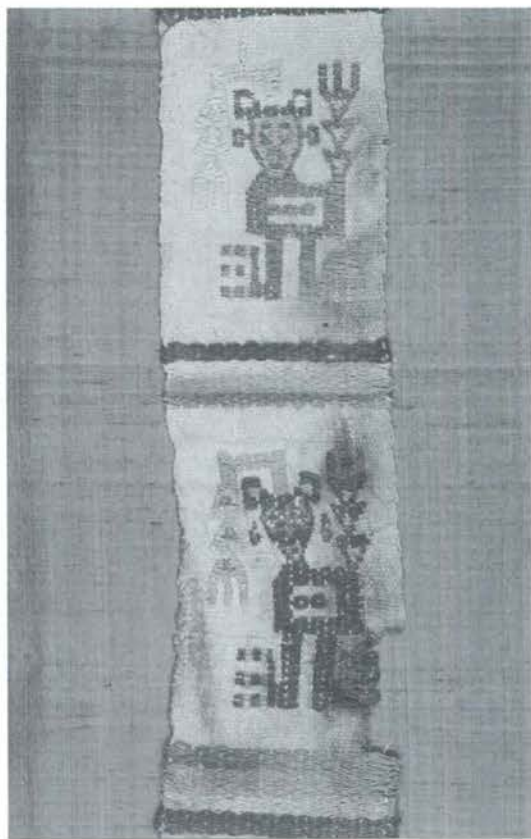
Colors: granat i cru.

Tècnica *kilim*.

Peces de comparació (paral·lels)

IDEMITSU MUSEUM OF ARTS, *Textiles of Andean civilization*, p. 76, núm. 49.

A. P. ROWE, *Costumes and featherwork...*, p. 39, núm. 2-4, i p. 45, núm. 15-17.

147. CDMT 98

148. CDMT 98

2.7. CHIMÚ-CHANCAY

149

<i>Institució</i>	Museu Darder d'Història Natural (Banyoles)
<i>Col·lecció</i>	Donatiu del reverend Esteban Puig i Tarrats, missioner al Perú (30.9.1968)
<i>Núm. d'inventari</i>	MDHN 4017-4023
<i>Nom de l'objecte</i>	Conjunt de set agulles de teixir precolombines
<i>Material</i>	Fusta fina
<i>Mesures</i>	21,1 cm (4017), 23,4 cm (4018), 29,4 cm (4019), 27 cm (4020), 24,2 cm (4021), 28 cm (4022) i 26,5 cm (4023)
<i>Conservació</i>	Bona
<i>Procedència</i>	Costa central i nord del Perú
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Tardà
<i>Cultura</i>	Chimú-Chancay

Descripció i anàlisi iconogràfica

Conjunt de set fusos de fusta fina. Cinc d'ells tenen fusaiola, un en té dues i un no en té cap. Els fusos tenen decoració pintada, amb bandes, ratlles i dibuixos de color marró o vermellós. Les fusaioles presenten decoració gravada, amb motius geomètrics.

Observacions

Quatre d'ells conserven restes de fil.

Peces de comparació (paral·lels)

S. DESROSIERS, I. PULINI, *Tessutti precolombiani*, p. 195.
IDEMITSU MUSEUM OF ARTS, *Textiles of Andean...*, p. 81.
Simbolo e tecnica..., p. 71, núm. 66-70.

Bibliografia

V. SOLANILLA, *Col·leccions precolombines als museus de Catalunya*, Barcelona, 1993, p. 41.

150

<i>Institució</i>	Museu Etnològic (Barcelona)
<i>Col·lecció</i>	Núm. 82: donatiu del Sr. Albert Folch (7.12.58) Núm. 16: donatiu del Sr. Leopoldo Gómez Alonso (1952)
<i>Núm. d'inventari</i>	82-3 / 82-5 / 82-4 / 82-2 / 16-239/ 82-6 / 16-238 / 16-237 / 16-236
<i>Nom de l'objecte</i>	Agulles de teixir
<i>Material</i>	Fusta
<i>Mesures</i>	34 cm-18,5 cm
<i>Conservació</i>	Bona
<i>Procedència</i>	Costa central i nord del Perú
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Tardà
<i>Cultura</i>	Chimú-Chancay

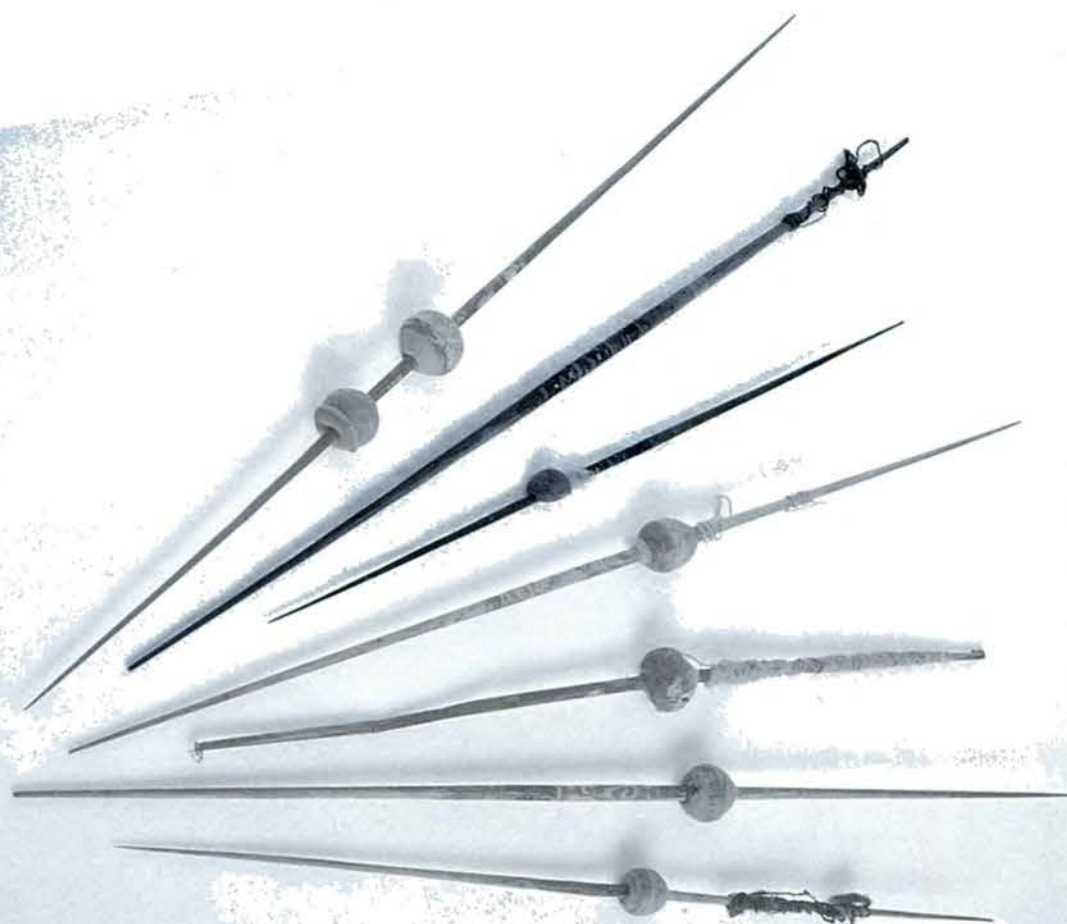
Descripció i anàlisi iconogràfica

Nou agulles de teixir fetes de fusta: quatre amb la rodona clàssica, una amb la rodona metàl·lica, una amb la rodona de canya i dues amb molt de fil.

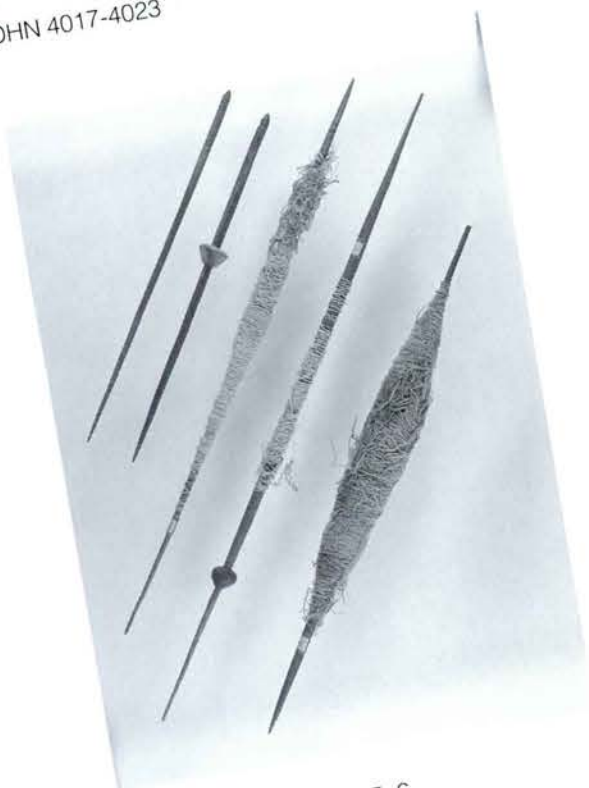
Peces de comparació (paral·lels)

B. BROOMER, *3000 jaar weven in de Andes*, p. 61, núm. 52.

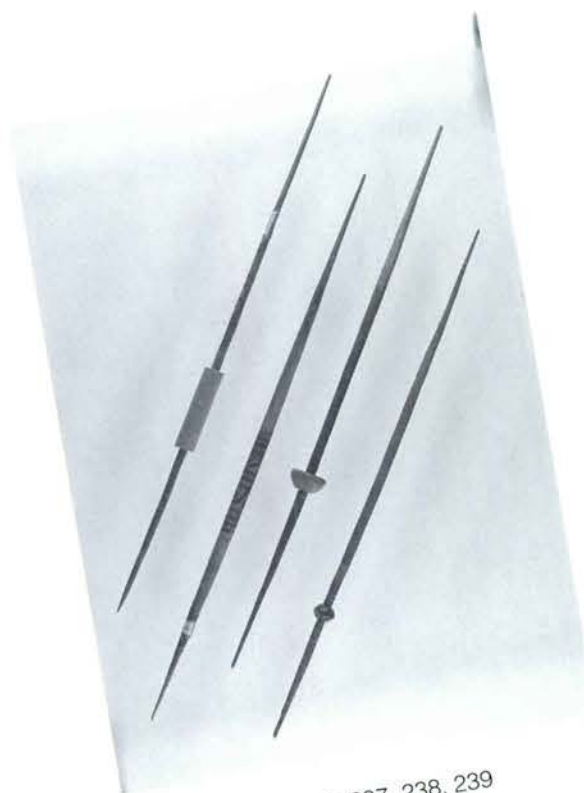
CHIMÚ-CHANCAY

149. MDHN 4017-4023

150. MEB 82 - 2, 3, 4, 5, 6

150. MEB 16 - 236, 237, 238, 239

151

<i>Institució</i>	Museu Etnològic (Barcelona)
<i>Col·lecció</i>	Donatiu del Sr. Enrique Obregón Roldán (1972)
<i>Núm. d'inventari</i>	245-1
<i>Nom de l'objecte</i>	Tira de teixit
<i>Material</i>	Cotó
<i>Mesures</i>	5 × 30 cm
<i>Conservació</i>	Bona
<i>Procedència</i>	Costa central o nord del Perú
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Tardà
<i>Cultura</i>	Chimú-Chancay

Descripció i anàlisi iconogràfica

La tira de teixit presenta una banda central més ampla que té com a motiu principal un felí col·locat dalt d'un vèrtex, el qual es va repetint continuament i és de color marró mig sobre fons clar. Emmarcant la banda central, té dues bandes llises més estretes de color clar, i encara presenta en un extrem una banda també estreta que té com a motiu decoratiu una sanefa d'onades de color clar sobre marró mig.

Peces de comparació (paral·lels)

S. DESROSIERS, I. PULINI, *Tessuti precolombiani*, p. 167, núm. 135.

152

<i>Institució</i>	Museu Etnològic (Barcelona)
<i>Col·lecció</i>	Museu Etnològic. Expedició del 1963
<i>Núm. d'inventari</i>	138-749
<i>Nom de l'objecte</i>	Bossa quadrada
<i>Material</i>	Llana
<i>Mesures</i>	15 × 4 cm
<i>Conservació</i>	Bona
<i>Procedència</i>	Costa central del Perú
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Tardà
<i>Cultura</i>	Chimú-Chancay

Descripció i anàlisi iconogràfica

Bossa quadrada sense cap tira. Està decorada amb franges verticals, la gran majoria de les quals contenen rombes brodats de dos en dos.

Observacions

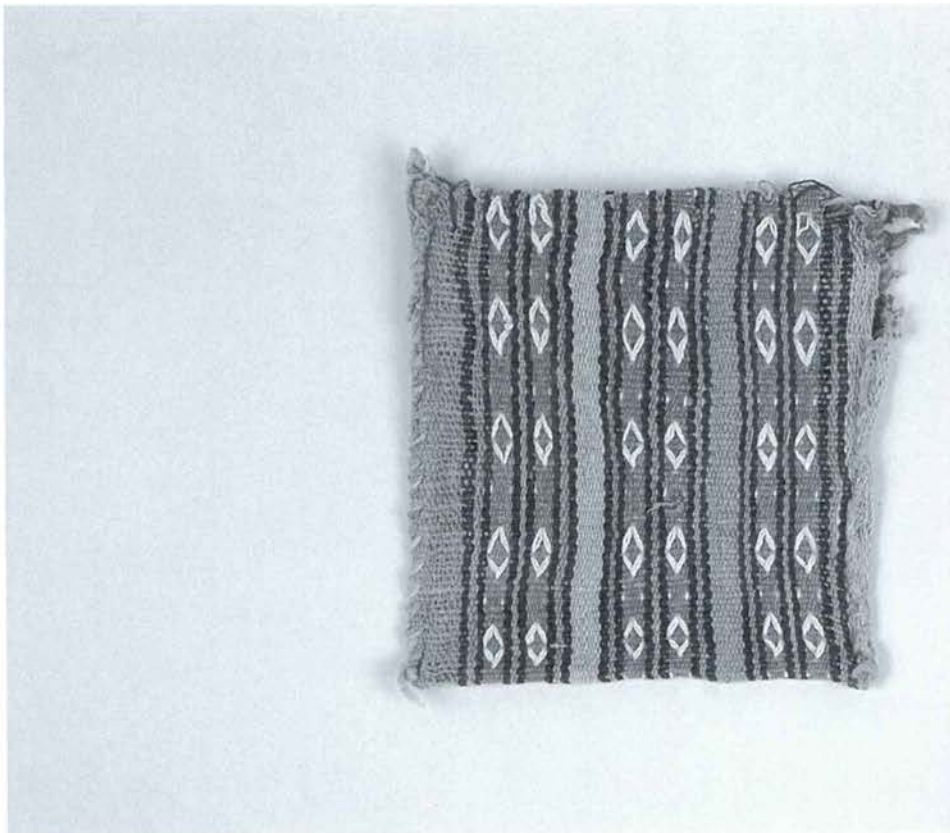
Colors: marró mig, marró clar, beix, blanc, negre i blau.

Peces de comparació (paral·lels)

S. DESROSIERS, I. PULINI, *Tessuti precolombiani*, p. 130, núm. 47.

151. MEB 245-1

152. MEB 138-749

153

<i>Institució</i>	Museu Etnològic (Barcelona)
<i>Col·lecció</i>	Sra. Montserrat Mundó (1963)
<i>Núm. d'inventari</i>	130-3
<i>Nom de l'objecte</i>	Bossa per a guardar coca
<i>Material</i>	Llana i cotó
<i>Mesures</i>	Bossa: 15 × 12 cm / nansa: 54 × 1 cm
<i>Conservació</i>	Molt bona
<i>Procedència</i>	Costa central del Perú
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Tardà
<i>Cultura</i>	Chimú-Chancay

Descripció i anàlisi iconogràfica

Bossa per a guardar la coca decorada amb franges horitzontals on cada cara és diferent. Té una tira per a penjar-la i restes d'una borla. Una cara té les franges de color marró fosc, granat, rosa i beix; l'altra té franges de color granat, marró fosc, marró clar, verd i beix.

Peces de comparació (paral·lels)

S. DESROSIERS, I. PULINI, *Tessuti precolombiani*, p. 166, núm. 131.

154

<i>Institució</i>	Museu Etnològic (Barcelona)
<i>Col·lecció</i>	Donatiu del Sr. Leopoldo Gómez Alonso (1952)
<i>Núm. d'inventari</i>	16-115
<i>Nom de l'objecte</i>	Peça sencera de teixit
<i>Material</i>	Cotó
<i>Mesures</i>	32 × 32 cm
<i>Conservació</i>	Regular
<i>Procedència</i>	Costa central del Perú
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Tardà
<i>Cultura</i>	Chimú-Chancay

Descripció i anàlisi iconogràfica

Fragment quadrat de teixit decorat amb un disseny estructural amb motius zoomorfs (llames) i geomètrics (triangles i ziga-zagues).

Observacions

Colors: marró mig i beix.

És un teixit molt fluix i la decoració és brodada.

Peces de comparació (paral·lels)

IDEMITSU MUSEUM OF ARTS, *Textiles of Andean civilization*, p. 92-93.

MUSEO NACIONAL DE ANTROPOLOGÍA Y ARQUEOLOGÍA DE LIMA, *Arte textil y adornos*, p. 170.

Simbolo e tecnica..., p. 74, núm. 78.

153. MEB 130-3

154. MEB 16-115

155

<i>Institució</i>	Museu Tèxtil i d'Indumentària (Barcelona)
<i>Col·lecció</i>	Sr. J. Ainaud (17.3.1969)
<i>Núm. d'inventari</i>	146862 (altres: Perú, núm. 6)
<i>Nom de l'objecte</i>	Fragment de teixit precolombí
<i>Material</i>	Llana i cotó
<i>Mesures</i>	51 × 32 cm
<i>Conservació</i>	Dolenta
<i>Procedència</i>	Costa central / costa nord del Perú
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Tardà
<i>Cultura</i>	Chimú-Chancay

Descripció i anàlisi iconogràfica

Fragment rectangular d'un teixit molt fet malbé. La trama és de cotó de color blau i es veu com a separació de les diferents ratlles horitzontals i paral·leles que componen el teixit. Les ratlles són de color blau mig i marró més clar i mig perquè està brut. Són grups de quatre ratlles paral·leles que es van repetint amb alternança de colors. La separació són dos fils blancs més dos fils blaus.

Observacions

Densitat: ordit, 14-15 fils/cm; trama, 7-8 passades/cm.

Peces de comparació (paral·lels)

Simbolo e tecnica..., p. 69, núm. 65.

156

<i>Institució</i>	Museu Darder d'Història Natural (Banyoles)
<i>Col·lecció</i>	Donatiu del reverend Esteban Puig i Tarrats, missioner al Perú (30.9.1968)
<i>Núm. d'inventari</i>	MDHN 4015
<i>Nom de l'objecte</i>	Fragment de tira de roba precolombina amb agulla inclosa
<i>Material</i>	Cotó i llana
<i>Mesures</i>	60 × 11,5 cm
<i>Conservació</i>	Regular
<i>Procedència</i>	Costa central del Perú
<i>Cronologia</i>	Període Intermedi Tardà
<i>Cultura</i>	Chimú-Inca

Descripció i anàlisi iconogràfica

Fragment de teixit de cotó i llana en forma de tira ampla, la trama de la qual és parcialment visible. La resta està feta amb punt de *kilim*. Els motius decoratius són de tipus geomètric: rombes verticals amb quadrats per dins i per fora, de color groc, negre i vermell.

Observacions

Colors: vermell granat, groc i marró.

L'agulla (com una espina fosca) és encara enfilada al teixit.

Lligaments: tècnica de tapís per ambdues cares i *kilim*.

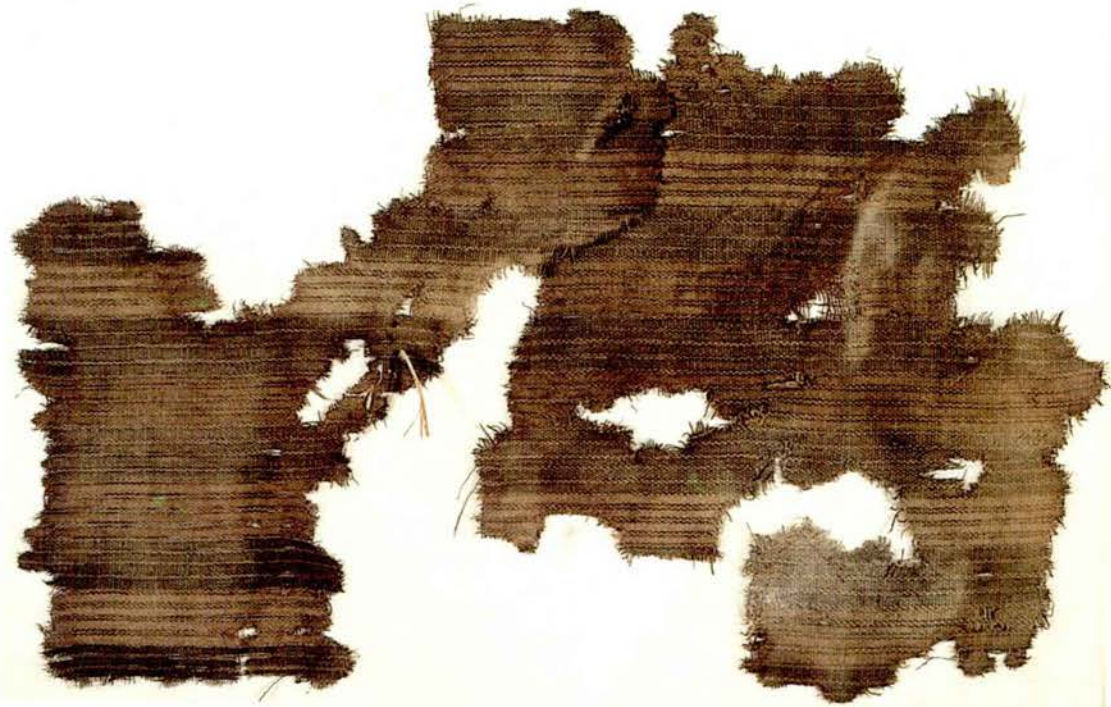
Peces de comparació (paral·lels)

V. B. KANDT, *Peruaanse tekstielen*, p. 63, núm. 36.

L. J. RAMOS, M. C. BLASCO, *Los tejidos prehispánicos...*, p. 185, B.

Bibliografia

V. SOLANILLA, *Col·leccions precolombines als museus de Catalunya*, Barcelona, 1993, p. 41.

155. MTB 146862

156. MDHN 4015

2.8. INCA

157

<i>Institució</i>	Centre de Documentació i Museu Tèxtil (Terrassa)
<i>Col·lecció</i>	Biosca B
<i>Núm. d'inventari</i>	2573
<i>Nom de l'objecte</i>	Fragment de teixit precolombí
<i>Material</i>	Cotó
<i>Mesures</i>	60,5 × 24 cm
<i>Conservació</i>	Molt bona
<i>Procedència</i>	Costa i serra del Perú i l'Equador
<i>Cronologia</i>	Horitzó Tardà
<i>Cultura</i>	Inca

Descripció i anàlisi iconogràfica

Fragment rectangular de teixit de cotó en molt bon estat, format per dues peces cosides pel mig. Pot ser un tros de ponxo. Està decorat amb quadrats amb motius geomètrics que es van repetint amb alternança de colors.

Observacions

Colors: marró fosc 19-1020 TC, granat 19-1331 TC, blanc 11-0602 TC, groc 14-0846 TC i beix 17-1327 TC.

- [SCB] — Tècnica de tapís (reps-trama).
 — *Ordit:* cotó, 6 caps (?) molt fins, retorsió S.
 — *Trama:* pèl de camèlid.
 — *Densitat:* 12 fils/50 passades, aproximadament.

Peces de comparació (paral·lels)

MUSEO NACIONAL DE ANTROPOLOGÍA Y ARQUEOLOGÍA DE LIMA, *Arte textil y adornos*, p. 169 i 173.

THE MUSEUM OF PRIMITIVE ART, *Ancient Peruvian textiles...*, núm. 42.

157. CDMT 2573

158

<i>Institució</i>	Museu Episcopal (Vic)
<i>Col·lecció</i>	Regal de privats (1980-1984)
<i>Núm. d'inventari</i>	MEV 17161a
<i>Nom de l'objecte</i>	Fragment de teixit precolombí
<i>Material</i>	Llana i cotó
<i>Mesures</i>	100 × 64 cm
<i>Conservació</i>	Bona
<i>Procedència</i>	Costa sud del Perú
<i>Cronologia</i>	Horitzó Tardà
<i>Cultura</i>	Inca

Descripció i anàlisi iconogràfica

Fragment de teixit rectangular de grans proporcions, fet amb dues parts inicials, posteriorment restaurades. La inferior, més grollera que la superior, és de color marró xocolata. La superior és de color granat, i està decorada amb una sanefa de quatre tires paral·leles en forma d'escala de ziga-zaga de color verd clar, verd fosc, groc i el mateix granat. A banda i banda dels costats més curts, un petit brodat de cadeneta gruixuda de color groc i negre tanca la peça.

Observacions

Lligaments: tafetà i ziga-zaga de teixit brodat.

Trama i ordit d'alpaca.

Colors: marró fosc (trama), granat (peça superior), verd clar, verd fosc, groc i granat (ziga-zaga).

Peces de comparació (paral·lels)

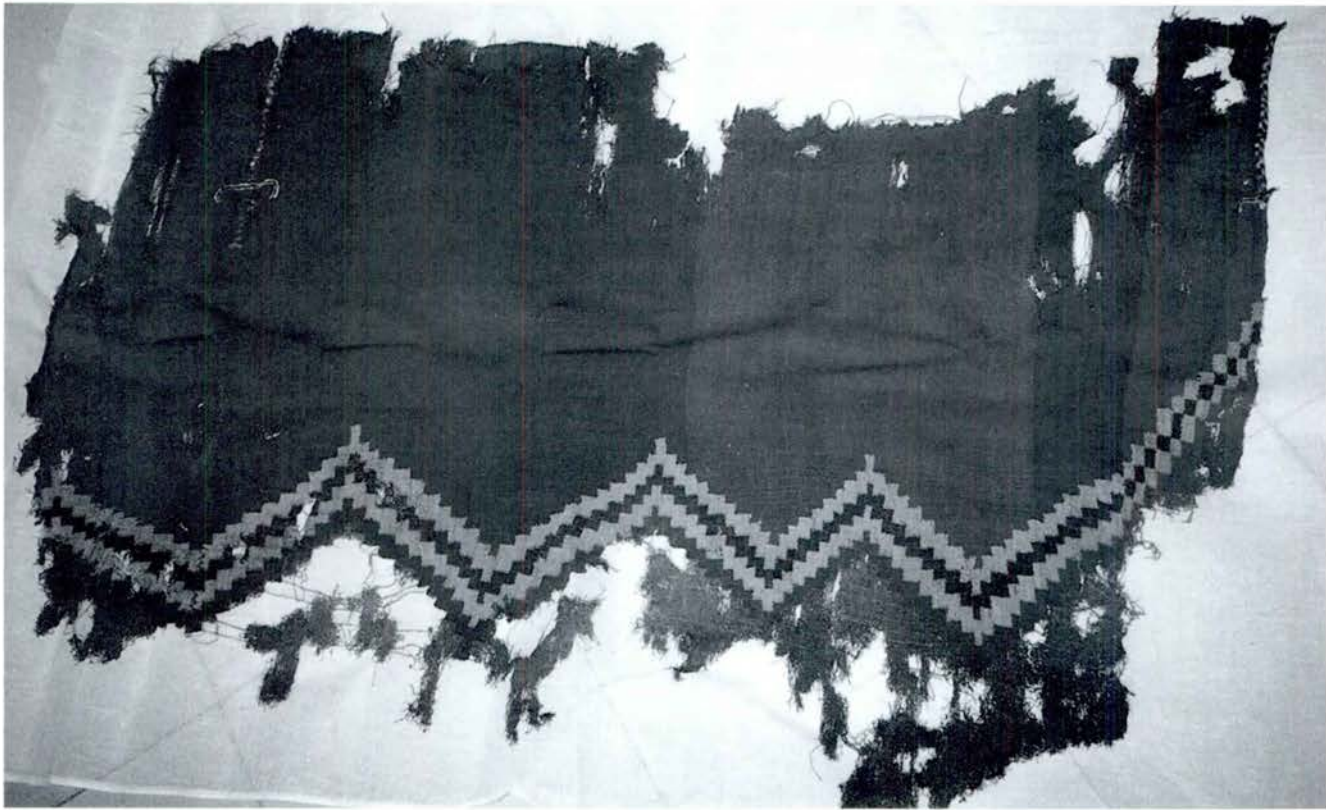
BANQUE DE LUXEMBOURG, GALERIE SAILER, *Art de l'ancien Pérou*, p. 64-65.

IDEMITSU MUSEUM OF ARTS, *Textiles of Andean civilization*, p. 85, núm. 54 (pel que fa a l'estructura del dibuix).

R. STRELOW, *Gewebe mit unterbrochenen Ketten...*, p. 96, núm. 60, i p. 124.

Bibliografia

V. SOLANILLA, *Col·leccions precolombines als museus de Catalunya*, Barcelona, 1993, p. 105.

158. MEV 17161a

159

<i>Institució</i>	Museu Episcopal (Vic)
<i>Col·lecció</i>	Regal de privats (1980-1984)
<i>Núm. d'inventari</i>	MEV 17161b
<i>Nom de l'objecte</i>	Fragment de teixit precolombí
<i>Material</i>	Llana i cotó
<i>Mesures</i>	83 × 72 cm
<i>Conservació</i>	Regular
<i>Procedència</i>	Costa sud del Perú
<i>Cronologia</i>	Horitzó Tardà
<i>Cultura</i>	Inca

Descripció i anàlisi iconogràfica

Fragment, més mal conservat, de la mateixa peça que forma el MEV 17161a. Té menys roba teixida (granat) a la part superior i més roba grollera (marró) a la part inferior. No té restes de cadeneta gruixuda brodada de tancament lateral.

Observacions

Lligaments: tafetà i ziga-zaga de teixit brodat.

Trama i ordit d'alpaca.

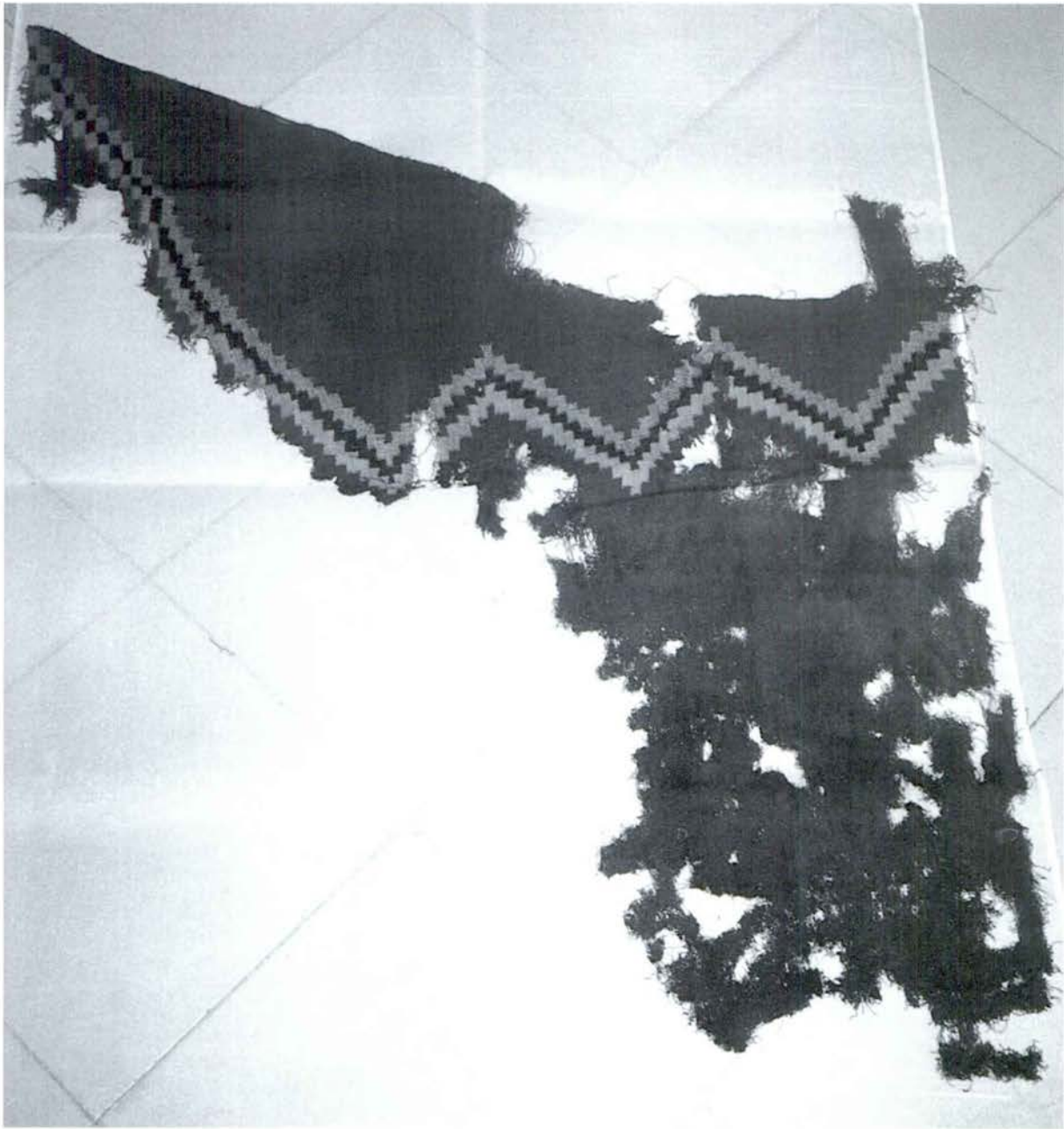
Colors: marró fosc (trama), granat (peça superior), verd clar, verd fosc, groc i granat (ziga-zaga).

Peces de comparació (paral·lels)

BANQUE DE LUXEMBOURG, GALERIE SAILER, *Art de l'ancien Pérou*, p. 64-65.

IDEMITSU MUSEUM OF ARTS, *Textiles of Andean civilization*, p. 85, núm. 54 (pel que fa a l'estructura del dibuix).

R. STRELOW, *Gewebe mit unterbrochenen Ketten...*, p. 96, núm. 60, i p. 124.

159. MEV 17161*b*

2.9. ÈPOCA COLONIAL

160

<i>Institució</i>	Museu Etnològic (Barcelona)
<i>Col·lecció</i>	Donació del Sr. Juan Rodríguez Mora de Córdoba (1949)
<i>Núm. d'inventari</i>	7-73
<i>Nom de l'objecte</i>	Teixit rectangular sencer
<i>Material</i>	Llana i cotó
<i>Mesures</i>	122 × 59 cm
<i>Conservació</i>	Bona
<i>Procedència</i>	Perú
<i>Cronologia</i>	Època Colonial

Descripció i anàlisi iconogràfica

Teixit rectangular de grans dimensions, totalment decorat amb bandes de motius geomètrics, principalment quadrats de diferents mides. Sobre un fons granat, hi ha bandes de colors: verd clar, verd fosc, negre i cru. Hi ha motius disposats en forma d'escaquer. Un extrem té serrell, l'altre està tallat.

Observacions

Tècnica de tapís.

Pels colors, els dissenys i la manera com ha estat fet, no el considerem d'època precolombina, sinó posterior.

161

<i>Institució</i>	Museu Tèxtil i d'Indumentària (Barcelona)
<i>Col·lecció</i>	D. Patricio Pascó (9.3.1914)
<i>Núm. d'inventari</i>	29663, 29664, 29665, 29666 i 29667
<i>Nom de l'objecte</i>	Fragments de teixits precolombins
<i>Material</i>	Llana
<i>Mesures</i>	35 × 27, 19 × 10, 41 × 14, 39 × 21,5 i 18 × 10 cm
<i>Conservació</i>	Bona
<i>Procedència</i>	Perú
<i>Cronologia</i>	Època Colonial

Descripció i anàlisi iconogràfica

Cinc fragments de roba de llana procedents d'una mateixa peça gran. Decoració amb bandes paral·leles amb dibuixos més o menys geomètrics d'elements florals (ziga-zaga), i amb una banda blava com a acabament.

Observacions

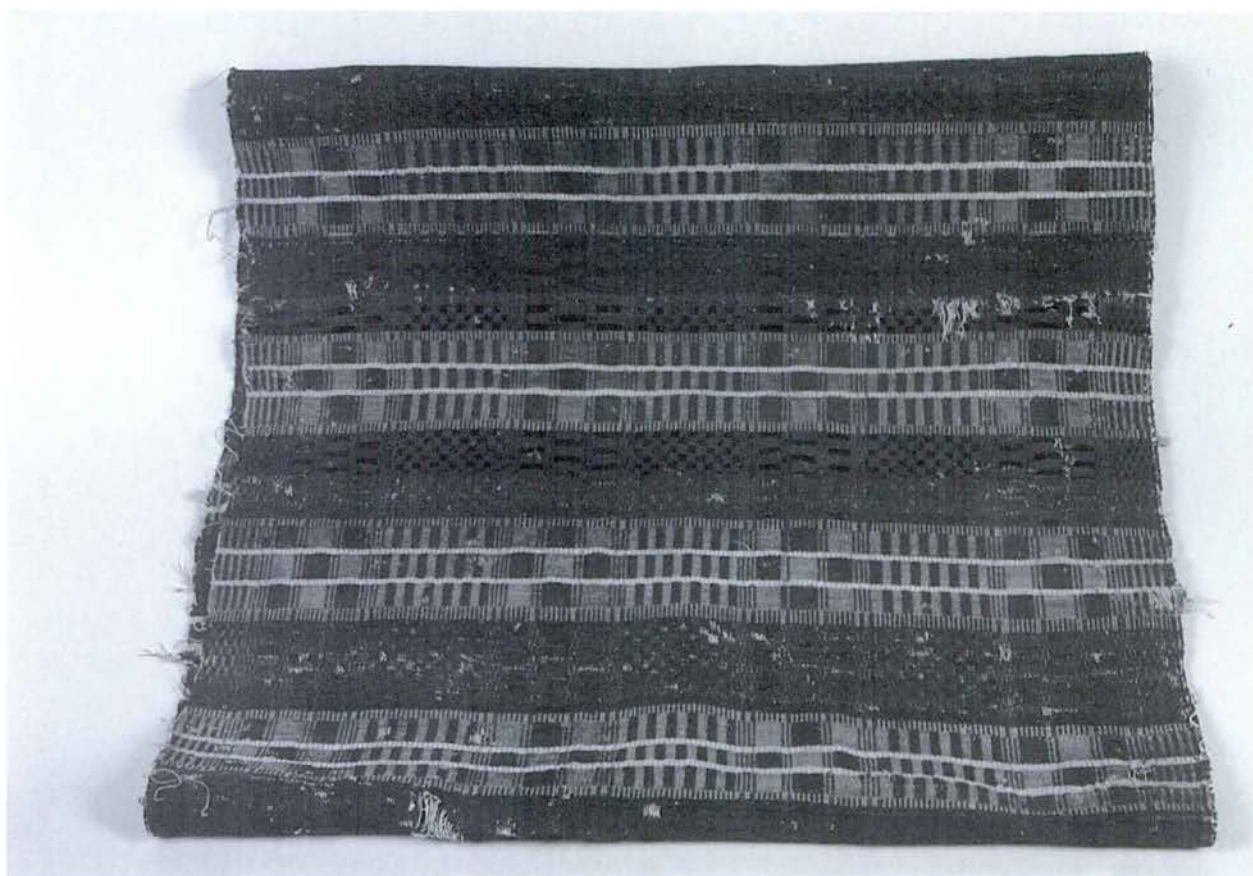
Lligaments: tècnica de tapís, no per ambdues cares.

Colors: blau fosc, granat, cru, groc, verd fosc i verd fulla.

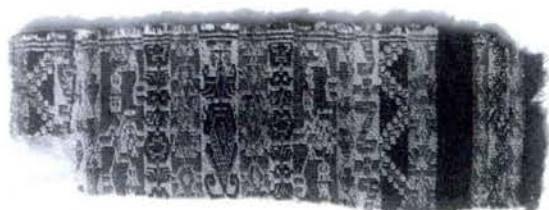
Els dos fragments petits (29664 i 29667) són iguals; els altres dos fragments (29663 i 29665) també; el 29666 és diferent dels altres.

Bibliografia

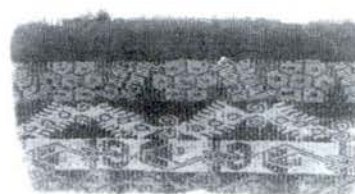
Respecte al núm. 29665, v. V. SOLANILLA, *Col·leccions precolombines als museus de Catalunya*, Barcelona, 1993, p. 67.

160. MEB 7-73

161. MTB 29663

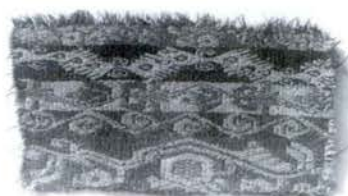
161. MTB 29664

161. MTB 29665

161. MTB 29666

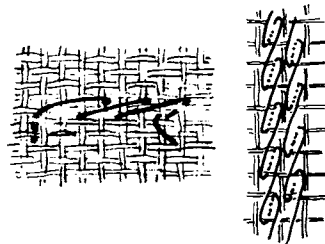
161. MTB 29667

3

GLOSSARI

A càrrec de
SÍLVIA CARBONELL I BASTÉ

brodat amb punt de tija *m.* Brodat característic dels teixits de la cultura Paracas, normalment realitzats amb fibra de camèlid sobre un teixit de cotó (tafetà) de molt poca densitat. El fil de brodat pren generalment de dos a quatre fils del teixit de base, segons la decoració desitjada. El brodat sol seguir el sentit dels fils de la trama o l'ordit, però també es pot treballar en oblic.

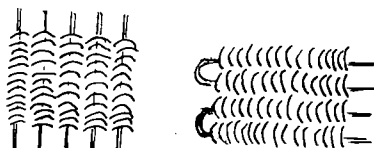
densitat (ordit i trama) *m.* Número de fils d'ordit o passades de trama que trobem en un centímetre.

doble tela *f.* Teixit compost format per dos teixits sobreposats que es treballen alhora en un mateix teler. Hi participen com a mínim dos ordits i dues trames, de manera que un ordit i una trama fan un teixit, i l'altre ordit i l'altra trama en fan un altre. Aquests dos teixits poden quedar totalment separats, tenir algun punt d'unió entre ells o bé quedar lligats en tota la seva superfície. Les dues cares del teixit poden ser iguals o diferents quant al lligament i el colorit.

espolinat *f.* Tècnica en la qual s'utilitzen unes petites llançadores (espolins) que només intervenen en determinats moments per a la decoració. Les trames suplementàries, per tant, no passen d'una vora a l'altra, sinó que només treballen en el moment que la decoració ho requereix.

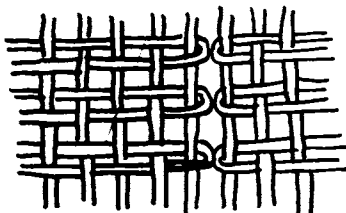
gasa *f.* Lligament especial que consisteix en l'encreuament dels fils d'ordit entre ells. L'ordit, doncs, no resta paral·lel, sinó que pot tenir múltiples combinacions d'encreuament. Es caracteritza per tenir molt poca densitat.

reps *m.* Estructura que es caracteritza per tenir o bé l'ordit o bé la trama totalment amagats. El lligament de base sol ser el tafetà. En el cas dels teixits precolombins, la trama sol ser més densa que l'ordit; per tant, aquest queda amagat (reps per trama). Però en algun cas també podem trobar reps per ordit (la trama queda amagada pels fils de l'ordit). És la qualificació general dels teixits amb efecte acanalat. És comú en la tècnica de tapis.

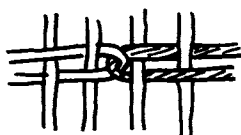

tècnica de tapís *f.* Tècnica en la qual intervenen trames discontinües de diversos colors. Es treballa de manera que la trama es creua amb l'ordit només allà on el disseny requereix aquell color en particular, i recobreix totalment l'ordit. Permet fer dissenys molt variats. En els teixits precolombins, solem trobar un ordit de cotó de poca densitat i bastant més gruixut que les trames, generalment de pèl de camèlid. El lligament més comú és el tafetà, i, com que l'ordit queda amagat, en direm *reps*. En alguns casos, la densitat de trama pot arribar a unes seixanta passades per cm. Ambdues cares del teixit tenen un aspecte pràcticament igual. Les trames discontinües es poden trobar i unir de diferents maneres, moltes vegades amb intenció decorativa:

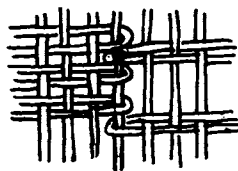
- a) es troben, però no s'uneixen i queden unes obertures en sentit vertical (*relais*);

- b) s'uneixen entre elles a cada passada;

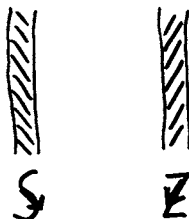

- c) la unió es fa de manera que dues trames de diferent color prenen un fil d'ordit comú.

tela a dues cares *f.* Teixit en el qual ambdues cares són diferents, ja sigui pel lligament, el colorit o bé per les fibres. Per a poder realitzar aquests teixits, fa falta com a mínim un ordit o una trama complementaris. Les anomenades *teles a dues cares per ordit* tenen dos ordits i una trama, i les anomenades *per trama* tenen dues trames i un ordit.

torsió *f.* Operació que consisteix a torçar les diverses fibres per a obtenir un fil. La torsió es pot fer cap a la dreta (en diem S) o cap a l'esquerra (en diem Z).

BIBLIOGRAFIA

4.1. OBRES DE TEMÀTICA TÈXTEL EN GENERAL

- ALONSO, A.
1995 *Huch bem chui = Bordados antiguos = Ancient embroidery*. Mèxic: Amacup.
- AMANO, Y.; YUKIHIRO, T.
1977 «Textiles of the Pre-Incaic Period». A: *Catalogue of Amano Collection*. Kyoto.
- ANAWALT, P. R.
1980 «Costume and control: Aztec sumptuary laws». *Archaeology*, vol. 33, núm. 1, p. 33-43.
1981 *Indian clothing before Cortés: Mesoamerican costumes from the Codices*. Norman: University of Oklahoma Press.
1982 «Analysis of the Aztec quechquemittl». A: BOONE, E. H. [ed.]. *The arts and iconography of late postclassic central Mexico*. Washington: Dumbarton Oaks, p. 37-72.
1992 *A comparative analysis of the costumes and accoutrements of the Codex Mendoza*. Vol. I, p. 103-150. [Edició a cura de F. Berdan i P. Rieff]
- ANTON, F.
1984 *Altindianische Textilkunst aus Peru*. Leipzig i Munic.
1987 *Ancient Peruvian Textiles*. Londres i Nova York.
1992 *Brücken in die Zukunft: Textile Kunst vor Kolumbus*. Salzburg: Galerie Sailer.
- Arte e rituali nell'antico Perú*. Mòdena, 1980. [Catàleg d'exposició]
- BENNETT, W. C.; BIRD, J. B.
1960 *Andean Culture History*. Nova York: American Museum of Natural History. (Handbook Series; 15)
- BIRD, J. B.
1949 *Textiles in Andean culture history*. American Museum of Natural History, p. 256-293.
1985 «The preceramic excavations at the Huaca Prieta, Chicama Valley, Peru». *Anthropological Papers of the American Museum of Natural History*, vol. 62, núm. 1.
- BRODA, J.
1978 «El tributo en trajes guerreros y la estructura del sistema monetario mexicano». A: *Economía política e ideología en el México prehispánico*. Mèxic: CIS-INAH, p. 115-174.
- CASTELLÓ YTURBIDE, T.
1988 *Colorants naturals de México*. Mèxic: Industrias Resistol.
- CIEZA DE LEÓN, P.
1967 *El señorío de los Incas*. Lima: Instituto de Estudios Peruanos. [Segona part de la *Crónica del Perú*]
- CONKLIN, W. J.
«Chavin textiles and the origins of Peruvian weaving». *The Textile Museum Journal* [Washington], vol. 3, núm. 2, p. 13-19.
- CONKLIN, W. J.; MEFFORD, J.
1984 *Textiles from ancient Peru*. Nova York.
- DAHLGREN, B.
1990 *La grana cochinilla*. Mèxic: Instituto de Investigaciones Antropológicas, UNAM.
- DESROSIER, S.
1992 «Las técnicas de tejido ¿tienen un sentido? Una propuesta de lectura de los tejidos andinos». *Revista Andina* [Cuzco], vol. 10, núm. 1, p. 7-46.
- DESROSIER, S.; PULINI, I.
1992 *Tessuti precolombiani*. Mòdena.
- EASBY, E.
1965-1966 «Conservation of a unique Peruvian fabric». *The Brooklyn Museum Annual*, vol. vii.
- EISLEB, D.
1975 *Alperuanische Kulturen I: Paracas*. Berlín: Museum für Völkerkunde.
1977 *Alperuanische Kulturen II: Nazca*. Berlín: Museum für Völkerkunde.
1987 *Alperuanische Kulturen IV: Recuay*. Berlín: Museum für Völkerkunde.
- EISLEB, D.; STRELOW, R.
1980 *Alperuanische Kulturen III: Tiahuanaco*. Berlín: Museum für Völkerkunde.
1986 *Präkolumbisches Kunst aus dem Andenraum*. Bonn. [Catàleg d'exposició]
- EMERY, I.
1986 *The primary structure of fabrics: An illustrated classification*. Washington: The Textile Museum.
- FIELD, F. V.
1974 *Pre-Hispanic Mexican stamps designs*. Nova York: Dover Publications Inc.
- GARCILASO DE LA VEGA, I.
1960 *Primera parte de los comentarios reales de los incas*. Madrid, 1960. (Biblioteca de Autores Españoles; 133)
- GISBERT, T. [et al.]
1987 *Arte textil y mundo andino*. La Paz: Gisbert y Cia.
- GUAMÁN POMA DE AYALA, F.
1987 *Nueva crónica y buen gobierno*. Madrid. (Crónicas de América; 29 a, b i c)

- HARCOURT, R. D.
 1934 *Les textiles anciens du Pérou et leurs techniques*. Paris: Editions d'Art et d'Histoire.
 1962 *Textiles of Ancient Peru and their techniques*. Seattle: University of Washington Press.
- HENDRIKS, V. [et al.]
 1992 *Materialanalytische Betrachtung Altperuanischer Textilien aus der Sammlung des VölkerkundeMuseums Berlin-Dahlem*. Berlin.
- Inca-Perú: 3000 ans d'histoire*. Gant: Imschoot, 1990. [Catàleg de l'exposició als MRAH de Brussel·les]
- Irene Emery Roundtable on Museum Textiles, 1974: Proceedings, archeological textiles*. Washington: The Textile Museum, 1975.
- IZUMI, S. [et al.]
 1964 *The costume and textile ornament of the Pre-Inca cultures*. Tòquio.
- JOHNSON, I. W.
 1959 «Hilado y tejido». A: *Esplendor del México antiguo*. Mèxic: Ciam, p. 439-478.
 «Weft-warp openwork techniques in archaeological and contemporary textiles of Mexico». *Textile Museum Journal* [Washington], vol. iv, núm. 3, p. 63-72.
- KING, M. E.
 «The prehistoric textile industry of Mesoamerica». A: JUNIUS, B. *Bird Pre-Columbian Textile Conference*. Washington: The Textile Museum, p. 265-278.
- LAURENCICH MINELLI, L.
 1984 *Antichi tessuti peruviani: Tecniche, disegni e simboli*. Milà: Electa.
 1986 *Arte, storia e simboli del Perú precolombiano: I tessuti*. Colono.
 1994 «I tessuti del Perú precolombiano come fonti iconografiche e tecnologiche». *Annali di San Michele* [Trento], núm. 7, p. 93-108.
- LAVALLE, J. A. DE
 1984 *Culturas precolombinas: Huari*. Lima: Banco de Crédito del Perú en la Cultura.
 1985 *Culturas precolombinas: Moche*. Lima: Banco de Crédito del Perú en la Cultura.
 1986 *Culturas precolombinas: Nazca*. Lima: Banco de Crédito del Perú en la Cultura.
 1988 *Culturas precolombinas: Chimú*. Lima: Banco de Crédito del Perú en la Cultura.
- LAVALLE, J. A. DE; LANG, W.
 1980 *Arte precolombino: Arte textil y adornos*. Lima: Banco de Crédito del Perú en la Cultura.
 1981 *Culturas precolombinas: Chavín*. Lima: Banco de Crédito del Perú en la Cultura.
 1982 *Culturas precolombinas: Chancay*. Lima: Banco de Crédito del Perú en la Cultura.
- Looms and their products: Irene Emery Roundtable on Museum Textiles, 1979: Proceedings*. Washington: The Textile Museum, 1979.
- MACKIE, Z.; ROWE, A. P.
 1976 *Masterpieces in the Textile Museum*. Washington: The Textile Museum.
- MASTACHE, A. G.
 1971 *Técnicas prehispánicas de tejido*. Mèxic: INAH.
- MOHAR, B.
 1983 «Trajes de guerrero: Catálogo comparativo de Matrícula de Tributos y Códice Mendocino». *Cuadernos de la Casa Chata* [Mèxic], núm. 75.
- MORRIS, W. F.
 1984 *Mil años de tejido en Chiapas*. Tuxtla Gutiérrez: Instituto de Artesanía Chiapaneca.
- MURRA, J. V.
 1989a *Arte mayor de los Andes*. Santiago de Chile: Museo Chileno de Arte Precolombino.
 1989b «Cloth and its function in the Inka State». A: *Cloth and human experience*. Washington: Smithsonian Institution Press, p. 275-302.
- O'NEALE, L. M.
 1965 *Tejidos de los altiplanos de Guatemala*. Guatemala: Seminario de Integración Social.
- O'NEALE, L. M.; CLARK, B. J.
 1948 «Textile periods in ancient Peru III: The Gauze Weaves». *American Archaeology and Ethnology* [Berkeley i Los Angeles], vol. 40, núm. 4.
- PAUL, A.
 1979 *Paracas Textiles*. Göteborg. (Etnologiska Studier; 34)
- REISS, W.; STÜBEL, A.
 1980 *Das Tottenfeld von Ancon*. Berlín. (Bd.; 1)
 1887 *Das Tottenfeld von Ancon*. Berlín. (Bd.; 2)
- ROWE, A. P.
 1972 «Interlocking warps and weft in the Nazca 2 style». *The Textile Museum Journal* [Washington], vol. 3, núm. 3.
 1974 *Peruvian costume: A weaver's art*. Washington: The Textile Museum.
 1977 *Warp-patterned weaves of the Andes*. Washington: The Textile Museum.
 1978 «Technical feature of Inca tapestry tunics». *The Textile Museum Journal* [Washington], núm. 17, p. 5-28.
 1980 «Textiles from the burial platform of Las Avispas at Chan-Chan». *Nawpa Pacha*, núm. 18, p. 81-148.
 1984 «After emery: Further considerations of fabric classification and terminology». *The Textile Museum Journal* [Washington], núm. 23, p. 53-71.
 1991-1992 «Nazca figurines and costume». *The Textile Museum Journal*, núm. 29-30, p. 93-128.
- SAMMLUNG, N.; ROCKEFELLER, R.
 1979 *Meisterwerke der Primitiven Kunst*. Stuttgart i Zurich.
- SAWYER, A. R.
 1963 «Tiahuanaco tapestry design». *The Textile Museum Journal* [Washington], vol. 1, núm. 2, p. 27-38.
 1964 «Paracas and Nazca iconography». A: LOTHROP, S. [et al.]. *Essays in Pre-Columbian art and archaeology*. Cambridge: Harvard University Press.
 1968 *Mastercrafts of ancient Peru*. Nova York: The Solomon R. Guggenheim Foundation.
- SAYER, C.
 1990 *Mexican textiles*. Londres: British Museum Publications.

SCHMIDT, M.

1929 *Kunst und Kultur von Peru*. Berlin: Ergänzungsband Propyläen-Kunstgeschichte.

STEPHENS, S. G.; MOSELEY, M. E.

1974 «Early domesticated cotton from archaeological sites in central coastal Peru». *American Antiquity*, vol. 39, núm. 1, p. 109-122.

The Junius Bird Conference of Andean Textiles [19-20 maig 1973]. Washington: The Textile Museum, 1979.

The Junius Bird Conference of Andean Textiles [7-8 abril 1984]. Washington: The Textile Museum, 1986.

UHLE, M.

1913 «Die Muschelhügel von Ancon». *Proceedings of the*

XVIII International Congress of Americanists [Londres], núm. 1, p. 22-45.

VANSTAN, I.

1961 «Ancient Peruvian textile arts: Patchwork and tie-dye from Pachacamac expedition» [Filadèlfia], vol. 3, núm. 4.

1966 *The fabrics of Peru*. Leigh-on-Sea.

1967 *Textiles from beneath the temple of Pachacama: Peru*. Filadèlfia: University of Pennsylvania.

VICTORIA AND ALBERT MUSEUM

1926 *Brief guide to the Peruvian textiles*. Londres: Victoria and Albert Museum Department of Textiles.

4.2. OBRES DE TEMÀTICA TÈXIL CITADES CONCRETAMENT A LES FITXES

4.2.1. CATÀLEGS D'EXPOSICIONS

BANQUE DE LUXEMBOURG, GALERIE SAILER

1994 *Art de l'ancien Pérou*. Luxemburg.

IDEMITSU MUSEUM OF ARTS.

1997 *Textiles of Andean civilization*. Tòquio.

THE MUSEUM OF PRIMITIVE ART

1965 *Ancient Peruvian textiles from the collection of the Textile Museum, Washington D.C.* Nova York. [Introducció i notes de M. E. King]

Simbolo e tecnica nei tessuti dell'Antico Perù. Roma: De Luca Editore, 1982.

4.2.2. ESTUDIS

AINSWORTH, P.; BRECK, J.

1930 *Peruvian textiles: Examples of the Pre-Incaic Period*. Nova York: Metropolitan Museum of Art.

BIBLIOTECA-MUSEO BALAGUER

Boletín de la Biblioteca-Museo Balaguer.

BROOMER, B.

1988 *3000 jaar weven in de Andes*. Gemeente Museum Helmond.

COROMINES I VILARDELL, A.

1961 «Momificaciones egipcias y peruanas». *Horizontes* [Banyoles], núm. 178.

CUESTA DOMINGO, M.

1980 *Arqueología andina: Perú*. Madrid: Ministerio de Cultura.

DARDER I LLIMONA, F.

1888 *Gran Museo de Historia Natural*. Barcelona.

DESROSIERS, S.; PULINI, I.

1992 *Tessutti precolombiani*. Mòdena.

EISLEB, D.

1975 *Alperuanische Kulturen I: Paracas*. Berlín: Museum für Völkerkunde.

KANDT, V. B.

1974 *Peruaanse textielen*. Rotterdam: Museum voor Land- en Volkenkunde.

LEHMANN, W.; UBBELOHDE, H.

1924 *The art of old Peru*. Londres.

MUSEO NACIONAL DE ANTROPOLOGÍA Y ARQUEOLOGÍA DE LIMA

1977 *Arte textil y adornos*. Lima. (Colección Arte y Tesoros del Perú)

OCAMPO, E.; SOLANILLA, V.

1985 *Art precolombi en col·leccions privades catalanes*. Barcelona: Ajuntament de Barcelona.

O'NEALE, L. M.

1942 *Textile periods in ancient Peru: II. Paracas caverns and the grand Necropolis*. Berkeley i Los Angeles: University of California Press.

O'NEALE, L. M.; KROEBER, A. L.

1930 «Textile periods in ancient Peru». *Publications in American Archeology and Ethnology* [Califòrnia], vol. 28, núm. 2.

RAMOS, L. J.; BLASCO, M. C.

1980 *Los tejidos prehispánicos del área central andina en el Museo de América*. Madrid: Ministerio de Cultura.

REID, J. M.

1986 *The cosmic and the divine: Ancient textiles of the Andes*. Jerusalem: Brodbeck Press, Inc.; Nova York: Utica. (The Bildner Collection at the Israel Museum)

ROWE, A. P.

1984 *Costumes and featherwork of the lands of the lords of Chimor*. Washington.

SOLANILLA, V.

1987 *Catàleg del Museu Balaguer, núm. 3: Col·lecció precolombina*. Barcelona.

1993 *Col·leccions precolombines als museus de Catalunya*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Comissió Amèrica i Catalunya.

STONE, R.

1994 *To weave for the sun*. Nova York: Thames and Hudson, Inc.

STRELOW, R.

1996 *Gewebe mit unterbrochenen Ketten aus dem vorspanischen Peru*. Berlín: Staatliche Museen zu Berlín. Preußischer Kulturbesitz. (Veröffentlichungen des Museums für Völkerkunde. Neue Folge: 61)

TORRELLA NIUBÓ, F.

1949 *Las colecciones del Museo Textil Biosca*. Terrassa.

1953 *Descripción general de las nuevas series de telas antiguas con que se aumentan las colecciones del Museo Textil Biosca*. Terrassa, 1953.

VIDAL, R.

1975 *Museu Etnogràfic Missional: Caputxins de Sarrià*. Barcelona.

RESUMEN

Tejidos precolombinos de colecciones públicas catalanas

Esta publicación es la primera en, su género (como *Corpus Antiquitatum Americanensium*) que se publica en España.

Es fruto del trabajo que hicimos sobre colecciones precolombinas de los museos de Cataluña.¹ En aquella introducción expresábamos, el deseo de contribuir al conocimiento y la divulgación del arte precolombino. Con el mismo deseo emprendimos la obra que ahora presentamos, mediante la cual, tras exponer el contenido de las colecciones precolombinas de los museos, pretendemos profundizar en el tema concreto de los tejidos, intentando dar el máximo de información sobre ellos.

Hemos encontrado un total de ciento sesenta y tres piezas repartidas en siete museos, de los que destacamos por el número de piezas que poseen: el Centro de Documentación y Museo Textil (CDMT) de Terrassa, el Museo Textil y de Indumentaria de Barcelona (MTB) y el Museo Etnológico de Barcelona (MEB), con 55, 39 y 45 piezas respectivamente. Los otros cuatro tienen un número de piezas mucho más reducido, bien porque no son museos específicamente textiles (como los dos primeros) o bien no tienen la importancia del tercero en cuanto al número de piezas precolombinas. Estos cuatro museos restantes son: el Museo Episcopal de Vic (12 piezas), la Biblioteca-Museo Balaguer de Vilanova i la Geltrú (7 piezas), el Museo Darder de Historia Natural de Banyoles (4 piezas) y el Andino-Amazónico de los Capuchinos de Barcelona (1 pieza).

En conjunto, estos museos conforman un interesante panorama que se nos muestra rico en muchos aspectos. Por ejemplo, están representadas la mayoría de culturas de la Zona Andina, especialmente (por cantidad) la Chimú y la Chancay. En cambio, no hay culturas procedentes de Mesoamérica. En el de Terrassa hay una buena colección de tejidos que en principio pensamos que eran de época azteca, pero por cuya decoración pudimos comprobar más tarde, a medida que avanzaba el estudio, que pertenecían a la época colonial, pese a que las técnicas y los diseños recordaban mucho los precolombinos.

A medida que el estudio progresaba se evidenciaba la dificultad de realizar el análisis técnico de los tejidos, ya que sin medios materiales (principalmente

sin laboratorio) era muy difícil conseguirlo. Por esta razón, las únicas piezas cuyas fibras han sido analizadas son la mayor parte de las del CDMT de Terrassa, que han sido examinadas por la conservadora Silvia Carbonell i Baste.² También se ha realizado el análisis de algunas piezas del MTB en cuyas fichas constaba algún dato sobre la trama y la urdimbre.³

Hemos profundizado principalmente en el estudio de la cultura y la zona a la que pertenecen los tejidos, y en dar el máximo de información a través de los paralelos y la bibliografía de cada pieza, sin olvidar los datos concretos (colección, número de inventario, medidas, conservación...). Es preciso reseñar que en el caso de las piezas del CDMT de Terrassa también pudimos consultar la gama de colores Pantone del algodón, a través de la cual pudimos apreciar la riqueza cromática de los tejidos precolombinos.

En el primer capítulo de los que cuatro de que consta la obra por un lado se presenta el trabajo y por otro se habla de los textiles precolombinos, agrupándolos en dos zonas: Mesoamérica y la Zona Andina. En la primera de ellas se trata de los hallazgos arqueológicos de tejidos, de las fibras empleadas para su elaboración, del teñido y de las piezas de indumentaria utilizadas. En la segunda, se estudian la importancia social del tejido, las fibras empleadas, el teñido y la tipología de la indumentaria; y a partir de este punto se hace una descripción cronológica de las diversas culturas, haciendo hincapié en las respectivas iconografías textiles.

A continuación viene la parte central de la obra (el corpus), en la cual se ordenan las piezas no por museos sino de manera cronológica y según las diversas culturas de la Zona Andina. Cada pieza tiene su ficha y su ilustración correspondiente.

Completan la obra un breve glosario ilustrado y la bibliografía, dividida en dos partes (obras generales de consulta de temática textil y obras específicas citadas en las fichas).

Victòria Solanilla i Demestre

1. V. Solanilla, *Col·leccions precolombines als museus de Catalunya*, Barcelona, Generalitat de Catalunya, 1993.

2. Las piezas analizadas del CDMT de Terrassa llevan a la izquierda la indicación «SCB», que también ha realizado el glosario.

3. Véase las piezas nº 146.853, 146.854, 146.855, 146.857, 146.858, 146.59, 146.860, 146.862, 146.864, 146.865, 146.868, 146.869 y 156.863 del MTB, cuyos datos ha aportado la restauradora señora Julia Portales.

ABSTRACT

Pre-columbian textiles in public collections in catalonia

The present publication is the first of its kind (as *Corpus Antiquitatum Americanensium*) which is published in Spain.

It is the result of the work we made on Pre-Columbian collections in Catalan museums.¹ In that introduction we stated the wish of contributing to the knowledge and dissemination of Pre-Columbian art. With a similar intention we undertook the work that we are now presenting, by which, in addition to putting forward the contents of Pre-Colombian collections in the museums, we intend to address the particular theme of textiles, trying to offer the maximum information about them.

We have found a total 163 items shared in 7 museums. By number of items possessed, we point out 3: the Centre for Documentation and Textile Museum (CDMT) in Terrassa, the Textile and Clothing Museum in Barcelona (MTB) and the Ethnological Museum in Barcelona (MEB), with 55, 39 and 45 items each. The other 4 museums have a much more limited number of items, either because they are not specifically textile museums (as the two first of them) or because they have not the importance of the third one in number of Pre-Colombian items. These remaining four museums are: the Episcopal Museum in Vic (12 items), the Balaguer Library-Museum in Vilanova i la Geltrú (7 items), the Darder Museum of Natural History in Banyoles (4 items) and the Capuchin monks' Andean-Amazonian Museum in Barcelona (1 item).

As a whole, these museums shape an interesting panorama which appears to be reach in many aspects. For instance, the vast, majority of cultures in the Andean Zone are presented, particularly (by quantity) the Chirnú and Chancay cultures. On the other hand, there are no cultures coming from Mesoamerica. In Terrassa museum there is a fair collection of textiles that we thought at first being from Aztec period, but whose decoration made us later realize, as the study progressed, that they belong to the Colonial period, despite the fact that their techniques and designs reminded us much of Pre-Columbian ones.

As the study progressed, the difficulty became obvious of carrying out the technical analysis of textiles, as the absence of material means (especially a laboratory) made it very difficult. This is the reason

why the only items whose fibres have been analysed are the majority of those coming from the CDMT in Terrassa, which have been examined by curator Silvia Carbonell i Basté.² The analysis of several items in the MTB whose filing cards mentioned a few data concerning weft and warp has also been carried out.³

We have mainly focused on the study of the, culture and the area to which textiles belong, offering the maximum information through the parallels and the bibliography of each item, without leaving aside the individual data (collection, inventory number, measurements, conservation...). In the case of the items from the CDMT in Terrassa, it is noticeable to report that we have also been offered the opportunity of consulting the Pantone colour scale for cotton, by means of which we have been able to appreciate the chromatic richness of Pre-Columbian textiles.

In the first chapter (of four in which the work is divided) on the one hand the study is presented and on the other hand Pre-Columbian textiles are treated, divided in two areas: Mesoamerica and the Andean Zone. In the former we deal with archaeological findings of weaves, with fibres used for their elaboration, with dyeing and with clothing items used. In the latter the social importance of weaving, fibres used, dyeing and the typology of clothing are studied; and henceforth a chronological description of different cultures is made, emphasizing the respective textile iconographies.

Thereafter comes the central part of the work (the corpus), in which we have arranged the items not by museums but by chronological order and by the different cultures of the Andean Zone. Each item has its record and its corresponding illustration.

The work is completed with a brief illustrated glossary and with the bibliography, divided in two parts (general reference works on textiles and specific works referred to in the records).

Victòria Solanilla i Demestre

1. V. Solanilla, *Col·leccions precolombines als museus de Catalunya*, Barcelona, Generalitat de Catalunya, 1991.

2. The analysed items in the CDMT in Terrassa bear on the left hand side the mention «SCB», which has also made written the glossary.

3. See items nº 146.853, 146.854, 146.855, 146.857, 146.858, 146.859, 146.860, 146.862, 146.864, 146.865, 146.868, 146.869 and 156.863 in the MTB, whose data have been aportado by restauradora Mrs. Julia Portales.

